

**UCHWAŁA NR XXII/138/2026
RADY MIEJSKIEJ W WARCIE**

z dnia 27 kwietnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta na okres do 2030 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 14 i art. 15 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Miejska w Warcie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Warta na okres do 2030 roku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Warty.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Warcie

Grzegorz Kopacki

Załącznik do uchwały nr XXII/138/2026

Rady Miejskiej w Warcie

z dnia 27 kwietnia 2026 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Warta

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	5
2.1. Sfera społeczna	5
2.2. Sfera gospodarcza	52
2.3. Sfera środowiskowa	69
2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	80
2.5. Sfera techniczna	103
2.6. Podsumowanie negatywnych zjawisk / problemów	108
3. Obszar rewitalizacji Gminy Warta	109
3.1. Analiza potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji	131
4. Powiązanie gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa i gminy	132
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	141
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań	143
7. Opis przedsięwzięć	148
7.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	148
7.2. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne	157
8. Szacunkowe ramy finansowe oraz ramowy harmonogram realizacji programu	158
9. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	160
10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	166
11. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji	168
12. Zakres zmian w innych uchwałach	170
13. Specjalna strefa rewitalizacji	170
14. Sposób realizacji programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	170
14.1. Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy	170
14.2. Zmiany w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego gminy	170
15. Partycypacja społeczna	171
16. Ocena oddziaływania na środowisko	176
Załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta	176
Spis fotografii	177
Spis rysunków	177
Spis tabel	177
Spis wykresów	179

1. Wprowadzenie

W rozwoju zrównoważonym państwach europejskich, rewitalizacja jest postrzegana jako metoda rozstrzygnięcia kwestii społecznych, ekonomicznych i przestrzennych. W krajach Unii Europejskiej, główne cele dotyczące zagospodarowania przestrzennego są określone w Europejskiej Karcie Zagospodarowania Przestrzennego. Karta ta ustanawia standardy przestrzenne dotyczące zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego we wszystkich regionach, poprawy jakości życia, odpowiedzialnego zarządzania zasobami oraz efektywnego wykorzystania terenów.

Tadeusz Kaczmarek w pracy „Rewitalizacja miast w Polsce na tle doświadczeń europejskich” terminem „rewitalizacja” określa *planowe działania w celu zmiany struktury funkcjonalno- przestrzennej zdegradowanych obszarów miasta i w konsekwencji ich ożywienia gospodarczego i społecznego.*

Profesor Krzysztof Skalski tłumaczy pojęcie „rewitalizacja” jako *całość działań obejmujących program remontów, modernizacji i zabudowy przestrzeni publicznej, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja jest połączeniem działań technicznych z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych.*

Jeszcze trafniejsza definicja rewitalizacji została sformułowana przez dr Andreasa Billerta:

Rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całego miasta.¹

Kluczowe w tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja to reakcja na stan kryzysowy, który przejawia się nie tylko w degradacji substancji, ale także – a nawet przede wszystkim – w degradacji funkcji i przestrzeni. A więc rewitalizacja to działania o charakterze naprawczym w sferze architektoniczno-urbanistycznej (substancja), społecznej i gospodarczej (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennej. A. Billert stwierdza wręcz:

Rewitalizacja jest, więc odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, koordynowanych i zarządzanych przez sektor publiczny (gminę), opartych na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno- administracyjnych oraz podmiotów społecznych.

Wreszcie warto porównać przytoczone definicje z kolejną, sformułowaną przez Wojciecha Kłosowskiego:

Rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno- gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno- gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo- architektonicznych).

W historycznych miastach europejskich bardzo często obszarami takimi są najstarsze dzielnice miast, stanowiące zespoły zabytkowe. Jednak to nie zabytkowy charakter predystynuje je do rewitalizacji, ale właśnie szczególna kumulacja wielu problemów społecznych i gospodarczych w jednym miejscu².

I dalej:

Rewitalizacja musi angażować zawsze wszystkich aktorów lokalnej sceny: władzę samorządową i różne służby publiczne, a z drugiej strony – biznes i organizacje obywatelskie, a wreszcie – samych mieszkańców.

¹ Andreas Billert, Centrum staromiejskie w Żarach; problemy, metody i strategie rewitalizacji; Słubice 2004

² Wojciech Kłosowski, Metodologiczne problemy rewitalizacji obszarów miejskich w kontekście poddziałania 3.3.1. ZPORR, Bielsko-Biała 2004, s. 2

W cytowanych definicjach podkreśla się to, co pozwala odróżnić rewitalizację od innych form kompleksowej interwencji w przestrzeń miejską.

Widzimy więc, że cele rewitalizacji są usytuowane w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, a działania infrastrukturalne i architektoniczno-urbanistyczne są tym celom podporządkowane (mają charakter narzędziowy); nie jest więc rewitalizacją działanie wyłącznie remontowo- budowlane, które nie ma wskazanego celu społecznego, gospodarczego lub ekologiczno-przestrzennego;

Tadeusz Kaczmarek zwraca uwagę, że działania rewitalizacyjne mają wymiar:

- przestrzenny – nowy wizerunek obszarów rewitalizowanych;
- funkcjonalny – nowe przeznaczenie terenu – nowe funkcje lub odrodzenie dawnych, ale często w nowym wymiarze jakościowym;
- gospodarczy – powstanie nowych impulsów rozwoju gospodarczego, rozwój istniejącej lub implantacja nowych działalności, rozbudzenie mechanizmów rynkowych (np. korzyści dla aglomeracji);
- społeczny – podniesienie poziomu życia, stworzenie lepszych warunków zamieszkania, pracy, komunikacji, korzystania z usług, wypoczynku;
- kulturowy – zharmonizowanie przestrzeni miejskiej, nadanie nowych wartości miejscom (obszaram), rozbudzenie tożsamości terytorialnej, poprawa wizerunku miasta.

Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji).

Rewitalizacja musi być realizowana w formie współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów (miejscowych uczelni, policji itp.); nie jest więc rewitalizacją program nieuwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych.

Wytyczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Warta przeprowadzono w oparciu o podział gminy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Dla tych jednostek zebrano i przetworzono dane opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wykorzystano istniejący podział administracyjny, w ramach którego wyróżniono Miasto Warta oraz 48 sołectw.

Informacje wykorzystane do diagnozy pochodziły głównie z: Urzędu Miejskiego w Warcie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie, Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu. Dodatkowo, część danych pozyskano z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Warta został poddany konsultacjom społecznym. Dnia 31 marca 2023 r. Rada Miejska w Warcie podjęła uchwałę nr LII/365/2023 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Warta. Następnie na podstawie uchwały nr LIV/380/2023 Rady Miejskiej w Warcie z dnia 12 czerwca 2023 r. przystąpiono do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji³.

³ W dalszej części dokumentu używane jest również sformułowanie „GPR”.

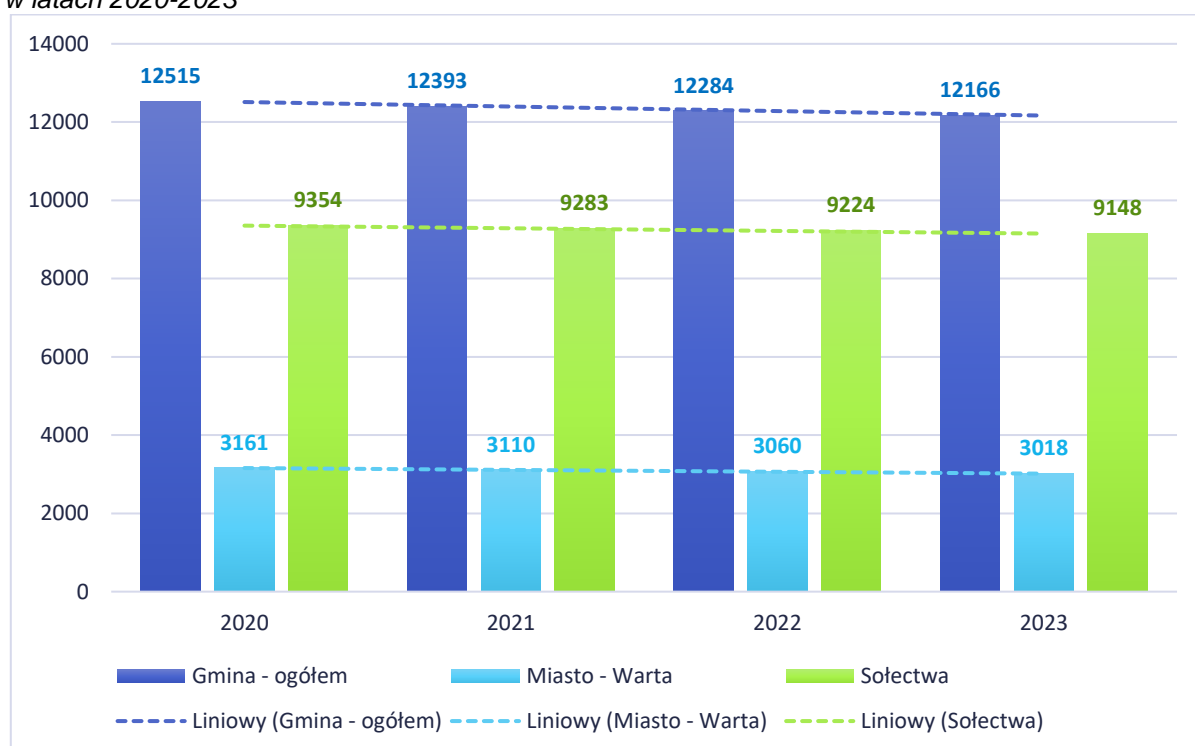
2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

2.1. Sfera społeczna

LICZBA LUDNOŚCI

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Warta w latach 2020-2023, udostępnione przez Urząd Miejski w Warcie. W 2023 roku liczba ludności ogółem wyniosła 12 166 mieszkańców, z czego 24,81% zamieszkiwało miasto. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się zarówno na obszarze miasta jak i na obszarze wiejskim. Na wykresie poniżej przedstawiono te zależności.

Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Warta w podziale na Miasto Warta oraz obszar wiejski gminy w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

W latach 2020-2023 liczba mieszkańców gminy ogółem zmniejszyła się o 2,79%, przy czym na obszarze miasta o 4,52%, zaś na obszarze wiejskim 2,20%.

Widoczna jest ogólna tendencja spadkowa w liczbie mieszkańców w całej gminie, zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich. Sołectwa odnotowują mniejszy spadek liczby mieszkańców niż miasto Warta, co może wskazywać na migracje ludności lub inne czynniki demograficzne.

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane demograficzne dotyczące liczby mieszkańców gminy Warta w latach 2020–2023, z uwzględnieniem podziału na obszar wiejski (sołectwa) oraz miasto Warta (ulice). Zestawienie zostało opracowane na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie i ukazuje dynamikę zmian ludnościowych w ujęciu czteroletnim.

W analizowanym okresie można zaobserwować wyraźną, systematyczną tendencję spadkową w liczbie ludności na każdym z trzech głównych poziomów agregacji danych. W gminie Warta ogółem liczba mieszkańców zmalała z 12 515 osób w 2020 roku do 12 166 osób w 2023 roku, co oznacza łączny ubytek 349 mieszkańców w ciągu trzech lat. Populacja sołectw zmniejszyła się z 9 354 do 9 148 osób

(spadek o 206 osób). Liczba mieszkańców miasta spadła z poziomu 3 161 osób w 2020 roku do 3 018 osób w 2023 roku (spadek o 143 osoby).

Choć ogólny trend jest spadkowy, dynamika zmian różni się w zależności od konkretnej lokalizacji: Znaczny odpływ ludności na obszarze wiejskim odnotowano w miejscowościach takich jak: Włyń (spadek z 371 do 350), Kamionacz (z 267 do 247) oraz Jakubice (z 455 do 437). W samym mieście Warta najbardziej wyludniły się ulice Sieradzka (spadek o 37 osób) oraz prof. Stanisława Kaszyńskiego (spadek o 39 osób). Wyraźny ubytek widać też na ul. Górnej. Nieliczne miejsca odnotowały wzrost liczby mieszkańców. Na obszarach wiejskich są to m.in. Lipiny (wzrost z 59 do 67) i Zielęcín (ze 145 do 148), natomiast w mieście wyróżnia się ulica Błękitnej Armii (wzrost ze 107 do 123 mieszkańców).

Głównym problemem wynikającym z zaprezentowanych danych statystycznych jest postępująca depopulacja, która dotyka niemal całą gminę. Niepokojąca jest stała tendencja spadkowa – w żadnym z analizowanych lat nie nastąpiło odbicie ani stabilizacja liczby ludności.

Tabela 1 Liczba mieszkańców gminy Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023

Obszar	Liczba ludności ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	12515	12393	12284	12166
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	9354	9283	9224	9148
Augustynów	64	63	58	58
Bartochów	313	318	320	315
Cielce	454	442	452	446
Czartki	120	117	116	113
Duszники	236	232	234	230
Dzierżazna	162	156	155	154
Gać Warcka	83	83	85	83
Glinno	201	203	199	199
Głaniszew	199	201	198	191
Gołuchy-Łabędzie	272	271	267	265
Góra	102	103	105	103
Grzybki	219	219	212	208
Jakubice	455	457	452	437
Jeziorsko	285	278	278	277
Kamionacz	267	257	253	247
Kawęczynek	94	92	87	87
Klonówek	86	86	85	84
Kraków	157	157	160	159
Lasek	207	206	207	200
Lipiny	59	59	65	67
Małków	341	333	333	326
Maszew	136	140	142	143
Miedze	188	191	189	182
Miedźno	192	190	190	188
Mikołajewice	168	168	174	171
Mogilno	200	198	195	195
Ostrów Warcki	136	130	131	134
Piotrowice	95	97	95	92
Proboszczowice	328	327	331	330
Raczków	266	275	267	268
Raszelki	84	81	78	83
Rossoszyca	554	549	554	556
Rożdżały	362	380	379	370
Socha	220	221	216	210
Tądów Dolny	46	44	45	44
Tądów Górny	112	112	111	113
Tomisławice	144	141	145	145
Ustków	272	260	259	261
Witów	84	85	86	87
Włyń	371	360	350	350

Obszar	Liczba ludności ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Wola Miłkowska	142	136	127	131
Wola Zadąbrowska Nowa	99	98	94	94
Wola Zadąbrowska Stara	81	79	79	78
Zadąbrowie-Rudunek	124	122	115	115
Zadąbrowie-Wiatraczyska	125	121	117	115
Zagajew	196	197	193	194
Zaspy	108	106	104	102
Zieleńcin	145	142	137	148
Miasto Warta, w tym ulice:	3161	3110	3060	3018
3 Maja	105	103	102	94
3 Pułku Strzelców Konnych	4	4	4	4
Barska	4	4	4	4
Bartosza Głowackiego	22	21	20	20
Błękitnej Armii	107	120	124	123
Cegielniana	11	12	13	14
Cezarego Baryki	34	33	32	32
Cielecka	133	133	131	134
Cmentarna	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców
Długa	31	32	32	33
Dr. Judyma	6	6	6	6
Dr. Karola Szymańskiego	42	41	41	40
Eugenii Kaleniewicz	17	17	20	21
Garbarska	220	215	211	206
Garncarska	59	55	53	53
Głęboka	3	3	3	3
Górna	171	160	150	147
Jagiellońska	9	9	9	9
Jana Cwendrycha	16	16	16	16
Kaliska	4	4	4	4
Kazimierza Deczyńskiego	73	74	72	73
Klasztorna	45	49	44	49
Konfederatów	21	22	22	22
Kosynierów	81	82	76	77
Kowalówka	8	8	9	8
Kozmińska	70	69	75	72
Krótka	1	1	1	1
Mansjonarska	49	48	48	47
Ogrodowa	5	5	5	5
Parkowa	31	29	30	28
Paszkowski	20	19	18	18
Piekarska	29	27	25	25
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	7	7	7	7
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	79	79	74	70
Południowa	2	2	2	2
Popioły	119	114	120	121
Powstania Listopadowego	54	58	57	60
Prefekturalna	28	28	28	27
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	223	210	196	184
Promień	7	7	7	7
Przechodnia	4	4	4	4
Przedwiośnie	83	82	79	76
Raclawicka	27	27	27	26
Róży	12	11	11	12
Rynek im. Wł. St. Reymonta	141	141	138	137
Sądowa	71	72	71	69
Sieradzka	327	314	304	290
Skarżyńskiego	50	47	46	47
Stanisława Szukalskiego	10	11	11	12
Świętojańska	53	52	52	52
Świątokrzyska	7	8	7	7

Obszar	Liczba ludności ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Tadeusza Kościuszki	233	225	224	220
Targowa	64	61	61	61
Terenowa	0	0	2	2
Wierna	31	31	33	35
Wiosenna	7	8	10	10
Włociańska	30	30	31	35
Wolności	9	9	9	9
Zachodnia	29	29	28	28
Zamłynie	20	19	18	17
Zygmunta Andrychiewicza	3	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego).

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na strukturę ludności. Według danych GUS w gminie Warta w 2023 roku odnotowano 92 urodzenia żywe oraz 185 zgonów, zatem przyrost naturalny jest ujemny i wynosi (-93) osoby. W poprzednich latach również odnotowano ujemny przyrost naturalny, najniższy wynik w 2020 i 2023 roku po (-93) osoby. W roku 2022 wyniósł (-67) osób. Z analizy danych wynika, iż ujemny przyrost naturalny jest wyższy na terenach wiejskich, a jego saldo wynosi (-254 osoby), podczas gdy w mieście Warta wynosi (-89 osób).

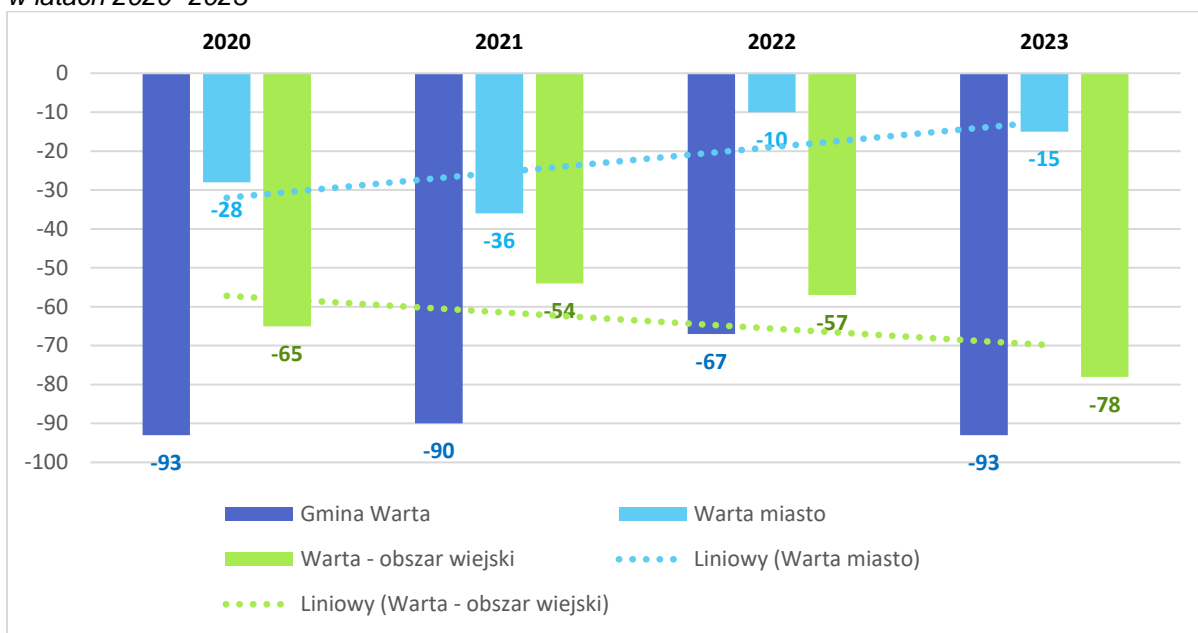
Tabela 2 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Warta (stan w dniu 31.XII.) w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta				
Urodzenia żywe ogółem	106	112	95	92
Zgony ogółem	199	202	162	185
Przyrost naturalny ogółem	-93	-90	-67	-93
Miasto Warta				
Urodzenia żywe ogółem	25	16	23	27
Zgony ogółem	53	52	33	42
Przyrost naturalny ogółem	-28	-36	-10	-15
Warta - sołectwa				
Urodzenia żywe ogółem	81	96	72	65
Zgony ogółem	146	150	129	143
Przyrost naturalny ogółem	-65	-54	-57	-78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Poniżej na wykresie przedstawiono przyrost naturalny w gminie Warta z podziałem na miasto Warta i obszar wiejski gminy. Linie trendu zjawiska zarówno dla obszaru miasta jak i dla obszaru gminy wykazują wartości malejące, jednak dla obszaru miasta zmiany te są łagodniejsze w czasie.

Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Warta w podziale na miasto Warta oraz obszar wiejski gminy w latach 2020 -2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

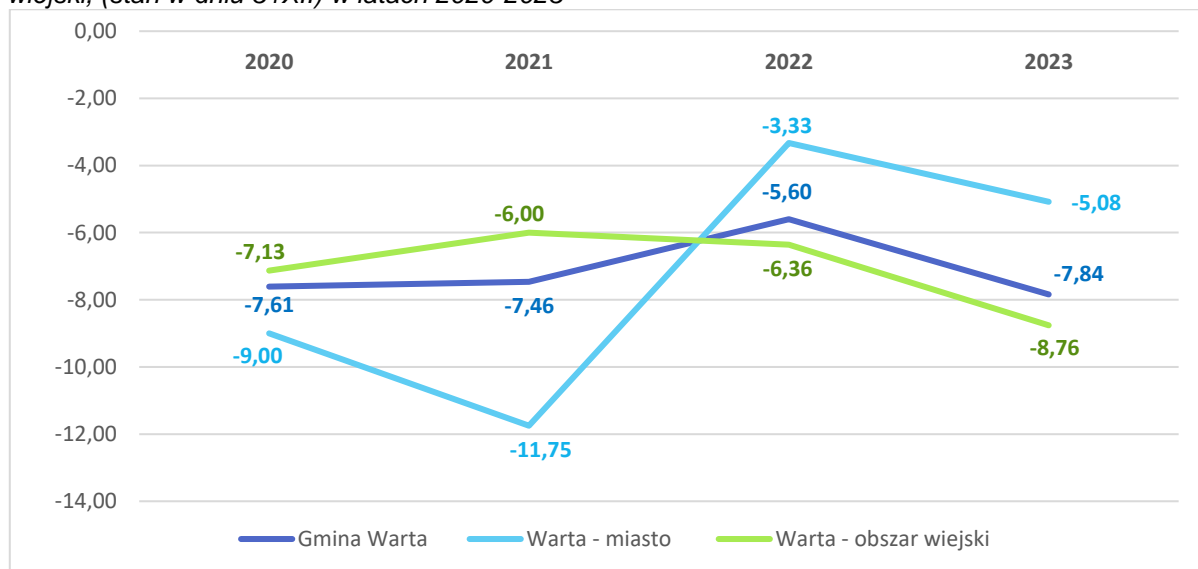
Najniższa wartość wskaźnika przyrost naturalny na 1000 ludności została odnotowana na obszarze miasta Warta w roku 2021 i wyniosła (-11,75). Wartości zaprezentowano na wykresie poniżej.

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Warta z podziałem na miasto i obszar wiejski (stan w dniu 31 XII) w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Gmina ogółem	-7,61	-7,46	-5,60	-7,84
Miasto Warta	-9,00	-11,75	-3,33	-5,08
Warta - sołectwa	-7,13	-6,00	-6,36	-8,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Wykres 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Warta z podziałem na miasto i obszar wiejski, (stan w dniu 31XII) w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

MIGRACJE

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „*Migracjami (lub wędrownkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności*”.⁴

Poniżej przedstawiono dane dotyczące migracji gminnych wg kierunków. Wynika z nich, iż na obszarze miasta coraz częściej osiedlają się mieszkańcy terenów wiejskich, choć odnotowuje się również znaczną liczbę zameldowań z innych miast. Mieszkańcy miasta w większości osiedlają się na terenach wiejskich. W przypadku obszaru wiejskiego gminy, większość zameldowań dotyczy kierunków z miast, w przypadku wymeldowań dane statystyczne są do siebie bardziej zbliżone, jednak stopniowo zwiększa się migracja w kierunkach miast.

Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg kierunku (miasto, wieś) w gminie Warta w latach 2020-2023 w podziale na miasto Warta oraz obszar wiejski gminy

Gmina Warta	2020	2021	2022	2023	Gmina Warta	2020	2021	2022	2023
	zameldowania z miast					wymeldowania do miast			
miasto	9	5	8	4	miasto	23	17	19	15
obszar wiejski	45	49	57	58	obszar wiejski	64	64	54	43
zameldowania ze wsi				wymeldowania na wieś					
miasto	20	8	7	2	miasto	22	31	14	23
obszar wiejski	27	58	30	35	obszar wiejski	34	50	39	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Tabela poniżej przedstawia dane statystyczne opisujące migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2020 – 2023. W gminie Warta w 2023 roku saldo migracji (ogółem) odnotowano na poziomie (- 13) osób. Liczba osób zameldowanych w roku 2023 ogółem to 102 osoby, natomiast wymeldowanych 115 osób. Zmiany miejsca zamieszkania występują głównie w obrębie kraju, regionu. Najwięcej osób wyprowadziło się z terenu gminy w roku 2021 (163 osoby). Wymeldowania w ruchu wewnętrznym w gminie w ostatnich latach, występują na podobnym poziomie. Według danych GUS wymeldowania za granicę w całym badanym okresie kształtują się na poziomie od 0 do 1. Najwięcej osób zameldowano w gminie w roku 2021 (120 osób). Gmina Warta jako całość, a także miasto i obszar wiejski gminy w latach poddanych analizie zanotowały ujemne saldo migracyjne.

Tabela 5 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Warta w latach 2020-2023

Migracje na pobyt stały	lata			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta				
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	101	120	102	99
Zameldowania z zagranicy ogółem	1	0	0	3
Zameldowania ogółem	102	120	102	102
Wymeldowania w ruchu wew.	143	162	126	115
Wymeldowania za granicę	0	1	0	0
Wymeldowania ogółem	143	163	126	115
Saldo migracji ogółem	-41	-43	-24	-13
Saldo migracji wewnętrznych	-42	-42	-24	-16
Saldo migracji zagranicznych	1	-1	0	3
Miasto Warta				
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	29	13	15	6
Zameldowania z zagranicy ogółem	1	0	0	0
Zameldowania ogółem	30	13	15	6

⁴ „Materiały dydaktyczne Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

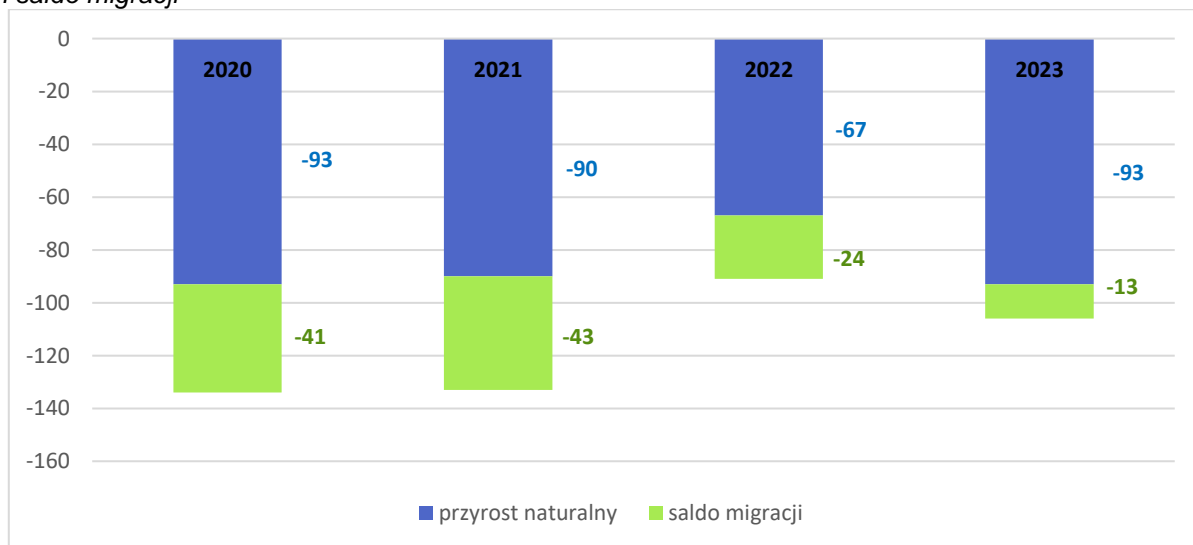
Migracje na pobyt stały	lata			
	2020	2021	2022	2023
Wymeldowania w ruchu wew.	45	48	33	38
Wymeldowania za granicę	0	1	0	0
Wymeldowania ogółem	45	49	33	38
Saldo migracji ogółem	-15	-36	-18	-32
Saldo migracji wewnętrznych	-16	-35	-18	-32
Saldo migracji zagranicznych	1	-1	0	0
Warta - sołectwa				
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	72	107	87	93
Zameldowania z zagranicy ogółem	0	0	0	3
Zameldowania ogółem	72	107	87	96
Wymeldowania w ruchu wew.	98	114	93	77
Wymeldowania za granicę	0	0	0	0
Wymeldowania ogółem	98	114	93	77
Saldo migracji ogółem	-26	-7	-6	19
Saldo migracji wewnętrznych	-26	-7	-6	16
Saldo migracji zagranicznych	0	0	0	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Zestawienie: przyrost naturalny i saldo migracji

Przedstawione poniżej dane wskazują, iż największy wpływ na wyludnianie się gminy Warta ma stale ujemny przyrost naturalny. Rok 2020 i 2021 był najtrudniejszym rokiem dla gminy – zarówno ujemny przyrost naturalny, jak i ujemne saldo migracji wskazują na znaczny odpływ mieszkańców oraz wysoką liczbę zgonów. W każdym analizowanym roku liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, co jest główną przyczyną spadku liczby ludności w gminie. Najgorszy wynik zanotowano w 2020 i 2023 roku (-93). Saldo migracji w latach poddanych analizie jest również ujemne, najniższe odnotowano w 2022 roku (-24). Ogólny trend w gminie wskazuje na zmniejszanie się liczby mieszkańców.

Wykres 4 Zmiany liczby ludności w gminie Warta w latach 2020-2023 w oparciu o przyrost naturalny i saldo migracji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI

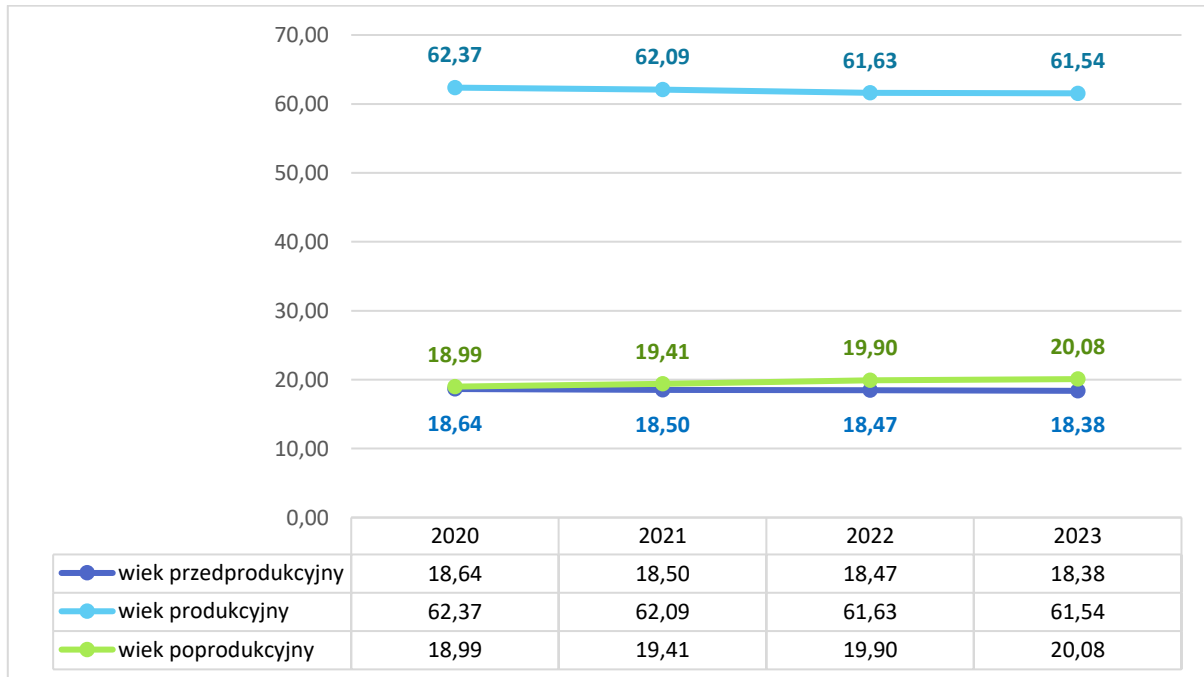
W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Na wykresach poniżej przedstawiono udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując na koniec 2023 roku 61,54% społeczeństwa. Niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalne na przestrzeni badanych lat zmniejszenie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym osiągając poziom 18,38% oraz zwiększenie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym, osiągając 20,08% społeczeństwa.

Podsumowując, w gminie Warta widoczne jest zwiększenie się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszenie się udziału liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

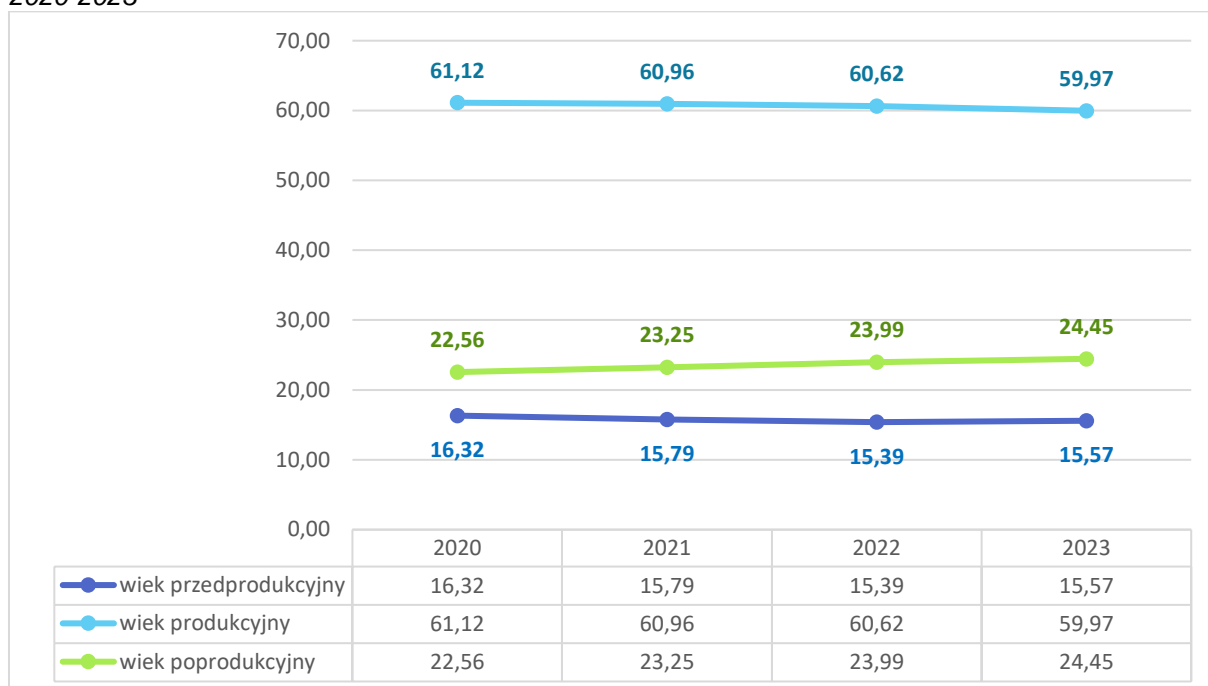
Wykres 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Warta w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

W mieście Warta widoczne jest zwiększenie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym - osiąga 24,45% na koniec 2023 roku i jest to wzrost o 1,90 punktu procentowego (dalej: p.p.), udział osób w wieku produkcyjnym zmniejszył się o 1,15 p.p., a w wieku przedprodukcyjnym o 0,75 p.p..

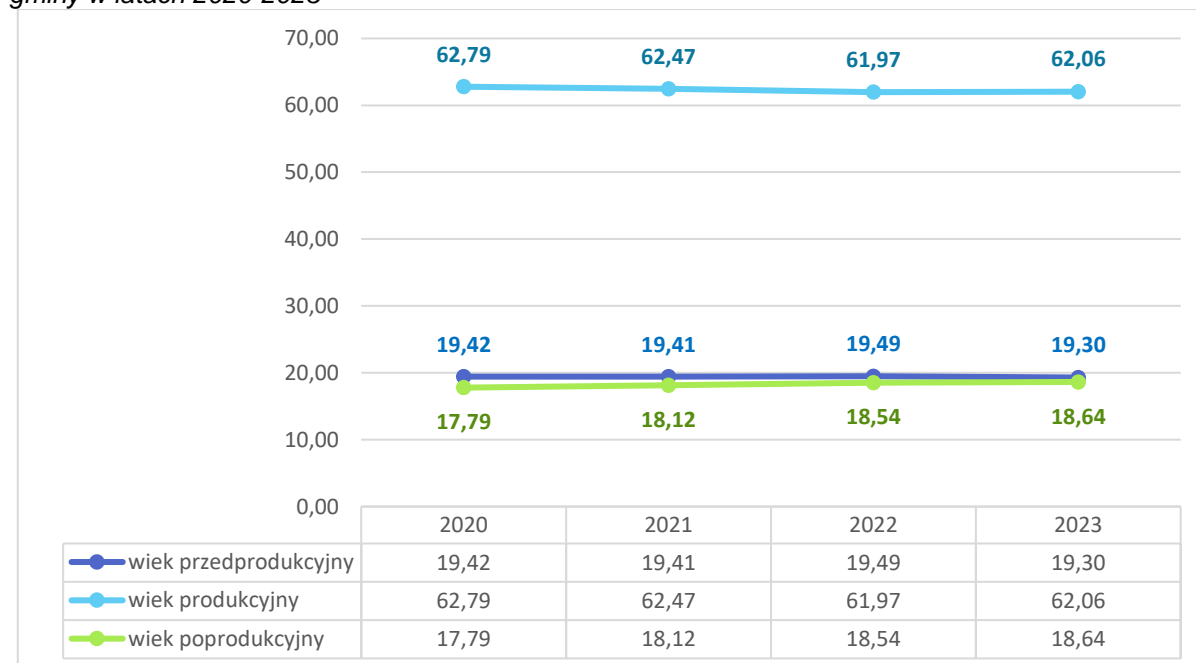
Wykres 6 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w mieście Warta w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Podobnie sytuacja kształtuje się na obszarze wiejskim gminy, gdzie nastąpiło zwiększenie liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 0,85 p.p. oraz zmniejszenie w wieku produkcyjnym o 0,73 p.p. i przedprodukcyjnym o 0,12 p.p..

Wykres 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze wiejskim gminy w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Poniżej przedstawiono dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Warta w latach 2020–2023, z uwzględnieniem podziału na sołectwa oraz ulice miasta. Zestawienie pozwala przeanalizować potencjał demograficzny najmłodszych grup wiekowych w regionie. Analiza danych wskazuje na ciągły regres demograficzny w grupie wiekowej przedprodukcyjnej, co jest zjawiskiem niepokojącym dla przyszłego rozwoju gminy. Na obszarze gminy Warta ogółem odnotowano systematyczny spadek liczby najmłodszych mieszkańców z 2 333 w 2020 roku do 2 236 w 2023 roku, co stanowi ubytek blisko 100 osób w ciągu trzech lat. Liczba dzieci i młodzieży na obszarze wiejskim zmalała z 1 817 do 1 766 osób. Choć spadek jest widoczny, jest on relatywnie łagodniejszy niż w samym mieście. Na obszarze miejskim nastąpił wyraźny spadek z 516 osób w 2020 roku do 470 w roku 2023. Warto zauważyć, że największe tąpnięcie miało miejsce między rokiem 2020 a 2021 (spadek o 25 osób w jeden rok).

W szczegółowym zestawieniu widać miejsca, gdzie sytuacja zmienia się najdynamiczniej. Znaczący ubytek w wieku przedprodukcyjnym na obszarze wiejskim odnotowano w Małkowie (spadek z 78 do 58 osób). Najbardziej dotkliwe zmiany w mieście zaszły przy ulicy Sieradzkiej (spadek o 12 osób) oraz prof. Stanisława Kaszyńskiego (spadek o 11 osób). Pozytywnym wyjątkiem jest zaś sołectwo Rossoszyca, gdzie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wzrosła ze 120 do 127. Wzrosty odnotowano również w Lipinach (z 8 do 13 osób).

Głównym problemem jest zmniejszająca się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, która w przyszłości przełoży się na mniejszą liczbę osób w wieku produkcyjnym. Szczególnie problematyczne są dane dla miasta Warta, gdzie przy kilku ulicach (np. Jagiellońska, Kaliska, Krótka, Świętokrzyska) liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi zero przez cały analizowany okres. Świadczy to o braku rodzin z dziećmi w centrum miasta i postępującym procesie starzenia się tkanki miejskiej. Stabilna sytuacja w sołectwach takich jak Rossoszyca sugeruje, że to obszary wiejskie stają się obecnie głównym centrum reprodukcji demograficznej gminy

Tabela 6 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023

Obszar	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	2333	2293	2269	2236
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	1817	1802	1798	1766
Augustynów	13	13	11	11
Bartochów	54	54	55	50
Cielce	84	80	82	80
Czartki	19	18	18	17
Duszniki	45	44	46	45
Dzierżazna	26	23	23	22
Gać Warcka	11	11	13	13
Glinno	38	35	33	32
Głaniszew	50	53	48	47
Gołuchy-Labędzie	55	57	51	51
Góra	12	13	16	16
Grzybki	46	49	47	46
Jakubice	79	84	82	80
Jeziorsko	57	57	59	56
Kamionacz	40	35	39	38
Kawęczynek	24	23	20	21
Klonówek	9	11	12	14
Kraków	35	35	38	39
Lasek	47	42	43	45
Lipiny	8	7	13	13
Małków	78	69	65	58
Maszew	32	34	29	29
Miedze	29	30	32	34
Miedźno	28	30	30	28
Mikołajewice	30	29	31	31

Obszar	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach			
	2020	2021	2022	2023
Mogilno	31	30	31	35
Ostrów Warcki	39	39	39	36
Piotrowice	17	19	20	19
Proboszczowice	68	67	72	72
Raczków,	63	70	66	65
Raszelki	17	15	15	17
Rossoszyca	120	121	123	127
Rożdżały	60	62	58	53
Socha	48	49	48	43
Tądów Dolny	10	10	11	9
Tądów Górny	24	26	26	26
Tomislawice	34	33	37	34
Ustków	51	48	49	49
Witów	21	21	22	21
Włyń	65	63	60	60
Wola Miłkowska	26	25	22	23
Wola Zadąbrowska Nowa	23	23	22	21
Wola Zadąbrowska Stara	12	13	13	12
Zadąbrowie-Rudunek	25	22	20	18
Zadąbrowie-Wiatraczyska	27	27	26	25
Zagajew	24	24	26	28
Zaspy	18	19	16	16
Zielecin	45	40	40	41
Miasto Warta, w tym ulice:	516	491	471	470
3 Maja	12	12	11	10
3 Pułku Strzelców Konnych	1	1	0	0
Barska	1	0	0	0
Bartosza Głowackiego	3	3	3	3
Błękitnej Armii	20	17	18	18
Cegielniana	3	3	3	3
Cezarego Baryki	9	8	7	5
Cielecka	16	18	16	17
Cmentarna	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców
Długa	9	9	9	10
Dr. Judyma	1	1	1	1
Dr. Karola Szymańskiego	7	7	7	8
Eugenii Kaleniewicz	4	4	6	7
Garbarska	24	24	24	21
Garncarska	7	7	6	6
Głęboka	0	0	0	0
Górna	22	18	17	17
Jagiellońska	0	0	0	0
Jana Cwendrycha	9	9	8	8
Kaliska	0	0	0	0
Kazimierza Deczyńskiego	8	8	8	9
Klasztorna	0	1	1	1
Konfederatów	4	5	4	4
Kosynierów	12	12	10	10
Kowalówka	3	3	3	3
Kozmińska	14	13	17	16
Krótka	0	0	0	0
Mansjonarska	14	14	16	16
Ogrodowa	2	2	2	2
Parkowa	4	4	3	2
Paszkowski	4	4	4	4
Piekarska	3	3	2	2
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	2	2	2	2
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	18	18	16	15
Południowa	0	0	0	0
Popioły	23	23	26	26
Powstania Listopadowego	8	10	9	12
Prefekturalna	8	7	6	6

Obszar	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach			
	2020	2021	2022	2023
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	36	31	26	25
Promień	2	2	1	1
Przechodnia	0	0	0	0
Przedwośnie	14	14	12	12
Raławicka	2	2	2	2
Róży	3	1	1	2
Rynek im. Wł. St. Reymonta	30	28	27	28
Sadowa	15	13	12	12
Sieradzka	46	42	36	34
Skarżyńskiego	9	6	5	4
Stanisława Szukalskiego	4	5	5	4
Świętojańska	10	9	9	9
Świętokrzyska	0	0	0	0
Tadeusza Kościuszki	36	35	33	33
Targowa	10	9	10	11
Terenowa	0	0	1	1
Wierna	9	8	9	9
Wiosenna	3	4	5	5
Włociańska	6	6	6	8
Wolności	1	1	1	1
Zachodnia	2	2	2	2
Zamłynie	2	2	2	2
Zygmunta Andrychiewicza	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Tabela poniżej przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Warta w latach 2020–2023, z rozbiciem na sołectwa oraz poszczególne ulice miasta. Zestawienie to pozwala ocenić zasoby siły roboczej oraz potencjał gospodarczy regionu.

W badanym okresie odnotowano wyraźny i nieprzerwany spadek liczby osób w wieku produkcyjnym we wszystkich głównych obszarach. Liczba osób w wieku produkcyjnym w gminie ogółem zmniejszyła się z 7 805 w 2020 roku do 7 487 w 2023 roku, co oznacza ubytek 318 osób zdolnych do pracy w ciągu zaledwie trzech lat. Populacja w wieku produkcyjnym na obszarze wiejskim zmniejszyła się z 5 873 do 5 677 osób. Tendencja spadkowa była tu stała, choć rok 2023 przyniósł nieco mniejszy ubytek w porównaniu do lat poprzednich. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w mieście zmniejszyła się 1 932 do 1 810 osób. Procentowy spadek w mieście jest bardziej dotkliwy niż na terenach wiejskich.

Analiza szczegółowa wskazuje na konkretne miejsca, gdzie ubytek zasobów ludzkich jest najbardziej odczuwalny. Najbardziej znaczące ubytki na obszarze wiejskim odnotowano w sołectwach Jakubice (spadek z 281 do 266 osób), Rossoszyca (z 350 do 332 osób) oraz Kamionacz (z 165 do 153 osób). W samej Warcie największy odpływ osób w wieku produkcyjnym dotyczy ulic: Sieradzkiej (spadek o 27 osób), prof. Stanisława Kaszyńskiego (spadek o 22 osoby) oraz Tadeusza Kościuszki (spadek o 13 osób). Nieliczne obszary odnotowały wzrost liczby osób zdolnych do pracy. Są to sołectwo Zielęcin (wzrost z 75 do 86) oraz ulica Błękitnej Armii w mieście (wzrost z 71 do 87 osób).

Kluczowym problemem jest kurczenie się zasobów siły roboczej, co w dłuższej perspektywie może negatywnie wpływać na lokalny rynek pracy i atrakcyjność inwestycyjną gminy. Niepokojąca jest sytuacja w centrum miasta, gdzie ulice o historycznym znaczeniu tracą mieszkańców w wieku produkcyjnym na rzecz wyludniających się budynków lub starzejącej się populacji.

Dodatkowo, wiele mniejszych sołectw (np. Augustynów, Dzierżazna) oraz ulic (np. Jagiellońska, Zamłynie) wykazuje stały, coroczny ubytek osób w wieku produkcyjnym, co przy jednoczesnym braku wzrostu w grupie przedprodukcyjnej sugeruje postępujący proces "wymierania" tych jednostek osadniczych. Problemатyczny jest również fakt, że na niektórych ulicach, takich jak Krótka czy Terenowa, liczba osób w wieku produkcyjnym wynosi zero lub jest bliska zeru.

Tabela 7 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023

Obszar	Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	7805	7695	7571	7487
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	5873	5799	5716	5677
Augustynów	35	32	29	29
Bartochów	212	214	206	204
Cielce	303	299	303	298
Czartki	75	76	75	74
Duszniki	157	152	150	145
Dzierżazna	104	101	98	96
Gać Warcka	58	59	59	59
Glinno	122	125	116	115
Głaniszew	115	113	115	111
Gołuchy-Łabędzie	170	166	170	165
Góra	72	71	71	71
Grzybki	145	143	137	132
Jakubice	281	274	272	266
Jeziorsko	177	171	167	169
Kamionacz	165	160	154	153
Kawęczynek	55	54	52	52
Klonówek	56	54	53	50
Kraków	100	101	99	97
Lasek	120	125	128	121
Lipiny	40	41	41	42
Małków	203	204	203	201
Maszew	74	76	80	81
Miedze	132	135	136	128
Miedzno	129	123	119	115
Mikołajewice	112	110	113	111
Mogilno	124	125	120	118
Ostrów Warcki	83	76	77	81
Piotrowice	57	57	56	56
Proboszczowice	199	200	200	195
Raczków,	168	167	160	162
Raszelki	48	48	45	48
Rossoszyca	350	335	336	332
Rożdżały	255	259	260	258
Socha	131	130	127	125
Tądów Dolny	31	31	31	33
Tądów Górny	74	70	68	69
Tomisławice	89	86	89	91
Ustków	162	158	157	159
Witów	45	46	43	45
Włyn	226	219	212	217
Wola Miłkowska	89	86	79	82
Wola Zadąbrowska Nowa	58	57	54	55
Wola Zadąbrowska Stara	59	55	54	54
Zadąbrowie-Rudunek	69	68	63	65
Zadąbrowie-Wiatraczyska	76	75	74	73
Zagajew	128	130	122	121
Zaspy	65	63	66	67
Zielęcín	75	79	77	86
Miasto Warta, w tym ulice:	1932	1896	1855	1810
3 Maja	63	61	61	57
3 Pułku Strzelców Konnych	3	3	4	4
Barska	3	4	4	4
Bartosza Głowackiego	11	11	10	10
Błękitnej Armii	71	89	90	87
Cegielniana	7	8	9	10
Cezarego Baryki	17	18	18	20
Cielecka	89	87	87	87

Obszar	Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach			
	2020	2021	2022	2023
Cmentarna	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców
Długa	15	18	18	18
Dr. Judyma	4	4	4	4
Dr. Karola Szymańskiego	28	28	28	26
Eugenii Kaleniewicz	11	11	11	11
Garbarska	138	134	130	124
Garncarska	42	37	36	36
Głęboka	3	3	3	3
Górna	86	83	79	76
Jagiellońska	8	8	7	6
Jana Cwendrycha	7	7	8	8
Kaliska	3	3	3	3
Kazimierza Deczyńskiego	51	51	47	45
Klasztorna	29	26	25	23
Konfederatów	9	9	10	10
Kosynierów	60	59	54	55
Kowalówka	4	4	5	5
Koźmińska	43	44	46	43
Krótką	0	0	0	0
Mansjonarska	21	21	20	19
Orodowa	2	2	2	2
Parkowa	23	20	20	18
Paszkowskiego	11	11	11	11
Piekarska	18	17	16	16
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	4	4	4	4
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	42	42	30	38
Południowa	2	2	2	1
Popioły	79	72	75	77
Powstania Listopadowego	36	37	36	35
Prefekturalna	20	21	22	21
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	127	118	112	105
Promień	5	5	6	6
Przechodnia	4	3	2	2
Przedwiośnie	51	51	50	48
Raławicka	15	15	14	12
Róży	6	7	7	7
Rynek im. Wł. St. Reymonta	77	79	76	77
Sadowa	40	43	43	39
Sieradzka	204	193	188	177
Skarżyńskiego	34	33	33	34
Stanisława Szukałskiego	6	6	6	8
Świętojańska	29	28	28	28
Świętokrzyska	4	5	4	4
Tadeusza Kościuszki	137	128	129	124
Targowa	48	43	41	40
Terenowa	0	0	1	1
Wierna	20	21	22	24
Wiosenna	4	4	5	5
Włociańska	20	19	20	22
Wolności	4	4	4	4
Zachodnia	21	21	19	17
Zamłyńie	11	9	8	7
Zygmunta Andrychiewicza	2	2	2	2

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

POMOC SPOŁECZNA

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi

społeczne w gminie Warta przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

Zadania gminy z zakresu polityki społecznej w przeważającej części realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Warcie, który jest jednostką organizacyjną gminy. Podstawowym aktem prawnym na podstawie którego działa Ośrodek jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ponadto Ośrodek realizuje zadania wynikające z innych aktów prawnych a w szczególności z ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o finansach publicznych, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o zatrudnieniu socjalnym, ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz uchwał Rady Miejskiej i Zarządzenia Burmistrza Warty oraz wiele innych obowiązujących przepisów.

Zgodnie z brzmieniem ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej jest narzędziem instytucji polityki społecznej państwa mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ma za zadanie wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ustawowo zobowiązany jest również do podejmowania innych zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych.

Ośrodek współpracuje w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organami administracji samorządowej, rządowej, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami prawnymi i fizycznymi. Realizując zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ma na celu dążenie do poprawy jakości życia słabszych społecznie i ekonomicznie mieszkańców miasta i gminy, osób przebywających na jego terenie, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodzin przeżywających trudności i kryzysy, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, bezpieczeństwo oraz właściwy rozwój i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, przemocy domowej, patologiom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców miasta i gminy.

Wypełniając swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje się zasadami równości, pomocniczości, solidarności oraz subsydiarności, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Rozeznaje i realizuje potrzeby obywateli i potrzeby wskazane przez władze miasta. Realizuje działania wynikające z zapisów strategii rozwiązywania problemów społecznych. Tworzy lub współtworzy programy na rzecz mieszkańców miasta. Prowadzi obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej działającego przy MOPS Warta.

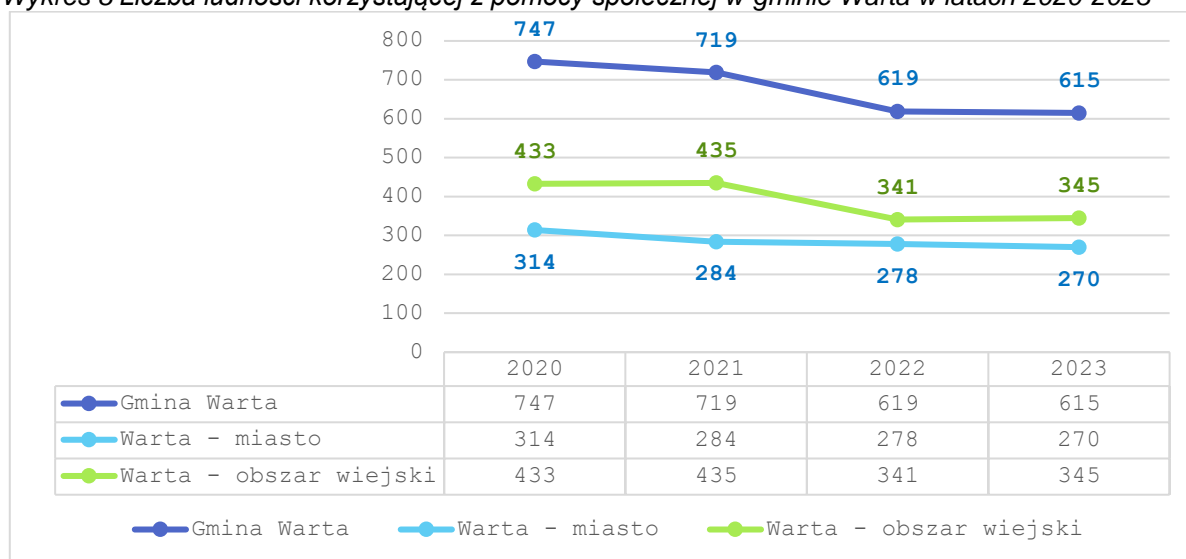
W celu realizacji coraz większej ilości zadań wiedza pracowników musi wykraczać poza problematykę pomocy społecznej i obejmować szerokie spectrum informacji koniecznych w procesie udzielania pomocy osobom i rodzinom tego wymagającym. Pojawia się też potrzeba wykorzystania w pracy specjalistów dotąd nie zatrudnianych, budowy infrastruktury okołopomocowej. Coraz bardziej istotne staje się również stosowanie interdyscyplinarnych rozwiązań, pogłębianie współpracy i budowanie partnerstw na rzecz pobudzania szeroko pojętej aktywności osób i rodzin trafiających do systemu pomocy społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje swoje obowiązki zgodnie z zasadami celowości, legalności i gospodarności w zakresie wydatkowania środków finansowych, obowiązującymi standardami oraz zasadami etyki zawodowej⁵.

⁵ Raport o stanie Gminy Warta za rok 2023

Poniżej przedstawiono liczbę ludności korzystającej z pomocy społecznej w latach 2020-2023. W 2023 roku wsparciem objętych było 615 osób z obszaru gminy, w tym 270 osób z miasta Warta, czyli 43,9% ogółu, pozostali beneficjenci pomocy zamieszkiwali obszar wiejski gminy (345 osób). Zauważalny jest coroczny spadek liczby beneficjentów na obszarze całej gminy i w mieście Warta.

W gminie Warta ogółem widoczne jest zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej z 747 osób w 2020 roku do 615 w 2023 roku, jednak mając na uwadze zmniejszenie liczby mieszkańców ogółem, konieczność korzystania z pomocy społecznej należy uznać za problem. Największy spadek beneficjentów pomocy miał miejsce między 2021 a 2022 rokiem. W mieście Warta liczba beneficjentów zmniejszyła się z 314 osób w 2020 roku do 270 w 2023 roku. Na obszarze wiejskim gminy, liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się z 433 w 2020 roku do 345 w 2023 roku. Trend jest generalnie spadkowy, jednak widoczny jest przyrost liczby odbiorców pomocy w 2021 w porównaniu do 2020 roku o 2 osoby, a także przyrost liczby odbiorców w 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem o 4 osoby. Zarówno w gminie ogółem, jak i w jej podjednostkach (miasto i sołectwa), liczba beneficjentów pomocy społecznej stopniowo maleje w analizowanym okresie.

Wykres 8 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w gminie Warta w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Sytuacja społeczna mieszkańców zdaje się zatem poprawiać, jednak należy wziąć pod uwagę, iż w dużej mierze może być to konsekwencją zmniejszającej się populacji mieszkańców gminy oraz zmian w kryteriach dochodowych uprawniających do pobierania świadczeń.

W tabeli poniżej przedstawiono statystyki dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Warta w latach 2020–2023, z uwzględnieniem podziału na obszar wiejski oraz miasto Warta. Dane zostały opracowane na podstawie informacji z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie. W analizowanym okresie na terenie całej gminy widoczna jest wyraźna tendencja spadkowa w liczbie osób wymagających wsparcia socjalnego. Liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie ogółem zmniejszyła się z 747 osób w 2020 roku do 615 osób w 2023 roku. Największy spadek odnotowano pomiędzy rokiem 2021 a 2022 (o 100 osób). Na obszarze wiejskim gminy nastąpiła redukcja liczby osób korzystających ze wsparcia z 433 w 2020 roku do 345 w 2023 roku. Trend ten nie był jednak liniowy – w 2021 roku nastąpił przejściowy, niewielki wzrost liczby potrzebujących na wsiach. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście systematycznie maleje, zmniejszając się z 314 osób w 2020 roku do 270 osób w 2023 roku.

Mimo ogólnego trendu spadkowego, sytuacja w poszczególnych sołectwach jest bardzo zróżnicowana. Znaczącą redukcję liczby beneficjentów odnotowano w sołectwach Cielce (spadek z 31 do 12 osób), Głaniszew (z 41 do 29 osób) oraz Małków, gdzie liczba osób korzystających z pomocy spadła z 18 do zaledwie 5. W sołectwie Socha w 2023 roku nikt nie korzystał z pomocy społecznej, podczas gdy w 2020

roku było to 8 osób. Odwrotna tendencja wystąpiła w sołectwie Rożdżały, gdzie liczba osób wymagających wsparcia wzrosła z 22 w 2020 roku do 31 w 2023 roku. Wzrosty zauważalne są również w Tądowie Górnym (z 0 do 9 osób) oraz w sołectwie Jeziorsko (z 2 do 7 osób). Sołectwa takie jak Kawęczynek, Klonówek, Lipiny, Ostrów Warcki oraz Zadąbrowie-Rudunek charakteryzują się całkowitym brakiem osób korzystających z pomocy społecznej przez cały analizowany okres.

Tabela 8 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%]

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	747	719	619	615
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	433	435	341	345
Augustynów	1	1	2	1
Bartochów	11	12	5	2
Cielce	31	32	18	12
Czartki	13	6	6	4
Duszniki	8	9	9	9
Dzierżazna	3	3	3	2
Gać Warcka	5	1	1	0
Glinno	16	17	11	10
Głaniszew	41	34	33	29
Gołuchy-Łabędzie	2	3	3	3
Góra	8	5	5	7
Grzybki	12	17	10	10
Jakubice	1	3	6	6
Jeziorsko	2	3	4	7
Kamionacz	16	16	11	10
Kawęczynek	0	0	0	0
Klonówek	0	0	0	0
Kraków	23	26	17	15
Lasek	3	4	3	6
Lipiny	0	0	0	0
Małków	18	20	12	5
Maszew	8	8	0	8
Miedze	16	9	8	12
Miedzno	5	3	4	6
Mikołajewice	6	7	13	8
Mogilno	6	10	5	13
Ostrów Warcki	0	0	0	0
Piotrowice	5	5	5	5
Proboszczowice	2	3	5	1
Raczków,	20	11	11	14
Raszelki	15	12	12	13
Rossoszyca	18	4	9	14
Rożdżały	22	25	28	31
Socha	8	8	0	0
Tądów Dolny	2	2	2	2
Tądów Górny	0	5	5	9
Tomisławice	4	9	4	2
Ustków	1	7	1	6
Witów	5	5	1	8
Włyń	29	37	33	28
Wola Miłkowska	10	10	2	3
Wola Zadąbrowska Nowa	5	11	9	4
Wola Zadąbrowska Stara	4	8	5	2
Zadąbrowie-Rudunek	0	0	0	0
Zadąbrowie-Wiatraczyska	1	0	0	0
Zagajew	2	1	2	1
Zaspy	5	6	6	6
Zielećcin	20	17	12	11
Miasto Warta	314	284	278	270

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Powody korzystania ze świadczeń są różnorodne i w wielu przypadkach nie są wskazywane pojedynczo, lecz występują łącznie. Wśród przesłanek, z tytułu których mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z pomocy społecznej wymienia się bezrobocie, niepełnosprawność i ubóstwo.

Tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Warta w latach 2020–2023. Na obszarze gminy ogółem liczba beneficjentów wzrosła początkowo z 250 w 2020 roku do 274 w 2021 roku, po czym nastąpił gwałtowny spadek do poziomu 146 osób w 2023 roku. Na obszarze wiejskim odnotowano systematyczną tendencję spadkową z poziomu 120 osób w 2020 roku do 86 osób w 2023 roku. Sytuacja w mieście była najbardziej dynamiczna; po wyraźnym skoku liczby osób dotkniętych ubóstwem w 2021 roku (158 osób), nastąpił spadek do 60 osób w roku 2023.

Bardzo wyraźną poprawę odnotowano w sołectwach Włyń oraz Rożdżały, gdzie w 2023 roku liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa spadła do zera. Podobny trend wystąpił w Małkowie (spadek z 10 do 1 osoby) oraz w Raczkowie (z 15 do 8 osób). Wzrost zapotrzebowania na wsparcie z powodu ubóstwa zauważalny jest w sołectwie Duszniki (wzrost z 2 do 7 osób) oraz w mniejszym stopniu w miejscowości Lasek (z 3 do 6 osób). Sołectwo Głaniszew utrzymuje zaś stałą, relatywnie wysoką liczbę 20 osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa od 2021 roku. Stabilna, choć na znacznie niższym poziomie, pozostaje sytuacja w miejscowości Zaspy (6 osób).

Głównym problemem w skali lokalnej pozostaje zatem koncentracja ubóstwa w wybranych punktach, takich jak wspomniany Głaniszew czy miasto Warta, które mimo spadków, wciąż generuje znaczną część ogólnej liczby potrzebujących w gminie. Z drugiej strony, tabela wskazuje na dużą grupę sołectw (m.in. Augustynów, Dzierżazna, Jakubice, Klonówek, Lipiny, Ostrów Warcki), w których problem ubóstwa rejestrowanego przez pomoc społeczną w ogóle nie wystąpił w całym badanym okresie. Tak liczna reprezentacja "zerowych" odczytów w wielu miejscowościach sugeruje, że zjawisko ubóstwa w gminie ma charakter punktowy, wykazując koncentrację w poszczególnych obszarach.

Tabela 9 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%]

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	250	274	156	146
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	120	116	88	86
Augustynów	0	0	0	0
Bartochów	4	0	4	1
Cielce	9	9	3	4
Czartki	3	4	4	4
Duszniki	2	3	4	7
Dzierżazna	0	0	0	0
Gać Warcka	0	1	0	0
Glinno	4	6	4	4
Głaniszew	24	20	20	20
Gołuchy-Labędzie	0	1	2	2
Góra	8	5	5	7
Grzybki	0	0	0	0
Jakubice	0	0	0	0
Jeziorsko	2	2	0	0
Kamionacz	0	1	0	1
Kawęczynek	0	0	0	0
Klonówek	0	0	0	0
Kraków	1	0	0	0
Lasek	3	3	3	6
Lipiny	0	0	0	0
Małków	10	6	1	1
Maszew	0	0	0	0
Miedze	4	3	1	0
Miedźno	3	3	2	2
Mikołajewice	0	0	2	0

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach			
	2020	2021	2022	2023
Mogilno	6	3	3	6
Ostrów Warcki	0	0	0	0
Piotrowice	0	0	0	0
Proboszczowice	0	1	0	0
Raczków,	15	11	6	8
Raszelki	1	1	1	0
Rossoszyca	0	0	1	3
Rożdżały	7	7	7	0
Socha	0	0	0	0
Tądów Dolny	0	0	0	0
Tądów Górny	0	0	0	0
Tomislawice	3	2	2	0
Ustków	0	0	0	2
Witów	0	0	0	0
Włyń	5	9	3	0
Wola Miłkowska	1	0	0	0
Wola Zadąbrowska Nowa	0	3	2	0
Wola Zadąbrowska Stara	0	2	1	0
Zadąbrowie-Rudunek	0	0	0	0
Zadąbrowie-Wiatraczyska	0	0	0	0
Zagajew	0	0	1	0
Zaspy	5	6	6	6
Zielęcin	0	4	0	2
Miasto Warta	130	158	68	60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

W dalszej kolejności przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie Warta w latach 2020–2023. W analizowanym okresie we wszystkich głównych obszarach odnotowano tendencję spadkową w liczbie osób wymagających wsparcia z tytułu bezrobocia. W gminie ogółem liczba beneficjentów zmniejszyła się z 384 osób w 2020 roku do 243 osób w 2023 roku, na obszarze wiejskim liczba osób korzystających z pomocy spadła ze 151 do 117 osób, zaś w mieście z 233 osób w 2020 roku do 126 w 2023 roku. Mimo ogólnego trendu poprawy na rynku pracy, dynamika zmian w poszczególnych sołectwach wykazuje duże zróżnicowanie. Znaczącą redukcję liczby osób wspieranych z powodu bezrobocia odnotowano w sołectwach Bartochów (z 7 do 0), Cielce (z 9 do 4) oraz Włyń (z 14 do 8). W mieście Warta liczba ta malała każdego roku. Odwrotną tendencję zaobserwowano w sołectwie Rożdżały, gdzie liczba beneficjentów wzrosła z 9 w 2020 roku do 15 w 2023 roku. Wzrosty wystąpiły także w Mogilnie (z 6 do 10 osób) oraz w sołectwie Lasek (z 2 do 5 osób).

Głównym zidentyfikowanym problemem jest konieczność wsparcia mieszkańców w wybranych punktach gminy, takich jak Rożdżały czy Głaniszew. Problematyczna pozostaje również relacja między miastem a wsią – choć w mieście sytuacja poprawia się szybciej, to nadal generuje ono ponad połowę (126 z 243) wszystkich przypadków korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w całej gminie.

Tabela 10 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%]

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	384	317	278	243
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	151	136	126	117
Augustynów	0	0	0	0
Bartochów	7	0	0	0
Cielce	9	13	11	4
Czartki	10	6	4	4
Duszniki	6	6	7	7

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia			
	2020	2021	2022	2023
Dzierżązna	0	2	2	0
Gać Warcka	5	0	0	0
Glinno	5	4	5	1
Głaniszew	9	10	19	11
Gołuchy-Łabędzie	1	1	0	0
Góra	3	0	0	2
Grzybki	6	8	5	5
Jakubice	0	0	0	1
Jeziorsko	2	3	0	3
Kamionacz	8	8	5	1
Kawęczynek	0	0	0	0
Klonówek	0	0	0	0
Kraków	0	0	0	0
Lasek	2	2	2	5
Lipiny	0	0	0	0
Małków	10	6	1	1
Maszew	2	2	0	6
Miedze	8	7	6	5
Miedzno	4	4	4	5
Mikołajewice	0	0	0	0
Mogilno	6	9	3	10
Ostrów Warcki	0	0	0	0
Piotrowice	0	0	0	0
Proboszczowice	2	1	1	0
Raczków,	4	0	6	8
Raszelki	1	1	1	0
Rossoszyca	8	3	2	2
Rożdżały	9	12	12	15
Socha	3	0	0	0
Tądów Dolny	0	0	0	0
Tądów Górny	0	0	0	0
Tomislawice	4	2	2	0
Ustków	0	0	1	2
Witów	0	0	0	2
Włyń	14	18	17	8
Wola Miłkowska	0	0	1	0
Wola Zadąbrowska Nowa	0	4	3	2
Wola Zadąbrowska Stara	0	4	2	2
Zadąbrowie-Rudunek	0	0	0	0
Zadąbrowie-Wiatraczyńska	0	0	0	0
Zagajew	0	0	1	0
Zaspy	0	0	0	0
Zielećcin	3	0	3	5
Miasto Warta	233	181	152	126

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Ze zjawiskiem korzystania z pomocy społecznej silnie skorelowane jest bezrobocie. Dzieje się tak, ponieważ brak stałego dochodu i pracy znacząco wpływa na sytuację ekonomiczną i społeczną osób i rodzin. Bezrobocie pozbawia ludzi stałego źródła dochodu, co często prowadzi do trudności w zaspokojeniu podstawowych potrzeb, takich jak mieszkanie, wyżywienie czy opłaty za media. Osoby bez pracy stają się bardziej podatne na ubóstwo, co zmusza je do ubiegania się o pomoc społeczną w celu przetrwania. Osoby długotrwale bezrobotne często mają trudności z powrotem na rynek pracy, co przedłuża ich potrzebę korzystania z pomocy. Bezrobocie jednego z członków rodziny wpływa na sytuację całej rodziny, zwłaszcza jeśli dana osoba była głównym źródłem dochodów. Bezrobocie często wiąże się z problemami zdrowotnymi, takimi jak depresja czy obniżenie samooceny, co dodatkowo utrudnia poszukiwanie pracy i zwiększa potrzebę wsparcia. W niektórych przypadkach utrata pracy

prowadzi do problemów społecznych, takich jak wykluczenie, uzależnienia czy konflikty rodzinne, co może nasilać potrzebę interwencji instytucji pomocy społecznej.

BEZROBOCIE

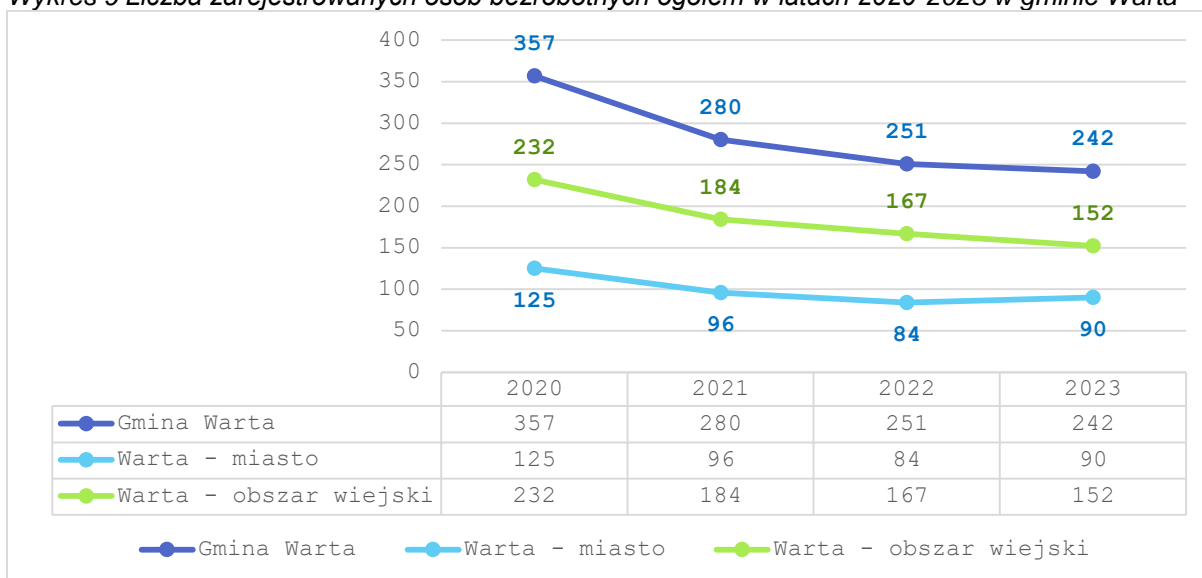
Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Bezrobocie niesie za sobą szereg szkodliwych skutków zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i dla społeczności, zwłaszcza dla jej struktury rodzinnej i najbliższego otoczenia dotkniętego tym problemem. Brak stałego źródła dochodu generuje zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólnym brakiem radzenia sobie z życiem. Przedłużające się bezrobocie może w skrajnych przypadkach prowadzić do obniżenia poczucia własnej wartości, depresji, uzależnień oraz podejmowania nielegalnych działań. Często brak zatrudnienia wynika również z niskiego poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Na wykresie poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2020 – 2023 w gminie Warta. W 2023 roku odnotowano 242 osoby bezrobotne, z czego 90 osób (37,19%) stanowili mieszkańcy miasta, a 152 osoby (62,81%) to mieszkańcy obszaru wiejskiego gminy.

Po 2020 roku widoczny jest trend spadkowy liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, co może wynikać z ożywienia gospodarczego lub aktywizacji zawodowej mieszkańców. W 2023 roku w Mieście Warta odnotowano ponowny wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Wykres 9 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2020-2023 w gminie Warta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu

Poniżej znajduje się opis danych statystycznych dotyczących liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Warta w latach 2020–2023. W badanym okresie odnotowano zmniejszenie liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne, co jest zapewne powiązane ze zmniejszającą się liczbą osób w wieku produkcyjnym. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie ogółem spadła z 357 do 242 osób, również na obszarze wiejskim odnotowano redukcję bezrobocia z 232 osób w 2020 roku do 152 w 2023 roku. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w mieście spadła ze 125 osób (2020 r.) do 90 osób (2023 r.). Szczegółowa analiza danych wskazuje na konkretne miejsca, w których

zachodziły najsilniejsze procesy na rynku pracy. Największy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych nastąpił w sołectwie Proboszczowice (z 10 osób do zaledwie 1 osoby) oraz w Miedźnie (z 7 do 1 osoby). W mieście Warta największą poprawę widać na ulicy Tadeusza Kościuszki, gdzie liczba bezrobotnych spadła z 19 do 12. Głównym problemem jest trwała depopulacja, która dotyka zarówno obszary wiejskie, jak i miejskie. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że na niektórych ulicach miasta, mimo ogólnego spadku bezrobocia w gminie, liczba osób bez pracy wzrosła lub utrzymuje się na wysokim poziomie – przykładem jest Rynek im. Wł. St. Reymonta, gdzie liczba bezrobotnych wzrosła z 8 do 9 osób (z okresowym skokiem do 11 w 2022 r.). Takie zjawiska sugerują, że poprawa na rynku pracy nie jest równomierna i istnieją lokalne "enklawy" pogarszającej się sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Tabela 11 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023 [%]

Obszar	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	357	280	251	242
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	232	184	167	152
Augustynów	0	0	0	0
Bartochów	4	1	0	1
Cielce	12	15	15	15
Czartki	5	4	3	2
Duszniki	9	8	6	5
Dzierżazna	6	5	4	5
Gać Warcka	3	1	1	1
Glinno	1	3	4	9
Głaniszew	1	0	4	3
Gołuchy-Labędzie	4	3	1	3
Góra	3	1	4	4
Grzybki	5	4	2	1
Jakubice	1	0	2	1
Jeziorsko	12	6	3	4
Kamionacz	6	2	2	2
Kawęczynek	1	0	0	0
Klonówek	1	0	0	0
Kraków	3	4	2	1
Lasek	5	3	5	4
Lipiny	4	0	2	0
Małków	10	5	7	6
Maszew	2	0	3	5
Miedze	9	12	15	5
Miedźno	7	7	2	1
Mikołajewice	6	4	2	2
Mogilno	9	8	10	6
Ostrów Warcki	5	3	3	5
Piotrowice	1	1	0	0
Proboszczowice	10	10	8	1
Raczków,	10	7	7	9
Raszelki	0	0	0	0
Rossoszyca	8	10	8	10
Rożdżały	7	7	4	6
Socha	2	2	2	4
Tądów Dolny	3	3	3	1
Tądów Górny	2	4	3	1
Tomisławice	6	5	2	0
Ustków	10	4	3	4
Witów	1	1	1	0
Włyn	9	9	1	4
Wola Miłkowska	5	2	1	0
Wola Zadąbrowska Nowa	4	4	4	5
Wola Zadąbrowska Stara	5	1	2	1
Zadąbrowie-Rudunek	1	0	0	0

Obszar	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Zadąbrowie-Wiatraczyska	1	2	2	2
Zagajew	9	6	5	5
Zaspy	3	3	6	3
Zieleńcin	1	4	3	5
Miasto Warta, w tym ulice:	125	96	84	90
3 Maja	1	1	3	1
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	0	0
Barska	0	0	0	0
Bartosza Głowackiego	1	0	1	1
Błękitnej Armii	5	6	4	2
Cegielniana	1	1	0	0
Cezarego Baryki	0	0	0	0
Cielecka	5	4	4	4
Cmentarna	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców	brak mieszkańców
Długa	0	0	0	0
Dr. Judyma	0	0	0	0
Dr. Karola Szymańskiego	2	2	1	1
Eugenii Kaleniewicz	0	0	0	0
Garbarska	5	5	4	5
Garncarska	1	2	0	1
Głęboka	0	0	0	0
Górna	6	8	7	5
Jagiellońska	1	0	0	0
Jana Cwondrycha	0	0	0	0
Kaliska	0	0	0	0
Kazimierza Deczyńskiego	3	0	4	2
Klasztorna	1	1	0	1
Konfederatów	0	0	0	0
Kosynierów	3	1	0	0
Kowalówka	0	0	0	0
Kozłowska	1	1	1	1
Krótka	0	0	0	0
Mansjonarska	2	1	2	2
Orodowa	1	0	1	0
Parkowa	4	1	2	2
Paszkowski	1	1	1	1
Piekarska	2	0	0	0
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	1	1	0	1
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	5	2	1	5
Południowa	0	0	0	0
Popioły	6	6	3	7
Powstania Listopadowego	1	0	1	1
Prefekturalna	6	3	3	1
Prof. .Stanisława Kaszyńskiego	6	6	2	4
Promień	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	1
Przedwiośnie	4	2	1	2
Raclawicka	0	1	0	1
Róży	0	1	0	0
Rynek im. Wł. St. Reymonta	8	8	11	9
Sadowa	1	1	2	2
Sieradzka	10	7	7	5
Skarżyńskiego	4	1	1	3
Stanisława Szukalskiego	2	2	1	1
Świętojańska	0	2	2	0
Świętokrzyska	0	0	0	0
Tadeusza Kościuszki	19	13	10	12
Targowa	2	2	3	3
Terenowa	0	0	0	0
Wierna	3	1	1	1
Wiosenna	0	0	0	1
Włociańska	1	0	0	0

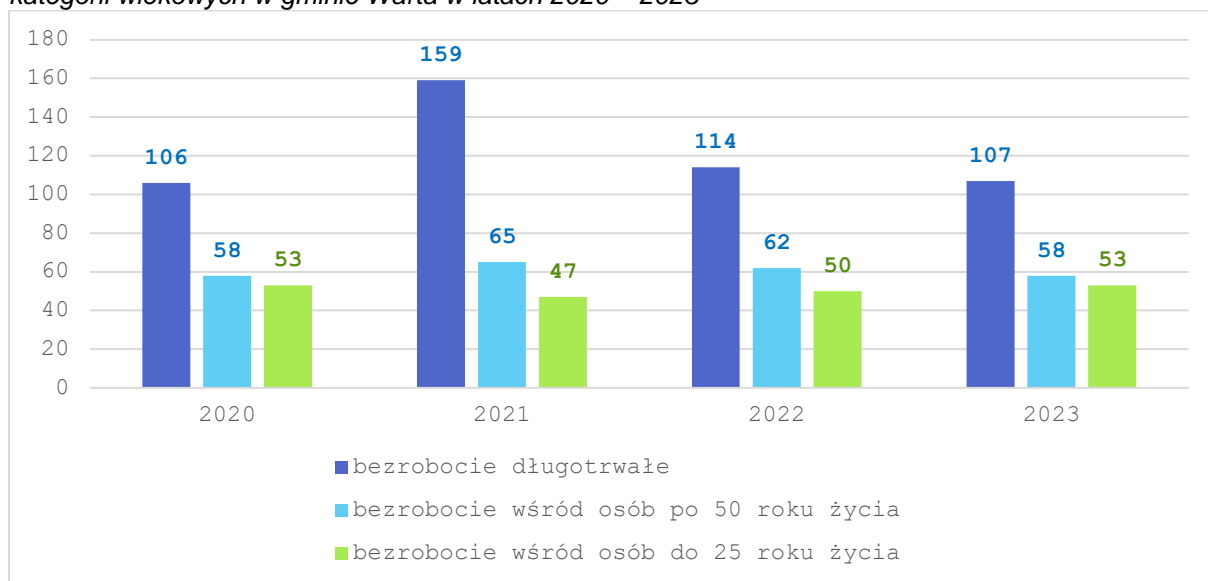
Obszar	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach			
	2020	2021	2022	2023
Wolności	0	1	0	0
Zachodnia	0	1	0	1
Zamłynie	0	0	0	0
Zygmunta Andrychiewicza	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Analiza wskazuje, iż długotrwale bezrobotnych w 2020 roku było 106 osób, w 2021 roku ich liczba wzrosła do 159 osób, co jest największą wartością w analizowanym okresie. W kolejnych latach (2022–2023) zauważalny jest spadek liczby osób z długotrwałym bezrobociem do 114 w 2022 i 107 w 2023 roku. W 2020 roku odnotowano 53 osoby bezrobotne do 25 roku życia, w 2021 r. ich liczba zmniejszyła się do 47 osób. W 2022 roku nastąpił niewielki wzrost do 50 osób, a w 2023 wróciła do poziomu z 2020 roku (53 osoby). W 2020 r. odnotowano 58 osób bezrobotnych wśród osób po 50 roku życia, w 2021 roku ich liczba wzrosła do 65 osób. W 2022 roku liczba ta zmniejszyła się do 62 osób, a w 2023 wróciła do wartości z 2020 roku (58 osób).

Podsumowując, największy wzrost bezrobocia długotrwałego zanotowano w 2021 roku, po czym zaczęło ono spadać. Bezrobocie wśród młodych (do 25 lat) i osób starszych (po 50 roku życia) odnotowywało niewielkie wahania, ale generalnie powróciło do poziomu z 2020 roku. Wyraźnie widać, że rok 2021 był trudnym okresem na rynku pracy.

Wykres 10 Analiza bezrobocia pod kątem bezrobocia długotrwałego oraz bezrobocia wśród wybranych kategorii wiekowych w gminie Warta w latach 2020 – 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu

Podsumowując zebrane dane należy zauważyć, iż na przestrzeni analizowanych lat 2020 – 2023 sytuacja osób bezrobotnych na rynku pracy nie zmieniła się znacznie.

Przedstawiono również statystyki dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych długotrwale w gminie Warta w latach 2020–2023. W badanym okresie liczba osób bezrobotnych długotrwale w całej gminie charakteryzowała się gwałtownym wzrostem w 2021 roku, po którym nastąpił jej spadek. W gminie ogółem liczba tych osób wzrosła ze 106 w 2020 roku do 159 w 2021 roku, by w 2023 roku spaść do poziomu 107 osób. Na obszarze wiejskim odnotowano podobny trend – wzrost z 73 (2020 r.) do 111 (2021 r.) i powrót do poziomu 73 osób w 2023 roku. W mieście Warta liczba osób bezrobotnych długotrwale wzrosła z 33 w 2020 roku do 48 w 2021 roku, osiągając 34 osoby w 2023 roku. Sytuacja w poszczególnych jednostkach osadniczych w 2023 roku jest mocno zróżnicowana. Najwięcej osób bezrobotnych długotrwale zamieszkuje sołectwa Cielce, Raczków, Małków, Mogilno, Rossoszyca oraz

Zielęcin. W 2023 roku zjawisko bezrobocia długotrwałego w ogóle nie wystąpiło w 13 sołectwach m.in. w: Augustynowie, Bartochowie, Kawęczynku, Klonówku, Piotrowicach i Zadąbrowie-Rudunek. Najwięcej osób bezrobotnych w tej kategorii zamieszkuje ulice Garbarską, Górną, Sieradzką oraz Rynek im. Wł. St. Reymonta.

Tabela 12 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwanie w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023 [%]

Obszar	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych długotrwanie w latach			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	106	159	114	107
Obszar wiejski ogółem, w tym sołectwa:	73	111	77	73
Augustynów	0	0	0	0
Bartochów	0	1	0	0
Cielce	6	8	7	6
Czartki	1	4	2	1
Duszniki	2	7	2	2
Dzierżązna	4	4	3	4
Gać Warcka	1	1	1	1
Glinno	2	2	0	2
Głaniszew	1	0	0	1
Gołuchy-Łabędzie	0	2	0	0
Góra	1	1	1	1
Grzybki	1	3	1	1
Jakubice	1	0	0	1
Jeziorsko	0	3	3	0
Kamionacz	1	2	0	1
Kawęczynek	0	0	0	0
Klonówek	0	0	0	0
Kraków	1	2	1	1
Lasek	1	2	1	1
Lipiny	0	0	0	0
Małków	4	4	1	4
Maszew	2	0	2	2
Miedze	3	7	7	3
Miedźno	1	3	1	1
Mikołajewice	0	2	1	0
Mogilno	4	7	8	4
Ostrów Warcki	2	1	2	2
Piotrowice	0	1	0	0
Proboszczowice	0	0	2	0
Raczków,	5	4	4	5
Raszelki	0	0	0	0
Rossoszyca	4	2	6	4
Rożdżały	2	4	2	2
Socha	2	2	2	2
Tądów Dolny	1	2	2	1
Tądów Górny	1	1	1	1
Tomislawice	0	4	1	0
Ustków	5	3	3	2
Witów	0	1	1	0
Włyń	1	3	1	1
Wola Miłkowska	0	2	1	0
Wola Zadąbrowska Nowa	3	3	2	3
Wola Zadąbrowska Stara	1	1	0	1
Zadąbrowie-Rudunek	0	0	0	0
Zadąbrowie-Wiatracyzka	1	1	1	2
Zagajew	4	6	1	3
Zaspy	3	3	2	3
Zielęcin	1	2	1	4
Miasto Warta, w tym ulice:	33	48	37	34
3 Maja	0	0	0	0

Obszar	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych długotrwale w latach			
	2020	2021	2022	2023
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	0	0
Barska	0	0	0	0
Bartosza Głowackiego	1	0	0	1
Błękitnej Armii	2	4	3	2
Cegielniana	0	1	0	0
Cezarego Baryki	0	0	0	0
Cielecka	0	2	1	0
Cmentarna	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców
Długa	0	0	0	0
Dr. Judyma	0	0	0	0
Dr. Karola Szymańskiego	1	1	1	1
Eugenii Kaleniewicz	0	0	0	0
Garbarska	3	3	2	3
Garncarska	0	1	0	0
Głęboka	0	0	0	0
Górna	3	2	4	3
Jagiellońska	0	0	0	0
Jana Cwendrycha	0	0	0	0
Kaliska	0	0	0	0
Kazimierza Deczyńskiego	1	0	0	1
Klasztorna	0	1	0	0
Konfederatów	0	0	0	0
Kosynierów	0	1	0	0
Kowalówka	0	0	0	0
Koźmińska	1	0	0	1
Krótką	0	0	0	0
Mansjonarska	1	1	1	1
Oгородowa	0	0	0	0
Parkowa	0	1	1	0
Paszkowskiego	1	1	1	1
Piekarska	0	0	0	0
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	0	0	0	0
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	0	1	1	1
Południowa	0	0	0	0
Popioły	1	3	1	1
Powstania Listopadowego	1	0	0	1
Prefekturalna	1	2	1	1
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	1	2	1	1
Promień	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	0
Przedwiośnie	1	1	1	1
Racławicka	0	1	0	0
Róży	0	0	0	0
Rynek im. Wł. St. Reymonta	5	6	6	5
Sadowa	0	1	1	0
Sieradzka	1	3	1	1
Skarżyńskiego	1	1	1	1
Stanisława Szukalskiego	1	0	1	1
Świętojańska	0	1	2	0
Świętokrzyska	0	0	0	0
Tadeusza Kościuszki	4	6	4	4
Targowa	2	0	2	2
Terenowa	0	0	0	0
Wierna	0	1	0	0
Wiosenna	0	0	0	0
Włociańska	0	0	0	0
Wolności	0	0	0	0
Zachodnia	0	0	0	0
Zamłyńie	0	0	0	0
Zygmunta Andrychiewicza	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

ZJAWISKA NEGATYWNE W SFERZE SPOŁECZNEJ

W tabelach poniżej przedstawiono zjawiska negatywne występujące w sferze społecznej wraz z opisującymi je wskaźnikami. Wartości wskaźników w wierszach odpowiadających obszarowi „Gmina Warta” to wartości referencyjne, względem których porównano wskaźniki dla pozostałych obszarów. Wartości wskaźników mniej korzystne od wartości referencyjnych dla gminy oznaczono kolorem pomarańczowym, tym samym kolorem oznaczono nazwy odpowiadających im obszarów. Pod tabelami opisującymi zjawiska negatywne zawarto podsumowanie, w którym przedstawiono wartości wskaźników dla gminy Warta, sołectw oraz miasta Warta ogółem i wytyczono obszar koncentracji zjawisk negatywnych w sferze społecznej. Wskaźniki dla ulic w mieście Warta posłużą kolejnym analizom.

Zjawisko negatywne: zmniejszenie liczby ludności w 2023 r. w stosunku do 2020 r.

- Wskaźnik: zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]

W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców gminy w 2023 roku zmniejszyła się o 349 osób (-2,79%). Zmniejszenie liczby ludności dotyczy miasta Warta, minus 143 osoby (-4,52%) oraz obszaru wiejskiego, gdzie nastąpiło zmniejszenie o 206 osób (-2,20%).

Tabela 13 Zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem		saldo	wskaźnik [%]
	2020	2023		
Gmina Warta	12515	12166	-349	-2,79⁶
Augustynów	64	58	-6	-9,38
Bartochów	313	315	2	0,64
Cielce	454	446	-8	-1,76
Czartki	120	113	-7	-5,83
Duszniki	236	230	-6	-2,54
Dzierżazna	162	154	-8	-4,94
Gać Warcka	83	83	0	0,00
Glinno	201	199	-2	-1,00
Głaniszew	199	191	-8	-4,02
Gołuchy-Łabędzie	272	265	-7	-2,57
Góra	102	103	1	0,98
Grzybki	219	208	-11	-5,02
Jakubice	455	437	-18	-3,96
Jeziorsko	285	277	-8	-2,81
Kamionacz	267	247	-20	-7,49
Kawęczynek	94	87	-7	-7,45
Klonówek	86	84	-2	-2,33
Kraków	157	159	2	1,27
Lasek	207	200	-7	-3,38
Lipiny	59	67	8	13,56
Małków	341	326	-15	-4,40
Maszew	136	143	7	5,15
Miedze	188	182	-6	-3,19
Miedzno	192	188	-4	-2,08
Mikołajewice	168	171	3	1,79
Mogilno	200	195	-5	-2,50
Ostrów Warcki	136	134	-2	-1,47
Piotrowice	95	92	-3	-3,16
Proboszczowice	328	330	2	0,61
Raczków	266	268	2	0,75
Raszelki	84	83	-1	-1,19
Rossoszyca	554	556	2	0,36
Rożdżały	362	370	8	2,21
Socha	220	210	-10	-4,55
Tądów Dolny	46	44	-2	-4,35
Tądów Górny	112	113	1	0,89

⁶ Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem		saldo	wskaźnik [%]
	2020	2023		
Gmina Warta	12515	12166	-349	-2,79⁶
Tomislawice	144	145	1	0,69
Ustków	272	261	-11	-4,04
Witów	84	87	3	3,57
Włyń	371	350	-21	-5,66
Wola Miłkowska	142	131	-11	-7,75
Wola Zadąbrowska Nowa	99	94	-5	-5,05
Wola Zadąbrowska Stara	81	78	-3	-3,70
Zadąbrowie-Rudunek	124	115	-9	-7,26
Zadąbrowie-Wiatraczyska	125	115	-10	-8,00
Zagajew	196	194	-2	-1,02
Zaspy	108	102	-6	-5,56
Zielęcin	145	148	3	2,07
Miasto Warta, w tym ulice:	3161	3018	-143	-4,52
3 Maja	105	94	-11	-10,48
3 Pułku Strzelców Konnych	4	4	0	0,00
Barska	4	4	0	0,00
Bartosza Głowackiego	22	20	-2	-9,09
Błękitnej Armii	107	123	16	14,95
Cegielniana	11	14	3	27,27
Cezarego Baryki	34	32	-2	-5,88
Cielecka	133	134	1	0,75
Cmentarna	0	0	0	Brak mieszkańców
Długa	31	33	2	6,45
Dr. Judyma	6	6	0	0,00
Dr. Karola Szymańskiego	42	40	-2	-4,76
Eugonii Kaleniewicz	17	21	4	23,53
Garbarska	220	206	-14	-6,36
Garncarska	59	53	-6	-10,17
Głęboka	3	3	0	0,00
Górna	171	147	-24	-14,04
Jagiellońska	9	9	0	0,00
Jana Cwendrycha	16	16	0	0,00
Kaliska	4	4	0	0,00
Kazimierza Deczyńskiego	73	73	0	0,00
Klasztorna	45	49	4	8,89
Konfederatów	21	22	1	4,76
Kosynierów	81	77	-4	-4,94
Kowalówka	8	8	0	0,00
Kozmińska	70	72	2	2,86
Krótka	1	1	0	0,00
Mansjonarska	49	47	-2	-4,08
Ogrodowa	5	5	0	0,00
Parkowa	31	28	-3	-9,68
Paskowskiego	20	18	-2	-10,00
Piekarska	29	25	-4	-13,79
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	7	7	0	0,00
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	79	70	-9	-11,39
Południowa	2	2	0	0,00
Popioły	119	121	2	1,68
Powstania Listopadowego	54	60	6	11,11
Prefekturalna	28	27	-1	-3,57
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	223	184	-39	-17,49
Promień	7	7	0	0,00
Przechodnia	4	4	0	0,00
Przedwiośnie	83	76	-7	-8,43
Raławicka	27	26	-1	-3,70
Róży	12	12	0	0,00
Rynek im. Wł. St. Reymonta	141	137	-4	-2,84
Sadowa	71	69	-2	-2,82
Sieradzka	327	290	-37	-11,31
Skarżyńskiego	50	47	-3	-6,00

obszar	liczba ludności ogółem		saldo	wskaźnik [%]
	2020	2023		
Gmina Warta	12515	12166	-349	-2,79⁶
Stanisława Szukalskiego	10	12	2	20,00
Świętojańska	53	52	-1	-1,89
Świętokrzyska	7	7	0	0,00
Tadeusza Kościuszki	233	220	-13	-5,58
Targowa	64	61	-3	-4,69
Terenowa	0	2	2	Zwiększenie liczby mieszkańców
Wierna	31	35	4	12,90
Wiosenna	7	10	3	42,86
Włociańska	30	35	5	16,67
Wolności	9	9	0	0,00
Zachodnia	29	28	-1	-3,45
Zamłynie	20	17	-3	-15,00
Zygmunta Andrychiewicza	3	3	0	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Zjawisko negatywne: starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym

- Wskaźnik: udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 14 Udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	2236	18,38⁷
Augustynów	58	11	18,97
Bartochów	315	50	15,87
Cielce	446	80	17,94
Czartki	113	17	15,04
Duszniki	230	45	19,57
Dzierżazna	154	22	14,29
Gać Warcka	83	13	15,66
Glinno	199	32	16,08
Głaniszew	191	47	24,61
Gołuchy-Łabędzie	265	51	19,25
Góra	103	16	15,53
Grzybki	208	46	22,12
Jakubice	437	80	18,31
Jeziorsko	277	56	20,22
Kamionacz	247	38	15,38
Kawęczynek	87	21	24,14
Klonówek	84	14	16,67
Kraków	159	39	24,53
Lasek	200	45	22,50
Lipiny	67	13	19,40
Małków	326	58	17,79
Maszew	143	29	20,28
Miedze	182	34	18,68
Miedźno	188	28	14,89
Mikołajewice	171	31	18,13
Mogilno	195	35	17,95
Ostrów Warcki	134	36	26,87
Piotrowice	92	19	20,65
Proboszczowice	330	72	21,82
Raczków	268	65	24,25

⁷ Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	2236	18,38⁷
Raszelki	83	17	20,48
Rossoszyca	556	127	22,84
Rożdżały	370	53	14,32
Socha	210	43	20,48
Tądów Dolny	44	9	20,45
Tądów Górny	113	26	23,01
Tomisławice	145	34	23,45
Ustków	261	49	18,77
Witów	87	21	24,14
Włyń	350	60	17,14
Wola Miłkowska	131	23	17,56
Wola Zadąbrowska Nowa	94	21	22,34
Wola Zadąbrowska Stara	78	12	15,38
Zadąbrowie-Rudunek	115	18	15,65
Zadąbrowie-Wiatraczyska	115	25	21,74
Zagajew	194	28	14,43
Zaspy	102	16	15,69
Zielecin	148	41	27,70
Miasto Warta, w tym ulice:	3018	470	15,57
3 Maja	94	10	10,64
3 Pułku Strzelców Konnych	4	0	0,00
Barska	4	0	0,00
Bartosza Głowackiego	20	3	15,00
Błękitnej Armii	123	18	14,63
Cegielniana	14	3	21,43
Cezarego Baryki	32	5	15,63
Cielecka	134	17	12,69
Cmentarna	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców
Długa	33	10	30,30
Dr. Judyma	6	1	16,67
Dr. Karola Szymańskiego	40	8	20,00
Eugonii Kaleniewicz	21	7	33,33
Garbarska	206	21	10,19
Garncarska	53	6	11,32
Głęboka	3	0	0,00
Górna	147	17	11,56
Jagiellońska	9	0	0,00
Jana Cwendrycha	16	8	50,00
Kaliska	4	0	0,00
Kazimierza Deczyńskiego	73	9	12,33
Klasztorna	49	1	2,04
Konfederatów	22	4	18,18
Kosynierów	77	10	12,99
Kowalówka	8	3	37,50
Kozmińska	72	16	22,22
Krótka	1	0	0,00
Mansjonarska	47	16	34,04
Ogrodowa	5	2	40,00
Parkowa	28	2	7,14
Paszковского	18	4	22,22
Piekarska	25	2	8,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	7	2	28,57
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	70	15	21,43
Południowa	2	0	0,00
Popioły	121	26	21,49
Powstania Listopadowego	60	12	20,00
Prefekturalna	27	6	22,22
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	184	25	13,59
Promień	7	1	14,29
Przechodnia	4	0	0,00
Przedwiośnie	76	12	15,79

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	2236	18,38⁷
Raławicka	26	2	7,69
Róży	12	2	16,67
Rynek im. Wł. St. Reymonta	137	28	20,44
Sadowa	69	12	17,39
Sieradzka	290	34	11,72
Skarżyńskiego	47	4	8,51
Stanisława Szukalskiego	12	4	33,33
Świętojańska	52	9	17,31
Świętokrzyska	7	0	0,00
Tadeusza Kościuszki	220	33	15,00
Targowa	61	11	18,03
Terenowa	2	1	50,00
Wierna	35	9	25,71
Wiosenna	10	5	50,00
Włociańska	35	8	22,86
Wolności	9	1	11,11
Zachodnia	28	2	7,14
Zamłynie	17	2	11,76
Zygmunta Andrychiewicza	3	1	33,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Zjawisko negatywne: starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym

- Wskaźnik: udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 15 Udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku produkcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	7487	61,54⁸
Augustynów	58	29	50,00
Bartochów	315	204	64,76
Cielce	446	298	66,82
Czartki	113	74	65,49
Duszniki	230	145	63,04
Dzierżązna	154	96	62,34
Gać Warcka	83	59	71,08
Glinno	199	115	57,79
Głaniszew	191	111	58,12
Gołuchy-Łabędzie	265	165	62,26
Góra	103	71	68,93
Grzybki	208	132	63,46
Jakubice	437	266	60,87
Jeziorsko	277	169	61,01
Kamionacz	247	153	61,94
Kawęczynek	87	52	59,77
Klonówek	84	50	59,52
Kraków	159	97	61,01
Lasek	200	121	60,50
Lipiny	67	42	62,69
Małków	326	201	61,66
Maszew	143	81	56,64
Miedze	182	128	70,33
Miedźno	188	115	61,17
Mikołajewice	171	111	64,91

⁸ Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku produkcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	7487	61,54⁸
Mogilno	195	118	60,51
Ostrów Warcki	134	81	60,45
Piotrowice	92	56	60,87
Proboszczowice	330	195	59,09
Raczków	268	162	60,45
Raszelki	83	48	57,83
Rossoszyca	556	332	59,71
Rożdżały	370	258	69,73
Socha	210	125	59,52
Tądów Dolny	44	33	75,00
Tądów Górny	113	69	61,06
Tomisławice	145	91	62,76
Ustków	261	159	60,92
Witów	87	45	51,72
Włyń	350	217	62,00
Wola Miłkowska	131	82	62,60
Wola Zadąbrowska Nowa	94	55	58,51
Wola Zadąbrowska Stara	78	54	69,23
Zadąbrowie-Rudunek	115	65	56,52
Zadąbrowie-Wiatraczyska	115	73	63,48
Zagajew	194	121	62,37
Zaspy	102	67	65,69
Zielecin	148	86	58,11
Miasto Warta, w tym ulice:	3018	1810	59,97
3 Maja	94	57	60,64
3 Pułku Strzelców Konnych	4	4	100,00
Barska	4	4	100,00
Bartosza Głowackiego	20	10	50,00
Błękitnej Armii	123	87	70,73
Cegielniana	14	10	71,43
Cezarego Baryki	32	20	62,50
Cielecka	134	87	64,93
Cmentarna	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców
Długa	33	18	54,55
Dr. Judyma	6	4	66,67
Dr. Karola Szymańskiego	40	26	65,00
Eugenii Kaleniewicz	21	11	52,38
Garbarska	206	124	60,19
Garncarska	53	36	67,92
Głęboka	3	3	100,00
Górna	147	76	51,70
Jagiellońska	9	6	66,67
Jana Cwendrycha	16	8	50,00
Kaliska	4	3	75,00
Kazimierza Deczyńskiego	73	45	61,64
Klasztorna	49	23	46,94
Konfederatów	22	10	45,45
Kosynierów	77	55	71,43
Kowalówka	8	5	62,50
Kozmińska	72	43	59,72
Krótka	1	0	Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym
Mansjonarska	47	19	40,43
Ogrodowa	5	2	40,00
Parkowa	28	18	64,29
Paszkowski	18	11	61,11
Piekarska	25	16	64,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	7	4	57,14
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	70	38	54,29
Południowa	2	1	50,00
Popioły	121	77	63,64

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności w wieku produkcyjnym	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	7487	61,54⁸
Powstania Listopadowego	60	35	58,33
Prefekturalna	27	21	77,78
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	184	105	57,07
Promień	7	6	85,71
Przechodnia	4	2	50,00
Przedwiośnie	76	48	63,16
Raławicka	26	12	46,15
Róży	12	7	58,33
Rynek im. Wł. St. Reymonta	137	77	56,20
Sadowa	69	39	56,52
Sieradzka	290	177	61,03
Skarżyńskiego	47	34	72,34
Stanisława Szukalskiego	12	8	66,67
Świętojańska	52	28	53,85
Świętokrzyska	7	4	57,14
Tadeusza Kościuszki	220	124	56,36
Targowa	61	40	65,57
Terenowa	2	1	50,00
Wierna	35	24	68,57
Wiosenna	10	5	50,00
Włociańska	35	22	62,86
Wolności	9	4	44,44
Zachodnia	28	17	60,71
Zamłyńie	17	7	41,18
Zygmunta Andrychiewicza	3	2	66,67

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Zjawisko negatywne: konieczność korzystania z pomocy społecznej⁹

- Wskaźnik: udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 16 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	615	5,06¹⁰
Augustynów	58	1	1,72
Bartochów	315	2	0,63
Cielce	446	12	2,69
Czartki	113	4	3,54
Duszniki	230	9	3,91
Dzierżazna	154	2	1,30
Gać Warcka	83	0	0,00
Glinno	199	10	5,03
Głaniszew	191	29	15,18
Gołuchy-Łabędzie	265	3	1,13
Góra	103	7	6,80
Grzybki	208	10	4,81
Jakubice	437	6	1,37
Jeziorsko	277	7	2,53
Kamionacz	247	10	4,05
Kawęczynek	87	0	0,00
Klonówek	84	0	0,00
Kraków	159	15	9,43
Lasek	200	6	3,00

⁹ Wskaźniki obliczone dla gminy Warta w podziale na sołectwa i Miasto Warta. Nie było możliwym pozyskanie danych dla ulic w Mieście Warta.

¹⁰ Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	615	5,06¹⁰
Lipiny	67	0	0,00
Małków	326	5	1,53
Maszew	143	8	5,59
Miedze	182	12	6,59
Miedzno	188	6	3,19
Mikołajewice	171	8	4,68
Mogilno	195	13	6,67
Ostrów Warcki	134	0	0,00
Piotrowice	92	5	5,43
Proboszczowice	330	1	0,30
Raczków	268	14	5,22
Raszelki	83	13	15,66
Rossoszyca	556	14	2,52
Rożdżały	370	31	8,38
Socha	210	0	0,00
Tądów Dolny	44	2	4,55
Tądów Górny	113	9	7,96
Tomisławice	145	2	1,38
Ustków	261	6	2,30
Witów	87	8	9,20
Włyn	350	28	8,00
Wola Miłkowska	131	3	2,29
Wola Zadąbrowska Nowa	94	4	4,26
Wola Zadąbrowska Stara	78	2	2,56
Zadąbrowie-Rudunek	115	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	115	0	0,00
Zagajew	194	1	0,52
Zaspy	102	6	5,88
Zielęcín	148	11	7,43
Miasto Warta	3018	270	8,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Zjawisko negatywne: konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa¹¹

- Wskaźnik: udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 17 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	146	1,20¹²
Augustynów	58	0	0,00
Bartochów	315	1	0,32
Cielce	446	4	0,90
Czartki	113	4	3,54
Duszniki	230	7	3,04
Dzierżazna	154	0	0,00
Gać Warcka	83	0	0,00
Glinno	199	4	2,01
Głaniszew	191	20	10,47
Gołuchy-Łabędzie	265	2	0,75
Góra	103	7	6,80
Grzybki	208	0	0,00
Jakubice	437	0	0,00
Jeziorsko	277	0	0,00

¹¹ Wskaźniki obliczone dla gminy Warta w podziale na sołectwa i Miasto Warta. Nie było możliwym pozyskanie danych dla ulic w Mieście Warta.

¹² Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	146	1,20¹²
Kamionacz	247	1	0,40
Kawęczynek	87	0	0,00
Klonówek	84	0	0,00
Kraków	159	0	0,00
Lasek	200	6	3,00
Lipiny	67	0	0,00
Małków	326	1	0,31
Maszew	143	0	0,00
Miedze	182	0	0,00
Miedzno	188	2	1,06
Mikołajewice	171	0	0,00
Mogilno	195	6	3,08
Ostrów Warcki	134	0	0,00
Piotrowice	92	0	0,00
Proboszczowice	330	0	0,00
Raczków	268	8	2,99
Raszelki	83	0	0,00
Rossoszyca	556	3	0,54
Rożdżały	370	0	0,00
Socha	210	0	0,00
Tądów Dolny	44	0	0,00
Tądów Górny	113	0	0,00
Tomisławice	145	0	0,00
Ustków	261	2	0,77
Witów	87	0	0,00
Włyn	350	0	0,00
Wola Miłkowska	131	0	0,00
Wola Zadąbrowska Nowa	94	0	0,00
Wola Zadąbrowska Stara	78	0	0,00
Zadąbrowie-Rudunek	115	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	115	0	0,00
Zagajew	194	0	0,00
Zaspy	102	6	5,88
Zielęcín	148	2	1,35
Miasto Warta	3018	60	1,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Zjawisko negatywne: konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia¹³

- Wskaźnik: udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 18 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	243	2,00¹⁴
Augustynów	58	0	0,00
Bartochów	315	0	0,00
Cielce	446	4	0,90
Czartki	113	4	3,54
Duszniki	230	7	3,04
Dzierżazna	154	0	0,00
Gać Warcka	83	0	0,00
Glinno	199	1	0,50
Głaniszew	191	11	5,76

¹³ Wskaźniki obliczone dla gminy Warta w podziale na sołectwa i Miasto Warta. Nie było możliwym pozyskanie danych dla ulic w Mieście Warta.

¹⁴ Wartość referencyjna.

obszar	liczba ludności ogółem	liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	wskaźnik [%]
Gmina Warta	12166	243	2,00¹⁴
Gołuchy-Łabędzie	265	0	0,00
Góra	103	2	1,94
Grzybki	208	5	2,40
Jakubice	437	1	0,23
Jeziorsko	277	3	1,08
Kamionacz	247	1	0,40
Kawęczynek	87	0	0,00
Klonówek	84	0	0,00
Kraków	159	0	0,00
Lasek	200	5	2,50
Lipiny	67	0	0,00
Małków	326	1	0,31
Maszew	143	6	4,20
Miedze	182	5	2,75
Miedzno	188	5	2,66
Mikołajewice	171	0	0,00
Mogilno	195	10	5,13
Ostrów Warcki	134	0	0,00
Piotrowice	92	0	0,00
Proboszczowice	330	0	0,00
Raczków	268	8	2,99
Raszelki	83	0	0,00
Rossoszyca	556	2	0,36
Rożdżały	370	15	4,05
Socha	210	0	0,00
Tądów Dolny	44	0	0,00
Tądów Górny	113	0	0,00
Tomisławice	145	0	0,00
Ustków	261	2	0,77
Witów	87	2	2,30
Włyn	350	8	2,29
Wola Miłkowska	131	0	0,00
Wola Zadąbrowska Nowa	94	2	2,13
Wola Zadąbrowska Stara	78	2	2,56
Zadąbrowie-Rudunek	115	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	115	0	0,00
Zagajew	194	0	0,00
Zaspy	102	0	0,00
Zielęcín	148	5	3,38
Miasto Warta	3018	126	4,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Zjawisko negatywne: bezrobocie

- Wskaźnik: udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

Wskaźnik obrazuje rozkład przestrzenny zjawiska w gminie, wskazując obszary, których mieszkańcy znajdują się w trudniejszej niż przeciętna sytuacja w gminie. Bezrobocie zawsze będzie problemem, na który należy zwracać uwagę, monitorując zmiany zachodzące na rynku pracy.

Tabela 19 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	wskaźnik [%]
Gmina Warta	7487	242	3,23¹⁵
Augustynów	29	0	0,00
Bartochów	204	1	0,49
Cielce	298	15	5,03
Czartki	74	2	2,70
Duszniki	145	5	3,45
Dzierżazna	96	5	5,21
Gać Warcka	59	1	1,69
Glinno	115	9	7,83
Głaniszew	111	3	2,70
Gołuchy-Łabędzie	165	3	1,82
Góra	71	4	5,63
Grzybki	132	1	0,76
Jakubice	266	1	0,38
Jeziorsko	169	4	2,37
Kamionacz	153	2	1,31
Kawęczynek	52	0	0,00
Klonówek	50	0	0,00
Kraków	97	1	1,03
Lasek	121	4	3,31
Lipiny	42	0	0,00
Małków	201	6	2,99
Maszew	81	5	6,17
Miedze	128	5	3,91
Miedźno	115	1	0,87
Mikołajewice	111	2	1,80
Mogilno	118	6	5,08
Ostrów Warcki	81	5	6,17
Piotrowice	56	0	0,00
Proboszczowice	195	1	0,51
Raczków	162	9	5,56
Raszelki	48	0	0,00
Rossoszyca	332	10	3,01
Rożdżały	258	6	2,33
Socha	125	4	3,20
Tądów Dolny	33	1	3,03
Tądów Górny	69	1	1,45
Tomisławice	91	0	0,00
Ustków	159	4	2,52
Witów	45	0	0,00
Włyn	217	4	1,84
Wola Miłkowska	82	0	0,00
Wola Zadąbrowska Nowa	55	5	9,09
Wola Zadąbrowska Stara	54	1	1,85
Zadąbrowie-Rudunek	65	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	73	2	2,74
Zagajew	121	5	4,13
Zaspy	67	3	4,48
Zielęcín	86	5	5,81
Miasto Warta, w tym ulice:	1810	90	4,97
3 Maja	57	1	1,75
3 Pułku Strzelców Konnych	4	0	0,00
Barska	4	0	0,00
Bartosza Głowackiego	10	1	10,00
Błękitnej Armii	87	2	2,30
Cegielniana	10	0	0,00
Cezarego Baryki	20	0	0,00
Cielecka	87	4	4,60

¹⁵ Wartość referencyjna.

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	wskaźnik [%]
Gmina Warta	7487	242	3,23¹⁵
Cmentarna	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców
Długa	18	0	0,00
Dr. Judyma	4	0	0,00
Dr. Karola Szymańskiego	26	1	3,85
Eugonii Kaleniewicz	11	0	0,00
Garbarska	124	5	4,03
Garncarska	36	1	2,78
Głęboka	3	0	0,00
Górna	76	5	6,58
Jagiellońska	6	0	0,00
Jana Cwendrycha	8	0	0,00
Kaliska	3	0	0,00
Kazimierza Deczyńskiego	45	2	4,44
Klasztorna	23	1	4,35
Konfederatów	10	0	0,00
Kosynierów	55	0	0,00
Kowalówka	5	0	0,00
Koźmińska	43	1	2,33
Krótka	0	0	Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym
Mansjonarska	19	2	10,53
Ogrodowa	2	0	0,00
Parkowa	18	2	11,11
Paszkowskiego	11	1	9,09
Piekarska	16	0	0,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	4	1	25,00
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	38	5	13,16
Południowa	1		0,00
Popioły	77	7	9,09
Powstania Listopadowego	35	1	2,86
Prefekturalna	21	1	4,76
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	105	4	3,81
Promień	6	0	0,00
Przechodnia	2	1	50,00
Przedwośnie	48	2	4,17
Raławicka	12	1	8,33
Róży	7	0	0,00
Rynek im. Wł. St. Reymonta	77	9	11,69
Sadowa	39	2	5,13
Sieradzka	177	5	2,82
Skarżyńskiego	34	3	8,82
Stanisława Szukalskiego	8	1	12,50
Świętojańska	28	0	0,00
Świętokrzyska	4	0	0,00
Tadeusza Kościuszki	124	12	9,68
Targowa	40	3	7,50
Terenowa	1	0	0,00
Wierna	24	1	4,17
Wiosenna	5	1	20,00
Włociańska	22	0	0,00
Wolności	4	0	0,00
Zachodnia	17	1	5,88
Zamłynie	7	0	0,00
Zygmunta Andrychiewicza	2	0	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Zjawisko negatywne: bezrobocie długotrwałe

- Wskaźnik: udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwałe w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 20 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwałe w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwałe	wskaźnik [%]
Gmina Warta	7487	107	1,43¹⁶
Augustynów	29	0	0,00
Bartochów	204	0	0,00
Cielce	298	6	2,01
Czartki	74	1	1,35
Duszniki	145	2	1,38
Dzierżazna	96	4	4,17
Gać Warcka	59	1	1,69
Glinno	115	2	1,74
Głaniszew	111	1	0,90
Gołuchy-Labędzie	165	0	0,00
Góra	71	1	1,41
Grzybki	132	1	0,76
Jakubice	266	1	0,38
Jeziorsko	169	0	0,00
Kamionacz	153	1	0,65
Kawęczynek	52	0	0,00
Klonówek	50	0	0,00
Kraków	97	1	1,03
Lasek	121	1	0,83
Lipiny	42	0	0,00
Małków	201	4	1,99
Maszew	81	2	2,47
Miedze	128	3	2,34
Miedzno	115	1	0,87
Mikołajewice	111	0	0,00
Mogilno	118	4	3,39
Ostrów Warcki	81	2	2,47
Piotrowice	56	0	0,00
Proboszczowice	195	0	0,00
Raczków	162	5	3,09
Raszelki	48	0	0,00
Rossoszyca	332	4	1,20
Rożdżały	258	2	0,78
Socha	125	2	1,60
Tądów Dolny	33	1	3,03
Tądów Górny	69	1	1,45
Tomisławice	91	0	0,00
Ustków	159	2	1,26
Witów	45	0	0,00
Włyń	217	1	0,46
Wola Miłkowska	82	0	0,00
Wola Zadąbrowska Nowa	55	3	5,45
Wola Zadąbrowska Stara	54	1	1,85
Zadąbrowie-Rudunek	65	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	73	2	2,74
Zagajew	121	3	2,48
Zaspy	67	3	4,48
Zielęcin	86	4	4,65
Miasto Warta, w tym ulice:	1810	34	1,88
3 Maja	57	0	0,00

¹⁶ Wartość referencyjna.

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale	wskaźnik [%]
Gmina Warta	7487	107	1,43¹⁶
3 Pułku Strzelców Konnych	4	0	0,00
Barska	4	0	0,00
Bartosza Głowackiego	10	1	10,00
Błękitnej Armii	87	2	2,30
Cegielniana	10	0	0,00
Cezarego Baryki	20	0	0,00
Cielecka	87	0	0,00
Cmentarna	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców	Brak mieszkańców
Długa	18	0	0,00
Dr. Judyma	4	0	0,00
Dr. Karola Szymańskiego	26	1	3,85
Eugonii Kaleniewicz	11	0	0,00
Garbarska	124	3	2,42
Garncarska	36	0	0,00
Głęboka	3	0	0,00
Górna	76	3	3,95
Jagiellońska	6	0	0,00
Jana Cwendrycha	8	0	0,00
Kaliska	3	0	0,00
Kazimierza Deczyńskiego	45	1	2,22
Klasztorna	23	0	0,00
Konfederatów	10	0	0,00
Kosynierów	55	0	0,00
Kowalówka	5	0	0,00
Koźmińska	43	1	2,33
Krótką	Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym	Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym	Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym
Mansjonarska	19	1	5,26
Orodowa	2	0	0,00
Parkowa	18	0	0,00
Paszkowskiego	11	1	9,09
Piekarska	16	0	0,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	4	0	0,00
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	38	1	2,63
Południowa	1	0	0,00
Popioły	77	1	1,30
Powstania Listopadowego	35	1	2,86
Prefekturalna	21	1	4,76
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	105	1	0,95
Promień	6	0	0,00
Przechodnia	2	0	0,00
Przedwiośnie	48	1	2,08
Raławicka	12	0	0,00
Róży	7	0	0,00
Rynek im. Wł. St. Reymonta	77	5	6,49
Sadowa	39	0	0,00
Sieradzka	177	1	0,56
Skarżyńskiego	34	1	2,94
Stanisława Szukalskiego	8	1	12,50
Świętojańska	28	0	0,00
Świętokrzyska	4	0	0,00
Tadeusza Kościuszki	124	4	3,23
Targowa	40	2	5,00
Terenowa	1	0	0,00
Wierna	24	0	0,00
Wiosenna	5	0	0,00
Włociańska	22	0	0,00
Wolności	4	0	0,00
Zachodnia	17	0	0,00

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale	wskaźnik [%]
Gmina Warta	7487	107	1,43¹⁶
Zamłyńie	7	0	0,00
Zygmunta Andrychiewicza	2	0	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Podsumowanie wskaźników dla zjawisk negatywnych w sferze społecznej

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie dotychczasowej analizy, prezentując zjawiska negatywne występujące na obszarze gminy Warta w sferze społecznej dla jednostek analitycznych, czyli sołectw oraz Miasta Warta. Tak jak w tabelach wyżej, kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla gminy. W kolumnie „ogółem” dla każdego obszaru wpisano łączną liczbę tych wskaźników, obliczono z nich średnią dla gminy, a następnie kolorem fioletowym oznaczono wartości od niej wyższe oraz odpowiadające tym wartościom nazwy obszarów. W ten sposób wyróżniono obszar koncentracji występowania zjawisk negatywnych - występowanie więcej niż trzech zjawisk negatywnych w sferze społecznej (średnia dla gminy Warta wyniosła 3,10).

Oznaczenia użyte w tabeli poniżej:

Zjawiska negatywne:

A	zmniejszenie liczby ludności w 2023 r. w stosunku do 2020 r.
B	starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym
C	starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym
D	konieczność korzystania z pomocy społecznej
E	konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
F	konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia
G	bezrobocie
H	bezrobocie długotrwale

Wskaźniki:

I	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]
J	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
K	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
L	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
Ł	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
M	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
N	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]
O	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 21 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale gminy na sołectwa i Miasto Warta – koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (obszary oznaczone kolorem fioletowym)

Obszar	zjawiska negatywne									ogółem ¹⁷ = 152
	A	B	C	D	E	F	G	H		
	wskaźniki									
	I	J	K	L	Ł	M	N	O		
Gmina Warta¹⁸	-2,79	18,38	61,54	5,06	1,20	2,00	3,23	1,43	średnia = 3,10	
Augustynów	-9,38	18,97	50,00	1,72	0,00	0,00	0,00	0,00	2	
Bartochów	0,64	15,87	64,76	0,63	0,32	0,00	0,49	0,00	1	
Cielce	-1,76	17,94	66,82	2,69	0,90	0,90	5,03	2,01	3	
Czartki	-5,83	15,04	65,49	3,54	3,54	3,54	2,70	1,35	4	
Duszniki	-2,54	19,57	63,04	3,91	3,04	3,04	3,45	1,38	3	
Dzierżazna	-4,94	14,29	62,34	1,30	0,00	0,00	5,21	4,17	4	
Gać Warcka	0,00	15,66	71,08	0,00	0,00	0,00	1,69	1,69	2	
Glinno	-1,00	16,08	57,79	5,03	2,01	0,50	7,83	1,74	5	
Głaniszew	-4,02	24,61	58,12	15,18	10,47	5,76	2,70	0,90	5	
Gołuchy-Łabędzie	-2,57	19,25	62,26	1,13	0,75	0,00	1,82	0,00	0	
Góra	0,98	15,53	68,93	6,80	6,80	1,94	5,63	1,41	4	
Grzybki	-5,02	22,12	63,46	4,81	0,00	2,40	0,76	0,76	2	
Jakubice	-3,96	18,31	60,87	1,37	0,00	0,23	0,38	0,38	3	
Jeziorsko	-2,81	20,22	61,01	2,53	0,00	1,08	2,37	0,00	2	
Kamionacz	-7,49	15,38	61,94	4,05	0,40	0,40	1,31	0,65	2	
Kawęczynek	-7,45	24,14	59,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2	
Klonówek	-2,33	16,67	59,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2	
Kraków	1,27	24,53	61,01	9,43	0,00	0,00	1,03	1,03	2	
Lasek	-3,38	22,50	60,50	3,00	3,00	2,50	3,31	0,83	5	
Lipiny	13,56	19,40	62,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	
Małków	-4,40	17,79	61,66	1,53	0,31	0,31	2,99	1,99	3	
Maszew	5,15	20,28	56,64	5,59	0,00	4,20	6,17	2,47	5	
Miedze	-3,19	18,68	70,33	6,59	0,00	2,75	3,91	2,34	5	
Miedźno	-2,08	14,89	61,17	3,19	1,06	2,66	0,87	0,87	3	
Mikołajewice	1,79	18,13	64,91	4,68	0,00	0,00	1,80	0,00	1	
Mogilno	-2,50	17,95	60,51	6,67	3,08	5,13	5,08	3,39	7	
Ostrów Warcki	-1,47	26,87	60,45	0,00	0,00	0,00	6,17	2,47	3	
Piotrowice	-3,16	20,65	60,87	5,43	0,00	0,00	0,00	0,00	3	
Proboszczowice	0,61	21,82	59,09	0,30	0,00	0,00	0,51	0,00	1	
Raczków	0,75	24,25	60,45	5,22	2,99	2,99	5,56	3,09	6	
Raszelki	-1,19	20,48	57,83	15,66	0,00	0,00	0,00	0,00	2	

¹⁷ Liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy dla danego zjawiska negatywnego.

¹⁸ Wartości referencyjne dla gminy Warta

Obszar	zjawiska negatywne								ogółem ¹⁷ = 152
	A	B	C	D	E	F	G	H	
	wskaźniki								
	I	J	K	L	Ł	M	N	O	
Gmina Warta¹⁸	-2,79	18,38	61,54	5,06	1,20	2,00	3,23	1,43	średnia = 3,10
Rossoszycza	0,36	22,84	59,71	2,52	0,54	0,36	3,01	1,20	1
Rożdżały	2,21	14,32	69,73	8,38	0,00	4,05	2,33	0,78	3
Socha	-4,55	20,48	59,52	0,00	0,00	0,00	3,20	1,60	3
Tądów Dolny	-4,35	20,45	75,00	4,55	0,00	0,00	3,03	3,03	2
Tądów Górny	0,89	23,01	61,06	7,96	0,00	0,00	1,45	1,45	3
Tomisławice	0,69	23,45	62,76	1,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ustków	-4,04	18,77	60,92	2,30	0,77	0,77	2,52	1,26	2
Witów	3,57	24,14	51,72	9,20	0,00	2,30	0,00	0,00	3
Włyń	-5,66	17,14	62,00	8,00	0,00	2,29	1,84	0,46	4
Wola Miłkowska	-7,75	17,56	62,60	2,29	0,00	0,00	0,00	0,00	2
Wola Zadąbrowska Nowa	-5,05	22,34	58,51	4,26	0,00	2,13	9,09	5,45	5
Wola Zadąbrowska Stara	-3,70	15,38	69,23	2,56	0,00	2,56	1,85	1,85	4
Zadąbrowie-Rudunek	-7,26	15,65	56,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3
Zadąbrowie-Wiatraczyska	-8,00	21,74	63,48	0,00	0,00	0,00	2,74	2,74	2
Zagajew	-1,02	14,43	62,37	0,52	0,00	0,00	4,13	2,48	3
Zaspy	-5,56	15,69	65,69	5,88	5,88	0,00	4,48	4,48	6
Zielecin	2,07	27,70	58,11	7,43	1,35	3,38	5,81	4,65	6
Miasto Warta	-4,52	15,57	59,97	8,95	1,99	4,17	4,97	1,88	8

Źródło: Opracowanie własne

Najtrudniejsza sytuacja występuje w:

- Mieście Warta – 8 zjawisk negatywnych o wskaźnikach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy, następnie w sołectwach:
- Mogilno - 7 zjawisk negatywnych;
- Raczków, Zaspy i Zielęcín - po 6 zjawisk negatywnych;
- Glinno, Głaniszew, Lasek, Maszew, Miedze i Wola Zadąbrowska Nowa – po 5 zjawisk negatywnych;
- Czartki, Dzierżązna, Góra, Włyń, Wola Zadąbrowska Stara – po 4 zjawiska negatywne.

Dokonana diagnoza wskazuje na występowanie na obszarze gminy niekorzystnej sytuacji demograficznej. Zmniejszająca się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym nie napawa optymizmem i świadczy o starzeniu się ludności. Spadek populacji zmniejsza bazę podatkową i ogranicza dochody gminy, powodując trudności w utrzymaniu szkół, przedszkoli czy infrastruktury publicznej, a także prowadzi do odpływu młodych mieszkańców i stopniowego starzenia się społeczeństwa. Struktura wieku produkcyjnego wpływa bezpośrednio na możliwości rozwojowe obszaru. Gdy udział osób w wieku produkcyjnym jest wysoki, rośnie potencjał gospodarczy, zwiększają się dochody z podatków, a lokalne firmy mają lepszy dostęp do pracowników. Niski udział tej grupy oznacza natomiast większe obciążenie dla systemu opieki społecznej i zdrowotnej, trudności firm z rekrutacją oraz zwiększoną presję na osoby aktywne zawodowo, które muszą utrzymywać większą liczbę osób niepracujących.

Problemem w gminie jest z pewnością konieczność korzystania ze wsparcia pomocy społecznej oraz bezrobocie.

Wysoki udział osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej zwiększa wydatki gminy i sygnalizuje narastające problemy społeczne, takie jak zadłużenie, problemy mieszkaniowe czy zdrowotne. Jeśli główną przyczyną korzystania z pomocy jest ubóstwo, może dojść do pogłębiania się nierówności i dziedziczenia biedy, co ogranicza szanse edukacyjne dzieci oraz zmniejsza aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców. Wysoki udział osób potrzebujących wsparcia z powodu bezrobocia z kolei wskazuje na słabość lokalnego rynku pracy, rosnące trudności z powrotem na rynek zatrudnienia oraz większe ryzyko marginalizacji społecznej.

Bezrobocie rozumie się jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie jest poważną kwestią społeczną, która dotyczy znacznych obszarów społecznych, oraz która kumuluje szereg negatywnych cech położenia materialnego i społecznego. Bezrobocie jest zawsze niepokojącym problemem społecznym, straty jakie za sobą niesie są trudne do oszacowania. Bezrobocie poprzez zubożenie materialne wywołuje wiele negatywnych zjawisk społecznych – najbardziej poważny jest jego wpływ na życie rodzinne. Skutkami bezrobocia w gminie są:

- ryzyko wykluczenia społecznego spowodowane zmianą sytuacji rodziny,
- dezintegracja rodziny – zmiana jej sytuacji emocjonalnej (osłabienie autorytetu rodziców, zakłócenie socjalizacji ról, frustracja, zmniejszenie wsparcia emocjonalnego i solidarności wewnątrzrodzinnej),
- zwiększenie możliwości wystąpienia patologii życia rodzinnego (przypadki przemocy, sięganie po alkohol i inne),
- izolacja społeczna (ograniczenie kontaktów ze znajomymi i dalszą rodziną),
- zasadnicza zmiana poziomu życia, standardu materialnego rodziny, co może powodować konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Bezrobocie często wiąże się z utratą poczucia własnej wartości, stresu oraz frustracji, co może prowadzić do problemów emocjonalnych i psychicznych. Te problemy mogą przyczyniać się do zwiększenia skłonności do zachowań agresywnych lub impulsywnych, takich jak:

- przemoc domowa,
- przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu,

- przestępstwa związane z używaniem narkotyków czy alkoholu.

Długotrwałe bezrobocie może zwiększać poziom frustracji i prowadzić do wybuchów agresji, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych.

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi długotrwały proces. Efektywne rozwiązywanie problemów społecznych wymaga podejmowania działań zapobiegawczych, służących wczesnemu wykryciu dysfunkcji, edukacji i informowaniu społeczeństwa o zagrożeniach i możliwości ich zapobiegania czy likwidowania, a także pobudzaniu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców.

Poniżej przedstawiono podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale Miasta Warta na ulice, w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy Warta.¹⁹ Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla danego zjawiska negatywnego, w kolumnie „ogółem” podano liczbę tych wartości dla danego obszaru i odniesiono ją do wartości referencyjnej dla Gminy (3,10). Ze względu na fakt, iż wartość referencyjna dla gminy wyniosła 3,10, a tabela poniżej nie zawiera wartości wskaźników dla 3 zjawisk negatywnych związanych z korzystaniem z pomocy społecznej, kolorem żółtym oznaczono również wartości równe 3, jako zbliżone do średniej 3,10. Kolorem fioletowym oznaczono wartości powyżej wartości referencyjnej dla gminy oraz odpowiadające im nazwy ulic – jest to obszar koncentracji zjawisk negatywnych w sferze społecznej. Kolor żółty wskazuje, zaś na ulice, gdzie liczba zjawisk negatywnych jest również stosunkowo wysoka.

Obszar koncentracji zjawisk negatywnych w Mieście Warta obejmuje zatem 15 ulic, dodatkowo 9 ulic charakteryzuje się wyższą – bliską wartości referencyjnej – liczbą zjawisk negatywnych.

¹⁹ Nie uwzględniono wskaźników dla zjawisk negatywnych związanych z korzystaniem z pomocy społecznej, ze względu na brak możliwości pozyskania danych w podziale na ulice w Mieście Warta.

Tabela 22 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale Miasta Warta na ulice w odniesieniu do wartości referencyjnych dla Gminy. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - obszary oznaczone kolorem fioletowym, stosunkowo wysoka liczba zjawisk negatywnych – kolor żółty.

obszar	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	ogółem ²⁰
Gmina Warta²¹	-2,79	18,38	61,54	3,23	1,43	3,10
Miasto Warta, w tym ulice:	-4,52	15,57	59,97	4,97	1,88	5
3 Maja	-10,48	10,64	60,64	1,75	0	3
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	100	0	0	1
Barska	0	0	100	0	0	1
Bartosza Głowackiego	-9,09	15	50	10	10	5
Błękitnej Armii	14,95	14,63	70,73	2,3	2,3	2
Cegielniana	27,27	21,43	71,43	0	0	0
Cezarego Baryki	-5,88	15,63	62,5	0	0	2
Cielecka	0,75	12,69	64,93	4,6	0	2
Cmentarna	brak ²²	brak	brak	brak	brak	brak
Długa	6,45	30,3	54,55	0	0	1
Dr. Judyma	0	16,67	66,67	0	0	1
Dr. Karola Szymańskiego	-4,76	20	65	3,85	3,85	3
Eugonii Kaleniewicz	23,53	33,33	52,38	0	0	1
Garbarska	-6,36	10,19	60,19	4,03	2,42	5
Garncarska	-10,17	11,32	67,92	2,78	0	2
Głęboka	0	0	100	0	0	1
Górna	-14,04	11,56	51,7	6,58	3,95	5
Jagiellońska	0	0	66,67	0	0	1
Jana Cwendrycha	0	50	50	0	0	1
Kaliska	0	0	75	0	0	1
Kazimierza Deczyńskiego	0	12,33	61,64	4,44	2,22	3
Klasztorna	8,89	2,04	46,94	4,35	0	3
Konfederatów	4,76	18,18	45,45	0	0	2
Kosynierów	-4,94	12,99	71,43	0	0	2
Kowalówka	0	37,5	62,5	0	0	0
Koźmińska	2,86	22,22	59,72	2,33	2,33	2
Krótką	0	0	x ²³	x	x	2

²⁰ Liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy dla danego zjawiska negatywnego.

²¹ Wartości referencyjne dla gminy Warta.

²² Brak mieszkańców.

²³ Brak mieszkańców w wieku produkcyjnym.

obszar	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	ogółem ²⁰
Gmina Warta²¹	-2,79	18,38	61,54	3,23	1,43	3,10
Mansjonarska	-4,08	34,04	40,43	10,53	5,26	4
Ogrodowa	0	40	40	0	0	1
Parkowa	-9,68	7,14	64,29	11,11	0	3
Paszkowskiego	-10	22,22	61,11	9,09	9,09	4
Piekarska	-13,79	8	64	0	0	2
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	0	28,57	57,14	25	0	2
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	-11,39	21,43	54,29	13,16	2,63	4
Południowa	0	0	50	0	0	2
Popioły	1,68	21,49	63,64	9,09	1,3	1
Powstania Listopadowego	11,11	20	58,33	2,86	2,86	2
Prefekturalna	-3,57	22,22	77,78	4,76	4,76	3
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	-17,49	13,59	57,07	3,81	0,95	4
Promień	0	14,29	85,71	0	0	1
Przechodnia	0	0	50	50	0	3
Przedwiośnie	-8,43	15,79	63,16	4,17	2,08	4
Raławicka	-3,7	7,69	46,15	8,33	0	4
Róży	0	16,67	58,33	0	0	2
Rynek im. Wł. St. Reymonta	-2,84	20,44	56,2	11,69	6,49	4
Sadowa	-2,82	17,39	56,52	5,13	0	4
Sieradzka	-11,31	11,72	61,03	2,82	0,56	3
Skarżyńskiego	-6	8,51	72,34	8,82	2,94	4
Stanisława Szukalskiego	20	33,33	66,67	12,5	12,5	2
Świętojańska	-1,89	17,31	53,85	0	0	2
Świętokrzyska	0	0	57,14	0	0	2
Tadeusza Kościuszki	-5,58	15	56,36	9,68	3,23	5
Targowa	-4,69	18,03	65,57	7,5	5	4
Terenowa	Zwiększenie liczby mieszkańców	50	50	0	0	1
Wierna	12,9	25,71	68,57	4,17	0	1
Wiosenna	42,86	50	50	20	0	2
Włociańska	16,67	22,86	62,86	0	0	0
Wolności	0	11,11	44,44	0	0	2
Zachodnia	-3,45	7,14	60,71	5,88	0	4
Zamłynie	-15	11,76	41,18	0	0	3
Zygmunta Andrychiewicza	0	33,33	66,67	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Sfera gospodarcza

Analiza gospodarcza ma określić obszary gminy o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Gospodarka to "system gospodarstw domowych, rolnych, przedsiębiorstw, instytucji publicznych i prywatnych zapewniający zaspokojenie potrzeb określonej populacji, współcześnie najczęściej regulowany przez państwo lub rynek.

Gospodarka to całokształt działalności gospodarczej prowadzonej w danym regionie (gospodarka regionalna), kraju (gospodarka narodowa) lub na całym świecie (gospodarka światowa) polegającej na wytwarzaniu dóbr i świadczeniu usług zgodnie z potrzebami ludności. W ramach gospodarki funkcjonują trzy podstawowe sektory, tj.: rolnictwo, przemysł i usługi"²⁴.

ROLNICTWO

Gmina Warta posiada charakter rolniczy i w najbliższej perspektywie prawdopodobnie taki on pozostanie. Warunki przyrodnicze dla produkcji rolnej są korzystne. Większość użytków rolnych ma równinno-płaską rzeźbę terenu. Występują tu korzystne warunki klimatyczne, natomiast mniej korzystne są warunki wilgotnościowe. Dominują gleby dobre i średnie (III – IV klasy bonitacyjnej), stanowiące ok. 63,5%. Najlepsze gleby i warunki dla rolnictwa ma zachodnia część gminy. Najwięcej gleb dobrej jakości posiadają wsie: Piotrowice, Kawęczynek, Lipiny, Ustków, Wola Zadąbrowska Stara i Nowa Wieś i Maszew (od 80,1 – 61,3%). Gleby średniej jakości dominują w obrębach: Łabędzie, Nobela, Bartochów, Duszniki, Gołuchy, Gołuchy i Raczków (od 85,4 – 70,0%). Na wschód od rzeki Warty dominują gleby słabe, piaszczyste. Najwięcej gleb słabej jakości jest w obrębach: Pierzchnia Góra, Józefów- Wiktorów, Dzierżazna, Ostrów Warcki, Chorążka, Proboszczowice i Miedźno (od 100 - 90,8%)²⁵. Na terenie gminy użytki rolne zajmują obszar około 17 762 ha, co stanowi 69,8% powierzchni ogólnej gminy. Produkcja rolna i potencjał rolniczy gminy skupione są przede wszystkim na terenach wiejskich. W mieście rolnictwo odgrywa drugorzędną rolę. Minimalną rolę w strukturze użytkowania gruntów odgrywa sadownictwo, bowiem sady stanowią niespełna 1% całkowitej powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zajmowały w 2020 r. łącznie 2 942 ha tj. 16,56% użytków rolnych.²⁶ Naturalne warunki przyrodnicze w gminie sprzyjają rozwojowi produkcji roślinnej.

Gospodarka rolna gminy Warta, aby sprostać wymogom zmieniającego się systemu, uwzględniającego spójne powiązanie z gospodarką rynkową oraz współdziałanie z gospodarką Unii Europejskiej powinna nadal się przekształcać i realizować procesy modernizacji rolnictwa. Przemiany i przebudowa rolnictwa powinny zmierzać w kierunku:

- zmian w strukturze obszarowej gospodarstw indywidualnych polegających na zwiększeniu przeciętnego obszaru gospodarstwa,
- rozwoju przemysłu rolno - przetwórczego,
- rozwoju działalności pozarolniczej, w efekcie której tradycyjna wieś monofunkcyjna powinna się przekształcić w nowoczesną wieś wielofunkcyjną.

PODMIOTY GOSPODARCZE

W latach 2020 – 2023 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach, kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków.

²⁴ Portal Edukacji Ekonomicznej NBP <https://www.nbportal.pl/slownik/pozycje-slownika/gospodarka>

²⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

²⁶ Obliczenia na podstawie danych Struktury władania gruntów w województwie łódzkim (stan na dzień 1 stycznia 2020 roku – ostatnie dostępne dane).

Największe zmiany w różnicy liczby podmiotów w roku 2023 w stosunku do 2020 to:

- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji F - Budownictwo – o 44 podmioty;
- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – o 12 podmiotów;
- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – o 10 podmiotów;
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – o 11 podmiotów;
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe – o 6 podmiotów.

Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Warta wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach				
		2020	2021	2022	2023	Saldo
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	31	31	32	35	4
2.	Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	3	4	3	3	0
3.	Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	84	79	84	78	-6
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	1	1
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3	4	4	1
6.	Sekcja F - Budownictwo	158	172	191	202	44
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	217	215	210	206	-11
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	60	58	58	59	-1
9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	18	21	19	4
10.	Sekcja J - Informacja i komunikacja	13	12	14	15	2
11.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18	17	17	18	0
12.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12	12	11	10	-2
13.	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	52	53	63	64	12
14.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15	18	21	25	10
15.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	26	26	26	26	0
16.	Sekcja P - Edukacja	22	24	24	25	3
17.	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	74	79	83	83	9
18.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	20	18	20	0
19.	Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	93	93	96	97	4
Ogółem		916	934	976	991	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W 2023 roku najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych: 20,79%;
- F: Budownictwo: 20,38%;
- S i T: Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 9,79%;
- Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 8,38%;
- C: Przetwórstwo przemysłowe: 7,87%.

Gospodarka gminna opiera się głównie na handlu (naprawy), działalności budowlanej i przetwórstwie przemysłowym. W następnej kolejności funkcjonuje działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, pozostała działalność usługowa oraz działalność gospodarstw domowych i transport.

Gmina zapewnia mieszkańcom podstawowe usługi społeczne i finansowe – na terenie gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, oświaty i edukacji, kultury, komunikacji oraz podstawowej infrastruktury komunalnej.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2023 roku odnotowano 963 podmioty gospodarcze, w tym 779 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Udział sektora prywatnego wynosi zatem 97,17%. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości miejsc pracy, lecz najczęściej oparte na samozatrudnieniu. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Miejski w Warcie, jednostki oświatowe oraz instytucje kultury.

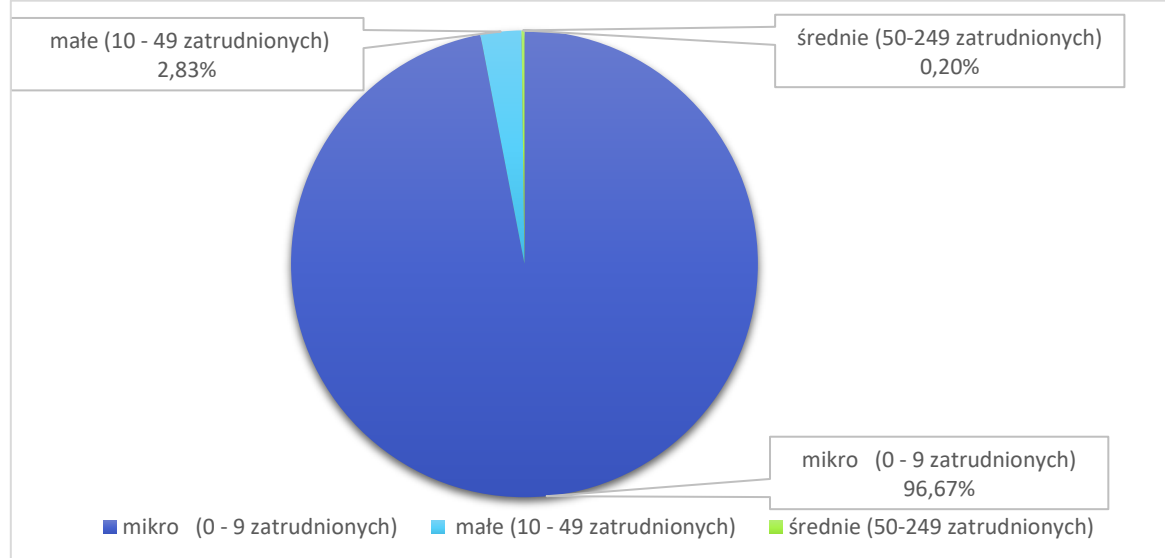
Tabela 24 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Warta w latach 2020-2023

Podmioty wg sektorów własnościowych		2020	2021	2022	2023
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	916	934	976	991
2.	sektor publiczny - ogółem	27	26	26	26
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	24	23	23	23
	sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0
	sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	1
	sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0
3.	sektor prywatny - ogółem	887	907	950	963
	sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	716	731	769	779
	sektor prywatny - spółki handlowe	25	29	34	34
	sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1
	sektor prywatny - spółdzielnie	5	5	5	5
	sektor prywatny - fundacje	2	2	3	3
	sektor prywatny - fundacje rodzinne	-	-	-	0
	sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	66	66	65	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W strukturze działalności gospodarczej przeważają firmy małe, w większości są to firmy rodzinne, prowadzące działalność na własny rachunek, w różnych gałęziach usług. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało do 9 osób, na koniec 2023 roku było 961 takich podmiotów (96,97%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób - 28 podmiotów (2,83%). Firmy zatrudniające od 50 do 249 pracowników stanowiły 0,20% ogółu (2 podmioty). Na terenie gminy nie odnotowano firm zatrudniających powyżej 250 pracowników.

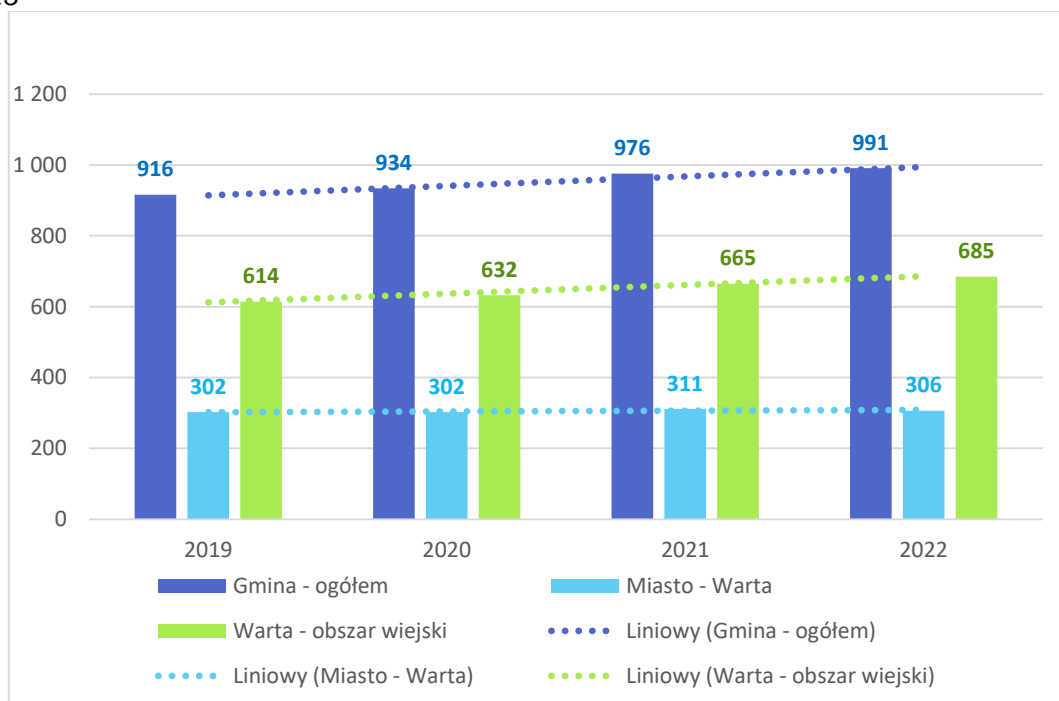
Wykres 11 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2023 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze gminy Warta w latach 2020 – 2023 charakteryzowała się tendencją wzrostową. W okresie tym przybyło 75 podmiotów, przy czym 4 na obszarze miasta, 71 podmiotów na obszarze wiejskim gminy.

Wykres 12 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Warta w latach 2020 – 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie kolejno w 2021, 2022 i 2023 roku w porównaniu z rokiem 2020 zmniejsza się – dotyczy to obszaru całej gminy i miasta. Na terenie wiejskim podlega zaś niewielkim wahaniom. Liczba podmiotów wyrejestrowanych wzrasta w roku 2021 w porównaniu z 2020, a także w 2023 w porównaniu z 2022 – dotyczy to obszaru całej gminy i terenów wiejskich.

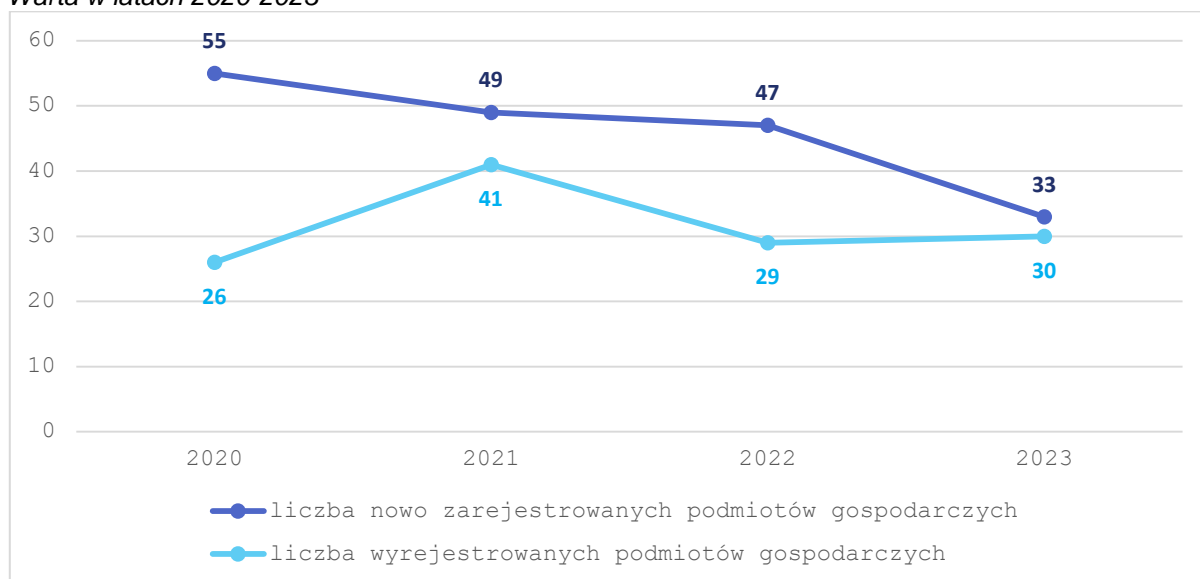
Tabela 25 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023

obszar	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych				liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	55	49	47	33	26	41	29	30
Warta - sołectwa	36	35	37	25	19	24	17	20
Miasto Warta	19	14	10	8	7	17	12	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Rozpatrując dane dla gminy Warta ogółem, liczba podmiotów nowo zarejestrowanych co roku przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych, co obrazuje wykres poniżej.

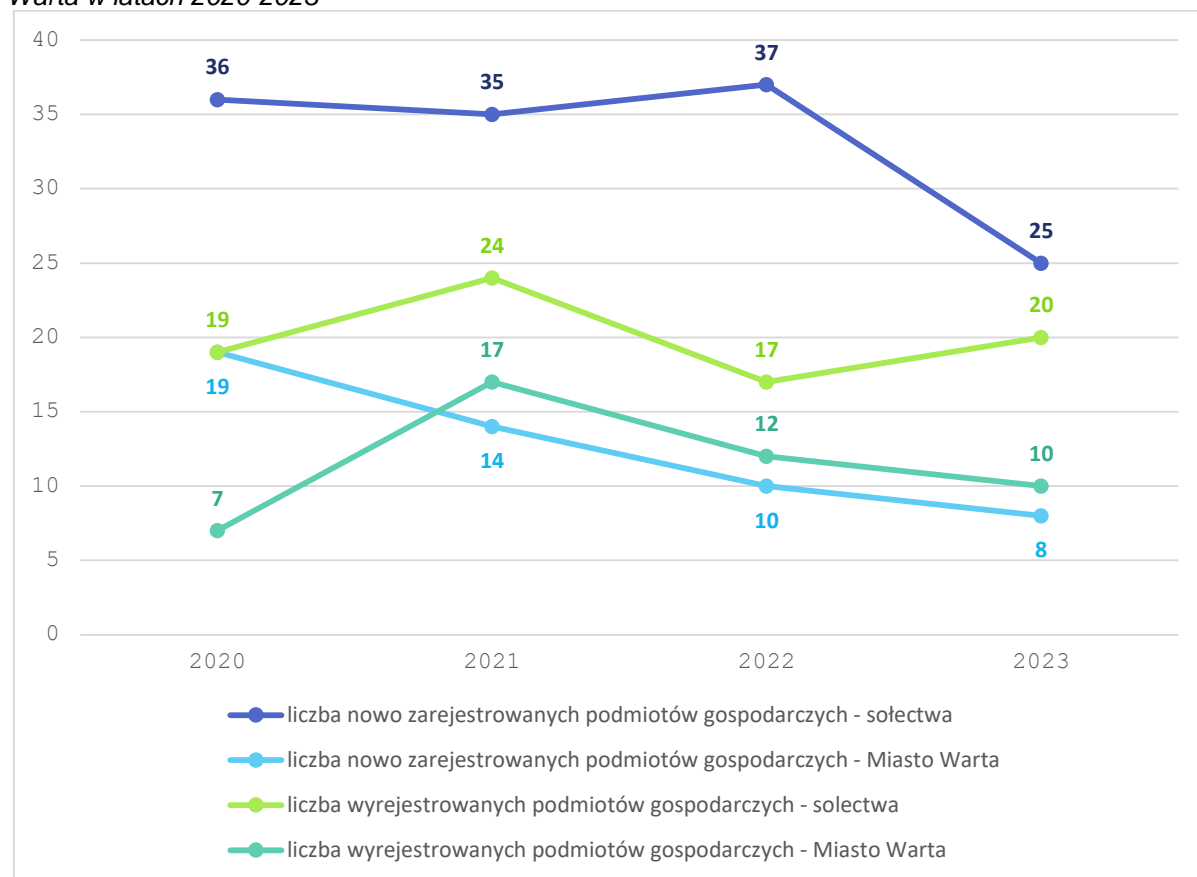
Wykres 13 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urzędu Miejskiego w Warcie

Porównując zaś dane dla obszaru wiejskiego gminy i Miasta Warta oddzielnie, zauważalna jest analogiczna tendencja dla obszaru wiejskiego gminy, tzn. liczba podmiotów nowo zarejestrowanych co roku przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. W przypadku Miasta Warta od 2021 roku liczba podmiotów wyrejestrowanych jest wyższa od liczby podmiotów nowo zarejestrowanych.

Wykres 14 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Urzędu Miejskiego w Warcie

Poniżej przedstawiono liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020–2023, zarówno ogółem, jak i w podziale na poszczególne sołectwa oraz ulice w mieście Warta. W analizowanym okresie widoczny jest ogólny spadek liczby nowych działalności – z 55 w 2020 r. do 33 w 2023 r. Podobna tendencja występuje w samym mieście Warta, gdzie liczba nowych podmiotów zmniejszyła się z 19 w 2020 r. do 8 w 2023 r.

Na poziomie sołectw rejestracje miały charakter rozproszony i nieregularny – w większości obszarów pojawiały się pojedyncze nowe podmioty, często tylko w jednym roku. Wyróżniały się m.in. Cielce (4 nowe podmioty w latach 2021 i 2022), Małków (3–4 podmioty w latach 2020–2021), Rossoszycy (3 w 2020 r. i 2 w 2021 r.) czy Włyń (4 w 2020 r. i 2 w 2023 r.). W wielu sołectwach liczba nowych firm była zerowa przez część lub cały analizowany okres, co wskazuje na ograniczoną dynamikę przedsiębiorczości na obszarach wiejskich gminy.

W mieście Warta nowe działalności gospodarcze pojawiały się głównie przy pojedynczych ulicach i również miały charakter incydentalny. Największą aktywność odnotowano m.in. przy ul. Rynek im. Wł. St. Reymonta, ul. Tadeusza Kościuszki oraz ul. Sieradzkiej, gdzie rejestrowano nowe podmioty w kilku latach. Wiele ulic przez cały okres nie odnotowało żadnej nowej działalności.

Całościowo dane wskazują na stopniowe osłabienie dynamiki powstawania nowych firm w gminie Warta w latach 2020–2023 oraz duże zróżnicowanie przestrzenne – zarówno między sołectwami, jak i w obrębie samego miasta.

Tabela 26 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta ogółem oraz w podziale na sołectwa i ulice w mieście Warta w latach 2020 - 2023

obszar	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	55	49	47	33
Augustynów	0	1	0	0
Bartochów	1	0	1	1
Cielce	1	4	4	1
Czartki	0	0	1	0
Duszniki	3	2	0	0
Dzierżazna	1	0	0	0
Gać Warcka	0	0	1	0
Glinno	1	1	1	0
Głaniszew	0	0	1	0
Gołuchy-Łabędzie	2	0	1	1
Góra	0	1	1	2
Grzybki	0	0	1	0
Jakubice	0	0	0	1
Jeziorsko	2	1	2	0
Kamionacz	1	1	0	0
Kawęczynek	0	0	0	0
Klonówek	1	0	0	3
Krąków	0	1	1	0
Lasek	1	0	1	1
Lipiny	0	1	0	0
Małków	3	4	2	0
Maszew	0	0	1	0
Miedze	1	1	2	0
Miedźno	0	1	2	1
Mikołajewice	1	2	0	1
Mogilno	0	0	0	0
Ostrów Warcki	1	1	0	0
Piotrowice	0	2	0	1
Proboszczowice	0	0	1	3
Raczków	1	0	1	2
Raszelki	0	0	1	0
Rossoszycy	3	2	1	0
Rożdżały	0	1	0	0
Socha	1	3	2	0

obszar	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Tądów Dolny	0	0	0	1
Tądów Górny	0	0	0	0
Tomislawice	2	1	0	1
Ustków	0	1	0	1
Witów	0	0	0	0
Włyń	4	0	0	2
Wola Miłkowska	1	0	1	1
Wola Zadąbrowska Nowa	0	1	0	0
Wola Zadąbrowska Stara	0	1	4	0
Zadąbrowie-Rudunek	1	1	0	0
Zadąbrowie-Wiatraczyska	1	0	1	0
Zagajew	1	0	0	1
Zaspy	0	0	1	0
Zielęcín	1	0	1	0
Miasto Warta	19	14	10	8
3 Maja	1	0	1	0
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	0	0
Barska	0	0	0	0
Bartosza Głowackiego	0	0	0	0
Błękitnej Armii	0	1	0	1
Cegielniana	1	0	0	0
Cezarego Baryki	0	0	0	0
Cielecka	1	0	0	0
Cmentarna	0	0	0	0
Długa	1	0	0	0
Dr. Judyma	0	0	0	0
Dr. Karola Szymańskiego	0	0	0	0
Eugenii Kaleniewicz	0	0	0	0
Garbarska	0	0	0	0
Garncarska	0	0	0	0
Głęboka	0	0	0	0
Górna	0	0	0	0
Jagiellońska	0	0	0	0
Jana Cwendrycha	0	0	0	0
Kaliska	0	0	0	0
Kazimierza Deczyńskiego	0	1	0	0
Klasztorna	0	0	0	0
Konfederatów	0	0	1	0
Kosynierów	0	0	1	1
Kowalówka	1	0	0	0
Koźmińska	0	0	0	1
Krótką	0	0	0	0
Mansjonarska	0	0	0	0
Orodowa	0	0	0	0
Parkowa	2	0	0	0
Paszkowskiego	0	0	0	0
Piekarska	1	0	0	1
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	1	0	0	0
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	0	0	0	0
Południowa	1	1	0	0
Popioły	0	0	0	1
Powstania Listopadowego	0	0	0	0
Prefekturalna	0	0	0	0
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	0	0	0	1
Promień	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	0
Przedwiośnie	1	0	0	0
Raławicka	0	0	1	0
Róży	0	0	0	0
Rynek Im. Wł. St. Reymonta	1	3	2	1
Sadowa	1	0	0	0
Sieradzka	2	1	1	1

obszar	liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Skarżyńskiego	0	0	0	0
Stanisława Szukalskiego	0	0	0	0
Świętojańska	0	1	1	0
Świętokrzyska	0	0	0	0
Tadeusza Kościuszki	2	3	2	0
Targowa	0	1	0	0
Terenowa	0	0	0	0
Wierna	0	1	0	0
Wiosenna	0	0	0	0
Włociańska	2	0	0	0
Wolności	0	0	0	0
Zachodnia	0	1	0	0
Zamłynie	0	0	0	0
Zygmunta Andrychiewicza	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Przedstawiono również liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020–2023, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i z podziałem na sołectwa oraz ulice w mieście Warta. W analizowanym okresie liczba likwidowanych działalności była zmienna – najniższa w 2020 r. (26 podmiotów), wyraźnie wyższa w 2021 r. (41), a następnie ustabilizowana na poziomie około 29–30 podmiotów w latach 2022–2023. W samym mieście Warta odnotowano odpowiednio 7, 17, 12 i 10 wyrejestrowań, co wskazuje na wzrost w 2021 r., a następnie spadek i stabilizację.

Na obszarach wiejskich gminy zjawisko wyrejestrowywania działalności miało charakter rozproszony i najczęściej dotyczyło pojedynczych podmiotów w poszczególnych sołectwach. Wyróżniały się m.in. Cielce, gdzie w 2023 r. wyrejestrowano aż 5 firm, a także Rossoszycza, Miedźno czy Małków, w których likwidacje pojawiały się w kilku latach analizowanego okresu. W wielu sołectwach w poszczególnych latach nie odnotowano żadnych wyrejestrowań, co wskazuje na niewielką skalę działalności gospodarczej i ograniczoną dynamikę zmian.

W mieście Warta likwidacje działalności koncentrowały się na wybranych ulicach i miały charakter nieregularny. Najczęściej pojawiały się przy ul. Rynek im. Wł. St. Reymonta, ul. Sieradzkiej, ul. Tadeusza Kościuszki oraz ul. Prof. Stanisława Kaszyńskiego, gdzie w niektórych latach odnotowano po kilka przypadków zamknięcia firm. Jednocześnie wiele ulic przez cały analizowany okres nie wykazywało żadnych wyrejestrowań podmiotów gospodarczych.

Ogółem dane wskazują, że w latach 2020–2023 skala likwidacji działalności gospodarczych w gminie Warta była zróżnicowana w czasie i przestrzeni, z wyraźnym wzrostem w 2021 r. oraz koncentracją zjawiska w wybranych sołectwach i częściach miasta.

Tabela 27 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta ogółem oraz w podziale na sołectwa i ulice w mieście Warta w latach 2020 - 2023

obszar	liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Gmina Warta	26	41	29	30
Augustynów	0	0	0	0
Bartochów	0	0	0	0
Cielce	1	1	0	5
Czartki	0	0	0	0
Duszniki	1	0	1	1
Dzierżązna	0	1	0	0
Gać Warcka	0	0	0	1
Glinno	1	1	1	0
Głaniszew	1	0	0	0
Gołuchy-Łabędzie	0	0	0	1
Góra	0	0	1	0
Grzybki	1	0	0	0
Jakubice	0	2	2	0
Jeziorsko	2	1	1	0

obszar	liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Kamionacz	0	0	0	2
Kawęczynek	0	1	0	0
Klonówek	0	0	0	0
Kraków	0	0	0	0
Lasek	0	0	1	0
Lipiny	0	1	0	0
Małków	2	2	1	0
Maszew	0	0	0	0
Miedze	0	2	0	0
Miedzno	2	1	2	1
Mikołajewice	0	0	0	1
Mogilno	0	0	0	0
Ostrów Warcki	0	1	0	0
Piotrowice	0	0	0	1
Proboszczowice	1	0	0	0
Raczków	0	0	1	0
Raszelki	0	0	0	1
Rossoszyca	2	2	0	2
Rożdżały	1	0	1	1
Socha	0	1	0	0
Tądów Dolny	0	0	0	0
Tądów Górny	0	0	0	0
Tomislawice	1	1	1	0
Ustków	1	0	0	0
Witów	0	0	0	0
Włyń	0	1	2	0
Wola Miłkowska	0	1	0	1
Wola Zadąbrowska Nowa	0	0	2	0
Wola Zadąbrowska Stara	1	1	0	0
Zadąbrowie-Rudunek	1	0	0	0
Zadąbrowie-Wiatraczyska	0	1	0	1
Zagajew	0	0	0	0
Zaspy	0	1	0	1
Zielecin	0	1	0	0
Miasto Warta	7	17	12	10
3 Maja	1	0	1	0
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	0	0
Barska	0	0	0	0
Bartosza Głowackiego	0	0	0	0
Błękitnej Armii	0	0	0	0
Cegielniana	0	0	0	0
Cezarego Baryki	0	0	0	0
Cielecka	1	1	0	0
Cmentarna	0	0	0	0
Długa	0	1	0	0
Dr. Judyma	0	0	0	0
Dr. Karola Szymańskiego	0	0	0	0
Eugenii Kaleniewicz	0	0	0	0
Garbarska	1	0	0	0
Garncarska	0	0	0	0
Głęboka	0	0	0	0
Górna	0	0	0	0
Jagiellońska	0	0	0	0
Jana Cwendrycha	0	0	0	1
Kaliska	0	0	0	0
Kazimierza Deczyńskiego	0	0	1	0
Klasztorna	0	0	0	0
Konfederatów	0	0	0	1
Kosynierów	0	0	0	0
Kowalówka	0	0	0	0
Koźmińska	0	1	0	0
Krótką	0	0	0	0

obszar	liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych			
	2020	2021	2022	2023
Mansjonarska	0	1	0	1
Ogrodowa	0	0	0	0
Parkowa	0	0	0	0
Paszковского	0	0	0	0
Piekarska	0	0	0	0
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	0	1	0	1
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	0	0	0	0
Południowa	0	1	0	1
Popioły	0	1	0	0
Powstania Listopadowego	1	0	0	0
Prefekturalna	0	0	0	0
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	0	2	1	0
Promień	0	0	0	0
Przechodnia	0	0	0	0
Przedwiośnie	0	0	0	0
Racławicka	0	0	0	0
Róży	0	0	0	0
Rynek Im. Wł. St. Reymonta	0	3	3	2
Sadowa	1	0	0	1
Sieradzka	0	3	1	0
Skarżyńskiego	0	0	2	0
Stanisława Szukalskiego	0	0	0	0
Świętojańska	2	0	1	0
Świętokrzyska	0	0	0	0
Tadeusza Kościuszki	0	1	0	2
Targowa	0	0	0	0
Terenowa	0	0	0	0
Wierna	0	0	1	0
Wiosenna	0	0	0	0
Włociańska	0	1	0	0
Wolności	0	0	0	0
Zachodnia	0	0	1	0
Zamłyńie	0	0	0	0
Zygmunta Andrychiewicza	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Podsumowując, zebrane dane wskazują na niski i słabnący poziom przedsiębiorczości, zarówno w skali całej gminy, jak i w samym mieście Warta. Dowodzą malejącej dynamiki powstawania nowych firm przy jednoczesnym utrzymywaniu się procesów likwidacji działalności gospodarczej. W latach 2020–2023 liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta systematycznie malała – z 55 w 2020 r. do 33 w 2023 r. Oznacza to wyraźny spadek aktywności gospodarczej i ograniczoną skłonność mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej. Jednocześnie liczba likwidowanych firm pozostawała relatywnie wysoka (26–41 rocznie), co dodatkowo osłabia bilans przedsiębiorczości i wskazuje na trudne warunki funkcjonowania lokalnych przedsiębiorstw.

Istotnym problemem jest także rozproszenie nowych działalności w przestrzeni gminy. W większości sołectw pojawiały się pojedyncze rejestracje, często tylko w jednym roku, a w wielu sołectwach przez cały analizowany okres nie powstała żadna firma. Również w mieście Warta widoczny jest wyraźny spadek aktywności przedsiębiorczej. Liczba nowych podmiotów zmniejszyła się z 19 w 2020 r. do 8 w 2023 r., co oznacza ponad dwukrotny spadek w ciągu czterech lat. Nowe działalności pojawiały się sporadycznie i koncentrowały przy pojedynczych ulicach, podczas gdy wiele ulic nie odnotowało żadnej nowej firmy. Jednocześnie w mieście notowano likwidacje działalności (od 7 do 17 rocznie), które w niektórych latach były zbliżone do liczby nowych rejestracji. Świadczy to o niskiej trwałości firm i ograniczonej stabilności lokalnej gospodarki.

Przedstawione dane wskazują na niski poziom przedsiębiorczości w gminie oraz jej osłabienie w ostatnich latach, a sytuacja miasta Warta – jako lokalnego centrum – nie stanowi czynnika wzmacniającego rozwój gospodarczy, lecz odzwierciedla te same negatywne tendencje.

ZJAWISKO NEGATYWNE W SFERZE GOSPODARCZEJ

Dokonano analizy nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w oparciu o podział gminy na sołectwa oraz miasto Warta. Celem jest wskazanie obszarów, gdzie poziom przedsiębiorczości jest niższy od średniej dla gminy Warta, a zatem obszarów, w których procentowy udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do nowo zarejestrowanych jest wyższy od średniej dla gminy. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wyższe od wartości referencyjnej dla gminy, wskazując obszar koncentracji zjawiska.

Zjawisko negatywne: zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców

- Wskaźnik: udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]

Tabela 28 Udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]

obszar	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	wskaźnik [jedn.]
Gmina Warta	33	30	0,91²⁷
Augustynów	0	0	brak
Bartochów	1	0	0,00
Cielce	1	5	5,00
Czartki	0	0	brak
Duszniki	0	1	(+) ²⁸
Dzierżazna	0	0	brak
Gać Warcka	0	1	(+)
Glinno	0	0	brak
Głaniszew	0	0	brak
Gołuchy-Łabędzie	1	1	1,00
Góra	2	0	0,00
Grzybki	0	0	brak
Jakubice	1	0	0,00
Jeziorsko	0	0	brak
Kamionacz	0	2	(+)
Kawęczynek	0	0	brak
Klonówek	3	0	0,00
Krąków	0	0	brak
Lasek	1	0	0,00
Lipiny	0	0	brak
Małków	0	0	brak
Maszew	0	0	brak
Miedze	0	0	brak
Miedzno	1	1	1,00
Mikołajewice	1	1	1,00
Mogilno	0	0	brak
Ostrów Warcki	0	0	brak
Piotrowice	1	1	1,00
Proboszczowice	3	0	0,00
Raczków	2	0	0,00
Raszelki	0	1	(+)
Rossoszyca	0	2	(+)
Rożdżały	0	1	(+)
Socha	0	0	brak
Tądów Dolny	1	0	0,00
Tądów Górny	0	0	brak
Tomisławice	1	0	0,00
Ustków	1	0	0,00
Witów	0	0	brak
Włyń	2	0	0,00

²⁷ Wartość referencyjna

²⁸ Odnotowanie wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przy braku odnotowania nowo zarejestrowanych.

obszar	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	wskaźnik [jedn.]
Wola Miłkowska	1	1	1,00
Wola Zadąbrowska Nowa	0	0	brak
Wola Zadąbrowska Stara	0	0	brak
Zadąbrowie-Rudunek	0	0	brak
Zadąbrowie-Wiatraczyska	0	1	(+)
Zagajew	1	0	0,00
Zaspy	0	1	(+)
Zielęcin	0	0	brak
Miasto Warta	8	10	1,25
3 Maja	0	0	brak
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0	brak
Barska	0	0	brak
Bartosza Głowackiego	0	0	brak
Błękitnej Armii	1	0	0,00
Cegielniana	0	0	brak
Cezarego Baryki	0	0	brak
Cielecka	0	0	brak
Cmentarna	0	0	brak
Długa	0	0	brak
Dr. Judyma	0	0	brak
Dr. Karola Szymańskiego	0	0	brak
Eugenii Kaleniewicz	0	0	brak
Garbarska	0	0	brak
Garncarska	0	0	brak
Głęboka	0	0	brak
Górna	0	0	brak
Jagiellońska	0	0	brak
Jana Cwendrycha	0	1	(+)
Kaliska	0	0	brak
Kazimierza Deczyńskiego	0	0	brak
Klasztorna	0	0	brak
Konfederatów	0	1	(+)
Kosynierów	1	0	0,00
Kowalówka	0	0	brak
Koźmińska	1	0	0,00
Krótką	0	0	brak
Mansjonarska	0	1	(+)
Ogrodowa	0	0	brak
Parkowa	0	0	brak
Paszkowskiego	0	0	brak
Piekarska	1	0	0,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	0	1	(+)
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	0	0	brak
Południowa	0	1	(+)
Popioły	1	0	0,00
Powstania Listopadowego	0	0	brak
Prefekturalna	0	0	brak
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	1	0	0,00
Promień	0	0	brak
Przechodnia	0	0	brak
Przedwiośnie	0	0	brak
Raławicka	0	0	brak
Róży	0	0	brak
Rynek Im. Wł. St. Reymonta	1	2	2,00
Sadowa	0	1	(+)
Sieradzka	1	0	0,00
Skarżyńskiego	0	0	brak
Stanisława Szukalskiego	0	0	brak
Świętojańska	0	0	brak
Świętokrzyska	0	0	brak
Tadeusza Kościuszki	0	2	(+)
Targowa	0	0	brak

obszar	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	wskaźnik [jedn.]
Terenowa	0	0	brak
Wierna	0	0	brak
Wiosenna	0	0	brak
Włociańska	0	0	brak
Wolności	0	0	brak
Zachodnia	0	0	brak
Zamłynie	0	0	brak
Zygmunta Andrychiewicza	0	0	brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

PROBLEMY W SFERZE GOSPODARCZEJ

Głównym problemem gminy Warta jest peryferyzacja. Peryferyzacja to proces, w którym małe miasta tracą na znaczeniu i zaczynają odchodzić na margines rozwoju gospodarczego i społecznego. Jest to zjawisko, które ma miejsce w wielu krajach, w tym w Polsce, gdzie małe miasta często ustępują miejsca większym aglomeracjom miejskim. Jednym z głównych powodów peryferyzacji małych miast jest przenoszenie się mieszkańców i przedsiębiorstw do większych miast, gdzie jest lepsza infrastruktura, więcej miejsc pracy i lepsze warunki życia. Małe miasta tracą w ten sposób swoją siłę nabywczą i inwestycyjną, co prowadzi do ich dalszego marginalizowania. Taka sytuacja jest widoczna w całej gminie jednak nasilenie konsekwencji takie stanu rzeczy widać szczególnie w mieście Warta, które od lat traci dawny blask. Peryferyzacja gminy ma negatywny wpływ na społeczeństwo. Bezrobocie rośnie, a dochody mieszkańców są niższe. Dzieje się tak, ponieważ małe miasta tracą swoją siłę nabywczą i inwestycyjną, co prowadzi do braku miejsc pracy i do niższych dochodów.

O ile tereny wiejskie w gminie opierają swoją gospodarkę na rolnictwie, to miasto było centrum handlu i usług. Rolnictwo również przeżywa ciężki okres, jednak w gminie istnieje silna tradycja i specjalizacja w uprawach i hodowli. Umiera niestety drobny handel i punkty usługowe w samym mieście Warta i to dlatego uznano, że to ten teren należy uznać na teren zdegradowany pod względem gospodarczym.

Zanik przedsiębiorczości w historycznym centrum Warty jest poważnym problemem, który ma negatywny wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny tego obszaru. Stare dzielnice miast często zmagają się z brakiem inwestycji, niskimi dochodami mieszkańców oraz brakiem odpowiedniej infrastruktury, co utrudnia rozwój przedsiębiorczości. Taka również sytuacja występuje w mieście Warta. Wielu małym przedsiębiorstwom, szczególnie tym związanym z usługami i handlem, trudno jest przetrwać w tak trudnych warunkach. Konkurencja ze strony dużych sieci handlowych, które mają dostęp do większych środków finansowych oraz lepszej infrastruktury, jest bardzo silna. Wiele małych firm nie przetrwało konkurencji z większymi sieciami handlowymi. Brak przedsiębiorczości w centrum prowadzi do wzrostu bezrobocia i migracji mieszkańców do bardziej rozwiniętych obszarów, co negatywnie wpływa na rozwój społeczny i kulturowy tych dzielnic. Mieszkańcy Warty wyprowadzają się na tereny wiejskie gminy, gdzie znajdują lepsze warunki do życia i rozwoju. Aby zwiększyć poziom przedsiębiorczości w centrum, konieczne jest zwiększenie dostępności finansowania dla przedsiębiorców oraz rozwój infrastruktury biznesowej w tych obszarach. Równie ważne jest wsparcie ze strony państwa poprzez programy pomocowe dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie odpowiedniej polityki pro-przedsiębiorczej. Rewitalizacja jest etapem niezbędnym do stworzenia miejsca dobrego do życia i inwestowania. Zmiana wizerunku centrum przyczyni się do przyciągnięcia punktów usługowych i handlowych.

Fotografia 1. Pusty lokal na Rynku w Warcie.

Źródło: Fotografia własna

Na historycznym Rynku w Warcie istnieje wiele punktów handlowych i usługowych, które zakończyły działalność. Coraz więcej lokali jest pustych, co najlepiej pokazuje, że przedsiębiorcy muszą zmagać się zarówno z problemami związanymi z popytem wewnętrznym jak i uwarunkowaniami zewnętrznymi. Obrazuje to złą sytuację mikro i małych przedsiębiorstw, które zazwyczaj świadczą o kondycji lokalnej gospodarki. Wsparcie tych firm jest kluczem do osiągnięcia celów rewitalizacji i sprawienia, aby teren stał się atrakcyjny pod względem społecznym. Jest to szczególnie ważne w czasie trwania kryzysu gospodarczego, z którym mamy do czynienia.

Niezwykle ważnym elementem rozwoju są punkty usługowe. Usługi odgrywają ważną rolę w rozwoju centrów miast, ponieważ przyciągają one klientów i zwiększają ich doświadczenie zakupowe. Usługi takie jak: fryzjer, kosmetyczka, masaż czy usługi bankowe, mogą przyciągnąć klientów do centrum, co zwiększa ruch w sklepach i pozytywnie wpływa na sprzedaż. W centrum Warty istnieją drobne punkty usługowe, co jest bardzo ważnym elementem dla rozwoju przedsiębiorczości. Jednak w ostatnich miesiącach widoczne jest zmniejszanie ilości tych punktów, co stanowi zły prognostyk na przyszłość. Powodem takiego stanu rzeczy może być ogólnie pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju, wysoka inflacja, wzrost cen energii. Jednak dla małych firm kluczowym elementem problemów jest wzrost obciążeń podatkowych od roku 2022. W małych firmach koszty składek zdrowotnych, emerytalnych stanowią bardzo poważne obciążenia. Dochody gospodarstw domowych należą w całej gminie Warty do niskich, dlatego wzrost cen usług jest w wielu przypadkach niemożliwy. Przedsiębiorczość więc zanika, co jest szczególnie widoczne w centrum Warty.

Fotografia 2. Punkt usługowy na Rynku w Warcie.

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 3. Punkt handlowy w centrum Warty.

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 4. Dyskont spożywczy w mieście Warta

Źródło: Fotografia własna

Rozwój dyskontów w Warcie ma istotny wpływ na małe sklepy, które muszą zmagać się z coraz większą konkurencją ze strony tych dużych sieci handlowych. Dyskonty oferują bowiem produkty w bardzo atrakcyjnych cenach, co przyciąga coraz więcej klientów.

Małe sklepy, zwłaszcza te zlokalizowane w mniejszych miejscowościach, tracą swoich stałych klientów na rzecz dyskontów, które oferują większy wybór produktów, w tym również świeże produkty spożywcze, a także usługi takie jak bankomaty czy paczkomaty. Małe sklepy w Warcie i w jej okolicach mają trudności z konkurowaniem z dyskontami, ponieważ nie mogą pozwolić sobie na takie same niższe ceny, jakie oferują dyskonty. Są one często zależne od dostawców związanych z nimi umowami, którzy nie mogą zaoferować tak niskich cen jak duże sieci dyskontowe. Jednak małe sklepy oferują coś, czego dyskonty nie mogą zaoferować - indywidualną obsługę, dostosowaną do potrzeb klientów oraz doradztwo i wsparcie w wyborze produktów. Tak tworzy się ciekawa, indywidualna oferta.

Aby ochronić małe sklepy przed negatywnym wpływem rozwoju dyskontów, konieczne jest uatrakcyjnianie przestrzeni miejskich w Warcie i stworzenie miejsca prestiżowego. Dlatego wsparcie samorządu lokalnego jest elementem niezbędnym do ochrony małych sklepów. Równie ważne jest wsparcie ze strony państwa poprzez programy pomocowe dla małych firm. Warto pamiętać, że małe sklepy stanowią ważny element krajobrazu gospodarczego, a ich zanik prowadzi również do degradacji przestrzeni i więzi społecznych.

Szansą na rozwój gospodarczy jest rozwój turystyki w mieście. O ile widoczny jest rozwój turystyki w Ostrowie Warczim i jego okolicach, to w kolejnych latach ważne jest wypromowanie miasta jako samodzielnej atrakcji turystycznej.

Turystyka może mieć pozytywny wpływ na rozwój Warty poprzez przyciąganie turystów, co zwiększa ruch w lokalnych firmach i wpływa na wzrost gospodarczy. Dzięki turystyce, małe miasta mogą zwiększyć swoje dochody z podatków i opłat związanych z turystyką, co może być przeznaczone na rozwój infrastruktury i usług publicznych. Turystyka może również przyciągnąć nowych mieszkańców do miasta, co zwiększa liczbę ludności i potencjał ekonomiczny. Turystyka może również stworzyć nowe miejsca pracy w branżach turystycznych, takich jak hotele, restauracje i sklepy.

Warta może również skorzystać z turystyki poprzez promowanie swoich unikalnych atrakcji i zabytków, takich jak historyczna starówka, klasztor. Poprzez zwiększanie świadomości o tych atrakcjach, miasto może przyciągnąć turystów i zwiększyć liczbę odwiedzających.

Fotografia 5. Punkt gastronomiczny w centrum Warty.

Źródło: Fotografia własna

Punkty gastronomiczne odgrywają ważną rolę w rozwoju małych miast w Polsce, ponieważ przyciągają one turystów i mieszkańców, co zwiększa ruch w lokalnych biznesach i wpływa na wzrost gospodarczy. W Warcie istnieje kilka punktów gastronomicznych, lecz w ostatnich latach kilka z nich zamknięto. Punkty gastronomiczne, takie jak restauracje, bary i kawiarnie, mogą przyciągnąć turystów do Warty poprzez oferowanie tradycyjnych potraw i specjalów regionalnych. To z kolei może zwiększyć zainteresowanie miastem i skłonić turystów do pozostania dłużej. Punkty gastronomiczne mogą również stworzyć nowe miejsca pracy w branży gastronomicznej, co jest szczególnie ważne dla małych miast, które mogą mieć ograniczone możliwości zatrudnienia. Otwarcie nowych punktów gastronomicznych może również przyciągnąć nowych mieszkańców do miasta, co zwiększa liczbę ludności i potencjał ekonomiczny. Punkty gastronomiczne mogą również przyczynić się do rozwoju kulturalnego miasta poprzez organizowanie różnych wydarzeń kulturalnych i artystycznych, takich jak koncerty, wystawy i spektakle.

Fotografia 6. Tablica informacyjna na elewacji

Źródło: Fotografia własna

Rewitalizacja miasta to proces, który ma na celu odnowienie i odświeżenie obszarów miejskich, które uległy degradacji i zaniedbaniu. Celem rewitalizacji jest poprawa jakości życia mieszkańców, przyciągnięcie inwestorów i turystów oraz zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca do życia, pracy i rozrywki. W przypadku miasta Warta, rewitalizacja może mieć szczególnie ważne znaczenie dla jego rozwoju i przyszłości. W ostatnich latach realizowano drugi etap rewitalizacji miasta. Rewitalizacja miała duży wpływ na odnowę podstawowej infrastruktury dla mieszkańców. Jednak pandemia i wojna na Ukrainie spowodowały problemy w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Najbliższy czas zdecyduje, ile firm przetrwa trudny czas. Rewitalizacją objęto teren centrum miasta, ponieważ to właśnie tutaj problemy gospodarcze mogą spowodować bezrobocie, zwątpienie i odpływ mieszkańców. Zachowanie i zwiększenie liczby miejsc pracy pozwoli na kontynuację rozpoczętych zmian.

Podsumowując, obszarem o największych problemach gospodarczych jest obszar centrum miasta Warta. W innych miejscowościach gminy problemy występują sporadycznie i nie są ze sobą powiązane. Poszczególne miejscowości wiejskie koncentrują się na produkcji rolnej, ewentualnie działalności powiązanej z turystyką. Strukturalne problemy z likwidacją firm występują w ścisłym centrum Warty, co pokrywa się w znacznej mierze z problemami natury społecznej i degradacji infrastrukturalnej. Teren uznawany jest za mało atrakcyjny pod względem gospodarczym, co skutkuje odpływem małych firm lub całkowitą ich likwidacją. Potwierdzają to dane statystyczne oraz przeprowadzona wizja lokalna.

2.3. Sfera środowiskowa

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, kolejnym kryterium oceny jest stan środowiska naturalnego.

Obszar gminy stanowi lekko falistą rozległą równinę morenową z zachowanymi piaszczystymi i piaszczysto-żwirowymi wzgórzami w postaci morenowych ostańców. Rzeźba terenu jest średnio urozmaicona (niskopagórkowata). Przeważają jednak tereny równinne. Powierzchnia terenu zbudowana jest głównie z utworów czwartorzędowych zlodowacenia środkowopolskiego o zmiennej miąższości. W części spągowej występują piaski polodowcowe i żwiry, poniżej zaś zalegają pokłady glin zwałowych. Wyspowo występują osady żwirowo-piaszczyste moren czołowych lodowca stadiału warciańskiego. W okolicy i w obrębie miasta Warta teren nabiera charakteru pagórkowatego, a wyraźna strefa wzgórz morenowych rozciąga się na przestrzeni kilku kilometrów na południowy zachód. Osiągają one wysokość bezwzględna 189 m n.p.m. Wyraźnym obniżeniem jest bezpośrednia dolina Warty w większości wypełniona wodami Zbiornika Jeziorsko i poza nim – osadami holoceniowymi.

SUROWCE MINERALNE

Gmina Warta jest bogata w złoża kruszywa naturalnego. Na terenie gminy jest udokumentowanych 25 złóż kruszywa – piasku i piasku ze żwirem. Kopaliny z tych złóż wykorzystywane są na potrzeby budownictwa, głównie drogowego. Znacznie mniejsze znaczenie mają złoża surowców ilastych – glin zwałowych i ilów. Istnieją dwa takie złoża - „Rożdżały” oraz „Rossoszycza”. Były one dokumentowane przed laty na potrzeby istniejących wówczas cegielni Rossoszycza i Nowe Miedze.

GLEBY

Pod względem warunków glebowych obszar gminy dzieli się na dwa rejony, które oddziela od siebie dolina rzeki Warty. Rejon zachodni typowo rolniczy charakteryzuje się glebami brunatnymi i bielcowymi wytworzonymi z glin i pyłów. W części południowej i północnej dominują gleby wytworzone z piasków słabo gliniastych lub piasków luźnych całkowitych. Część wschodnia gminy to gleby słabe

piaszczyste. W dolinie Warty na terenach zalewowych przeważają gleby hydromorficzne z korzystnymi warunkami do prowadzenia użytków zielonych. Warunki klimatyczno-glebowe warunkujące rozwój rolnictwa pozwalają, by około 70% powierzchni gminy stanowiły użytki rolne.

Wg. zestawienia gruntów dla obszarów wiejskich (wg ewidencji gruntów i budynków) na terenie gminy znajduje się:

- 32 ha II kl. bon., co stanowi 0,2% gruntów ornych;
- 4 196 ha III kl. bon., co stanowi 31,8% gruntów ornych;
- 196 ha użytków zielonych III kl. bon., co stanowi 7% ogółu tych gruntów;
- 4 713 ha IV kl. bon., co stanowi 36% gruntów ornych;
- 884 ha użytków zielonych IV kl. Bon., co stanowi 31% ogółu tych gruntów;
- 2 457 ha V kl. bon., co stanowi 19% gruntów ornych;
- 1 256 ha użytków zielonych V kl. bon., co stanowi 45% ogółu tych gruntów;
- 1 730 ha VI kl. bon., co stanowi 13% gruntów ornych;
- 472 ha użytków zielonych VI kl. bon., co stanowi 17% ogółu tych gruntów.

WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE

Wody podziemne

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną wód podziemnych, teren gminy Warta leży w makroregionie centralnym, regionie łódzkim nr VII. Według podziału na Jednolite Części Wód Podziemnych zamieszczonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 6 XII 2016 r., poz.1967) gmina Warta położona jest w regionie wodnym Warty. Większa część jej powierzchni leży w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych oznaczonej kodem PLGW600082. Część zachodnia gminy od Zielęcina na północy po Kolonie Raczków na południu jest położona w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW600081, natomiast część północna gminy tj. rejon Klonówka, Zasp, Ostrowa Warckiego i Maszewa przynależy do Jednolitej Części Wód Podziemnych oznaczonej kodem PLGW600071. Wg. cytowanego rozporządzenia dla wszystkich tych części wód podziemnych celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego wód i dobrego ich stanu ilościowego. Wszystkie wymienione części wód są monitorowane, część o kodzie PLGW600071 uznana jest za zagrożoną, czyli istnieje ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego. W obrębie gminy Warta występują poziomy wodonośne związane z utworami czwartorzędu, trzeciorzędu i górnej kredy.

Północna część gminy tj. obszar na północ od linii Jeziorsko – Poddębina, obejmuje granice Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Turek – Konin – Koło” (GZWP 151). Jest to górnokredowy zbiornik szczelinowo porowy, w którym wodonoścem są głównie magle i wapień. Użytkowe poziomy wodonośne zalegają na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu m p.p.t. Średnia głębokość zbiornika wynosi 90 m. Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 151, zbiornik Turek – Konin - Koło została zatwierdzona decyzją Ministra Środowiska w dniu 27 stycznia 2014 roku, znak: DGKHg-4731-18-6990/3285/13/AW. Zasoby dyspozycyjne zbiornika zostały określone na 126 tys. m³/d.

Wody powierzchniowe

Na 504+000 km biegu rzeki Warty zlokalizowany jest zaporowy zbiornik Jeziorsko o łącznej powierzchni 42,3 km². W granicach gminy Warta znajduje się 1404 ha powierzchni zbiornika tj. 33,2% ogólnej jego powierzchni przy maksymalnym poziomie piętrzenia (121,5 m n.p.m.). Pojemność zbiornika to ok. 202,8 mln m, szerokość od 1,8 do 3,5 km, natomiast długość 16,0 km. Zbiornik wybudowano w 1986 roku w celu regulacji przepływów rzeki i nawadniania użytków rolnych. Podstawową jego funkcją jest retencjonowanie wody. Spełnia on również funkcje rekreacyjne i energetyczne. Zapora czołowa jest wykorzystana do wytwarzania energii w elektrowni wodnej. Warta ze zbiornikiem Jeziorsko stanowi typ

JCWP nieokreślony, a ponieważ jest to sztuczny zbiornik wodny, jest to równocześnie silnie zmieniona część wód. Dopływ z Emilianowa to natomiast typ abiotyczny potok nizinny lessowo-gliniasty, który ma status naturalnej części wód. Zgodnie z najnowszą dostępną oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych, ogólny stan JCWP Warta ze zbiornikiem Jeziorsko jest dobry i spełnia wymagania określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Natomiast jako zagrożoną wskazano JCWP Dopływ z Emilianowa (zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu / potencjału do 2021 r. a najpóźniej do 2027 r.) Zgodnie z ewidencją wód, urządzeń wodnych oraz zmeliorowanych gruntów w granicach administracyjnych gminy występują:

– śródlądowe wody powierzchniowe – rzeki:

1. Jadwiczna
2. Kanał Stojanowski,
3. Niniwka,
4. Struga z Bartochowa,
5. Struga z Augustynowa,
6. Swedra,
7. Pichna k. Zduńskiej Woli,
8. Warta.

– urządzenia melioracji wodnych podstawowych:

1. Wały prawostronny i lewostronny rzeki Warty, Niniwki, Strugi z Bartochowa, Pichny k. Zduńskiej Woli
2. Kanał Mazur i Mazurek,

– urządzenia melioracji wodnych szczegółowych:

1. Rowy melioracyjne,
2. Sieć drenarska,

– obiekty retencji korytowej:

1. Kanał Mazur, Małków, przepust z piętrzeniem 1), 4+945,
2. Kanał Mazur, Bartochów, przepust z piętrzeniem 1), 6+780,
3. Kanał Mazur, Bartochów, przepust z piętrzeniem 1), 7+160,
4. Kanał Mazur, Proboszczowice, przepust z piętrzeniem 1), 4), 0+032,
5. Kanał Mazur, Proboszczowice, przepust z piętrzeniem 4), 0+580.

Wzdłuż doliny Warty występują obszary zagrożenia powodziowego. To zagrożenie ogranicza się praktycznie do międzywała. W granicach tych obszarów obowiązują ograniczenia i zakazy określone w przepisach prawnych ustawy Prawo wodne.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obszar Natura 2000

Zbiornik Jeziorsko (kod obszaru PLB100002), obejmujący obszar 10 186,1 ha, w tym: 9 570,4 ha położone w województwie łódzkim, z czego na terenie gminy Warta - część miejska (121,4 ha), obszar wiejski (4 345,2 ha). Zgodnie z rozporządzeniem celem wyznaczenia obszaru jest ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, przywracanie zniszczonych biotopów oraz tworzenie biotopów. Przedmiotem ochrony są gatunki ptaków wymienione w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz ich naturalne siedliska. Poza obszarem bezpośrednio związanym ze Zbiornikiem Jeziorsko znaczenie mają także tzw. „Ługi Glińskie”, które też zostały włączone do „Natury 2000”. Obszar ten stanowi 17,6% ogólnej powierzchni gminy Warta.

Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody „Jeziorsko” utworzony został na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23.12.1998 r. (Dz.U. nr 166 poz.1219). Za rezerwat przyrody został uznany obszar wód i nieużytków o pow. 2 350,60 ha, położony na terenie gminy Warta oraz w Gminie Pęczniew. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ostoi ptaków wodno-błotnych, w tym licznie występujących gatunków ptaków rzadkich i chronionych. Specyfiką zalewu są coroczne wahania poziomu wody, które sprawiają, że część zalewu raz jest wodą, a raz jest łądem. Latem i jesienią następuje proces stopniowego odsłaniania bagnistego dna – miejsca życia niezliczonych ilości zwierząt bezkręgowych, których obfitość zwabia liczne stada migrujących ptaków. Jest miejscem odpoczynku oraz gromadzenia energii do dalszych lotów. Na terenie rezerwatu można spotkać ok. 250 gatunków ptaków, w tym ok. 150 gatunków lęgowych. Występuje tu ok. 25 gatunków ptaków z Załącznika nr I tzw. Dyrektywy Ptasiej. Zidentyfikowano także trzy gatunki ptaków z Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Rezerwat jest także ostoją wielu gatunków płazów oraz populacji bobrów europejskich.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na podstawie Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 31.07.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 20). Nadwarciański OCHK obejmował łącznie 27 430 ha. W granicach gminy Warta znajdowało 32,4% powierzchni OCHK tj. głównie dolina Warty z uroczyskami leśnymi Rudniki, Księża Młyny, lasy Leśnictwa Reduchów oraz cały zbiornik Jeziorsko wraz z rezerwatem ornitologicznym. Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Warta wyróżnia się bogactwem flory i fauny, naturalnych zbiorowisk roślinnych, kompleksem łąk z oczkami wodnymi oraz stanowiskami roślinności szuwarowej i wodnej. Tereny te są atrakcyjne dla turystyki pieszej i rowerowej, a także posiadają dogodne warunki dla tworzenia terenów rekreacyjnych.

Na podstawie Uchwały nr XXXI/614/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 18 grudnia 2012 r w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zmieniono nieznacznie przebieg granic obszaru przez co została powiększona jego łączna powierzchnia do 29 390 ha.

Pomniki przyrody

Są nimi, zgodnie z definicją ustawy o ochronie przyrody, „pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia, o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałe rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych”. Na obszarze Gminy istnieje 30 pomników przyrody.

Użytki ekologiczne

Są to zwykle niewielkie powierzchniowo, lecz cenne pod względem przyrodniczym elementy ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Zazwyczaj są nimi śródleśne bądź śródpolne bagna lub „oczka wodne”, porośnięte często charakterystyczną dla tych ekosystemów roślinnością. Użytki ekologiczne na terenie gminy Warta w obrębie lasów państwowych zostały uznane Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 24.11.1998 r. (Dziennik Wojewody Sieradzkiego Nr 29 poz.174). W Nadleśnictwie Poddębice w Obrębie Sieradz wyszczególniono trzy następujące użytki ekologiczne:

- oddz. 825 h, bagno śródleśne o pow. 1,57 ha,
- oddz. 897 h bagno śródleśne o pow. 0,82 ha,
- oddz. 908 I, bagno śródleśne o pow. 1,19 ha.

Ochroną o randze użytku ekologicznego jest objęta także rzeka Mazur na odcinku 2+150 do 3+500 jako lewobrzeżny dopływ Zbiornika Jeziorsko (na podstawie Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 2 marca 1995 r.) Użytek pozostaje w administracji WZMiUW w Łodzi.

LASY

Według regionalizacji fitosocjologicznej (Geobotaniczny podział Polski – Szafer 1979 r.) lasy w obrębie gminy Warta leżą w strefie lasów mieszanych środkowoeuropejskich, w zasięgu naturalnego występowania następujących gatunków drzew leśnych: sosna zwyczajna, świerk pospolity, brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, grab zwyczajny, jesion wyniosły, klon polny, klon zwyczajny, lipa drobnolistna, olsza czarna, wiąz górski polny oraz szypułkowy. Według Regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski (2010), obszar zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Złoczew i Poddębice (w granicach gminy Warta) usytuowany jest w:

- Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej (III), Mezoregionie Wysoczyzny Tureckiej (34);
- Krainie Małopolskiej (VI), Mezoregionie Sieradzko-Łódzkim (1).

Jednostki te zaliczone są do strefy roślinności lasów mieszanych środkowo-europejskich. Tereny gminy Warta znajdują się na krańcu północnego zasięgu naturalnego występowania jodły, buka i świerka. Lasy Nadleśnictwa Złoczew na terenie gminy Warta należą do leśnictwa Sokołów i zajmują powierzchnię 166,6 ha. Największym zwartym kompleksem jest tu uroczysko Zielęcina o powierzchni w granicach gminy wynoszącej 141,46 ha.

Lasy Nadleśnictwa Poddębice w granicach gminy Warta należą do leśnictw Kamionacz, Rożdżały i Reduchów. Ich ogólna powierzchnia wynosi 3313,09 ha.

W lasach administrowanych przez nadleśnictwa dominują siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego, lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego oraz rzadziej spotykane siedlisko boru mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego i lasu świeżego. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita. Drzewostany tworzą także Modrzew, Dąb szypułkowy, Brzoza brodawkowata, Olsza czarna i Jesion wyniosły.

Znacząca powierzchnia lasów na terenie gminy zaliczona jest do grupy lasów ochronnych w tym uszkodzonych oraz lasów wodochronnych.

W granicach gminy Warta lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa zajmują powierzchnię ok. 1920 ha. W przeważającej części są to lasy średniowiekowe (II i III kl. w.).

Odnosząc łączną powierzchnię lasów do powierzchni gminy, tzw. lesistość gminy należy określić na poziomie około 20%.

ZIELEŃ PARKOWA

Park w Małkowie

Pierwotna adaptacja naturalnego terenu na rzecz urządzonego parku nastąpiła prawdopodobnie na początku XIX w. Obecna powierzchnia parku wynosi 3 ha. Istniejący drzewostan wymaga wzmożonej pielęgnacji w celu zachowania jego ciągłości. Park jest wpisany do rejestru zabytków i obecnie stanowi własność prywatną. Najstarszymi egzemplarzami są dęby, w tym będące pomnikami przyrody. Park jest wpisany do rejestru zabytków i stanowi element zespołu pałacowo-parkowego.

Park w Rożdżalach

Park o powierzchni 3,17 ha powstał w drugiej połowie XIX w i jest otoczeniem Domu Pomocy Społecznej. Na terenie parku rosną dwa dęby szypułkowe będące pomnikami przyrody. Jest parkiem wpisany do rejestru zabytków i stanowi element zespołu dworskiego.

Park w Ustkowie

Drzewostan parku zajmuje powierzchnie 1,7 ha i jest otoczeniem opuszczonego dworu pochodzącego z końca XIX w. Do tej pory istnieje dosyć czytelny układ przestrzenny starodrzewu. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków i stanowi własność komunalną gminy.

Park w Kamionaczu

Ewidencyjna powierzchnia parku wynosi 4,85 ha, w tym 0,25 ha zajmuje otwarte lustro wody. Park został poddany gruntownej modernizacji i pielęgnacji. Przebudowano drzewostan eliminując z jego

składu znaczne ilości robinii. Poza istniejącymi już pomnikami przyrody na taką ochronę zasługuje pozostałość alei lipowej. Park stanowi własność prywatną. Jest obszarem wpisanym do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Park w Cielcach

Obiekt pochodzi z początku XIX w. Obejmuje powierzchnię 10,28 ha, w tym zbiornik wodny zajmuje 5 ha. Drzewostan należy uznać za zdegradowany, a skład gatunkowy silnie przekształcony. Park nadal stanowi cenny element dendrologiczny i jest wpisany do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Stanowi własność prywatną. Jest obszarem wpisanym do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków w ramach zespołu dworskiego.

Park w Warcie

W skład obiektu wchodzi ogród klasztorny OO Bernardynów oraz ogród szpitalny należący do Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Warcie. Łączna powierzchnia obiektu wynosi 6,9 ha. Park był wielokrotnie przekształcany. Najcenniejsze znaczenie dendrologiczne posiadają dęby Błogosławionego Rafała, rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie klasztoru. Cztery z nich to pomniki przyrody. Poza tym drzewostan liczy ok. od 50 do 70 lat i jest złożony głównie z lipy drobnolistnej, robinii, klonów i topoli. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków.

Park w Mikołajewicach

Obiekt zajmuje powierzchnię 2,7 ha jest najbardziej przekształconym elementem dendrologicznym na terenie gminy. Pierwotna kompozycja parku została całkowicie zatarta. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków i stanowi własność prywatną.

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Powietrze atmosferyczne

Powietrze jest jednym z rodzajów kapitału przyrodniczego, stanowiącym zasób odnawialny, ale możliwy do wyczerpania. Negatywne skutki presji na powietrze rzadko ograniczają się do bliskiego otoczenia źródła. Powietrze pozbawione naturalnych granic umożliwia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń na duże odległości. Wyemitowane zanieczyszczenia w zależności od ich charakteru, wysokości emitora, warunków meteorologicznych i topograficznych mogą przekraczać granice państw i kontynentów. Rodzaj źródła zanieczyszczenia i związane z nim warunki wprowadzenia substancji do atmosfery są czynnikami determinującymi rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. W literaturze przedmiotu emisje do powietrza ze względu na źródło i sposób emisji ze źródła, najczęściej dzieli się na emisje:

- ze źródeł punktowych – zorganizowaną emisję powstającą podczas wytwarzania energii i w procesach technologicznych, posiadającą emitory o wysokości od kilku do kilkuset metrów;
- ze źródeł liniowych – emisję z ciągów komunikacji samochodowej, kolejowej czy rzecznej, w której źródło emisji znajduje się blisko powierzchni ziemi;
- ze źródeł powierzchniowych (określana też jako emisja rozproszona, niska) – z indywidualnych systemów grzewczych, dużych odkrytych zbiorników, pożarów wielkoobszarowych;
- ze źródeł rolniczych – upraw i hodowli zwierząt;
- emisję niezorganizowaną – powstającą wskutek pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, nakładania na powierzchnie warstw kryjących, przypadkowych wycieków, itp.

Główne źródła zanieczyszczeń i zagrożeń sanitarno – zdrowotnych w Gminie to²⁹:

a) *transgraniczne źródła zanieczyszczenia powietrza.*

²⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

Na jakość powietrza w gminie Warta pewien wpływ może mieć transport transgraniczny zanieczyszczeń gazowych, zwłaszcza z emitorów konińskich. Nie prowadzono jednak żadnych badań w tym zakresie, stąd wiedza na ten temat jest znikoma. W granicach samej gminy nie ma żadnych źródeł zanieczyszczeń, które mogłyby stanowić o negatywnym transgranicznym oddziaływaniu na gminy sąsiednie.

b) emisja przemysłowa:

Zarówno w mieście jak i w gminie Warta nie ma przemysłu ciężkiego i większych przemysłowych źródeł zanieczyszczenia powietrza. Lokalne zakłady o charakterze produkcyjno-usługowym stanowiące potencjalne emitory zanieczyszczeń przemysłowych są niewielkie i nie przewiduje się zmiany skali ich oddziaływania na powietrze.

c) emisja niska

Do źródeł emisji niskiej należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje ogrzewanie węglem, ciepłownie miałowo-węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Źródeł tych nie monitoruje się i nie jest znana dokładna ilość zanieczyszczeń dostających się do atmosfery. Należy zakładać, że zapotrzebowanie na energię cieplną budynków mieszkalnych będzie sukcesywnie obniżane, za sprawą termoizolacji budynków, podłączania do miejskiej sieci ciepłowniczej i wymiany źródeł ciepła oraz instalacji c.o. na nowoczesne i wysokosprawne.

d) hałas.

W gminie Warta nie ma stałych punktów pomiarów manualnych hałasu. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego. Należy założyć, że hałas komunikacyjny występuje w największym nasileniu wzdłuż drogi krajowej Nr 83, gdzie najdotkliwiej jest odczuwany w mieście Warta oraz wzdłuż dróg wojewódzkich. Te ostatnie, z uwagi na przebieg przez tereny rozproszonego osadnictwa wiejskiego, nie są źródłem odczuwalnych uciążliwości akustycznych.

W ostatnich latach w Warcie nie prowadzono działalności kontrolnej WIOS w związku z zagrożeniem hałasem przemysłowym.

e) promieniowanie elektromagnetyczne.

Jest ono związane funkcjonowaniem stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowanych w Warcie i w Rossoszycy. Uciążliwość elektromagnetyczna tych obiektów, podobnie jak w całym kraju, nie została dokładnie zbadana.

Powodzie

Gmina Warta (na podstawie danych sporządzanych i udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie)³⁰:

- znajduje się częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$;
- znajduje się częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$;
- znajduje się częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszarze między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub

³⁰ Strategia Rozwoju Gminy Warta na lata 2025 - 2034

naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;

- nie znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. d Prawa wodnego, tj. pas techniczny;
- znajduje się częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$.

Na wskazanych obszarach obowiązują przepisy odrębne wynikające z ustawy Prawo wodne, które regulują sposób ich zagospodarowania.

Ponadto, na terenie gminy Warta obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry,
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

PROBLEMY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Głównym problemem gminy jest zanieczyszczenie powietrza w miejscowościach o ścisłej zabudowie. Szczególnie duży problem występuje w samym mieście Warta, gdzie obiekty w dalszym ciągu zasilane są indywidualnymi piecami. Największa emisja substancji szkodliwych pochodzi z procesu indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, ale również obiektów użyteczności publicznej. Skala problemu wzrasta w okresie jesienno-zimowym, kiedy temperatura powietrza maleje, a tym samym wzrasta zapotrzebowanie na ogrzewanie pomieszczeń. Sytuacja kształtuje się bardziej niekorzystnie w miejscach o skoncentrowanej zabudowie, gdzie panują złe warunki przewietrzania. Takim obszarem jest ścisła zabudowa w historycznym centrum Warty. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie. Dla celów grzewczych wykorzystywane są głównie paliwa stałe, generujące znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmacnia efekt.

W gospodarstwach domowych źródłem ciepła jest przeważnie piec węglowy. W starszych obiektach piece te są często nieefektywne. Za opał służy węgiel lub miał węglowy, które są niskiej jakości i w wyniku procesu spalania uwalniane są znaczne ilości zanieczyszczeń. Należy w tym miejscu zauważyć, że występuje też problem nielegalnego spalania odpadów powstających na co dzień w gospodarstwach domowych. Spalane są opakowania plastikowe, kartony np. po mleku, butelki PET, ale również inne odpady, które wytwarzają podczas spalania ciepło. Ponieważ piece używane w domostwach nie są przystosowane do spalania takich odpadów, tzn. spalanie zachodzi w zbyt niskiej temperaturze, a instalacje nie posiadają odpowiednich filtrów, podczas procesu uwalniane są do powietrza substancje toksyczne i rakotwórcze (dioksyny oraz furany), które niosą zagrożenie zarówno dla członków gospodarstwa domowego, w którym są spalane, jak i dla mieszkańców budynków sąsiednich. Szczególną uwagę należy również zwrócić na fakt ilości spalanego paliwa w odniesieniu do panujących warunków atmosferycznych. Bardzo często spalane jest więcej opału niż to wynika z rzeczywistych potrzeb. Po pierwsze ze względu na jakość opału, po drugie ze względu na znaczne straty ciepła ponoszone na skutek złego stanu technicznego budynku. Budynki są niewystarczająco izolowane termicznie.

W przypadku obiektów starszych przepisy budowlane stosowane w latach ich powstania stawiały niewielkie wymagania dotyczące ochrony cieplnej budynków, nie były one również zawsze przestrzegane. Z tego względu ściany zewnętrzne, stropy najwyższej kondygnacji (pod poddaszem), stropodachy, przepuszczają znacznie więcej ciepła, niż regulują to obecne wymagania. Źródłem nadmiernych strat są również niskiej jakości i bardzo nieszczelne okna oraz drzwi. Efektywność energetyczna budynków szczególnie w gospodarstwach prywatnych jest zatem stosunkowo niska.

Problemem jest też wpływ transportu na powietrze. Najpopularniejszymi środkami transportu w gminie Warta są środki indywidualne (samochody), funkcję uzupełniającą pełni zaś komunikacja zbiorowa. Przez obszar gminy miejsko-wiejskiej Warta, południkowo przebiega droga krajowa Nr 83 relacji Turek – Sieradz, równoleżnikowo droga wojewódzka Nr 710 relacji Błaszki – Łódź, droga wojewódzka Nr 479 relacji Dąbrówka – Sieradz oraz sieć dróg powiatowych i gminnych.

Zwiększanie się odległości pomiędzy miejscem zamieszkania a miejscem pracy wraz z równoczesnym wzrostem dostępności samochodów powoduje wzrost potrzeb transportowych, którym komunikacja zbiorowa nie zawsze jest w stanie sprostać. Wzrost liczby samochodów, a co z tym związane częstsze migracje ludności, zły stan nawierzchni oraz powstawanie nowych odcinków dróg wiąże się ze wzrostem emisji, w szczególności tlenków azotu, ale również z pyłem pochodzącym ze ścierania: okładzin hamulcowych, opon oraz nawierzchni jezdni. Dodatkowy problem stanowi emisja pyłu pochodzącego z zabrudzenia jezdni. Stężenia pochodzące od tego typu emisji zależą od typu nawierzchni jezdni, ilości pojazdów, ich wagi oraz opadu deszczu. W grupie zanieczyszczeń generowanych przez transport drogowy znajdują się głównie tlenek węgla, związki azotu, siarki oraz węglowodory i pyły. Emisja ta wzrasta wraz z natężeniem ruchu pojazdów. Największa ilość zanieczyszczeń koncentruje się przy największych ciągach drogowych, w miejscach, gdzie występuje największy ruch pojazdów oraz w miastach, w miejscach koncentracji wielu niewielkich ulic, gdzie ze względu na otaczającą zabudowę możliwości przewietrzania są znacznie ograniczone. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego występuje w niewielkiej odległości od dróg szybkiego ruchu, wraz ze wzrostem odległości, zagrożenie maleje. Należy sobie jednak zadać pytanie, jakiego rodzaju jest to zagrożenie. Otóż wśród konsekwencji wynikających z narażenia organizmu na tego rodzaju zanieczyszczenia powietrza wymienia się: pogorszenie funkcji płuc u dzieci, powodowanie i zaostrzanie astmy oraz reakcji alergicznych, choroby nowotworowe, w tym w szczególności rak płuc oraz choroby krążeniowo-oddechowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne wpływają również na powstawanie smogu oraz zakwaszanie środowiska, sprzyjają stopniowej degradacji gleb i szaty roślinnej. Stanowią zatem zagrożenie dla całego środowiska przyrodniczego oraz organizmów zamieszkujących te obszary.

Zmniejszenie generowanych zanieczyszczeń może nastąpić w wyniku ograniczenia przejazdów, zmiany środka transportu na bardziej ekologiczny. Ograniczenie ilości przejazdów jest niemożliwe, wręcz przeciwnie – w wyniku zachodzących zmian społeczno-gospodarczych będzie narastać, również w wyniku oczekiwanej przez Gminę rozwoju funkcji turystycznej. W kwestii zmiany środka transportu na bardziej ekologiczny Gmina ma możliwość promowania i zachęcania do rezygnacji z transportu indywidualnego na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej oraz rowerów. Na obszarze gminy Warta zbiorowa komunikacja samochodowa prowadzona jest w szczególności poprzez Państwową Komunikację Samochodową (PKS) z dworcem i bazą w Sieradzu. Warta ma bezpośrednie połączenie autobusowe z: Błazkami, Dobrą, Łodzią, Poddębicami, Sieradzem i Turkiem. Połączenia komunikacyjne występujące na terenie obszaru wiejskiego umożliwiają mieszkańcom bardzo dogodne połączenie również z samym miastem. Należy się jednak spodziewać, że w przypadku, gdy mieszkańcy mają taką możliwość, częściej będą wybierać jako środek transportu samochód, który daje im większą niezależność oraz komfort podróżowania, łącznie z oszczędnością czasu.

Gmina Warta nie posiada zatem znaczącego wpływu na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powodowanych ruchem drogowym. Rozwiązaniem staje się budowa obwodnicy miasta Warta, dzięki której ruch w samym Mieście z pewnością uległby zmniejszeniu. To właśnie w samym mieście istnieje największy problem z zanieczyszczeniem powietrza pochodzącym w ruchu pojazdów. Krzyżuje się tu wiele dróg a ruch przetacza się w przez ścisłe centrum.

Fotografia 7 Droga krajowa nr 83 w historycznym centrum Warty

Źródło: Fotografia własna

Zanieczyszczenie powietrza ma negatywny wpływ na budynki i ich elewacje w Warcie. Długotrwałe działanie zanieczyszczeń powietrza może prowadzić do uszkodzenia materiałów budowlanych, co w konsekwencji prowadzi do konieczności przeprowadzenia kosztownych napraw. Jednym z głównych problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza jest erozja materiałów budowlanych. Pyły i związki chemiczne zawarte w zanieczyszczeniach powietrza osłabiają powłoki ochronne na elewacjach budynków, co prowadzi do ich stopniowego niszczenia. Działanie takie jest szczególnie niebezpieczne dla elewacji z kamienia, cegły czy betonu. Problem widoczny jest na elewacjach w centrum miasta. Innym problemem jest zanieczyszczenie powierzchni elewacji, które zwiększa ryzyko pożarów. Zanieczyszczenia powietrza składają się z pyłów, sadzy czy innych związków chemicznych, które osadzają się na elewacjach budynków, tworząc warstwę niebezpieczną dla zdrowia i bezpieczeństwa. Zanieczyszczenie powietrza jest także przyczyną powstawania i rozwoju pleśni i grzybów, które mogą osłabiać konstrukcję budynku i stanowić zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. W niektórych kamienicach w centrum widoczne jest zagrzybenie.

Fotografia 8 Nasadzenia na Rynku w Warcie.

Źródło: Fotografia własna

Tereny zielone w miastach odgrywają ważną rolę w poprawie jakości życia mieszkańców. Obejmują one parki, skwery, ogrody i inne przestrzenie zielone, które służą jako miejsca rekreacji, odpoczynku i wypoczynku.

Tereny zielone w miastach mogą poprawić zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców. Dostępność terenów zielonych może zwiększyć czas spędzany na świeżym powietrzu, co przyczynia się do poprawy jakości snu, obniżenia poziomu stresu i poprawy ogólnego samopoczucia.

Tereny zielone w Warcie mogą również przyczynić się do poprawy jakości środowiska. Drzewa i krzewy w parkach i skwerach mogą poprawić jakość powietrza, redukować hałas i zwiększać efektywność termiczną miasta. Tereny zielone mogą również przyciągać turystów i zwiększać atrakcyjność miasta jako miejsca do życia, pracy i rozrywki. Parki i inne tereny zielone mogą być miejscem spotkań towarzyskich, wydarzeń kulturalnych i sportowych, co przyczynia się do rozwoju kulturalnego miasta. Tereny zielone w miastach odgrywają ważną rolę w poprawie jakości życia mieszkańców, przyczyniają się do poprawy jakości środowiska i przyciągają turystów. Dlatego ważne jest, aby miasta inwestowały w rozwój i utrzymanie terenów zielonych jako ważnego elementu ich infrastruktury miejskiej.

Zieleń została uporządkowana w centrum miasta, jednak w dalszym ciągu brakuje w Warcie miejsc zielonych. Chodzi szczególnie o podwórka, gdzie brakuje ogródków, zieleni. Zieleni brakuje również na ulicach odchodzących od Rynku.

Na terenie całej gminy nie dostrzega się problemów z odpadami. Odpady są prawidłowo segregowane i wywożone na wysypisko. Widoczna jest dbałość o czystość zarówno na ulicach miasta jak i na prywatnych podwórkach. Na terenach poza miastem znajdują się miejsca drobnych dzikich wysypisk, ale nie można uznać tego za problem gminy.

Podsumowując, problemy środowiskowe dostrzeżono w mieście Warta, szczególnie w rejonach o starszej zabudowie. Jednym z głównych problemów jest brak terenów zielonych, obszarów chłonnych w ścisłej zabudowie centrum. Problemy z transportem i hałasem występują głównie wzdłuż drogi krajowej.

Największym problemem środowiskowym miasta jest zanieczyszczenie powietrza. Występuje głównie w centrum miasta i na osiedlach o ścisłej zabudowie.

2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analizie mogą podlegać aspekty przestrzenno-funkcjonalne – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

W użytkowaniu ziemi przeważają użytki rolne, stanowiące 71,26% ogólnej powierzchni gminy. Lasy stanowią 19,24% ogólnej powierzchni, a główne kompleksy leśne występują w części wschodniej gminy – w rejonie wsi: Raszelki, Glinno, Kamionacz, Rossoszyca, Miedzno. W części zachodniej zwartym kompleksem leśnym jest uroczysko Zielęcin. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 3,5% powierzchni gminy, zaś zabudowane grunty rolne stanowią 2,69%. Wyraźnie dominujący odsetek użytków rolnych w całkowitej powierzchni gminy świadczy o znaczącej roli rolnictwa na jej terenie. Gmina ma charakter rolniczy, z którego wyłącza się obszar miasta oraz tereny o funkcjach rekreacyjno-wypoczynkowych. Głównymi elementami tożsamości funkcjonalno-przestrzennej gminy, mającymi swe wyraźne odniesienie także w strukturze samego miasta, są zatem: walory przyrodnicze, cenne obiekty architektoniczne, rolnicza przestrzeń produkcyjna, zabudowa mieszkaniowa, korytarze infrastrukturalne przy głównych ciągach komunikacyjnych. Powierzchnia gminy wynosi około 25 406,3 ha. Największy udział w całkowitej powierzchni gminy mają użytki rolne (około 71%), a wśród nich grunty orne (około 54%). Grunty leśne stanowią około 19%, w tym lasy około 19% całkowitej powierzchni gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane to około 2,5% powierzchni, zaś grunty pod wodami około 0,4%³¹.

W skład gminy Warta wchodzi 48 sołectw oraz Miasto Warta, stanowiące centrum funkcjonalne i administracyjne gminy. Poniżej przedstawiono powierzchnię Miasta Warta oraz sołectw.

Tabela 29 Powierzchnia Miasta Warta oraz sołectw w gminie Warta w 2023 r.

obszar	powierzchnia [ha]
Gmina Warta	25406,30
Warta - sołectwa	24306,30
Augustynów	137,03
Bartochów	664,90
Cielce	712,45
Czartki	268,72
Duszniki	310,98
Dzierżazna	488,68
Gać Warcka	296,40
Glinno	1351,39
Głaniszew	381,90
Gołuchy-Łabędzie	529,12
Góra	193,35
Grzybki	314,41
Jakubice	593,17
Jeziorsko	311,85
Kamionacz	1744,57
Kawęczynnek	181,63
Klonówek	298,77
Kraków	373,83
Lasek	251,34
Lipiny	251,39
Małków	828,74
Maszew	485,27
Miedze	345,43

³¹ geoportal województwa łódzkiego <https://mapy.lodzkie.pl/mapa/struktura-wladania-gruntow-w-wojewodztwie-lodzkiem/> - ostatnie dostępne dane

obszar	powierzchnia [ha]
Miedzno	1147,11
Mikołajewice	471,95
Mogilno	416,26
Ostrów Warcki	522,37
Piotrowice	262,71
Proboszczowice	280,02
Raczków	414,82
Raszelki	1128,21
Rossoszyca	1342,29
Rożdżały	963,24
Socha	550,60
Tądów Dolny	667,05
Tądów Górny	287,16
Tomistawice	404,58
Ustków	570,41
Witów	230,19
Włyń	894,19
Wola Miłkowska	473,47
Wola Zadąbrowska Nowa	215,02
Wola Zadąbrowska Stara	188,65
Zadąbrowie-Rudunek	297,71
Zadąbrowie-Wiatraczyska	177,14
Zagajew	395,65
Zaspy	370,12
Zielęcín	320,06
Miasto Warta	1100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

POŁOŻENIE

Gmina Warta położona jest w powiecie sieradzkim, w zachodniej części województwa łódzkiego. Granica północna gminy stanowi jednocześnie granicę województwa łódzkiego i wielkopolskiego. Gmina graniczy z 9 gminami:

- Dobra w powiecie tureckim,
- Błaszki, Goszczanów, Sieradz, Wróblew w powiecie sieradzkim,
- Pęczniew, Zadzim w powiecie poddębickim,
- Szadek, Zduńska Wola w powiecie zduńskowolskim.

Powierzchnia Gminy stanowi około 17% powierzchni powiatu sieradzkiego i około 1,6% powierzchni województwa łódzkiego. Jest to największa obszarowo gmina województwa łódzkiego.

STRUKTURA OSADNICZA³²

Miasto Warta odznacza się miejską strukturą funkcjonalno-przestrzenną ze zwartą zabudową mieszkaniowo-usługową o charakterze małomiasteczkowym, skoncentrowaną wokół rynku oraz zabytkowego kościoła i klasztoru bernardynów, tworzącą strefę centralną miasta, z zabudową mieszkaniową jednorodziną typu osiedlowego, niewielkim udziałem zabudowy wielorodzinnej oraz zabudową usługową i produkcyjno-usługową na obrzeżach. Miasto jest dobrze wyposażone w urządzenia infrastruktury technicznej, z miejską oczyszczalnią ścieków i systemem sieci ciepłowniczej do ogrzewania mieszkań opartym o lokalne kotłownie.

W strukturze przestrzennej gminy występuje przewaga zabudowy rozproszonej typu zagrodowego oraz budownictwa jednorodzinnego z głównymi koncentracjami we wsiach: Rossoszyca, Kamionacz, Jeziersko, Włyń, Glinno, Bartochów, Małków, Duszniki, Cielce i Ustków.

³² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Warta

Funkcją dominującą gminy jest rolnictwo i jego obsługa. Na ukierunkowanie funkcji rolniczej może wpływać także funkcja rekreacyjna i turystyczna zlokalizowane w części wschodniej gminy oraz w mieście Warta i w najbliższym sąsiedztwie zbiornika Jeziorsko, gdzie w okresie funkcjonowania zbiornika wyznaczone zostały tereny dla rozwoju zabudowy rekreacji zbiorowej i indywidualnej, z przewagą tej ostatniej formy. Od kilku lat realizowany jest program turystycznego zagospodarowania rzeki Warty, a w nim – dwa ośrodki obsługi szlaku wodnego z lokalizacją w Warcie i w miejscowości Ostrów Warcki (przystań kajakowa i przystań jachtowa). Ośrodkami lokalnymi są miejscowości: Cielce, Ustków, Jeziorsko, Raczków i Rossoszyca, a funkcje wsi rekreacyjnych (letniskowych) pełnią i nadal pełnić będą wsie: Pierchnia Góra, Józefów, Wiktorów, Chorążka, Lasek, Mogilno, Miedzno, Kolonia Glinno, Ostrów Warcki i Zaspy Miłkowskie.

Dla rozwoju funkcji agroturystycznych największe predyspozycje mają: Jeziorsko, Pierchnia Góra, Miedzno, Glinno i Dzierżazna.

Miasto ma istotne bariery rozwojowe uwarunkowane występowaniem rzeki Warty na wschodzie i dobrymi glebami o wysokich klasach bonitacyjnych na zachodzie. Od południa i północy rozwój hamuje obecny układ urbanistyczny wsi Duszniki i Proboszczowice.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Miasta Warta bardzo wyraźnie wyróżnić można:

- strefę centralną wielofunkcyjną położoną wewnątrz obszaru konserwatorskiej układu historycznego miasta,
- strefę urbanizacji,
- strefę systemu ekologicznego, w tym strefę ochrony krajobrazu dolinnej rzeki Warty i pozostałe elementy strefy ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Strefa centralna jest najstarszą częścią miasta Warty. Jest to strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej układu historycznego miasta, w której współistnieją dwie podstawowe funkcje: mieszkaniowa i usługowa. Jest nadto głównym miejscem lokalizacji funkcji miastotwórczych i przesądza o miejskim i jednocześnie zabytkowym charakterze Warty. Tu znajdują się siedziby administracji samorządowej, organizacji kulturalnych, społecznych i religijnych. Tu znajduje się przystanek komunikacji autobusowej. Strefa centralna wpływa na kreację zachowań społecznych, jest bowiem miejscem spotkań miejscowej ludności. Podstawowym zadaniem w zakresie kształtowania strefy jest ciągłe podnoszenie jej atrakcyjności architektonicznej i ekonomicznej. W strefie centralnej są położone tereny: zabudowy wielofunkcyjnej śródmiejskiej, zabudowy usługowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zieleni urządzonej. Tu znajdują się obszary przestrzeni publicznej, którymi są Rynek im. St. Wł. Reymonta i plac przy przystanku autobusowym z zielenią.

Strefa urbanizacji stanowi zespół terenów położonych na zewnątrz strefy centralnej, zaspokajających potrzeby mieszkańców w zakresie mieszkalnictwa, działalności usługowej, produkcyjno-usługowej i składowo-magazynowej. Strefa ta decyduje o możliwościach rozwoju miasta i w sposób wyraźny wpływa na jakość życia mieszkańców. Strefa obejmuje zarówno tereny obecnie zainwestowane dotychczasowymi funkcjami jak i stanowi o kierunkach w rozwoju przestrzennym miasta. W strefie urbanizacji znajdują się następujące tereny: zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej istniejącej i projektowanej, zabudowy usługowej, zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów, tereny wypoczynku zbiorowego, sportu i obsługi turystyki, tereny obsługi komunikacji, cmentarzy wyznaniowych, ujęcia wody.

Strefa systemu ekologicznego obejmuje dolinę rzeki Warty, dolinę poboczną w północnozachodniej części miasta i tereny rolne (strefa ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej). Strefa w części jest objęta specjalną ochroną NATURA 2000. W skład strefy wchodzi: tereny trwałych użytków zielonych, tereny upraw rolnych, tereny ogrodów działkowych, tereny istniejącej oczyszczalni ścieków, na terenie której wskazano możliwość lokalizacji (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych) odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej obszaru wiejskiego gminy Warta, na podstawie analizy uwarunkowań, wyróżniają się następujące główne strefy zagospodarowania przestrzennego:

- strefa wschodnia położona na wschód od doliny Warty, w części objęta specjalną ochroną NATURA 2000, z wysokim udziałem kompleksów leśnych i dwiema wiodącymi funkcjami: rolniczą i rekreacyjną,
- strefa środkowa obejmująca dolinę rzeki Warty wraz ze zbiornikiem Jeziorsko, w przewadze objęta specjalną ochroną NATURA 2000, w której dominującą funkcją jest rolnictwo, rekreacja i gospodarka wodna,
- strefa zachodnia obejmująca obszary położone na zachód od części środkowej, z dominującymi funkcjami: rolnictwem i gospodarką żywnościową z przesądzonymi lokalizacjami elektrowni wiatrowych i koncentracją udokumentowanych i przewidzianych do dalszego dokumentowania zasobów surowców mineralnych (kruszywo). W strefie nie występują obszary objęte specjalną ochroną NATURA 2000.

Strefa wschodnia: obejmuje tereny leśne, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej o relatywnie dobrych warunkach glebowo-rolniczych (gleby wyższych klas), pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny kompleksów trwałych użytków zielonych, tereny osadnictwa wiejskiego, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny rekreacji indywidualnej, tereny osadnictwa wiejskiego, tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów, tereny udokumentowanych surowców mineralnych, gdzie może być prowadzona ich eksploatacja powierzchniowa i tereny przeznaczone do zalesienia.

Strefa środkowa stanowiąca głównie korytarz ekologiczny doliny Warty i tereny przyległe związane ze zbiornikiem. Obejmuje dolinę rzeki Warty z jej strefą krawędziową oraz zbiornik Jeziorsko. Od zachodu ograniczeniem jest droga krajowa Nr 83. W większości obszar strefy znajduje się w granicach objętych specjalną ochroną siedlisk NATURA 2000 „Zbiornik Jeziorsko”. W skład strefy wchodzi: tereny wód powierzchniowych zbiornika w granicach maksymalnego poziomu piętrzenia, tereny trwałych użytków zielonych oraz tereny projektowane sportu i rekreacji z obsługą turystyki związane z turystycznym zagospodarowaniem rzeki Warty, a także fragmenty terenów upraw rolnych i zabudowy osadnictwa wiejskiego.

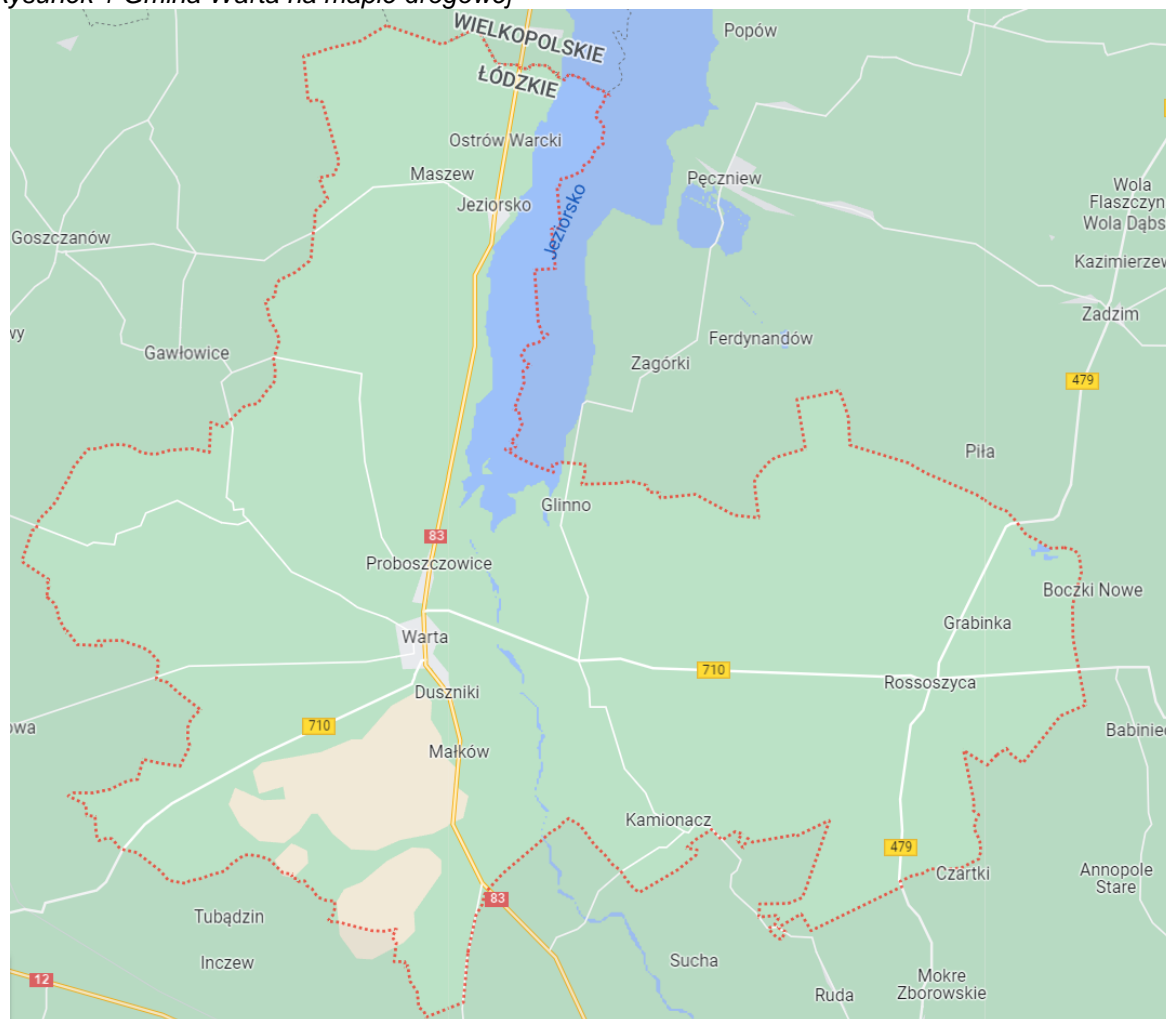
Strefa zachodnia obejmuje tereny upraw rolnych o najwyższych w gminie klasach bonitacyjnych gleb, pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny przesądzonych lokalizacji elektrowni wiatrowych, tereny trwałych użytków zielonych, tereny lasów oraz pełny zestaw terenów zainwestowanych i przewidzianych do zainwestowania nierolniczego w poszczególnych wsiach.

POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Główne powiązania komunikacyjne Gminy stanowią:

- droga krajowa Nr 83 relacji Sieradz – Turek;
- droga wojewódzka Nr 710 relacji Błaszki – Warta – Szadek - Lutomiersk- Łódź;
- droga wojewódzka nr 479 relacji Dąbrówka – Sieradz;
- drogi powiatowe.

Rysunek 1 Gmina Warta na mapie drogowej

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/Warta>

W granicach gminy znajdują się dwa mosty, z tego jeden na rzece Warcie w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 710 w Warcie i drugi w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 479 na rzece Pichnie.

Przez Gminę Warta nie przebiegają linie kolejowe.

Powiązania infrastrukturalne stanowią istniejące linie elektroenergetyczne. Zasadniczym źródłem zasilania gminy Warta w energię elektryczną są stacje 110/15kV zlokalizowane poza terenem gminy, połączone systemem linii elektroenergetycznych 110kV. Przez gminę nie przebiegają linie wysokich napięć.

Gmina Warta nie jest zasilana w gaz przewodowy. Możliwości rozwoju gazyfikacji sieciowej mogą się pojawić po wybudowaniu projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Kalisz – Sieradz – Piotrków Trybunalski oraz stacji redukcyjno-pomiarowych w Warcie i w Jeziorsku. Obecnie gospodarstwa domowe są zaopatrywane w gaz propan butan w butlach rozwożonych głównie przez prywatnych dystrybutorów.

Podstawowym ośrodkiem obsługi jest miasto Warta, które jest siedzibą władz gminy, a także większości lokalnych instytucji. Poza stolicą gminy, niektóre rodzaje usług podstawowych: oświaty, handlu, kultury znajdują się we wsiach: Rososzycza, Rożdżały, Cielce, Jeziorsko, Ustków. Ośrodkiem usług ponadlokalnych jest Sieradz, w mniejszym stopniu Łódź. Wsiami o funkcji turystyczno-rekreacyjnej są: Miedzno, Pierzchnia Góra i Rososzycza w części wschodniej, a także Ostrów Warcki oraz Zaspy Miłkowskie w części zachodniej.

Gmina Warta na tle gmin powiatu sieradzkiego wyróżnia się przepięknymi krajobrazami związanymi z doliną rzeki Warty, zbiornikiem Jeziorsko, niewielką ilością przemysłu i wysokimi walorami dla rozwoju wszelkich form działalności nakierowanych na funkcje rekreacji i turystyki. Walory krajobrazowe powinny być również widoczne w szczególnym pietyzmie dotyczącym kształtowania architektury budynków i ich komponowanego usytuowania. Wdrożeniu tych zasad sprzyja sporządzony jeszcze pod rządami „starej” ustawy dla całej gminy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zawierający m.in. ustalenia dotyczące kształtowania ładu przestrzennego, w tym również zabudowy o różnych funkcjach oraz obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Warty.

W celu podkreślenia walorów gminy na jej obszarze wyznaczono szereg szlaków turystycznych³³:

- szlaki piesze:
 - im. Władysława Reymonta (zielony) od Tubądzina przez Gołuchy, na wysokości Łysej Góry skręca do Małkowa do drogi krajowej Nr 83 i dalej przez Duszniki do rynku w Warcie,
 - walk nad Wartą (niebieski) od Muzeum w Warcie, starą drogą do mostu na rzece Warcie, dalej drogą wojewódzką Nr 710, przez tereny rolne wg rysunku studium do wsi Dzierżazna, drogą powiatową do Glinna do drogi Jadwiczna- Pierzchnia Góra w kierunku Kamionacza i dalej w kierunku Biskupic (gm. Sieradz),
 - im. Kazimierza Deczyńskiego (żółty) od Muzeum w Warcie odcinkiem po szlaku niebieskim do Dzierżaznej do Glinna i w kierunku Starej Wsi (gm. Pęczniew),
 - im. Powstańców 1863 r. (czerwony) z Warty przez wieś Augustynów, Cielce do Poprężnik (gm. Goszczanów).
- szlaki rowerowe:
 - „Łódzka Magistrała Rowerowa” będąca jednocześnie międzynarodowym szlakiem rowerowym wschód-Zachód (czerwony) – z Głaniszewa do Warty i dalej do Pierzchniej Góry, Józefów, Wiktorów, Lasek, Rożdżały i dalej w kierunku Galewic.
 - Nadwarciański Szlak Rowerowy (niebieski) od Warty drogą krajową do Jeziorska i granicy Gminy,
 - Sieradzka „eSka” (żółty) od Tubądzina do Warty przez Gołuchy.

Nazwa szlaku rowerowego Sieradzka eSka związana jest z kształtem litery „S”. Na jej trasie dostrzec można piękno krajobrazu i walory kulturowe. Na trasie szlaku istnieje infrastruktura turystyczna w postaci: wiat, ławek, stołów, koszy na śmieci. Na trasie znajdują się także sklepy spożywcze, bary, restauracje, a także gospodarstwa agroturystyczne, w których można zatrzymać się na nocleg. Szlak rowerowy Sieradzka eSka przebiega przez teren powiatu sieradzkiego, w tym przez teren gminy Warta.

- szlak konny im. H. Dobrzańskiego „Hubala”
- szlak bursztynowy - biegnący po wschodniej stronie doliny rzeki Warty od Kamionaczyka przez Kamionacz, Włyń, Dzierżaznę, Glinno i dalej w kierunku Starej Wsi (gm. Pęczniew). Na odcinku gminy Warta na szlak bursztynowy składają się projektowany szlak samochodowy, szlak rowerowy i szlak romański samochodowy.

Gmina realizuje także program turystycznego zagospodarowania rzeki Warty oraz Zbiornika Jeziorsko. W ramach tego programu projektowany jest szlak kajakowy korytem rzeki Warty przez zbiornik Jeziorsko³⁴.

Warta, licząca 808 km to trzecia pod względem długości rzeka Polski. Najbardziej atrakcyjnym odcinkiem szlaku kajakowego Warty, można nieprzerwanie dostać się od Częstochowy do Uniejowa,

³³Strategia rozwoju elektromobilności Gminy Warta

³⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta

gdzie na zakończenie spływu można skorzystać z kąpeli w leczniczych solankach termalnych. Szlak wodny Warty wiedzie przez malownicze tereny Parków Krajobrazowych: Orlich Gniazd, Załęczański, Międzyrzecza Warty i Widawki, oraz rezerwat ornitologiczny Jeziorsko, który chroni ostoje ptaków wodno-błotnych.

Całość zasobów kulturowych gminy i miasta Warty wraz z istniejącymi oznakowanymi i projektowanymi szlakami turystycznymi stanowi element wojewódzkiego produktu turystycznego województwa łódzkiego. W ramach realizacji programu turystycznego zagospodarowania rzeki Warty oraz zbiornika „Jeziorsko” wybudowano przystań jachtową w Ostrowie Warckim i przystań kajakową w Warcie³⁵.

STUDIUM I PLANY MIEJSCOWE – STOPIEŃ POKRYCIA OBSZARU GMINY I STRUKTURA PRZEZNACZENIA TERENÓW

Dokumentami planistycznymi na poziomie gminnym kształtującymi zagospodarowanie przestrzenne są: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (do momentu wprowadzenia Planu ogólnego) oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plan miejscowy jest jedynym aktem, który w sposób prawny określa sposób zagospodarowania terenu. W przypadku jego braku zamiennikiem jest decyzja o warunkach zabudowy lub decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Tabela 30 Akty planowania przestrzennego obowiązujące na terenie Gminy Warta (dostęp: 28.11.2025 r.)

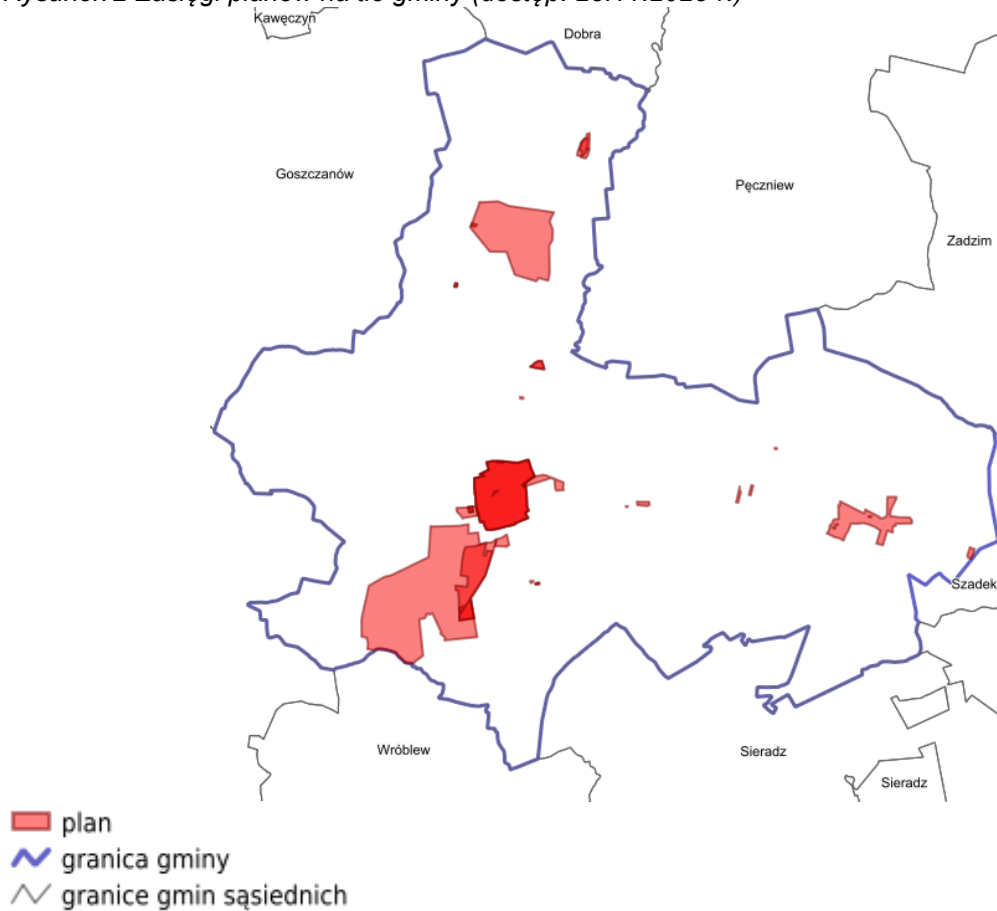
Nazwa	Data uchwały	Dziennik Województwa Łódzkiego	Uchwała
Zmiana Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Warta	29.11.2017		LI/285/17
w sprawie zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Warta obejmujących obszary położone w miejscowościach: Rossoszyca, Duszniki, Lasek Chorażka, Małków, Mikołajewice, Pierzchnia Góra, Włyń, Warta, oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego obszar położony w miejscowości Mogilno	08.06.2001	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego	XXX/245/2001
w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta obejmujących obszary położone w miejscowościach Małków i Ustków	29.08.2001	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego	XXXI/255/01
w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Warta obejmującej obszar położony w miejscowości Tomisławice	10.04.2002	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego	XXXVI/286/02
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obszaru miejscowości Ostrów Warcki	04.11.2009	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 16 grudnia 2009 r., poz. 3152	XLVI/241/09
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w miejscowości Warta	15.10.2010	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 15 grudnia 2010 r., poz. 3405	LX/298/10
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki Nr 30 położonej w obrębie geodezyjnym 6 miasta Warty przy ul. Kaliskiej	30.08.2011	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego Nr 317 z dnia 2 listopada 2011 r., poz. 3192	XI/46/2011

³⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta

Nazwa	Data uchwały	Dziennik Województwa Łódzkiego	Uchwała
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Warty	21.12.2011	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 7 marca 2012 r., poz. 788	XV/75/11
w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części sołectw Bartochów, Gołuchy-Łabędzie, Raczków, Zagajew, Kawęczynek, Małków Duszniki i fragmentu miasta Warty	26.07.2012	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2012 r., poz. 2946	XXIV/120/12
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części sołectw Zakrzew, Tądów Dolny, Tądów Górny, Wola Zadąbrowska, Zadąbrów-Rudunek w gminie Warty	21.05.2014	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 25 czerwca 2014 r., poz. 2521	LI/258/14
w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części wsi Rossoszyca	17.03.2015	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 28 kwietnia 2015 r., poz. 1825	VII/28/15
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części sołectwa Bartochów, Małków, Duszniki	31.03.2016	Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z 10 maja 2016 r. Poz. 2065	XXIII/126/16
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części wsi Rossoszyca obejmującej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym 234 w tej wsi	16.11.2016	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 07.12.2016 r. poz. 5348	XXXIV/185/16
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części miasta Warty obejmującej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym 238/1 obręb 9	08.07.2017	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 29.08.2017 r. poz. 3764	XLVII/253/17
w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru we wsi Ostrów Warcki gmina Warty	29.08.2017	Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 19.09.2017 r., poz. 3927	XLVIII/254/17
w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części Miasta Warty	13.09.2018	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 08.10.2018 r., poz. 5191	LXIV/363/18
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru części sołectwa Bartochów, Małków, Duszniki	10.09.2019	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 10 grudnia 2019 r., poz. 6694	XI/69/2019
w sprawie uchwalenia zmiany uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Zadąbrowie-Rudunek	22.10.2020	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 20.11.2020 r., poz. 6218	XXII/136/2020
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Warty	30.04.2021	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 02.08.2021 r., poz. 3553	XXIX/200/2021
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Warty	15.07.2022	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 29 sierpnia 2022 r., poz. 4756	XLIII/300/2022
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obszaru położonego w obrębach geodezyjnych Dzierżazna i Włyń w gminie Warty	15.09.2022	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn. 25 listopada 2022 r., poz. 6740	XLV/313/2022

Źródło: <https://warta.e-mapa.net/wykazplanow/>

Rysunek 2 Zasięgi planów na tle gminy (dostęp: 28.11.2025 r.)

Źródło: <https://warta.e-mapa.net/wykazplanow/>

ENERGETYKA

Istniejący system zasilania gminy Warty z sieci 110kV zaspokajają obecne potrzeby. W przypadku wzrostu poboru mocy przewiduje się w perspektywicznych planach budowę stacji 110/15kV z lokalizacją w granicach miasta oraz budowę dwutorowej linii 110kV, która będzie wcięciem w istniejącą linię 110kV relacji Sieradz- Błaszki. Energia elektryczna dostarczana jest dla odbiorców magistralnymi napowietrznymi liniami 15kV relacji:

- ze stacji 110/15 kV „Sieradz” zlokalizowanej przy ul. Wojska Polskiego w Sieradzu,
- ze stacji 110/15 kV „Błaszki” zlokalizowanej w miejscowości Borysławice na terenie gminy Błaszki,
- ze stacji 110/15 kV „Szadek”, zlokalizowanej w miejscowości Wielka Wieś na terenie gminy Szadek,
- z rozdzielni 15 kV „Jeziorsko” zlokalizowanej w miejscowości Łyszkowice na terenie gminy Pęczniew.

Zasilanie odbiorców w energię elektryczną realizowane jest poprzez sieci średnich napięć, 109 stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz sieć niskiego napięcia. Dostawa energii jest powszechna. W zdecydowanej większości realizowana jest przez linie 15kV napowietrzne i kablowe oraz słupowe i wewnętrzne stacje transformatorowe.

CIEPŁOWNICTWO

Na terenie miasta Warta przy ul. Kościuszki 18 funkcjonuje przebudowana kotłownia wykorzystująca pelet jako nośnik energii cieplnej. Pozostałe budynki, szczególnie jednorodzinne, posiadają własne wbudowane źródła ciepła opalane głównie węglem kamiennym oraz drewnem i olejem

opałowym. Na terenie gminy funkcjonuje kilka mniejszych kotłowni zasilających pojedyncze obiekty. Źródła ciepła w szkołach to:

- Jakubice - olej opałowy,
- Jeziorsko – biomasa,
- Ustków – biomasa,
- Cielce - olej opałowy, pompa ciepła,
- Raczków – biomasa,
- Warta - 2 szkoły – biomasa,
- Włyń – biomasa,
- Rossoszyca – biomasa.

Na wszystkich obiektach zamontowane są instalacje fotowoltaiczne. W ramach realizowanego przez Gminę Warta zadania pn. „Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Warta” – zamontowano instalacje na obiektach: budynek Administracyjno-Socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, budynek Urzędu Miejskiego w Warcie, budynki Szkół w Raczkowie, Włyniu, Rossoszycy i Warcie, budynki szkół w Jeziorsku, Jakubicach oraz Ustkowie, a także na budynek Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Warcie.

Gmina Warta zrealizowała także projekt współfinansowany ze środków RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pn.: „Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii w Gminie Warta ” w zakresie montażu kotłów na biomasę (pellet).

ZABYTKI

Na walory kulturowe miasta i gminy Warta mają wpływ obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków.

Tabela 31 Wykaz zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz w rejestrze zabytków z terenu gminy Warta

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Adres	Nr ew. dz.	Rejestr zabytków	
						Nr rejestru	data wpisu do rejestru
1.	Cielce	Dwór	pocz. XIX w. ok. 1810 r., rem. ok. 1930	Cielce 29a	399	308	28.08.1982
2.	Cielce	Park w zespole dworsko parkowym	pocz. XIX w.	Cielce 29a	399	-	-
3.	Cielce	Spichlerz – relikwiarz zespołu folwarcznego	XIX w.	Cielce	75	-	-
4.	Cielce	Kaplica Św. Teresy	1932 r.	Cielce	281	-	-
5.	Glinno Kolonia 2	Cmentarz parafialny	poł. XIX w.	-	156	-	-
6.	Góra	Kościół par. p.w. Wniebowstąpienia M.B.	ok. 1793 r.	Góra 16	116	316/3/84 6	04.02.1984
7.	Góra	Cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia zespole kościoła parafialnego	1973 r.	Góra 16	116	-	-
8.	Góra	Cmentarz parafialny	ok. 1918 r.	Góra	113	-	-
9.	Jeziorsko	Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w zespole kościoła parafialnego	1854-1856	Jeziorsko 28	610/1	-	-
10.	Jeziorsko	Plebania w zespole kościoła parafialnego	4 ćw. XIX w.	Jeziorsko 28	610/4	-	-
11.	Jeziorsko	Cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	1 poł. XIV w. (erygowanie parafii)	Jeziorsko 28	610/1	-	-
12.	Jeziorsko	Urząd Gminy, ob. szkoła	XX w.	Jeziorsko 43	599	-	-
13.	Jeziorsko	Piekarnia	ok. 1918 r.	Jeziorsko 41a	519	-	-
14.	Jeziorsko	Cmentarz parafialny z zadrzewieniem w zespole cmentarza parafialnego	ok. 1800 r.	Jeziorsko	340	-	-
15.	Jeziorsko	Kaplica w zespole cmentarza parafialnego	poł. XIX w.	Jeziorsko	340	-	-
16.	Kamionacz	Dwór w zespole dworsko parkowym	XIX/XX w. (ok. 1916 r.)	Kamionacz 11	528	-	-
17.	Kamionacz	Park w zespole dworsko parkowym	koniec XIX w.	Kamionacz 11	528	-	-
18.	Kamionacz	Kościół par. p.w. św. Marcina	WEZ ok. 1843 r., rem. 1913 r.	Kamionacz 4	110/2	815	28.12.1967
19.	Kamionacz	Dzwonnica	poł. XIX w.	Kamionacz 4	110/2	816	28.12.1967
20.	Kamionacz	Cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	XIV w. (erygowanie parafii)	Kamionacz	110/2	-	-
21.	Kamionacz	Cmentarz parafialny	ok. 1830 r.	Kamionacz	104	-	-
22.	Kraków	Dwór	1 poł. XIX w.	Kraków	109/6	780/A	29.11.1969
23.	Kraków	Spichlerz	1 poł. XIX w.	Kraków	109/9	1630/A ³⁶	11.08.1974
24.	Kraków	Obora w zespole folwarcznym	1 poł. XIX w.	Kraków	109/10	-	-
25.	Kraków	Młyn w zespole folwarcznym	1 poł. XIX w.	Kraków	108	-	-

³⁶ Obiekt wpisany do rejestru, nie istnieje.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Adres	Nr ew. dz.	Rejestr zabytków	
						Nr rejestru	data wpisu do rejestru
26.	Małków	Pałac	1810-1820, przebudowany po 1912 r.	Małków 97	203	826	28.12.1967
27.	Małków	Oficyna w zespole folwarcznym	XIX w.	Małków 92	689/4	-	-
28.	Małków	Pawilon ogrodowy	1 poł. XIX w.	Małków 97	203	827	28.12.1967
29.	Małków	Park pałacowy	XIX w.	Małków 97	203	828	28.12.1967
30.	Małków	Brama wjazdowa w zespole pałacowo-parkowym	początek XIX w.	Małków 97	203	-	-
31.	Małków	Gorzelnia w zespole folwarcznym	ok. 1827 r.	Małków	708/1	-	-
32.	Mikołajewice	Dwór	XVIII/XIX w.	Mikołajewice	260/22	305/3/82 ³⁷	21.05.1982
33.	Mikołajewice	Park	XVIII/XIX w.	Mikołajewice	260/32, 260/21, 260/22, 260/15	293	08.02.1979
34.	Proboszczowice	Urząd Gminy, ob. sklep	XIX w.	Proboszczowice 55	159/4	-	-
35.	Proboszczowice, Warta, Duszniki, Małków	Zespół umocnień niemieckich z 1944 roku	1944 r.	Proboszczowice, Warta, Duszniki, Małków	180/1, 246, 245/12, 304, 10006	-	-
36.	Rossoszyca	Kościół par. p.w. św. Wawrzyńca	1783 r.	Rossoszyca 4	470	839	28.12.1967
37.	Rossoszyca	Cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	XVIII w. (erygowanie parafii)	Rossoszyca 4	470	-	-
38.	Rossoszyca	Cmentarz z zadrzewieniem w zespole cmentarza parafialnego	XVIII w.	Rossoszyca	311	-	-
39.	Rossoszyca	Kaplica cmentarna w zespole kościoła parafialnego	1 poł. XIX w.	Rossoszyca	311	-	-
40.	Rożdżały	Dwór	pocz. XX w., przebud. po 1945 r.	Rożdżały	251	390/A	11.05.1992
41.	Rożdżały	Park pałacowy	III ćw. XIX w. i pocz. XX w.	Rożdżały	251	375	31.12.1990
42.	Ustków	Dwór i spichlerz	XVIII/XIX w.	Ustków	109/2	A/434 ³⁸	01.12.1969
43.	Ustków	Park	3 ćw. XIX w.	Ustków	109/1, 109/2, 109/3, 107, 108, 273	A/433	08.02.1979
44.	Warta	Kamienica	XX w.	ul. 20-stycznia 18	106	-	-
45.	Warta	Kamienica	XX w.	ul. 20-stycznia 20	105	-	-
46.	Warta	Kamienica	XX w.	ul. 20-stycznia 23	118	-	-
47.	Warta	Kamienica	XIX w.	ul. 20-stycznia 26 ³⁹	102	356/88	05.01.1988

³⁷ Obiekt wpisany do rejestru, nie istnieje.

³⁸ Spichlerz wpisany do rejestru, nie istnieje.

³⁹ Ob. ul. Błękitnej Armii 26.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Adres	Nr ew. dz.	Rejestr zabytków	
						Nr rejestru	data wpisu do rejestru
48.	Warta	Park miejski	pocz. XX w.	ul. 3-Maja	95/4	-	-
49.	Warta	Młyn	XIX w.	ul. Cielecka 12	75 obręb 8	-	-
50.	Warta	Młyn	XX w.	ul. Cielecka 27	16	-	-
51.	Warta	Młyn	XX w.	ul. Cielecka 28	45/1, 46/1	-	-
52.	Warta	Cmentarz żydowski	pierwsza poł. XIX w.	ul. Deczyńskiego	89/3	-	-
53.	Warta	Kościół par. p.w. św. Mikołaja	ok. 1340, przebud. XVII w., restaur. 1809, 1815, 1872 oraz XX w.	ul. Kaliska 3	272	295	28.12.1967
54.	Warta	Ogrodzenie z bramą w zespole kościoła parafialnego	1875 r.	ul. Kaliska 3	272	-	-
55.	Warta	Cmentarz przykościelny w granicach ogrodzenia w zespole kościoła parafialnego	1340 r. ok. XIII w. (erygowanie parafii)	ul. Kaliska 3	272	-	-
56.	Warta	dom	1840 r.	ul. Kaszyńskiego 1	164	284	02.01.1978
57.	Warta	Dawne jatki, ob. kino „Lutnia”	1 poł. XIX w. przebudowany 1962 r.	ul. Kaszyńskiego / Kościuszki	166	862	28.12.1967
58.	Warta	Budynek - bank	XX w.	ul. Klasztorna 1	251/2	-	-
59.	Warta	Kościół SS. Bernardynek p.w. Narodzenia NPM	ok. 1770 r., restaur. W 1841 r., odbud. 1955 r.	ul. Klasztorna 7	247/1	858	28.12.1967
60.	Warta	Klasztor SS. Bernardynek	2 poł. XVIII w.	ul. Klasztorna 7	245/1	859	28.12.1967
61.	Warta	Dzwonnica kościoła SS. Bernardynek	XVIII/XIX w.	ul. Klasztorna 7	247/2	860	28.12.1967
62.	Warta	Kościół OO. Bernardynów p. w. Wniebowzięcia NPM	XV w. (1482 r.) przebud. 1696 r.	ul. Klasztorna 9	247/1	855	28.12.1967
63.	Warta	Klasztor OO. Bernardynów i część Szpitala Psychiatrycznego	XV w., przebud. XVII, XVIII i po 1945 r.	ul. Klasztorna 9	245/11	856	28.12.1967
64.	Warta	Mur klasztorny OO. Bernardynów w zespole klasztornym OO. Bernardynów	XVII-XVIII w.	ul. Klasztorna 9	247/1, 245/11	-	-
65.	Warta	Kaplica na terenie cmentarza kościoła OO. Bernardynów	ok. 1726 r.	ul. Klasztorna 9	247/1	857	28.12.1967
66.	Warta	Park (przyklasztorny)	XVIII w.	ul. Klasztorna 9	245/1, 245/4, 245/6, 245/7, 245/11, 245/12, 245/13, 245/14, 2	A/449	08.02.1979
67.	Warta	Dawny ratusz	ok. 1842 r., spalony w 1939 r., odbud. po 1939 r.	Pl. Reymonta 1	270	296	28.12.1967

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Adres	Nr ew. dz.	Rejestr zabytków	
						Nr rejestru	data wpisu do rejestru
68.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 2	197	-	-
69.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 3	194	-	-
70.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 4	193	-	-
71.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 5	192	-	-
72.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 6	190, 191	-	-
73.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 7	189	-	-
74.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 8	188	-	-
75.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 9	187	-	-
76.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 10	186	-	-
77.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 11	184	-	-
78.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 12	183	-	-
79.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 16	200	-	-
80.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 17	201	-	-
81.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 18	202	-	-
82.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 19	203	-	-
83.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 20	204	-	-
84.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 21	205	-	-
85.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 22	206	-	-
86.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 23	207, 208	-	-
87.	Warta	Dom	poł. XIX w.	Rynek 24	254	864	28.12.1967
88.	Warta	Kamienica	XIX w.	Rynek im. S. Reymonta 25	255	-	-
89.	Warta	Dom	XX w.	ul. Skarżyńskiego 5	258	-	-
90.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Skarżyńskiego 10	276/2	-	-
91.	Warta	Dom	XX w.	ul. Skarżyńskiego 18	282	-	-
92.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Skarżyńskiego 19	268	-	-
93.	Warta	Dom	XX w.	ul. Skarżyńskiego 22	284	-	-
94.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Świętojańska 4	287 okręg 12	-	-
95.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Świętojańska 8	289/2 okręg 12	-	-
96.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Świętojańska 16	294/2	-	-
97.	Warta	Cmentarz parafialny z zadrzewieniem w zespole cmentarza parafialnego	XIX w.	ul. Świętojańska	4, 3 obręb 10	-	-
98.	Warta	Kaplica cmentarna na cmentarzu parafialnym	1 poł. XIX w.	ul. Świętojańska	4	861	28.12.1967
99.	Warta	Dom	XIX w.	ul. Targowa 2	99	-	-
100.	Warta	Dom	XX w.	ul. Targowa 10	93 okręg 12	-	-
101.	Warta	Historyczny układ urbanistyczny miasta	1255 r.	Centrum wraz z otoczeniem	-	-	-

Źródło: Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Warta na lata 2022-2025; zapisy dotyczące zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych woj. łódzkiego zaktualizowano zgodnie z danymi na dzień 16.02.2026 r. Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi (https://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr_zabytkow,19);

Uwarunkowania konserwatorskie dla gminy Warta, wynikające z dotychczasowych planów miejscowych przedstawiają się następująco:

a) miasto Warta

Obecnie dla terenu miasta obowiązują zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków ustalone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Warty, przyjętym uchwałą Nr XLIII/300/2022 Rady Miejskiej w Warcie w dniu 15 lipca 2022 r. Uwzględnia on:

- strefę „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej historycznej struktury przestrzennej miasta obejmującej historyczny układ urbanistyczny tj. miasto lokacyjne, zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne, sylwety kościołów, charakterystyczne zespoły zieleni w otoczeniu zespołów kościelnych, charakter architektoniczny zabudowy, podziały parcelacyjne, przebieg i parametry ulic oraz osie kompozycyjne ulic;
- strefę „B” częściowej ochrony konserwatorskiej zachowanych elementów zabytkowych, obejmującej historyczny układ urbanistyczny cmentarzy wyznaniowych: żydowskiego i katolickiego;
- strefę „E” ochrony widokowej północno-wschodniej i wschodniej panoramy miasta podkreślonej dominantami krajobrazowymi wież kościołów i innych zabytkowych obiektów sakralnych;
- tereny lokalizacji stanowisk archeologicznych;
- granice strefy ochrony archeologicznej .

b) Obszar wiejski gminy Warta:

Obszar gminy w częściach objętych obowiązującymi planami miejscowymi uwzględnił ustalenia studium z 2009 r., w którym do ochrony konserwatorskiej wskazano następujące obiekty zabytkowe wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej, obejmującą ich najbliższe otoczenie:

- Cielce – dwór murowany z XIX w.,
- Góra – kościół parafialny, drewniany z 1793 r.,
- Kamionacz – kościół parafialny, drewniany z 1843 r.,
- Kamionacz – dzwonnica drewniana z połowy XIX w.,
- Małków – pałac murowany z 1820 -30 r.,
- Małków – park z XIX w.,
- Małków – pawilon ogrodniczy murowany z pocz. XIX w.,
- Małków – wozownia murowana z I połowy XIX w.,
- Mikołajewice – dwór murowany z przełomu XVIII/XIX w.,
- Rossoszycza – kościół parafialny drewniany z 1783 r.,
- Rożdżały – park z XIX w.,
- Rożdżały – dwór murowany z XIX/XX w.,
- Ustków – dwór murowany z końca XVIII w.,
- Grodzisko Stożkowe z XIII w. – Małków.

Na terenie gminy znajdują się zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków, w tym w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w rejestrze zabytków. Gminna ewidencja zabytków została przyjęta Zarządzeniem Nr 95/15 Burmistrza Gminy i Miasta Warty z dnia 29 października 2015 r. i jest zbiorem otwartym. Gmina jest również bardzo bogata w stanowiska archeologiczne, z których kilka zostało wpisanych do rejestru zabytków.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2024-2027 przedstawia Obiekty i obszary reprezentatywne – ocenę stanu zachowania oraz rekomendowane działania do podjęcia w latach 2024-2027. Z obszaru gminy Warta wymieniono:

Tabela 32 Obiekty i obszary reprezentatywne – ocena stanu zachowania oraz rekomendowane działania do podjęcia w latach 2024-2027

miejsco wość	obiekt	chronologia	adres	stan zachowania na 2020 r.	stan zachowania na 2023 r	rekomendowane działania
Ustków	zespół dworsko-parkowy	XIX	Ustków	ZL (zły)	ZL (zły)	RR (kompleksowa rewaloryzacja /rewitalizacja)
Warta	układ urbanistyczny	XIII	śródmieście	DB- (dobry -)	DB (dobry)	KR (kontynuacja rewaloryzacji /rewitalizacji)
Warta	zespół klasztorny bernardynów	XV-XVIII	Klasztorna 9	SR+ (średni +)	BDB (bardzo dobry)	BPU (bieżące prace utrzymaniowe)
Warta	kościół parafialny św. Mikołaja	XIV	Kaliska 1	BDB (bardzo dobry)	BDB (bardzo dobry)	BPU (bieżące prace utrzymaniowe)

Źródło: Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2024-2027

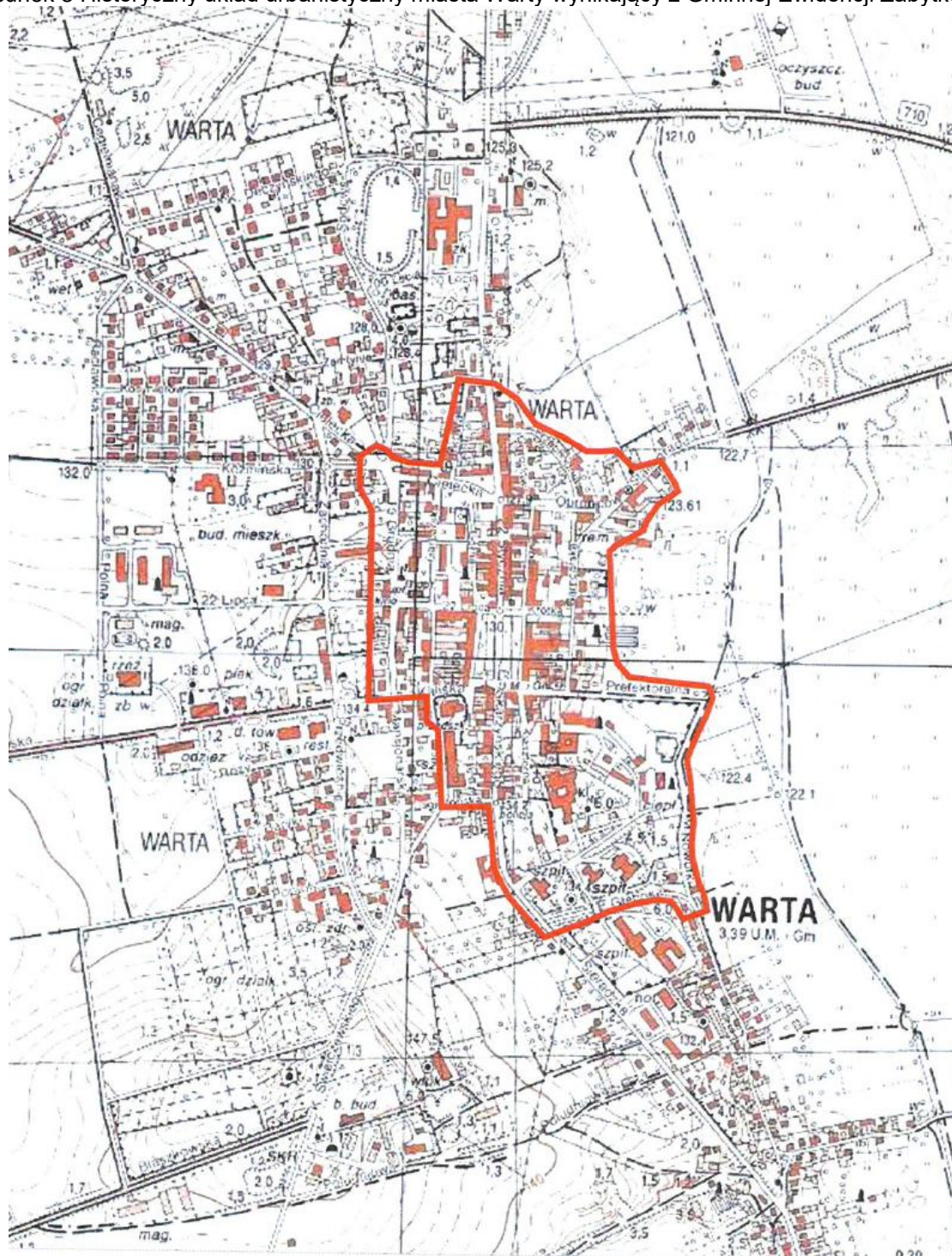
Dokument przedstawia także listę obiektów i obszarów zagrożonych. Widnieje na niej dwór z XIX w. w Krąkowie (krytycznie zagrożony) oraz zespół dworsko-parkowy z XIX w. w Ustkowie (szczególnie zagrożony).

Mając na uwadze potrzebę wzmocnienia opieki nad specyficznymi i cennymi pod względem kulturowym i krajobrazowym układami przestrzennymi miast i wsi województwa łódzkiego Wojewódzki Program Opieki nad zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2024-2027 definiuje sieć ośrodków historycznych. Aktualny zbiór 66 miejscowości stanowi kontynuację wskazanego w poprzedniej edycji Programu, które tworzą sieć ośrodków historycznych o zróżnicowanej randze (europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej) i potrzebach działań rewaloryzacyjnych w ich historycznych przestrzeniach i zabytkowych zespołach zabudowy. Podstawowym kryterium wytypowania ośrodków były walory przestrzenne i aspekty niematerialne, a także instytucjonalne atrybuty pozwalające pełnić im rolę centrów kulturotwórczych na różnych poziomach. W ramach sieci wskazano:

- 1 ośrodek o randze europejskiej: Łódź;
- 5 ośrodków o randze krajowej: Łowicz, Łęczyca, Piotrków Trybunalski, Sieradz, Wieluń;
- 11 ośrodków o randze regionalnej;
- 49 ośrodków o randze lokalnej, w tym m.in. Warta.

Wśród terenów charakterystycznych dla historii i tradycji osadniczej regionu wskazanych do stanowienia form ochrony obszarowej wyróżniono m.in. Wartę – układ urbanistyczny z zespołami sakralnymi. Poniżej przedstawiono jego opis: Warta zachowała średniowieczny układ przestrzenny miasta z prostokątnym, wydłużonym rynkiem, obudowanym kamienicami z XVIII i XIX w. Południowo – zachodnią pierzeję rynku zajmuje klasycystyczny ratusz z 1842 r. Do najstarszych zabytków miasta należy gotycki kościół parafialny pw. św. Mikołaja oraz zespół klasztorny bernardynów, wybudowany w latach 1482-1497. Świątynię gotycką rozbudowano o kaplicę kopułową św. Anny (w latach 1610-1612) a następnie zbarokizowano. Po sąsiedztwie w XVIII w. wybudowano zespół klasztorny bernardynów z kościołem NMP Matki Kościoła i św. Józefa i bramą - dzwonnica.

Rysunek 3 Historyczny układ urbanistyczny miasta Warty wynikający z Gminnej Ewidencji Zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków (opracowanie: Marek Urbański)

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2024–2027 wskazuje na konieczność podjęcia działań na obszarze Miasta Warta, jako ośrodka o randze lokalnej, terenu charakterystycznego dla historii i tradycji osadniczej regionu wskazanego do stanowienia form ochrony obszarowej.

Należy również zauważyć, iż Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego wskazuje następujące krajobrazy priorytetowe zlokalizowane na obszarze gminy oraz krajobrazy w obrębie obszarów lub

obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przedstawiając dla nich rekomendacje oraz wnioski:

- Krajobraz Priorytetowy Warta – krajobraz miejski; kod jednostki krajobrazowej: 10-318.17-6
- Krajobraz Priorytetowy Nadwarciańskie Łąki w Rejonie Warty; kod jednostki krajobrazowej: 10-318.18-3
- Krajobraz Priorytetowy Zbiornik Jeziorsko; kod jednostki krajobrazowej: 10-318.18-8
- Krajobraz Priorytetowy Dolina Warty na odcinku Strońsko – Warta; kod jednostki krajobrazowej: 10-318.18-5
- Krajobraz Priorytetowy Las Rafałówka; kod jednostki krajobrazowej: 10-318.19-75.

ZJAWISKA NEGATYWNE W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Zachowane obiekty dziedzictwa historycznego stanowią o lokalizacji obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów technicznych. Związane są one przede wszystkim z wiekiem zabudowy, jej zabytkowym charakterem oraz postępującą degradacją ze względu na znaczną kosztochłonność działań, które muszą być realizowane zgodnie z wytycznymi Konserwatora Zabytków.

Problemem, z którym mierzy się Warta są niewystarczające możliwości finansowe, które uniemożliwiają zadbanie o cały dorobek historyczny i kulturowy. Gmina o tak bogatej przeszłości i licznych zabytkach powinna szczególnie dbać o zachowanie oraz odpowiednie wyeksponowanie swojego dziedzictwa. Niestety wiele obiektów i miejsc o wartości historycznej pozostaje w złym stanie technicznym i wymaga pilnych prac renowacyjnych. Brak skutecznych działań w zakresie konserwacji prowadzi do stopniowej degradacji zabytków, a to z kolei osłabia lokalną tożsamość i unikatowy charakter przestrzeni. Zaniedbanie takich elementów sprawia, że gmina traci atuty, które mogłyby stanowić magnes dla turystów oraz potencjalnych inwestorów. Aby odwrócić ten niekorzystny trend, konieczne jest opracowanie kompleksowej polityki, łączącej ochronę dziedzictwa kulturowego z nowoczesnym podejściem do rozwoju urbanistycznego. Samorząd powinien skupić się na rewitalizacji zaniedbanych terenów, odrestaurowaniu zabytków oraz stworzeniu spójnej koncepcji architektonicznej, która będzie współgrała z historyczną zabudową miasta. Istotne jest także wspieranie lokalnej twórczości, rozwijanie inicjatyw kulturalnych i pielęgnowanie tradycji, co pozwoli na umocnienie poczucia tożsamości i będzie sprzyjać dalszemu rozwojowi gminy.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) z terenu gminy Warta wpisano 101 obiektów. Na potrzeby obliczenia wskaźnika, ze względu na fakt, że „Zespół umocnień niemieckich z 1944 roku” zlokalizowany jest na 4 obszarach (Proboszczewice, Duszniki, Malków oraz Warta), ogólną liczbę obiektów przyjęto jako 104 (lokalizacje). W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie liczbowe obiektów, obliczono udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie obiektów zabytkowych w Gminie Warta. Kolorem pomarańczowym oznaczono liczbę obiektów powyżej wartości referencyjnej dla gminy, co wskazuje na obszary koncentracji zjawiska. Wysokie wartości wskaźnika przekładają się na większe potencjalne nakłady w zakresie utrzymania obiektów.

Zjawisko negatywne: koncentracja problemów przestrzenno-funkcjonalnych wynikających z liczby obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ

- Wskaźnik: udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]

Tabela 33 Udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]

obszar	liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ, wg lokalizacji	wskaźnik [%]
Gmina Warta	104	średnia = 2,04⁴⁰
Augustynów	0	0,00
Bartochów	0	0,00
Cielce	4	3,85
Czartki	0	0,00
Duszniki	1	0,96
Dzierżazna	0	0,00
Gać Warcka	0	0,00
Glinno	1	0,96
Głaniszew	0	0,00
Gołuchy-Łabędzie	0	0,00
Góra	3	2,88
Grzybki	0	0,00
Jakubice	0	0,00
Jeziorsko	7	6,73
Kamionacz	6	5,77
Kawęczynek	0	0,00
Klonówek	0	0,00
Kraków	4	3,85
Lasek	0	0,00
Lipiny	0	0,00
Małków	7	6,73
Maszew	0	0,00
Miedze	0	0,00
Miedzno	0	0,00
Mikołajewice	2	1,92
Mogilno	0	0,00
Ostrów Warcki	0	0,00
Piotrowice	0	0,00
Proboszczowice	2	1,92
Raczków	0	0,00
Raszelki	0	0,00
Rossoszyca	4	3,85
Rożdżały	2	1,92
Socha	0	0,00
Tądów Dolny	0	0,00
Tądów Górny	0	0,00
Tomisławice	0	0,00
Ustków	2	1,92
Witów	0	0,00
Włyń	0	0,00
Wola Miłkowska	0	0,00
Wola Zadąbrowska Nowa	0	0,00
Wola Zadąbrowska Stara	0	0,00
Zadąbrowie-Rudunek	0	0,00
Zadąbrowie-Wiatraczyska	0	0,00
Zagajew	0	0,00
Zaspy	0	0,00
Zielęcín	0	0,00
Miasto Warta, w tym Historyczny układ urbanistyczny miasta oraz Zespół umocnień niemieckich z 1944 roku	59	56,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Warcie

Poniżej przedstawiono wskaźniki dla miasta Warta.

⁴⁰ Wartość referencyjna

Tabela 34 Udział obiektów z obszaru miasta Warta wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]

obszar	liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ, wg. lokalizacji	wskaźnik [%]
Gmina Warta	104	średnia = 2,04⁴¹
3 Maja	1	0,96
3 Pułku Strzelców Konnych	0	0,00
Barska	0	0,00
Bartosza Głowackiego	0	0,00
Błękitnej Armii	4	3,85
Cegielniana	0	0,00
Cezarego Baryki	0	0,00
Cielecka	3	2,88
Cmentarna	0	0,00
Długa	0	0,00
Dr. Judyma	0	0,00
Dr. Karola Szymańskiego	0	0,00
Eugonii Kaleniewicz	0	0,00
Garbarska	0	0,00
Garncarska	0	0,00
Głęboka	0	0,00
Górna	0	0,00
Jagiellońska	0	0,00
Jana Cwendrycha	0	0,00
Kaliska	3	2,88
Kazimierza Deczyńskiego	1	0,96
Klasztorna	9	8,65
Konfederatów	0	0,00
Kosynierów	0	0,00
Kowalówka	0	0,00
Koźmińska	0	0,00
Krótka	0	0,00
Mansjonarska	0	0,00
Ogrodowa	0	0,00
Parkowa	0	0,00
Paszkowskiego	0	0,00
Piekarska	0	0,00
Plac Błogosławionego Ojca Rafała	0	0,00
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	0	0,00
Południowa	0	0,00
Popioły	0	0,00
Powstania Listopadowego	0	0,00
Prefekturalna	0	0,00
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	1	0,96
Promień	0	0,00
Przechodnia	0	0,00
Przedwiośnie	0	0,00
Raławicka	0	0,00
Róży	0	0,00
Rynek im. Wł. St. Reymonta	22	21,15
Sadowa	0	0,00
Sieradzka	0	0,00
Skarżyńskiego	5	4,81
Stanisława Szukalskiego	0	0,00
Świętojańska	5	4,81
Świętokrzyska	0	0,00
Tadeusza Kościuszki	1	0,96
Targowa	2	0,96
Terenowa	0	0,00
Wierna	0	0,00
Wiosenna	0	0,00
Włościańska	0	0,00

⁴¹ Wartość referencyjna

obszar	liczba obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ, wg. lokalizacji	wskaźnik [%]
Gmina Warta	104	średnia = 2,04⁴¹
Wolności	0	0,00
Zachodnia	0	0,00
Zamłyńnie	0	0,00
Zygmunta Andrychiewicza	0	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Warcie

PROBLEMY W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Miasto Warta nie posiada wyodrębnionych administracyjnie osiedli i dzielnic. Wyróżnia się tu strefę centralną („Stare Miasto”) i resztę obszaru - tereny peryferyjne, zabudowane w większości domami jednorodzinnymi. Życie mieszkańców miasta skupia się głównie w strefie centralnej. Tereny peryferyjne to w większości pola uprawne o małym zagęszczeniu domów mieszkalnych i braku infrastruktury technicznej. Część centralna stanowi strefę problemową ze względu na starą tkankę architektoniczno-przestrzenną i dysfunkcję/brak infrastruktury technicznej i kulturalno- rekreacyjnej.

Miasto Warta jest miejscem, gdzie występują znaczne potrzeby w zakresie uporządkowania przestrzeni. Zaznaczyć należy, że jest miastem zabytkowym i większość inwestycji musi przebiegać w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków. Problemem jest też własność poszczególnych obiektów. Kamienice na zabytkowym Rynku w większości są własnością prywatną. Dlatego ich rewitalizacja jest uzależniona od dobrej woli właścicieli.

Tradycyjnym centrum – „sercem miasta” – był od wieków i jest po dzień dzisiejszy rynek, jako przestrzeń publiczna i miejsce spotkań mieszkańców. W miastach polskich rynek był jednym z najważniejszych elementów urbanistycznych i gospodarczych. W Warcie, jak i w innych miastach Polski, po II wojnie światowej rynek powoli tracił na znaczeniu. Targi miejskie odbywały się gdzie indziej, bardzo często rynki obsadzone były drzewami, krzewami. Celem rewitalizacji rynku w Warcie jest przywrócenie atrakcyjności gospodarczej. Miejsce to ma być prestiżowe, skupiać usługi, handel, funkcje administracyjne. Poza tym, miejsce to powinno odzwierciedlać historię i kulturę regionu sieradzkiego i przypominać o jego burzliwej historii. Dlatego też wzrost atrakcyjności miejsca ma doprowadzić do wzrostu liczby turystów odwiedzających Rynek. Pobudzi to małą przedsiębiorczość. Drobnny handel oprze się dzięki temu presji dużych sieci handlowych.

Fotografia 9 Podwórka w centrum miasta Warta.

Źródło: Fotografia własna

O ile Rynek w Warcie jest miejscem zadbanym i atrakcyjnym wizualnie to kamienice wewnątrz skrywają problemy funkcjonalno-przestrzenne. Podwórka są ciasne, co sprawia, że ich zagospodarowanie jest bardzo trudne. Adaptacja przestrzeni dla dzieci i młodzieży jest również trudna. Wiele podwórek jest nieutwardzonych, co powoduje, że spływ wód odbywa się w sposób nieuporządkowany. Problemy funkcjonalno-przestrzenne widoczne są właśnie po wejściu do podwórek obiektów wielorodzinnych. Na terenach wiejskich i w dzielnicach miasta o zabudowie jednorodzinnej te problemy nie występują. Równie źle przedstawia się stan techniczny wielu obiektów.

Remont starych kamienic w Warcie jest trudnym i skomplikowanym procesem. Wymaga szczególnej ostrożności i zachowania ich historycznego charakteru. Jednym z głównych problemów jest brak dokumentacji projektowej. Wiele starych kamienic nie ma dokładnych planów budynku, co utrudnia planowanie remontu i określenie kosztów. W takiej sytuacji trzeba skorzystać z usług specjalistów, którzy potrafią odtworzyć plany budynku na podstawie jego aktualnego stanu. Kolejnym problemem jest brak możliwości zastosowania standardowych rozwiązań. Stare kamienice w Warcie mają nietypowe rozmiary i kształty pomieszczeń, co utrudnia dobór odpowiednich materiałów i elementów wykończeniowych. Wymagana jest tu duża elastyczność i kreatywność projektantów oraz wykonawców, którzy muszą dostosować się do specyficznych warunków budynku.

Koszt remontu starych kamienic jest zwykle wyższy niż remontu nowych budynków. Wynika to z konieczności zastosowania specjalistycznych materiałów i metod oraz zwiększonej ilości prac konserwatorskich. Podsumowując, remont starych kamienic jest trudnym i skomplikowanym procesem, który wymaga specjalistycznej wiedzy i zasobów finansowych.

Życie w wyżej opisanych warunkach jest trudne. Dlatego też mieszkańcy opuszczają to miejsce, jeśli tylko jest to możliwe pod względem finansowym.

Podwórka miejskie są w bardzo złym stanie. Brakuje chodników, podjazdów. Szczególnym problemem jest dostosowanie przestrzeni dla osób niepełnosprawnych lub mających problemy z poruszaniem się. Wjazd na podwórka wózkiem jest całkowicie niemożliwy. Wejścia do klatek schodowych oraz same klatki również są całkowicie nieprzystosowane dla osób z niepełnosprawnościami.

Fotografia 10 Osiedle wielorodzinne w Warcie.

Źródło: Fotografia własna

W mieście znajduje się również osiedle wielorodzinne nowszego typu. Mieszkania, klatki i otoczenie są zadbane. Głównym problemem jest brak miejsc parkingowych. Brak miejsc parkingowych na osiedlach mieszkaniowych jest częstym problemem w wielu miastach. Może to prowadzić do trudności

z zaparkowaniem samochodu, co jest szczególnie uciążliwe dla mieszkańców, którzy codziennie korzystają z samochodu do dojazdu do pracy czy szkoły.

Jednym z głównych powodów braku miejsc parkingowych na osiedlu jest brak planowania przestrzennego. Osiedle zostało wybudowane w momencie, gdy ruch samochodowy nie był tak intensywny jak obecnie, a nie przewidywano potrzeby budowy wystarczającej ilości miejsc parkingowych. Innym problemem jest brak miejsca na budowę nowych parkingów - brakuje terenów, na których mogłyby powstać nowe parkingi.

Brak miejsc parkingowych na osiedlu prowadzi do powstawania tzw. "parkingów dzikich", czyli parkowania na chodnikach, skwerach czy na poboczach dróg, co jest nie tylko niebezpieczne, ale też prowadzi do degradacji estetyki Warty.

Aby rozwiązać problem braku miejsc parkingowych na osiedlach mieszkaniowych, ważne jest przede wszystkim przeprowadzenie odpowiedniego planowania przestrzennego, które uwzględni potrzeby ruchu samochodowego.

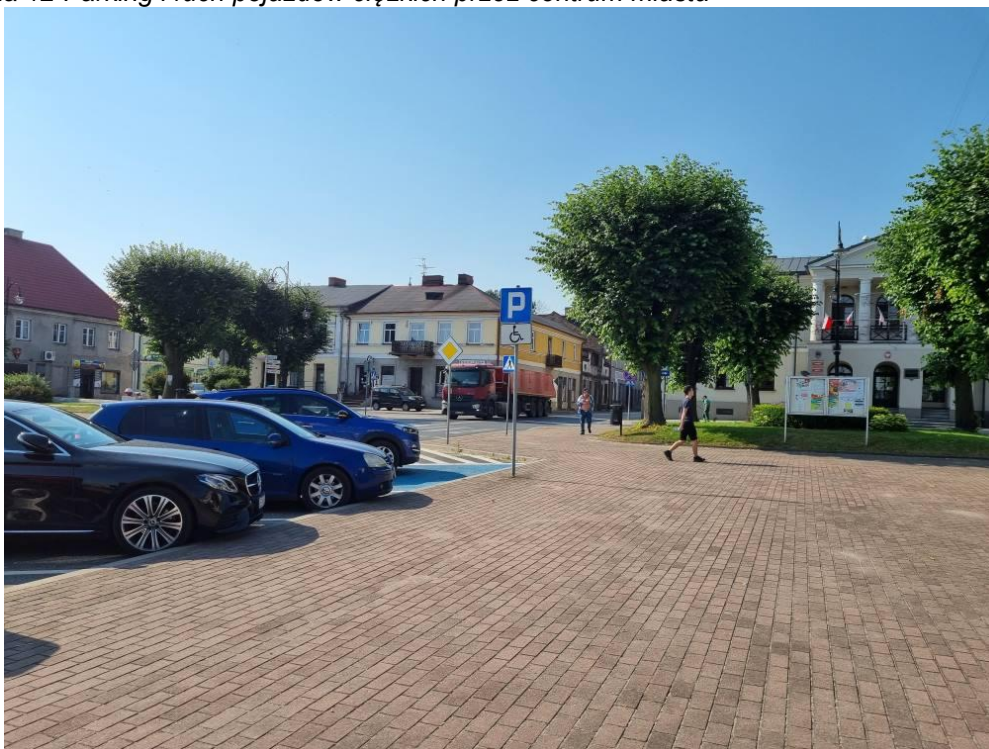
W samym centrum miasta istnieje wystarczająca ilość miejsc parkingowych. Problemem staje się ruch drogowy, o czym była mowa w analizie środowiskowej. Brak jest sygnalizacji świetlnej, co utrudnia przemieszczanie się pieszych w godzinach szczytu lub w dzień targowy.

Fotografia 11 Przejście dla pieszych w centrum miasta.

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 12 Parking i ruch pojazdów ciężkich przez centrum miasta

Źródło: Fotografia własna

Podsumowując, problemy skupiają się wokół historycznego centrum. Część centralna stanowi strefę problemową ze względu na starą tkankę architektoniczno-przestrzenną i dysfunkcję/brak infrastruktury technicznej i kulturalno- rekreacyjnej.

Remont starych kamienic jest trudnym i skomplikowanym procesem, który wymaga specjalistycznej wiedzy i zasobów finansowych. Życie w centrum jest trudne. Dlatego też mieszkańcy, jeśli tylko mają taką możliwość, opuszczają to miejsce.

Problemem jest również brak wystarczającej ilości miejsc parkingowych, który prowadzi do degradacji środowiska przyrodniczego oraz zaburza estetykę miejsca, poprzez chaotycznie parkowane pojazdy. Problemem staje się ruch drogowy. Brak jest sygnalizacji świetlnej, co utrudnia przemieszczanie się pieszych w godzinach szczytu lub w dzień targowy.

2.5. Sfera techniczna

Analizie podlegają również problemy techniczne – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest zadaniem własnym gminy. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Warcie spółka z o.o. obsługuje Stacje Uzdatniania Wody wraz z sieciami wodociągowymi jak również Oczyszczalnię Ścieków w Warcie i Jeziorsku.

WODOCIĄGI

Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku udział korzystających z sieci wodociągowej na terenie gminy Warta kształtował się na poziomie 98,1%.

Na terenie gminy Warta jest osiem czynnych stacji wodociągowych zaopatrujących w wodę większość miejscowości oraz jedna (w Rossoszycy) – obecnie niepracująca. Stacje wodociągowe zaopatrują w wodę wymienione niżej miejscowości:

- Cielce - Cielce, Czartki, Zielęcín, Kraków, Gać Warcka, Głaniszew, Góra, Kawęczynek, Raczków, Zagajew,
- Grabinka - Grabinka, Borek Lipiński, Lipiny, Miedze Stare i Nowe, Mogilno, Raszelki, Rossoszycy, Rożdżały
- Jeziorsko - Jeziorsko, Klonówek, Maszew, Ostrów Warcki, Poddębina, Wola Miłkowska, Zaspy Miłkowskie,
- Małków - Warta - część południowa i wschodnia, Małków, Bartochów, Baszków, Duszniki, Gołuchy, Jakubice, Łabędzie, Piotrowice oraz w gminie Sieradz – Biskupice, Kowale, Zagórki
- Miedzno - Miedzno,
- Ustków - Ustków, Augustynów, Grzybki, Mikołajewice, Retnica, Socha, Tądów Górny, Tomisławice, Kolonia Tomisławice, Witów, Wola Zadąbrowska, Zadąbrow Rudunek, Zadąbrow Wiatraczyńska, Zerechów
- Warta - Warta – część północna, Proboszczowice ul. Sadowa
- Włyń - Włyń, Dzierżązna, Glinno, Kolonia Glinno, Kamionacz, Nobela
- Rossoszycy - obecnie stacja i ujęcie są nieczynne

KANALIZACJA

Przy dobrze rozwiniętej sieci wodociągowej bardzo niekorzystnie przedstawia się długość sieci kanalizacyjnej. Według Raportu o stanie Gminy Warta za rok 2023, gmina wyposażona jest w infrastrukturę techniczną obejmującą:

- sieć wodociągową o dł. 282,5 km;
- sieć kanalizacyjną: 41,3 km;
- sanitarną o dł. 30,7 km;
- deszczową o dł. 9,4 km;
- ogólnospławna o dł. 1,2 km

Siec kanalizacyjna zlokalizowana na terenie miasta Warty obejmuje 21,9 km i 572 przyłączy. Na terenie gminy funkcjonuje jedynie odcinek sieci o długości 8,8 km we wsi Jeziorsko, poprzez który dopływają ścieki z 79 gospodarstw do oczyszczalni w Jeziorsku. Do sieci przyłączone są zarówno gospodarstwa domowe, jak i zakłady produkcyjne oraz inne obiekty miejskie. W pozostałych obszarach gminy ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych i wywożone taborem asenizacyjnym do punktu zlewowego przy oczyszczalniach w Warcie i w Jeziorsku. Nieczystości płynne odprowadzane są do dwóch oczyszczalni mechaniczno-biologicznych, są nimi: oczyszczalnia biologiczna w Warcie oraz oczyszczalnia biologiczna typu Lemna „Jeziorsko” w Zakrzewie. Maksymalne przepustowości oczyszczalni osiągają kolejno 1200 m³/d i 90 m³/h. Przy obecnej liczbie mieszkańców oraz uwzględnieniu jej wzrostu oczyszczalnie będą w pełni przepustowe, jednak z uwagi na konieczność utrzymania prawidłowych parametrów ścieków oczyszczania potrzebna jest zmiana technologii oczyszczania ścieków. W centralnej części miasta została również wyznaczona aglomeracja Warta o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 3768. Nieruchomości niepodłączone do kanalizacji są obsługiwane przez przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.

ZASOBY MIESZKANIOWE⁴²

Gmina w świetle obowiązujących w kraju przepisów zobowiązana jest do zapewnienia lokalu mieszkalnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Mieszkaniowy zasób gminy Warta jest położony na terenie miasta Warta oraz na pozostałej części gminy, który jest zarządzany i administrowany przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej przy ul. Garncarskiej 18 w Warcie. Wchodzące w skład zasobu lokale mieszkalne w 100% wyposażone są w instalacje wodno-kanalizacyjne. Około 75% lokali posiada zainstalowane WC, a około 25% wyposażone jest w łazienkę w części (23 lokali) z doprowadzeniem ciepłej wody sieciowej. 49 lokali podłączonych jest do osiedlowej instalacji centralnego ogrzewania zaś pozostałe lokale wyposażone są w tradycyjne ogrzewanie piecowe. Przeciętny metraż lokalu mieszkalnego w budynkach sprzed 1945 r. wynosi około 30 m² i składa się z kuchni, pokoju i wydzielonego z nich sanitariatu (WC). Znaczną część zasobu stanowią też lokale jednoizbowe. W nowszych budynkach, w tym głównie należących do wspólnot mieszkaniowych, w których gmina jest współwłaścicielem oprócz bogatszego wyposażenia w instalację, lokale posiadają zazwyczaj większy metraż około (38 - 58 m²) i składają się z kuchni, sanitaratów oraz dwóch lub trzech pokoi. Stan techniczny poszczególnych lokali jest zróżnicowany i w większości przypadków pokrywa się ze stanem technicznym samego budynku choć w dużym stopniu determinowany jest także sposobem użytkowania go przez jego najemcę.

ZJAWISKA NEGATYWNE W SFERZE TECHNICZNEJ

„Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Warta na lata 2022-2027” podaje, że stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy Warta, w tym głównie wiek budynków oraz stopień zużycia, wyznaczają potrzeby remontów i modernizacji. Zdecydowana większość budynków wymaga modernizacji ze względu na ogólny stan techniczny i konieczność dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych i p. pożarowych.

Stan zdecydowanej większości obiektów będących we własności gminy określono jako zły, czyli kwalifikujący się do generalnego remontu lub rozbiórki, bądź średni. Stan jednego z budynków określono jako dobry. W tabeli poniżej przedstawiono zasoby wraz z ich stanem technicznym, przyporządkowując danemu stanowi technicznemu wagę (pkt.), tj.: stan dobry = waga 4, stan średni = waga 3, stan zły = waga 2.

Z tabeli wynika, iż obiekty wchodzące w skład mieszkaniowego zasobu znajdują się tylko w Mieście Warta oraz w sołectwach: Cielce, Dzierżazna i Socha.

Tabela 35 Ocena stanu technicznego budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Warta

lp	obszar	adres posesji	ilość lokali mieszkaniowych	ogólny stan techniczny budynku	waga (pkt.)	waga dla obszaru (pkt.)
1	Cielce	Cielce 17	6	średni	3	6
2	Cielce	Cielce 18	4	średni	3	
3	Dzierżazna	Dzierżazna 44	1	zły	2	2
4	Socha	Socha	1	zły	2	2
	Warta, w tym:	Wszystkie poniżej	186	Jak poniżej	94	94
5	Warta	Popioły 3	12	średni	3	9
6	Warta	Popioły 3a	12	średni	3	
7	Warta	Popioły 5	12	średni	3	
8	Warta	Mansjonarska 14	6	średni	3	3
9	Warta	Rynek 2	4	zły	2	14
10	Warta	Rynek 4 (bud. front.)	2	zły	2	
11	Warta	Rynek 4 (oficyna)	3	zły	2	
12	Warta	Rynek 9	2	zły	2	
13	Warta	Rynek 16 (bud. front.)	4	zły	2	
14	Warta	Rynek 16 (oficyna)	4	zły	2	

⁴² Raport o stanie Gminy Warta za rok 2023

lp	obszar	adres posesji	ilość lokali mieszkaniowych	ogólny stan techniczny budynku	waga (pkt.)	waga dla obszaru (pkt.)
15	Warta	Rynek 22	7	zły	2	
16	Warta	Błękitnej Armii 7	2	zły	2	
17	Warta	Błękitnej Armii (11 bud. front.)	3	zły	2	
18	Warta	Błękitnej Armii 11 (oficyna)	3	zły	2	11
19	Warta	Błękitnej Armii 13	6	średni	3	
20	Warta	Błękitnej Armii 19	4	zły	2	
21	Warta	Kościuszki 2	2	zły	2	
22	Warta	Kościuszki 3	3	zły	2	6
23	Warta	Kościuszki 5	8	zły	2	
24	Warta	Górna 1	1	zły	2	4
25	Warta	Górna 16	3	zły	2	
26	Warta	Kaszyńskiego 1	6	zły	2	4
27	Warta	Kaszyńskiego 11	5	zły	2	
28	Warta	Garncarska 12	4	zły	2	
29	Warta	Garncarska 21 (bud. front.)	5	zły	2	6
30	Warta	Garncarska 21 (oficyna)	3	zły	2	
31	Warta	Targowa 6 (bud. front.)	4	zły	2	
32	Warta	Targowa 6 (oficyna)	1	zły	2	
33	Warta	Targowa 8 (bud. front.)	4	zły	2	10
34	Warta	Targowa 8 (oficyna)	1	zły	2	
35	Warta	Targowa 10	6	zły	2	
36	Warta	Tarnowskiego 14	13	zły	2	4
37	Warta	Tarnowskiego 14	2	zły	2	
38	Warta	3-Maja 6 (bud. front.)	2	zły	2	4
39	Warta	3-Maja 6 (oficyna)	1	zły	2	
40	Warta	Cielecka 3 (bud. front.)	5	średni	3	6
41	Warta	Cielecka 3 (oficyna)	2	średni	3	
42	Warta	Przedwiośnie 38	2	dobry	4	4
43	Warta	Świętojańska 12	5	średni	3	3
44	Warta	Prefekturalna 2	6	średni	3	3
45	Warta	Skarżyńskiego 10	6	średni	3	3
Gmina Warta			198		104	104

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Warta na lata 2022-2027

Zjawisko negatywne: zasób mieszkaniowy gminy wymagający remontu i modernizacji / dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów

- Wskaźnik: stan techniczny budynków na danym obszarze (pkt.)

W tabeli zebrano dane tylko dla tych obszarów, gdzie mieszkaniowy zasób gminy występuje, czyli dla Miasta Warta oraz sołectw: Cielce, Dzierżązna i Socha. Obliczono średnią wagę – wartość referencyjną dla gminy. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźnika poniżej wartości referencyjnej, wskazując obszary o szczególnej koncentracji zjawiska, gdzie zlokalizowane są budynki pozostające w najsłabszym stanie technicznym.

Tabela 36 Stan techniczny budynków na danym obszarze poniżej średniej wagi dla gminy Warta (pkt.)

obszar	waga dla obszaru (a) [pkt.]	liczba budynków (adresów posesji) (b)	średnia wagi dla obszaru (a/b) [pkt.]
Gmina Warta	104	45	2,31⁴³
Cielce	6	2	3
Dzierżązna	2	1	2
Socha	2	1	2
Miasto Warta, w tym ulice:	94	41	2,29
Popioły	9	3	3
Mansjonarska	3	1	3
Rynek	14	7	2
Błękitnej Armii	11	5	2,20
Kościuszki	6	3	2

⁴³ Wartość referencyjna

obszar	waga dla obszaru (a) [pkt.]	liczba budynków (adresów posesji) (b)	średnia wagi dla obszaru (a/b) [pkt.]
Górna	4	2	2
Kaszyńskiego	4	2	2
Garncarska	6	3	2
Targowa	10	5	2
Tarnowskiego	4	2	2
3-Maja	4	2	2
Cielecka	6	2	3
Przedwiośnie	4	1	4
Świętojańska	3	1	3
Prefekturalna	3	1	3
Skarżyńskiego	3	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Warta na lata 2022-2027

PROBLEMY W SFERZE TECHNICZNEJ

Jak już wskazano wcześniej, podstawowym problemem jest fatalny stan kamienic w centrum miasta Warta. To tutaj kumulują się problemy społeczne, gospodarcze oraz infrastrukturalne. Jeśli ktoś może, opuszcza strefę w poszukiwaniu lepszych warunków do życia na osiedlach mieszkaniowych lub poza miastem. Choć główne ulice są ukształtowane prawidłowo, to podwórka oraz wnętrza domów wymagają działań ratunkowych. Wiele obiektów nadaje się do wyburzenia.

Fotografia 13 Kamienice w centrum Warty. Widok od strony podwórek.

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 14. Historyczne centrum Warty

Źródło: Fotografia własna

2.6. Podsumowanie negatywnych zjawisk / problemów

NEGATYWNE ZJAWISKA OBEJMUJĄ:

Na obszarze rewitalizacji w Warcie można zaobserwować wiele negatywnych zjawisk, które wpływają na jakość życia mieszkańców i hamują rozwój miasta. Do najważniejszych z nich należą:

zjawisko	opis zjawiska
Peryferyzacja	Występuje zjawisko marginalizacji. Warta pozostaje na uboczu rozwoju, zarówno pod względem społecznym jak i gospodarczym. Wiąże się to ze znaczną odległością od Łodzi.
Wyludnianie się miasta:	Spadek liczby mieszkańców może prowadzić do osłabienia lokalnej gospodarki, ograniczenia usług oraz utraty tożsamości kulturowej.
Zaniedbana przestrzeń publiczna:	Brak dbałości o przestrzeń publiczną wpływa negatywnie na wizerunek miasta, a także na poczucie bezpieczeństwa i komfort życia mieszkańców.
Brak miejsc w żłobkach i przedszkolach	Niewystarczająca ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach utrudnia rodzicom powrót do pracy oraz może prowadzić do zahamowania demograficznego rozwoju miasta.
Nieuporządkowany system wodno-ściekowy	Słaby stan infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej może prowadzić do awarii, zanieczyszczenia wód oraz negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców.
Słaba jakość powietrza	Stosowanie węgla jako paliwa w piecach przyczynia się do zanieczyszczenia powietrza, co wpływa na zdrowie mieszkańców oraz jakość życia, ponieważ podczas jego spalania do atmosfery trafiają duże ilości substancji pogarszających jakość powietrza szczególnie w okresie grzewczym, prowadząc do smogu i zwiększonego ryzyka chorób układu oddechowego, krążenia czy alergii.

	Dodatkowo, wysokie stężenie zanieczyszczeń obniża komfort życia mieszkańców, ograniczając aktywność na świeżym powietrzu, wpływając na turystykę i negatywnie oddziałując na środowisko naturalne. W dłuższej perspektywie zanieczyszczenie powietrza powodowane spalaniem węgla obciąża system ochrony zdrowia i spowalnia rozwój lokalny, co pokazuje, jak istotne jest wdrażanie alternatywnych, bardziej ekologicznych źródeł ogrzewania.
Słaby stan chodników:	Niewłaściwy stan chodników może powodować wypadki, a także utrudniać poruszanie się mieszkańcom, zwłaszcza osobom starszym i niepełnosprawnym.
Niedostosowanie infrastruktury do osób niepełnosprawnych	Brak dostosowania budynków, chodników czy przystanków do potrzeb osób niepełnosprawnych ogranicza ich możliwość korzystania z przestrzeni miejskiej i uczestniczenia w życiu społecznym.
Mała ilość zieleni na rynku starego miasta	Brak zieleni wpływa negatywnie na estetykę miejsca, komfort mieszkańców oraz jakość powietrza.
Zły stan elewacji obiektów	Zaniedbane elewacje budynków pogarszają wizerunek miasta i mogą wpływać na wartość nieruchomości, ponieważ tworzą wrażenie braku dbałości o przestrzeń publiczną, zniechęcają potencjalnych inwestorów oraz obniżają atrakcyjność okolicy zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. W dłuższej perspektywie mogą również przyczynić się do degradacji tkanki miejskiej, co dodatkowo potęguje negatywne skutki estetyczne i ekonomiczne.
Mało ścieżek rowerowych	Brak odpowiedniej infrastruktury dla rowerzystów utrudnia korzystanie z rowerów jako środka transportu oraz ogranicza możliwość aktywnego spędzania czasu.
Słabo rozwinięta lokalna gospodarka	Ograniczone możliwości zatrudnienia, brak inwestycji oraz niewielka liczba przedsiębiorstw prowadzą do osłabienia lokalnej gospodarki i spadku standardu życia.
Niewykorzystanie potencjału turystycznego	Gmina nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału w tej dziedzinie. Miasto Warta posiada niewykorzystany w pełni potencjał turystyczny w postaci unikalnych atrakcji i zabytków, takich jak historyczna starówka, klasztor, jednak brakuje skutecznych działań promocyjnych i inwestycji, które mogłyby przyciągnąć większą liczbę odwiedzających. W efekcie zasoby miasta pozostają mało widoczne w skali regionalnej, a potencjalne korzyści – wzrost ruchu turystycznego, rozwój usług, zwiększenie wpływów do budżetu gminy oraz promocja miasta – nie są w pełni realizowane.

W obliczu tych problemów, rewitalizacja obszaru staje się kluczowym narzędziem zmiany i poprawy jakości życia mieszkańców. Przez odnowienie przestrzeni publicznej, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój społeczno-gospodarczy, Warta może stać się bardziej atrakcyjnym i przyjaznym miejscem dla mieszkańców oraz odwiedzających.

3. Obszar rewitalizacji Gminy Warta

Obszar rewitalizacji gminy Warta to obszar strategiczny, który został wyznaczony w celu poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia wartości historycznych i kulturowych, jak również zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina musiała wyznaczyć obszar zdegradowany oraz

obszar podlegający rewitalizacji (Art. 8). Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wytyczanie obszaru zdegradowanego rozpoczęto zatem od przedstawienia obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Z podsumowania diagnozy sfery społecznej wynika, iż obszarem tym jest obszar Miasta Warta oraz sołectw: Mogilno, Glinno, Raczków, Zaspy, Zielęcín, Głaniszew, Lasek, Maszew, Miedze, Wola Zadąbrowska Nowa, Czartki, Dzierżazna, Góra, Włyń oraz Wola Zadąbrowska Stara.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie zjawisk negatywnych w sferze społecznej tylko dla ww. obszarów. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne od wartości referencyjnej dla gminy dla danego zjawiska negatywnego. W kolumnie ogółem przedstawiono ich liczbę ogółem dla każdego z obszarów, są to wartości wyższe od wartości referencyjnych dla gminy Warta (3,10).

Oznaczenia użyte w tabeli poniżej:

Zjawiska negatywne:

A	zmniejszenie liczby ludności w 2023 r. w stosunku do 2020 r.
B	starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym
C	starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym
D	konieczność korzystania z pomocy społecznej
E	konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
F	konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia
G	bezrobocie
H	bezrobocie długotrwałe

Wskaźniki:

I	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]
J	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
K	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
L	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
Ł	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
M	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]
N	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]
O	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwałe w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 37 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Obszar	zjawiska negatywne								ogółem ⁴⁴ = 152
	A	B	C	D	E	F	G	H	
	wskaźniki								
	I	J	K	L	Ł	M	N	O	
Gmina Warta⁴⁵	-2,79	18,38	61,54	5,06	1,20	2,00	3,23	1,43	średnia = 3,10
Czartki	-5,83	15,04	65,49	3,54	3,54	3,54	2,70	1,35	4
Dzierżazna	-4,94	14,29	62,34	1,30	0,00	0,00	5,21	4,17	4
Glinno	-1,00	16,08	57,79	5,03	2,01	0,50	7,83	1,74	5
Głaniszew	-4,02	24,61	58,12	15,18	10,47	5,76	2,70	0,90	5
Góra	0,98	15,53	68,93	6,80	6,80	1,94	5,63	1,41	4
Lasek	-3,38	22,50	60,50	3,00	3,00	2,50	3,31	0,83	5
Maszew	5,15	20,28	56,64	5,59	0,00	4,20	6,17	2,47	5
Miedze	-3,19	18,68	70,33	6,59	0,00	2,75	3,91	2,34	5
Mogilno	-2,50	17,95	60,51	6,67	3,08	5,13	5,08	3,39	7
Raczków	0,75	24,25	60,45	5,22	2,99	2,99	5,56	3,09	6
Włyń	-5,66	17,14	62,00	8,00	0,00	2,29	1,84	0,46	4
Wola Zadąbrowska Nowa	-5,05	22,34	58,51	4,26	0,00	2,13	9,09	5,45	5
Wola Zadąbrowska Stara	-3,70	15,38	69,23	2,56	0,00	2,56	1,85	1,85	4
Zaspy	-5,56	15,69	65,69	5,88	5,88	0,00	4,48	4,48	6
Zieleńcin	2,07	27,70	58,11	7,43	1,35	3,38	5,81	4,65	6
Miasto Warta	-4,52	15,57	59,97	8,95	1,99	4,17	4,97	1,88	8

Źródło: Diagnoza sfery społecznej

W celu wytyczenia obszaru zdegradowanego w tabeli poniżej zaprezentowano obszary, na których stwierdzono występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Mając na uwadze zapisy Art. 9 ustawy o rewitalizacji, przedstawiono także pozostałe negatywne zjawiska występujące poza sferą społeczną, oznaczając je tylko dla tych obszarów, dla których odnotowano koncentrację występowania negatywnych zjawisk społecznych.

Wpisano wartości wskaźników, a następnie kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne w stosunku do wartości referencyjnej dla gminy ogółem.

⁴⁴ Liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy dla danego zjawiska negatywnego.

⁴⁵ Wartości referencyjne dla gminy Warta

Tabela 38 Podsumowanie występowania zjawisk negatywnych w sferach innych niż społeczna dla obszaru koncentracji występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej – podsumowanie diagnozy

obszar	liczba zjawisk negatywnych w sferze społecznej o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy	zjawiska negatywne		
		zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	koncentracja problemów przestrzenno-funkcjonalnych wynikających z liczby obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ	zasób mieszkaniowy gminy wymagający remontu i modernizacji / dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów
		wskaźniki		
		udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]	udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]	stan techniczny budynków na danym obszarze (pkt.)
Gmina Warta – wartości referencyjne	3,10	0,91	2,04	2,31
Czartki	4	brak ⁴⁶	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Dzierżazna	4	brak	0,00	2
Glinno	5	brak	0,96	brak zasobu mieszkaniowego
Głaniszew	5	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Góra	4	0,00	2,88	brak zasobu mieszkaniowego
Lasek	5	0,00	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Maszew	5	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Miedze	5	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Mogilno	7	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Raczków	6	0,00	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Włyń	4	0,00	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Wola Zadąbrowska Nowa	5	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Wola Zadąbrowska Stara	4	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Zaspy	6	(+) ⁴⁷	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Zielęcín	6	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Miasto Warta	8	1,25	56,73	2,29

Źródło: Opracowanie własne

⁴⁶ Oznacza brak przedsiębiorstw nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych.

⁴⁷ Odnotowanie wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przy braku odnotowania nowo zarejestrowanych.

Kolejna tabela zawiera tylko te obszary, dla których odnotowano występowanie negatywnych zjawisk poza sferą społeczną o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy. W ostatniej kolumnie podano liczbę tych wskaźników dla danego obszaru, obliczono z nich średnią i kolorem fioletowym oznaczono wartość od niej wyższą oraz nazwę odpowiadającego jej obszaru, czyli Miasto Warta.

Miasto Warta wytyczono zatem jako obszar zdegradowany, na którym odnotowano koncentrację zjawisk negatywnych w sferze społecznej oraz poza sferą społeczną.

Zjawiska negatywne w sferach innych niż społeczna opisano zarówno za pomocą analizy wskaźnikowej, jak i na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej, co potwierdzają opisy i fotografie zawarte w poprzednich rozdziałach.

Tabela 39 Wytyczenie obszaru zdegradowanego w oparciu o występowanie negatywnych zjawisk – podsumowanie diagnozy

obszar	liczba zjawisk negatywnych w sferze społecznej o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy	zjawiska negatywne			liczba zjawisk negatywnych poza sferą społeczną o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy
		zmniejszenie aktywności gospodarczej mieszkańców	koncentracja problemów przestrzenno-funkcjonalnych wynikających z liczby obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ	zasób mieszkaniowy gminy wymagający remontu i modernizacji / dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów	
		wskaźniki			
		udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]	udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]	stan techniczny budynków na danym obszarze (pkt.)	
Gmina Warta – wartości referencyjne	3,10	0,91	2,04	2,31	Średnia = 1,5
Dzierżazna	4	brak	0,00	2	1
Góra	4	0,00	2,88	brak zasobu mieszkaniowego	1
Zaspy	6	(+) ⁴⁸	0,00	brak zasobu mieszkaniowego	1
Miasto Warta	8	1,25	56,73	2,29	3

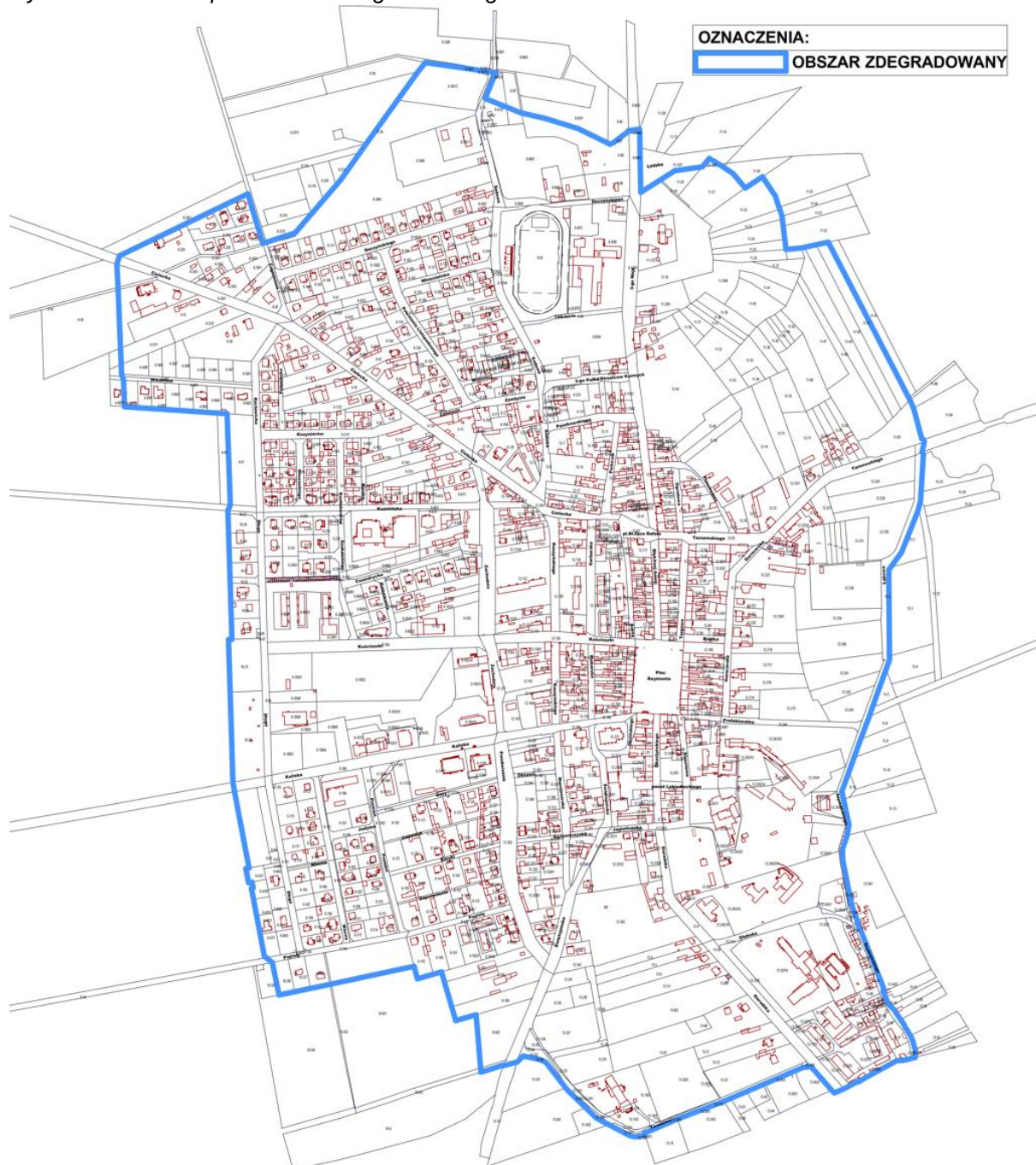
Źródło: Opracowanie własne

Obszar zdegradowany w mieście Warta, to obszar na którym kumuluje się 8 negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz 3 zjawiska negatywne poza sferą społeczną o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy.

Granice obszaru zdegradowanego ograniczono do obszarów zamieszkałych na terenie miasta Warta, obrazuje je rysunek poniżej.

⁴⁸ Odnotowanie wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przy braku odnotowania nowo zarejestrowanych.

Rysunek 4 Granica podobszaru zdegradowanego - miasto Warta

Obszar zdegradowany obejmuje zatem mniej niż 4,33% powierzchni gminy oraz zamieszkuje go około 24,8% mieszkańców gminy Warta. Zestawienie powierzchni oraz liczby ludności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40 Obszar zdegradowany w gminie Warta – powierzchnia oraz liczba ludności w 2023 r.

Obszar	powierzchnia [ha]	liczba ludności
Gmina Warta	25406,30	12166
Miasto Warta	1100,00	3018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Tylko w obszarze miasto Warta odnotowano wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnych dla gminy dla wszystkich zjawisk negatywnych w sferze społecznej oraz poza sferą społeczną. Poniżej przedstawiono ich zestawienie w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy.

Tabela 41 Zestawienie zjawisk negatywnych i wskaźników - obszar zdegradowany – miasto Warta

nazwa zjawiska negatywnego	nazwa wskaźnika	wartość wskaźnika dla obszaru zdegradowanego – miasto Warta	wartość referencyjna dla gminy Warta
Sfera społeczna:			
zmniejszenie liczby ludności w 2023 r. w stosunku do 2020 r.	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]	-4,52	-2,79
starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	15,57	18,38
starzenie się społeczeństwa – zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	59,97	61,54
konieczność korzystania z pomocy społecznej	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	8,95	5,06
konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	1,99	1,20
konieczność korzystania z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	4,17	2,00
bezrobocie	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	4,97	3,23
bezrobocie długotrwałe	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwałe w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	1,88	1,43
Poza sferą społeczną:			
zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]	1,25	0,91
koncentracja problemów przestrzenno-funkcjonalnych wynikających z liczby obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ	udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]	56,73	2,04
zasób mieszkaniowy gminy wymagający remontu i modernizacji / dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów	stan techniczny budynków na danym obszarze (pkt.)	2,29	2,31

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z Art. 10 pkt 2 ustawy o rewitalizacji „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji, kierowano się zatem następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z zapisów ustawy o rewitalizacji:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;

- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Aby zachować spójność obszaru oraz włączyć do niego miejsca, które posiadają potencjał dla rozwoju, w tym takie, na których zlokalizowane są obiekty przystosowane do prowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych, utworzono obszar rewitalizacji obejmujący część obszaru zdegradowanego.

Miasto Warta powinno zostać objęte procesem rewitalizacji ze względu na jego centralną rolę w strukturze gminy jako ośrodka administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego. Warta posiada dobrze wykształcone funkcje miejskie, których utrzymanie i rozwój są kluczowe dla całej gminy. Rewitalizacja miasta, dzięki dostępowi do funduszy unijnych, może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Środki unijne, szczególnie w ramach programów rewitalizacyjnych, są idealnym narzędziem do finansowania kompleksowych działań w miastach takich jak Warta, które pełnią funkcję lokalnych centrów rozwoju.

Ważnym argumentem przemawiającym za rewitalizacją Warty jest fakt, że miasto stanowi kluczowy ośrodek usługowy i gospodarczy, integrujący mieszkańców całej gminy. Inwestowanie w jego rozwój może wygenerować efekty synergii, które będą oddziaływać na wszystkie miejscowości wiejskie.

Przesłanki dotyczące powierzchni terenu oraz liczby mieszkańców zostały spełnione. Obszar rewitalizacji obejmuje mniej niż 4,33% powierzchni gminy oraz zamieszkuje go około 24,8% mieszkańców gminy Warta.

Pogłębiona diagnoza sfery społecznej dla obszaru, na którym zidentyfikowano występowanie zjawisk kryzysowych w mieście Warta

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy sfery społecznej dla obszaru zdegradowanego w podziale na ulice w mieście Warta. Wyniki analizy przedstawiono tylko dla ulic, na których terenie diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych. Wskaźniki dla miasta Warta ogółem oraz wyszczególnionych ulic przedstawiono w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy. Obszar koncentracji zjawisk negatywnych w Mieście Warta obejmuje zatem 15 ulic (oznaczonych kolorem fioletowym), dodatkowo 9 ulic (oznaczonych kolorem żółtym) charakteryzuje się wyższą – bliską wartości referencyjnej – liczbą zjawisk negatywnych.

Tabela 42 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale Miasta Warta na ulice w odniesieniu do wartości referencyjnych dla Gminy. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - obszary oznaczone kolorem fioletowym, stosunkowo wysoka liczba zjawisk negatywnych – kolor żółty.

obszar	zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]	udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	ogółem ⁴⁹
Gmina Warta⁵⁰	-2,79	18,38	61,54	3,23	1,43	3,10
Miasto Warta, w tym ulice:	-4,52	15,57	59,97	4,97	1,88	5
3 Maja	-10,48	10,64	60,64	1,75	0	3
Bartosza Głowackiego	-9,09	15	50	10	10	5
Dr. Karola Szymańskiego	-4,76	20	65	3,85	3,85	3
Garbarska	-6,36	10,19	60,19	4,03	2,42	5
Górna	-14,04	11,56	51,7	6,58	3,95	5
Kazimierza Deczyńskiego	0	12,33	61,64	4,44	2,22	3
Klasztorna	8,89	2,04	46,94	4,35	0	3
Mansjonarska	-4,08	34,04	40,43	10,53	5,26	4
Parkowa	-9,68	7,14	64,29	11,11	0	3
Paszkowskiego	-10	22,22	61,11	9,09	9,09	4
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	-11,39	21,43	54,29	13,16	2,63	4
Prefekturalna	-3,57	22,22	77,78	4,76	4,76	3
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	-17,49	13,59	57,07	3,81	0,95	4
Przechodnia	0	0	50	50	0	3
Przedwiośnie	-8,43	15,79	63,16	4,17	2,08	4
Raławicka	-3,7	7,69	46,15	8,33	0	4
Rynek im. Wł. St. Reymonta	-2,84	20,44	56,2	11,69	6,49	4
Sadowa	-2,82	17,39	56,52	5,13	0	4
Sieradzka	-11,31	11,72	61,03	2,82	0,56	3
Skarżyńskiego	-6	8,51	72,34	8,82	2,94	4
Tadeusza Kościuszki	-5,58	15	56,36	9,68	3,23	5
Targowa	-4,69	18,03	65,57	7,5	5	4
Zachodnia	-3,45	7,14	60,71	5,88	0	4
Zamłyne	-15	11,76	41,18	0	0	3

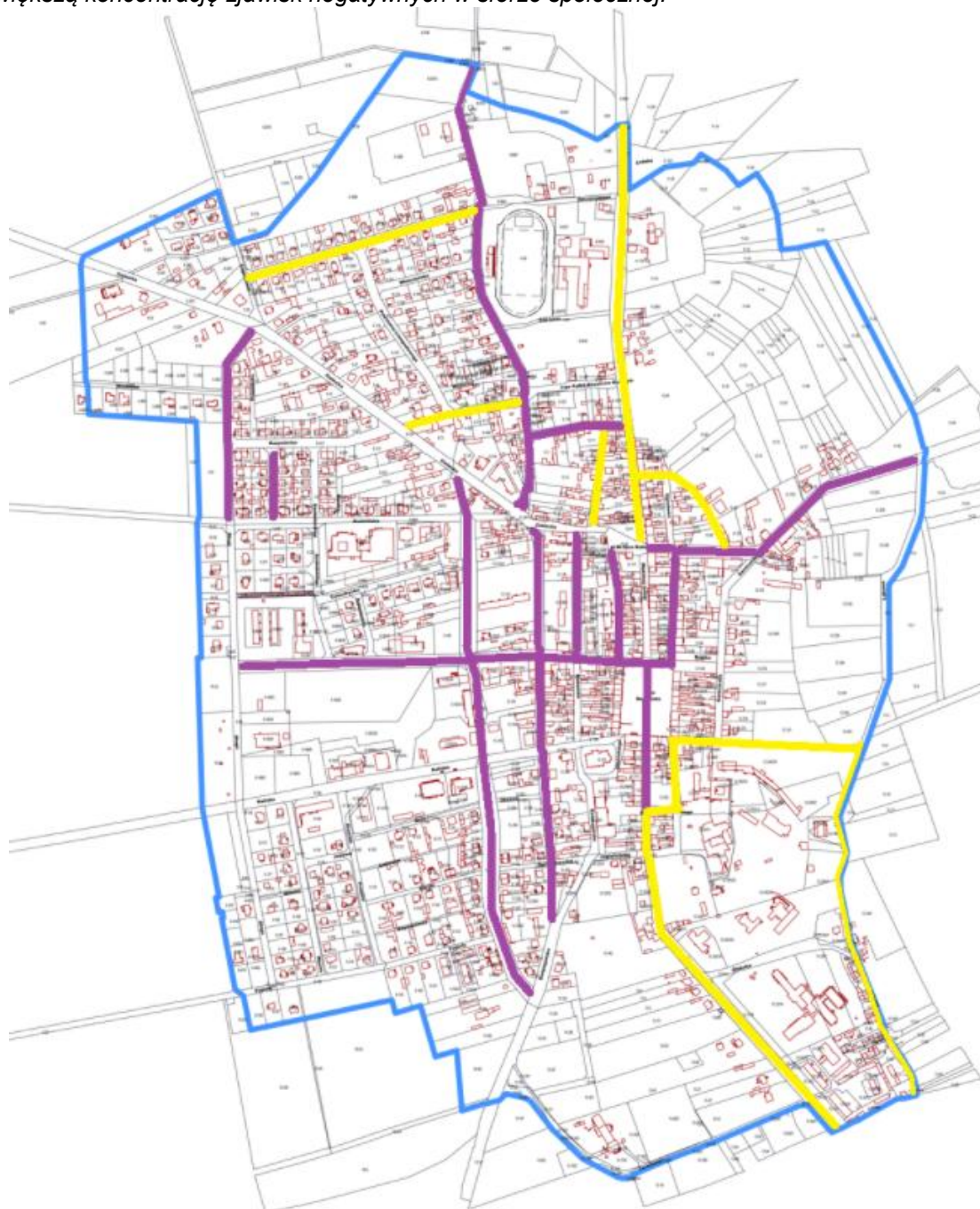
Źródło: Opracowanie własne

⁴⁹ Liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy dla danego zjawiska negatywnego.

⁵⁰ Wartości referencyjne dla gminy Warta.

Diagnoza wykazała zatem, że największa koncentracja zjawisk negatywnych w sferze społecznej dotyczy centrum miasta Warta. W obszarze zdegradowanym znajdują się wszystkie ulice o wskaźnikach niekorzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy. Poniżej ulice te oznaczono na rysunku pomocniczym, analogicznie do tabeli zastosowano oznaczenie kolorami fioletowym i żółtym.

Rysunek 5 Oznaczenie ulic w obszarze zdegradowanym, przy których adresach odnotowano największą koncentrację zjawisk negatywnych w sferze społecznej.

Oznaczenia:

	OBSZAR ZDEGRADOWANY
	koncentracja negatywnych zjawisk społecznych – liczba wskaźników o wartościach niekorzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy Warta > 3
	koncentracja negatywnych zjawisk społecznych – liczba wskaźników o wartościach niekorzystnych względem wartości referencyjnych dla gminy Warta = 3

Źródło: Opracowanie własne

Analiza wykazała, że największym problemem odnotowanym przy niemal każdej z ulic jest zmniejszanie się liczby mieszkańców, podwyższony udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym, a następnie niższy udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogóle mieszkańców oraz bezrobocie długotrwałe. Widoczne są zatem problemy natury demograficznej oraz związane z sytuacją na rynku pracy.

Poniżej przedstawiono pogłębioną diagnozę sfery społecznej dla ulic w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

W całej gminie Warta liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się z 2333 do 2236, a w samym mieście Warta z 516 do 470 osób w ciągu czterech lat. Największe ubytki w tej najmłodszej grupie mieszkańców odnotowano przy ulicy Sieradzkiej (spadek z 46 do 34 osób) oraz prof. Stanisława Kaszyńskiego (spadek z 36 do 25 osób). Choć na większości ulic liczba dzieci maleje lub pozostaje na stałym poziomie (jak np. ulica Bartosza Głowackiego z niezmienną liczbą 3 osób), pojedyncze lokalizacje takie jak ulica Mansjonarska czy Targowa odnotowały minimalne wzrosty liczby najmłodszych mieszkańców.

Tabela 43 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

Obszar	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach				
	2020	2021	2022	2023	
Gmina Warta	2333	2293	2269	2236	
Miasto Warta ogółem	516	491	471	470	
ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych	3 Maja	12	12	11	10
	Bartosza Głowackiego	3	3	3	3
	Dr. Karola Szymańskiego	7	7	7	8
	Garbarska	24	24	24	21
	Górna	22	18	17	17
	Kazimierza Deczyńskiego	8	8	8	9
	Klasztorna	0	1	1	1
	Mansjonarska	14	14	16	16
	Parkowa	4	4	3	2
	Paszkowskiego	4	4	4	4
	Płk Marcina Amora Tarnowskiego	18	18	16	15
	Prefekturalna	8	7	6	6
	Prof. Stanisława Kaszyńskiego	36	31	26	25
	Przechodnia	0	0	0	0
	Przedwiośnie	14	14	12	12
	Raławicka	2	2	2	2
	Rynek im. Wł. St. Reymonta	30	28	27	28
	Sadowa	15	13	12	12
	Sieradzka	46	42	36	34
	Skarżyńskiego	9	6	5	4
Tadeusza Kościuszki	36	35	33	33	
Targowa	10	9	10	11	
Zachodnia	2	2	2	2	
Zamłyńie	2	2	2	2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Przedstawione w tabeli poniżej dane obrazują wyraźną tendencję spadkową w zasobach ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy i miasta Warta w latach 2020–2023. Proces ten jest widoczny w skali całego samorządu, gdzie liczba osób zdolnych do pracy zmniejszyła się z 7805 do 7487, jednak dynamika zmian staje się szczególnie interesująca przy analizie samego miasta oraz wybranych ulic wskazanych w diagnozie społecznej jako obszary problemowe. W samym mieście Warta ubytek ten wyniósł 122 osoby, co oznacza, że w ciągu zaledwie trzech lat potencjał demograficzny miasta w tej grupie wiekowej skurczył się o ponad 6%.

Szczegółowa analiza poszczególnych ulic, na których zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, potwierdza, że depopulacja dotyka niemal każdego z tych obszarów. Największe skupiska ludności w wieku produkcyjnym znajdują się przy ulicach Sieradzkiej, Garbarskiej oraz Tadeusza Kościuszki, jednak nawet tam odnotowano systematyczne spadki – najsilniej zarysowane na ulicy Sieradzkiej, gdzie ubyło 27 mieszkańców, oraz na ulicy prof. Stanisława Kaszyńskiego, która straciła 22 osoby w wieku produkcyjnym. Zjawisko to prowadzi do sytuacji, w której niektóre rejony, takie jak ulica Przechodnia czy Zamłynie, zamieszkiwane są już tylko przez pojedyncze osoby zdolne do aktywności zawodowej, co może dodatkowo utrudniać procesy rewitalizacyjne i społeczną aktywizację tych miejsc.

W tym ogólnym trendzie spadkowym pojawiają się nieliczne wyjątki świadczące o stabilizacji demograficznej niektórych punktów miasta. Rynek im. Władysława Stanisława Reymonta oraz ulica Skarżyńskiego to jedyne miejsca, w których liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym na koniec 2023 roku pozostała na poziomie niemal identycznym jak w roku 2020. Jedyne symboliczny wzrost odnotowano przy ulicy Prefekturalnej, jednak jest on zbyt mały, by zmienić ogólny obraz sytuacji. Całość danych sugeruje, że obszary wymagające wsparcia społecznego borykają się z postępującym odpływem lub starzeniem się kadr pracowniczych, co stanowi istotne wyzwanie dla lokalnej polityki rozwoju i planowanych działań naprawczych.

Tabela 44 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

Obszar	Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach				
	2020	2021	2022	2023	
Gmina Warta	7805	7695	7571	7487	
Miasto Warta ogółem	1932	1896	1855	1810	
ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych	3 Maja	63	61	61	57
	Bartosza Głowackiego	11	11	10	10
	Dr. Karola Szymańskiego	28	28	28	26
	Garbarska	138	134	130	124
	Górna	86	83	79	76
	Kazimierza Deczyńskiego	51	51	47	45
	Klasztorna	29	26	25	23
	Mansjonarska	21	21	20	19
	Parkowa	23	20	20	18
	Paszkowskiego	11	11	11	11
	Płk Marcina Amora Tarnowskiego	42	42	30	38
	Prefekturalna	20	21	22	21
	Prof. Stanisława Kaszyńskiego	127	118	112	105
	Przechodnia	4	3	2	2
	Przedwiośnie	51	51	50	48
	Raławicka	15	15	14	12
	Rynek im. Wł. St. Reymonta	77	79	76	77
	Sadowa	40	43	43	39
	Sieradzka	204	193	188	177
	Skarżyńskiego	34	33	33	34
Tadeusza Kościuszki	137	128	129	124	
Targowa	48	43	41	40	
Zachodnia	21	21	19	17	
Zamłynie	11	9	8	7	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie i mieście Warta w latach 2020–2023, ze szczególnym uwzględnieniem ulic o nasilonych problemach społecznych. W skali całej gminy odnotowano w tym okresie wzrost liczby osób w wieku emerytalnym z 2377 do 2443. Podobna tendencja wzrostowa wystąpiła w samym mieście Warta, gdzie liczebność tej grupy zwiększyła się z 713 osób w 2020 roku do 738 osób w 2023 roku.

Analizując poszczególne ulice wskazane w diagnozie, można zauważyć zróżnicowaną dynamikę zmian. Najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje ulicę Sieradzką, gdzie ich liczba wzrosła z 77 do

79, oraz ulicę Tadeusza Kościuszki, na której odnotowano wzrost z 60 do 63 osób. Wyraźny przyrost liczby seniorów wystąpił przy ulicy Klasztornej, gdzie grupa ta powiększyła się z 16 do 25 osób. Dość stabilną sytuację zaobserwowano na ulicy Garbarskiej, gdzie liczba mieszkańców w tym wieku wzrosła z 58 do 61 osób, ulicy Sadowej (wzrost z 16 do 18) oraz na Rynku im. Wł. St. Reymonta, choć w tym ostatnim przypadku nastąpił niewielki spadek z 34 do 32 osób.

Z kolei zauważalny spadek liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym zanotowano przy ulicy Górnej (z 63 do 54 osób) oraz przy ulicy prof. Stanisława Kaszyńskiego (z 60 do 54 osób). Najmniejszą liczbę osób w tej kategorii wiekowej odnotowano na ulicach Przechodniej i Paszkowskiego, które w 2023 roku liczyły odpowiednio 2 i 3 mieszkańców w wieku emerytalnym. Przy ulicy Prefekturalnej nie zamieszkiwał nikt w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 45 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

Obszar	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	
Gmina Warta	2377	2405	2444	2443	
Miasto Warta ogółem	713	723	734	738	
ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych	3 Maja	30	30	30	27
	Bartosza Głowackiego	8	7	7	7
	Dr. Karola Szymańskiego	7	6	6	6
	Garbarska	58	57	57	61
	Górna	63	59	54	54
	Kazimierza Deczyńskiego	14	15	17	19
	Klasztorna	16	22	18	25
	Mansjonarska	14	13	12	12
	Parkowa	4	5	7	8
	Paszkowskiego	5	4	3	3
	Płk Marcina Amora Tarnowskiego	19	19	28	17
	Prefekturalna	0	0	0	0
	Prof. Stanisława Kaszyńskiego	60	61	58	54
	Przechodnia	0	1	2	2
	Przedwiośnie	18	17	17	16
	Raławicka	10	10	11	12
	Rynek im. Wł. St. Reymonta	34	34	35	32
	Sadowa	16	16	16	18
	Sieradzka	77	79	80	79
	Skarżyńskiego	7	8	8	9
Tadeusza Kościuszki	60	62	62	63	
Targowa	6	9	10	10	
Zachodnia	6	6	7	9	
Zamlynie	7	8	8	8	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Poniżej przeanalizowano liczbę mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym (dzieci oraz seniorów) w gminie i mieście Warta w latach 2020–2023, skupiając się na obszarach, gdzie zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych. Dane te wykazują znacznie większą stabilność niż w przypadku grupy w wieku produkcyjnym, choć ogólny trend pozostaje spadkowy. W całej gminie Warta liczba osób w wieku nieprodukcyjnym zmieniła się z 4710 w 2020 roku do 4679 w 2023 roku, natomiast w samym mieście odnotowano spadek z 1229 do 1208 osób.

Na poziomie poszczególnych ulic obraz zmian jest mocno zróżnicowany, co sugeruje lokalne przesunięcia demograficzne:

- Znaczące spadki liczby osób w wieku nieprodukcyjnym odnotowano na ulicach: Sieradzkiej (z 123 do 113 osób), Górnej (z 85 do 71) oraz prof. Stanisława Kaszyńskiego (z 96 do 79).
- Trend wzrostowy zauważalny jest na ulicy Klasztornej (wzrost z 16 do 26 osób), Kazimierza Deczyńskiego (z 22 do 28) oraz Targowej (z 16 do 21).

- Wysoka stabilność występuje na ulicach takich jak Garbarska (82 osoby), Mansjonarska (28 osób) czy Tadeusza Kościuszki (96 osób), gdzie liczba mieszkańców w tej grupie wiekowej na koniec 2023 roku była identyczna jak w 2020 roku.

Zestawiając te dane z tabelą dotyczącą wieku produkcyjnego, można wysnuć wniosek o postępującym obciążeniu demograficznym w niektórych częściach miasta. Podczas gdy liczba osób pracujących wyraźnie maleje, liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w wielu miejscach pozostaje na stałym poziomie lub rośnie, co stanowi istotne wyzwanie dla lokalnej polityki społecznej i planowania usług publicznych w obszarach rewitalizacji.

Łączna analiza obu zestawień sugeruje, że spadek w ogólnej grupie nieprodukcyjnej w wielu rejonach wynika bezpośrednio z malejącej liczby dzieci, co wskazuje na postępujące procesy starzenia się populacji w obszarach objętych diagnozą społeczną.

Tabela 46 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

obszar	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym w latach				
	2020	2021	2022	2023	
Gmina Warta	4710	4698	4713	4679	
Miasto Warta ogółem	1229	1214	1205	1208	
ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych	3 Maja	42	42	41	37
	Bartosza Głowackiego	11	10	10	10
	Dr. Karola Szymańskiego	14	13	13	14
	Garbarska	82	81	81	82
	Górna	85	77	71	71
	Kazimierza Deczyńskiego	22	23	25	28
	Klasztorna	16	23	19	26
	Mansjonarska	28	27	28	28
	Parkowa	8	9	10	10
	Paszkowskiego	9	8	7	7
	Płk Marcina Amora Tarnowskiego	37	37	44	32
	Prefekturalna	8	7	6	6
	Prof. Stanisława Kaszyńskiego	96	92	84	79
	Przechodnia	0	1	2	2
	Przedwiośnie	32	31	29	28
	Raławicka	12	12	13	14
	Rynek im. Wł. St. Reymonta	64	62	62	60
	Sadowa	31	29	28	30
	Sieradzka	123	121	116	113
	Skarżyńskiego	16	14	13	13
Tadeusza Kościuszki	96	97	95	96	
Targowa	16	18	20	21	
Zachodnia	8	8	9	11	
Zamłynie	9	10	10	10	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Poniżej zawarto dane o zarejestrowanych osobach bezrobotnych do 25. roku życia, wskazując na powrót do wartości wyjściowych po okresowym spadku w latach 2021–2022. W gminie Warta liczba ta wynosiła 53 osoby zarówno w 2020, jak i w 2023 roku, mimo spadku do 47 osób w 2021 roku. W samym mieście liczba młodych bezrobotnych, po gwałtownym spadku z 18 osób do 7 osób w 2021 roku, powróciła do poziomu 18 osób w roku 2023. Na większości analizowanych ulic dane te utrzymują się na poziomie zerowym lub jednostkowym, przy czym ulice Sieradzka, Skarżyńskiego oraz Tadeusza Kościuszki odnotowały w 2023 roku po dwie takie osoby.

Tabela 47 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.

Obszar		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych do 25 r.ż. w latach			
		2020	2021	2022	2023
Gmina Warta		53	47	50	53
Miasto Warta ogółem		18	7	8	18
ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych	3 Maja	1	0	1	1
	Bartosza Głowackiego	0	0	0	0
	Dr. Karola Szymańskiego	0	0	0	0
	Garbarska	1	0	0	1
	Górna	0	0	0	0
	Kazimierza Deczyńskiego	0	0	0	0
	Klasztorna	0	0	0	0
	Mansjonarska	1	0	0	1
	Parkowa	0	0	1	0
	Paszkowskiego	0	0	0	0
	Płk Marcina Amora Tarnowskiego	0	0	0	0
	Prefekturalna	0	0	1	0
	Prof. Stanisława Kaszyńskiego	0	1	0	0
	Przechodnia	0	0	0	0
	Przedwiośnie	0	0	0	0
	Raławicka	0	0	0	0
	Rynek im. Wł. St. Reymonta	1	1	1	1
	Sadowa	1	0	2	1
	Sieradzka	2	0	1	2
	Skarżyńskiego	2	0	0	2
Tadeusza Kościuszki	2	1	1	2	
Targowa	1	0	0	1	
Zachodnia	0	0	0	0	
Zamłyńie	0	0	0	0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Poniżej przedstawiono pogłębioną diagnozę sfery społecznej dla ww. ulic w obszarze zdegradowanym. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla gminy oraz odpowiadające im nazwy ulic w obszarze zdegradowanym miasto Warta.

Zjawisko negatywne: niekorzystna struktura demograficzna

- Współczynnik obciążenia demograficznego

Został obliczony jako stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (czyli sumy liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wyższy współczynnik oznacza większe obciążenie dla gospodarki, ponieważ wymaga większego nakładu środków na wsparcie i usługi dla osób zależnych ekonomicznie (osób w wieku nieprodukcyjnym).

- Indeks starości

Obliczono jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Indeks pokazuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik ten obrazuje poziom starzenia się populacji. Wysoki indeks starości może wskazywać na obciążenie systemu emerytalnego i opieki zdrowotnej.

Tabela 48 Współczynnik obciążenia demograficznego dla 2023 r.

obszar	liczba osób w wieku produkcyjnym	liczba osób w wieku nieprodukcyjnym	współczynnik obciążenia demograficznego [%]
Gmina Warta	7487	4679	62,49
Miasto Warta, w tym ulice:	1810	1208	66,74
3 Maja	57	37	64,91
Bartosza Głowackiego	10	10	100,00
Dr. Karola Szymańskiego	26	14	53,85
Garbarska	124	82	66,13
Górna	76	71	93,42
Kazimierza Deczyńskiego	45	28	62,22
Klasztorna	23	26	113,04
Mansjonarska	19	28	147,37
Parkowa	18	10	55,56
Paszkowskiego	11	7	63,64
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	38	32	84,21
Prefekturalna	21	6	28,57
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	105	79	75,24
Przechodnia	2	2	100,00
Przedwiośnie	48	28	58,33
Raławicka	12	14	116,67
Rynek im. Wł. St. Reymonta	77	60	77,92
Sadowa	39	30	76,92
Sieradzka	177	113	63,84
Skarżyńskiego	34	13	38,24
Tadeusza Kościuszki	124	96	77,42
Targowa	40	21	52,50
Zachodnia	17	11	64,71
Zamłyńie	7	10	142,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Tabela 49 Indeks starości dla 2023 r.

obszar	liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	liczba osób w wieku poprodukcyjnym	indeks starości [%]
Gmina Warta	2236	2443	1,09
Miasto Warta w tym ulice:	470	738	1,57
3 Maja	10	27	2,70
Bartosza Głowackiego	3	7	2,33
Dr. Karola Szymańskiego	8	6	0,75
Garbarska	21	61	2,90
Górna	17	54	3,18
Kazimierza Deczyńskiego	9	19	2,11
Klasztorna	1	25	25,00
Mansjonarska	16	12	0,75
Parkowa	2	8	4,00
Paszkowskiego	4	3	0,75
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	15	17	1,13
Prefekturalna	6	0	0,00
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	25	54	2,16
Przechodnia	0	2	+ ⁵¹
Przedwiośnie	12	16	1,33
Raławicka	2	12	6,00
Rynek im. Wł. St. Reymonta	28	32	1,14
Sadowa	12	18	1,50
Sieradzka	34	79	2,32
Skarżyńskiego	4	9	2,25
Tadeusza Kościuszki	33	63	1,91
Targowa	11	10	0,91
Zachodnia	2	9	4,50
Zamłyńie	2	8	4,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

⁵¹ Brak liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy odnotowaniu osób w wieku poprodukcyjnym.

Zjawisko negatywne: starzenie się społeczeństwa – zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym

- Wskaźnik: liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 50 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	wskaźnik [%]
Gmina Warta	20,08
Miasto Warta, w tym ulice:	24,45
3 Maja	28,72
Bartosza Głowackiego	35,00
Dr. Karola Szymańskiego	15,00
Garbarska	29,61
Górna	36,73
Kazimierza Deczyńskiego	26,03
Klasztorna	51,02
Mansjonarska	25,53
Parkowa	28,57
Paszkowskiego	16,67
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	24,29
Prefekturalna	0,00
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	29,35
Przechodnia	50,00
Przedwiośnie	21,05
Raławicka	46,15
Rynek im. Wł. St. Reymonta	23,36
Sadowa	26,09
Sieradzka	27,24
Skarżyńskiego	19,15
Tadeusza Kościuszki	28,64
Targowa	16,39
Zachodnia	32,14
Zamłynie	47,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Warcie

Zjawisko negatywne: bezrobocie wśród osób do 25 roku życia

- Wskaźnik: udział liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

Tabela 51 Udział liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]

obszar	wskaźnik [%]
Gmina Warta	0,71
Miasto Warta, w tym ulice:	0,99
3 Maja	1,75
Bartosza Głowackiego	0,00
Dr. Karola Szymańskiego	0,00
Garbarska	0,81
Górna	0,00
Kazimierza Deczyńskiego	0,00
Klasztorna	0,00
Mansjonarska	5,26
Parkowa	0,00
Paszkowskiego	0,00
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	0,00
Prefekturalna	0,00
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	0,00
Przechodnia	0,00
Przedwiośnie	0,00
Raławicka	0,00

obszar	wskaźnik [%]
Gmina Warta	0,71
Rynek im. Wł. St. Reymonta	1,30
Sadowa	2,56
Sieradzka	1,13
Skarżyńskiego	5,88
Tadeusza Kościuszki	1,61
Targowa	2,50
Zachodnia	0,00
Zamłyńie	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warcie

Zjawisko negatywne: niska aktywność społeczna mieszkańców

- Wskaźnik: frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. [%]

Tabela 52 Frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. [%]

obszar	frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej 2023 r. [%]
Gmina Warta⁵²	70,75
Miasto Warta, w tym ulice:	73,00
3 Maja	74,69
Bartosza Głowackiego	74,69
Dr. Karola Szymańskiego	69,99
Garbarska	69,99
Górna	69,99
Kazimierza Deczyńskiego	74,69
Klasztorna	69,99
Mansjonarska	74,69
Parkowa	74,69
Paszkowskiego	74,69
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	74,69
Prefekturalna	69,99
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	69,99
Przechodnia	74,69
Przedwiośnie	74,69
Raławicka	74,69
Rynek im. Wł. St. Reymonta	69,99
Sadowa	74,69
Sieradzka	69,99
Skarżyńskiego	69,99
Tadeusza Kościuszki	74,69
Targowa	69,99
Zachodnia	74,69
Zamłyńie	74,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej
<https://sejmsenat2023.pkw.gov.pl/sejmsenat2023/pl/frekwencja/Koniec/gm/101409>

W tabeli poniżej podsumowano zjawiska negatywne w ramach pogłębionej diagnozy sfery społecznej. Diagnoza ta potwierdziła występowanie zjawisk negatywnych w sferze społecznej na wskazanym obszarze w mieście Warta. Potwierdziły się niekorzystne trendy w strukturze demograficznej mieszkańców, zauważono trudniejszą sytuację na rynku pracy mieszkańców do 25 roku życia. Zwrócono również uwagę na niższą aktywność społeczną mieszkańców, której wyrazem jest niższa niż średnio w gminie frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. Dla każdej ze wskazanych ulic odnotowano co najmniej jeden wskaźnik gorszy od wartości referencyjnej dla gminy (kolor pomarańczowy).

⁵² Wartość referencyjna.

Tabela 53: Pogłębiona diagnoza sfery społecznej dla obszaru występowania koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej – ulice w mieście Warta

obszar	zjawiska negatywne					
	niekorzystna struktura demograficzna		starzenie się społeczeństwa – zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym		bezrobocie wśród osób do 25 roku życia	niska aktywność społeczna mieszkańców
	wskaźniki					
	współczynnik obciążenia demograficznego [%]	indeks starości [%]	liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]	udział liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]	frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. [%]	
Gmina Warta⁵³	62,49%	1,09	20,08	0,71	70,75	
Miasto Warta, w tym ulice:	66,74%	1,57	24,45	0,99	73	
3 Maja	64,91%	2,70	28,72	1,75	74,69	
Bartosza Głowackiego	100,00%	2,33	35	0	74,69	
Dr. Karola Szymańskiego	53,85%	0,75	15	0	69,99	
Garbarska	66,13%	2,90	29,61	0,81	69,99	
Górna	93,42%	3,18	36,73	0	69,99	
Kazimierza Deczyńskiego	62,22%	2,11	26,03	0	74,69	
Klasztorna	113,04%	25,00	51,02	0	69,99	
Mansjonarska	147,37%	0,75	25,53	5,26	74,69	
Parkowa	55,56%	4,00	28,57	0	74,69	
Paszkowskiego	63,64%	0,75	16,67	0	74,69	
Płk Marcina Amora Tarnowskiego	84,21%	1,13	24,29	0	74,69	
Prefekturalna	28,57%	0,00	0	0	69,99	
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	75,24%	2,16	29,35	0	69,99	
Przechodnia	100,00%	+ ⁵⁴	50	0	74,69	
Przedwiośnie	58,33%	1,33	21,05	0	74,69	
Raławicka	116,67%	6,00	46,15	0	74,69	
Rynek im. Wł. St. Reymonta	77,92%	1,14	23,36	1,3	69,99	
Sadowa	76,92%	1,50	26,09	2,56	74,69	
Sieradzka	63,84%	2,32	27,24	1,13	69,99	
Skarżyńskiego	38,24%	2,25	19,15	5,88	69,99	
Tadeusza Kościuszki	77,42%	1,91	28,64	1,61	74,69	
Targowa	52,50%	0,91	16,39	2,5	69,99	
Zachodnia	64,71%	4,50	32,14	0	74,69	
Zamłynie	142,86%	4,00	47,06	0	74,69	

Źródło: Opracowanie własne

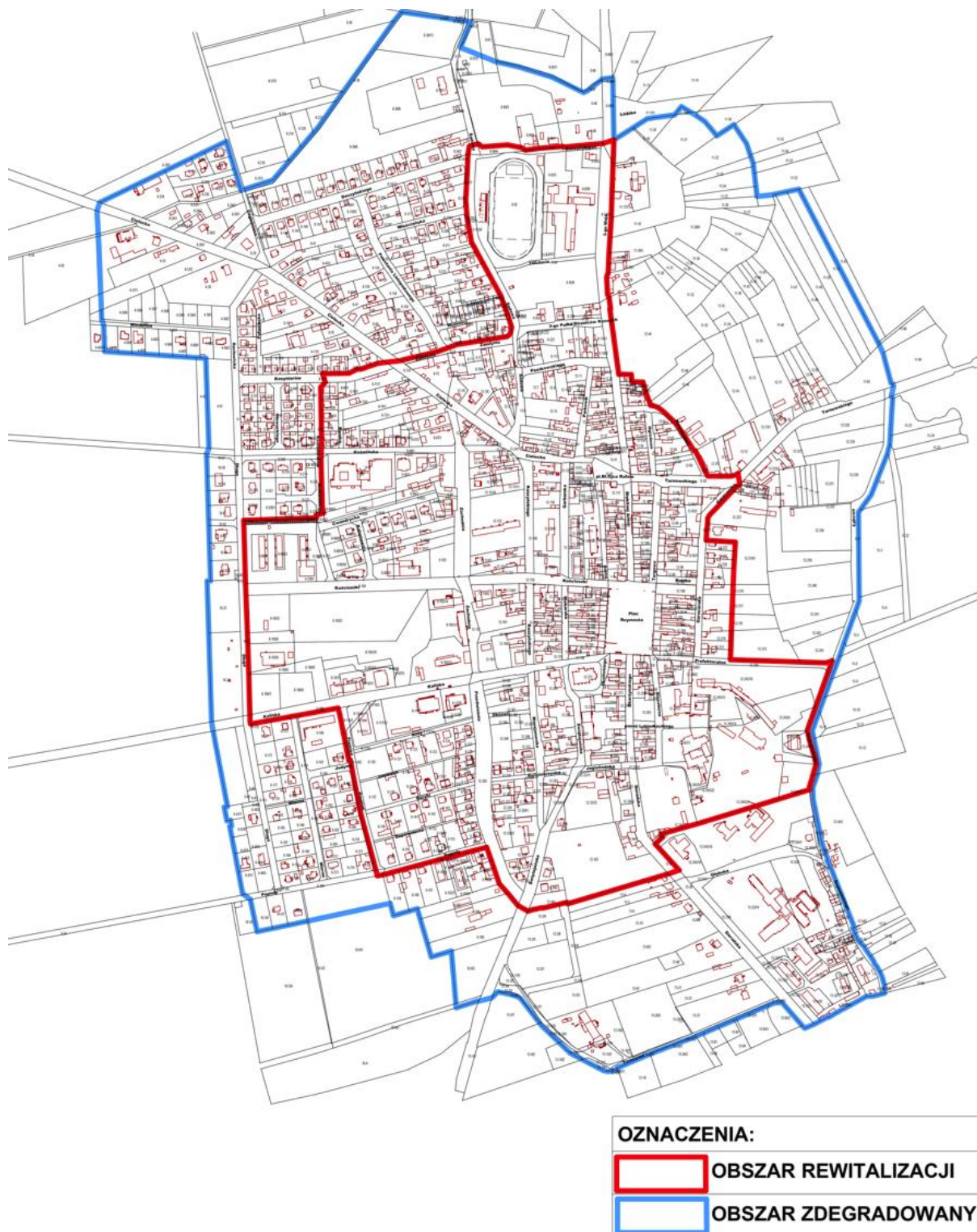
⁵³ Wartości referencyjne.

⁵⁴ Brak liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy odnotowaniu osób w wieku poprodukcyjnym.

OBSZAR REWITALIZACJI

Na rysunku przedstawiono granice obszaru rewitalizacji w mieście Warta w obszarze zdegradowanym miasto Warta. Granice obszaru rewitalizacji obejmują część obszaru zdegradowanego – zgodnie z Art. 10. 1. ustawy o rewitalizacji, jest to obszar, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Rysunek 6 Obszar rewitalizacji w gminie Warta w granicach obszaru zdegradowanego miasto Warta

Poniżej przedstawiono wyniki analizy wskaźnikowej dla ulic w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy Warta w sferach innych niż społeczna.

Tabela 54 Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy Warta w sferach innych niż społeczna.

obszar	zjawiska negatywne		
	zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	koncentracja problemów przestrzenno-funkcjonalnych wynikających z liczby obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ	zasób mieszkaniowy gminy wymagający remontu i modernizacji / dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów
	wskaźniki		
	udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]	udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]	stan techniczny budynków na danym obszarze (pkt.)
Gmina Warta⁵⁵	0,91	2,04	2,31
Miasto Warta, w tym ulice:	brak	56,73	2,29
3 Maja	brak	0,96	2
Bartosza Głowackiego	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Dr. Karola Szymańskiego	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Garbarska	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Górna	brak	0,00	2
Kazimierza Deczyńskiego	brak	0,96	brak zasobu mieszkaniowego
Klasztorna	brak	8,65	brak zasobu mieszkaniowego
Mansjonarska	(+) ⁵⁶	0,00	3
Parkowa	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Paszkowskiego	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Plk Marcina Amora Tarnowskiego	brak	0,00	2
Prefekturalna	brak	0,00	3
Prof. Stanisława Kaszyńskiego	0,00	0,96	2
Przechodnia	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Przedwiośnie	brak	0,00	4
Raławicka	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Rynek im. Wł. St. Reymonta	2,00	21,15	brak zasobu mieszkaniowego
Sadowa	(+)	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Sieradzka	0,00	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Skarżyńskiego	brak	4,81	3
Tadeusza Kościuszki	(+)	0,96	2
Targowa	brak	0,96	2
Zachodnia	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego
Zamłyńie	brak	0,00	brak zasobu mieszkaniowego

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji w mieście Warta odznacza się miejską strukturą funkcjonalno-przestrzenną ze zwartą zabudową mieszkaniowo-usługową o charakterze małomiasteczkowym skoncentrowaną wokół rynku oraz zabytkowego kościoła i klasztoru bernardynów, tworzącą strefę centralną miasta, z zabudową mieszkaniową jednorodziną typu osiedlowego, niewielkim udziałem zabudowy wielorodzinnej oraz zabudową usługową i produkcyjno-usługową na obrzeżach. Do obszaru rewitalizacji włączono m.in. centralną część miasta Warta, w tym Plac Reymonta, stadion Jutrzenka Warta, Klasztor Ojców Bernardynów, Kościół pw. Św. Mikołaja Biskupa, Urząd Miejski w Warcie oraz Miejsko-Gminny

⁵⁵ Wartość referencyjna.

⁵⁶ Odnotowanie wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przy braku odnotowania nowo zarejestrowanych.

ośrodek Pomocy Społecznej w Warcie. W obszarze rewitalizacji znajdują się ponadto wielorodzinne budynki mieszkalne będące częścią zasobu mieszkaniowego gminy, zlokalizowane przy ulicy Mansjonarskiej 14 oraz przy ulicy Rynek 2 w Warcie. Zgodnie z „Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Warta na lata 2022-2027” budynek przy ulicy Mansjonarskiej 14 pozostaje w średnim stanie technicznym, zaś budynek przy ul. Rynek 2 w złym stanie technicznym.

3.1. Analiza potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji

POTENCJAŁ OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji Miasta Warta posiada wiele możliwości rozwojowych, które mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności turystycznej i gospodarczej. Oto niektóre z potencjalnych obszarów rozwoju:

- Bogactwo historyczne i kulturowe

Warta może wykorzystać swoje dziedzictwo historyczne i kulturowe jako atut w promocji turystycznej, poprzez renowację zabytków, organizację imprez kulturalnych oraz tworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców i turystów. Celem powinno być ściągnięcie turystów odwiedzających Zbiornik Jeziorsko.

- Przestrzeń publiczna i zieleniec

Rewitalizacja przestrzeni publicznych, takich jak place, parki czy rynki, może przyciągnąć mieszkańców do spędzania czasu na świeżym powietrzu, co wpłynie na poprawę jakości życia. Dodatkowo, inwestycje w zieleńce miejskie przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności obszaru.

- Infrastruktura transportowa

Modernizacja infrastruktury drogowej, rozbudowa ścieżek rowerowych oraz poprawa komunikacji publicznej wpłyną na lepsze połączenia obszaru rewitalizacji z regionem i ułatwią przemieszczanie się mieszkańców.

- Gospodarka lokalna

Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorstw, rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz promocja innowacyjności mogą przyczynić się do wzrostu zatrudnienia, zwiększenia dochodów oraz przyciągnięcia inwestycji.

- Edukacja i innowacja

Inwestycje w system edukacji, rozwój współpracy z organizacjami oraz promowanie badań naukowych mogą przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju gospodarczego.

- Ochrona środowiska

Poprawa jakości powietrza poprzez promowanie ekologicznych źródeł energii, inwestycje w infrastrukturę wodno-ściekową oraz edukacja ekologiczna, wpłyną na zdrowie mieszkańców i zrównoważony rozwój obszaru.

- Współpraca międzynarodowa

Współpraca z innymi miastami oraz uczestnictwo w międzynarodowych inicjatywach i projektach może przyczynić się do wymiany doświadczeń, transferu wiedzy oraz pozyskania środków finansowych na realizację lokalnych projektów.

- Aktywność społeczna i kulturalna

Rozwój miejsc kultury, sportu i rekreacji, organizacja imprez społecznych oraz wspieranie inicjatyw obywatelskich może przyczynić się do zwiększenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia więzi społecznych.

- Turystyka i rekreacja

Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rozwój nowych atrakcji oraz promocja obszaru jako miejsca przyjaznego dla turystów może przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających i wpływów z turystyki.

- Dostosowanie infrastruktury dla osób niepełnosprawnych

Inwestycje w dostępność przestrzeni miejskich dla osób niepełnosprawnych, takich jak chodniki, budynki użyteczności publicznej czy przystanki, umożliwią pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym miasta dla wszystkich mieszkańców.

- Planowanie przestrzenne

Efektywne zarządzanie przestrzenią miejską, zachowanie wartości historycznych i kulturowych, a także długofalowe planowanie rozwoju mogą przyczynić się do zrównoważonego wzrostu obszaru i poprawy jakości życia.

- Bezpieczeństwo publiczne

Inwestycje w system monitoringu, edukacja mieszkańców w zakresie prewencji oraz współpraca z lokalnymi służbami porządkowymi mogą przyczynić się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i zmniejszenia przestępczości.

Rozwój obszaru rewitalizacji w Mieście Warta związany jest z odpowiednim wykorzystaniem istniejącego potencjału oraz inwestycjami w kluczowe obszary, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności turystycznej i gospodarczej oraz zrównoważonego wzrostu. Współpraca pomiędzy władzami lokalnymi, mieszkańcami, przedsiębiorstwami oraz innymi instytucjami jest kluczowa dla osiągnięcia tych celów i długotrwałego sukcesu obszaru rewitalizacji, a pośrednio obszaru całego miasta.

4. Powiązanie gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa i gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Warta jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym. Oto, krótki opis komplementarności:

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO ORAZ
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU
FUNKCJONALNEGO ŁÓDZI**

Program wpisuje się w wizję Planu o brzmieniu: „*REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓŻNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.*”

W Planie zapisano również: „(...) do priorytetowych kierunków działań w najbliższych latach należy rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem historycznych struktur przestrzennych, w tym w ośrodkach pełniących rolę regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu, przeprowadzana w sposób kompleksowy i systemowy, obejmująca

aspekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenne. Zakłada się, że w wyniku działań rewitalizacyjnych w wymiarze technicznym i przestrzennym, nastąpi zasadnicza zmiana jakościowa zdegradowanych struktur miejskich, w tym mieszkaniowych i przemysłowych, związana m.in. z wprowadzaniem rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych w budownictwie, jak również poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym zwiększanie terenów zieleni urządzonej, z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych oraz osób niepełnosprawnych. Stosowanie nowoczesnych proekologicznych rozwiązań infrastrukturalnych przyczyni się do przekształcania struktur miejskich w miasta inteligentne oferujące wysoką jakość życia. Podnoszenie standardu zasobów mieszkaniowych w miastach i kształtowanie atrakcyjnych osadniczo obszarów mieszkaniowych z dostępem do usług publicznych wpłynie na zahamowanie procesów suburbanizacji i przyczyni się do kształtowania ładu przestrzennego. Jednocześnie rewitalizacja w aspekcie gospodarczym i społecznym wpłynie na aktywizację społeczności lokalnych oraz rozwój konkurencyjnych i atrakcyjnych obszarów działalności gospodarczej oferujących nowe miejsca pracy. Procesy rewitalizacyjne obszarów zabytkowych w miastach przyczynią się do poprawy ich atrakcyjności turystycznej. Przyjmuje się, że w perspektywie długookresowej poprawa warunków mieszkaniowych i ekonomicznych w ośrodkach miejskich przyczyni się do wzrostu ich atrakcyjności osadniczej i zahamowania procesu wyludniania się miast. W przytoczonym fragmencie podkreślono aspekty szczególnie ważne dla realizacji niniejszego GPR. Widoczne jest ogromne powiązanie pomiędzy zapisami dokumentów.

Poniżej przedstawiono kierunki działań i działania, w które szczególnie wpisuje się GPR:

Kierunek działań	działanie
OSADNICTWO	
CEL SZCZEGÓŁOWY I. REGION SPÓJNY, O ZRÓWNOWAŻONYM SYSTEMIE OSADNICZYM	
I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	I.5.1. wzrost zasięgu oddziaływania przestrzennego miast o znaczeniu lokalnym,
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
CEL SZCZEGÓŁOWY III. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych,	III.6.1. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
CEL SZCZEGÓŁOWY IV. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	
IV.3 Poprawa jakości powietrza	IV.3.1. wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej,	IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej,
IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom	IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu
DZIEDZICTWO KULTUROWE	
CEL SZCZEGÓŁOWY V. REGION O DOBRZE ZACHOWANYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM	
V.1. Zachowanie materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego	V.1.6. poprawę stanu zachowania i właściwe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu
V.2. Zachowanie niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego	V.2.3. kreowanie sieci ośrodków historycznych o randze europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej
TURYSTYKA I REKREACJA	
CEL SZCZEGÓŁOWY VI. REGION O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ	
VI.1. Rozwój różnorodnych form turystyki w obszarach i ośrodkach recepcji turystycznej	VI.1.1. wzmacnianie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,

KRAJOBRAZ I ŁAD PRZESTRZENNY	
CEL SZCZEGÓŁOWY VII. REGION O KRAJOBRAZIE WYSOKIEJ JAKOŚCI	
VII.2. Ochrona i wzmacnianie walorów krajobrazu kulturowego	VII.2.1. poprawę jakości przestrzeni publicznych, szczególnie w otoczeniu obiektów zabytkowych

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030 (SRWŁ 2030)

GPR jest spójny z wizją Strategii o brzmieniu: *HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.*

Poniżej przedstawiono cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań, w które szczególnie wpisuje się GPR:

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunek działań
NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego	1.2.2 Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego 1.2.3 Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo, w tym bezrobotnych 1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych
	2.1. Rozwój kapitału społecznego	2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych 2.1.2. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury 2.1.3. Rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji 2.1.4. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej
OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS	2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych
	2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego	2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem 2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych w środowisku lokalnym (deinstytucjonalizacja usług) 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej
ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ	3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
	3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
	3.3. Zwiększenie dostępności transportowej	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa

Niniejszy GPR wpisuje się również w cel horyzontalny SRWŁ 2030:

EFEKTYWNIE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO i jego kierunki działań:

- b. Upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem
- d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego

WOJEWÓDZKI PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA LATA 2024 - 2027

GPR jest spójny z zapisami programu, poniżej przedstawiono zadania wytypowane do realizacji wskazane w dokumencie w okresie 2024 – 2027 dla Warty. Podkreślono te, w których realizację wpisują się przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji.:

Cel operacyjny 1: ATRAKCYJNY KRAJOBRAZ KULTUROWY

Działanie 1.1.: Tworzenie uwarunkowań dla skutecznej ochrony dziedzictwa kulturowego	Zadanie 1.1.1. Tworzenie uwarunkowań prawnych i programowych	<ul style="list-style-type: none"> - Cykliczna aktualizacja gminnego programu opieki nad zabytkami; - Stanowienie ochrony obszarowej układu urbanistycznego Warty z zespołami sakralnymi, np. poprzez wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości; - Opracowanie i cykliczna aktualizacja Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych
	Zadanie 1.1.2. Tworzenie uwarunkowań finansowych	<ul style="list-style-type: none"> - Przyznawanie dotacji na poziomie gminy na prace przy zabytkach
Działanie 1.2.: Poprawa stanu zachowania i zabezpieczenia zabytków	Zadanie 1.2.1. Prowadzenie badań i opracowanie dokumentacji wartości dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie dokumentacji historyczno-konserwatorskiej kościoła parafialnego i zespołu klasztorowego bernardynek - Opracowanie katalogu projektów architektonicznych domów nawiązujących do lokalnej tradycji i dziedzictwa kulturowego
	Zadanie 1.2.2. Rewaloryzacja i właściwe zagospodarowanie oraz zabezpieczenie zabytków z uwzględnieniem ich wartości i kontekstu krajobrazowego oraz adaptacji do zmian klimatycznych	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie działań konserwatorskich w obiektach z listy zabytków reprezentatywnych: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kontynuacja rewaloryzacji układu urbanistycznego ▪ bieżące prace utrzymaniowe zespołu klasztorowego bernardynek z kościołem Wniebowzięcia NMP ▪ bieżące prace utrzymaniowe kościoła parafialnego św. Mikołaja - Kontynuacja rewaloryzacji układu urbanistycznego (z uwzględnieniem historycznej zabudowy) - Kontynuacja rewaloryzacji historycznej zabudowy (w szczególności obiektów w pierzejach rynku, a także zespołów sakralnych) - Kontynuacja rewaloryzacji zakomponowanej zieleni - Kontynuacja rewaloryzacji i modernizacji obiektów muzeum, z uwzględnieniem dostępu dla osób z niepełnosprawnościami
	Zadanie 1.2.3. Poprawa jakości przestrzeni publicznych historycznych założeń przestrzennych miejskich i wiejskich z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatycznych	<ul style="list-style-type: none"> - Uzupelnianie struktury budowlanej układu przestrzennego z uwzględnieniem specyfiki miejsca, poprzez nawiązanie do lokalnych form architektonicznych - <u>Poprawa jakości przestrzeni publicznych w aspekcie estetycznym i użytkowym</u> - <u>Zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miasta, zwłaszcza w obszarze priorytetowym</u>

Cel operacyjny 2: TOŻSAMOŚĆ WIELOKULTUROWA REGIONU

Działanie 2.1. Kreowanie marki Łódzkie poprzez elementy związane z dziedzictwem kulturowym	Zadanie 2.1.1. Identyfikacja, wsparcie i promocja unikatowych i specyficznych form tradycji	<ul style="list-style-type: none"> – Zachowanie i promocja relikwów wielokulturowości (dziedzictwo mniejszości) – Włączenie się w ideę tworzenia Listy Produktów Tradycyjnych, poprzez zgłaszanie rekomendacji
	Zadanie 2.1.2. Aktywizacja lokalnych społeczności na rzecz opieki nad zabytkami i zwiększania atrakcyjności zabytków	<ul style="list-style-type: none"> – Aktywizacja twórców ludowych oraz objęcie ich merytorycznym wsparciem przez instytucje kultury – Organizacja punktów dystrybucji pamiątek regionalnych
	Zadanie 2.1.3. Tworzenie, znakowanie i promocja szlaków kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> – Promocja szlaku turystycznego Front Wschodni 1914-1918
Działanie 2.2. Edukacja kulturowa i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym	Zadanie 2.2.2. Organizacja i udział w wydarzeniach promujących materialne i niematerialne walory województwa Łódzkiego	<ul style="list-style-type: none"> – Udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa i/lub Nocy Muzeów
	Zadanie 2.2.3. Wykorzystanie ICT do promocji dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie strony internetowej promującej dziedzictwo kulturowe – Prowadzenie tematycznych profili na portalach społecznościowych

Cel operacyjny 3: SPRAWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA OPIEKĄ NAD DZIEDZICTWEM KULTUROWYM

Działanie 3.1.: Tworzenie i udostępnianie cyfrowych baz danych oraz zasobów	Zadanie 3.1.1. Weryfikacja i digitalizacja zasobu wojewódzkiej ewidencji zabytków i gminnych ewidencji zabytków	<ul style="list-style-type: none"> – Bieżąca aktualizacja i digitalizacja zasobu gminnej ewidencji zabytków
	Zadanie 3.1.2. Stworzenie kompleksowego Systemu Informacji Przestrzennej o zabytkach	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie i bieżące zasilanie SIP w zakresie danych o zasobach dziedzictwa kulturowego
	Zadanie 3.1.3. Cyfryzacja muzealiów oraz rozwój form udostępniania zabytków ruchomych w muzeach	<ul style="list-style-type: none"> – Digitalizacja zabytków ruchomych w Muzeum w Warcie – Wprowadzenie w Muzeum w Warcie multimedialnych środków przekazu, z uwzględnieniem m.in. osób obcojęzycznych i z niepełnosprawnościami – Wdrażanie rozwiązań umożliwiających wirtualne zwiedzanie Muzeum w Warcie, z uwzględnieniem m.in. osób obcojęzycznych i z niepełnosprawnościami
Działanie 3.2. Wzmacnianie potencjału organizacyjnego instytucji działających na rzecz dziedzictwa kulturowego	Zadanie 3.2.2. Wspieranie działalności instytucji i organizacji sektora kultury w zakresie ochrony dziedzictwa	<ul style="list-style-type: none"> – Podejmowanie współpracy w podregionie z innymi instytucjami kultury (zwłaszcza niepublicznymi)

STRATEGIA TERYTORIALNA SIERADZKIE+

Skład Partnerstwa: Gmina Błaszki, Gmina Brąszewice, Gmina Brzeźnio, Gmina Burzenin, Gmina Goszczanów, Gmina Klonowa, Miasto i Gmina Warta, Gmina Wróblew, Miasto i Gmina Złoczew, Powiat Sieradzki.

Wizja partnerstwa:

„Chcemy, aby nasz powiat (obszar partnerstwa) był czysty, zadbane, przyjazny dla mieszkańców oraz gości. Mieszkańcom zapewniał wysoką jakość edukacji, dostęp do opieki zdrowotnej i bogatą ofertę miejsc pracy. Zarówno mieszkańcom, jak i gościom zapewniał atrakcje kulturalne i ofertę turystyczną”

Kierunki działań i zadania zawarte w niniejszym GPR są zgodne z projektami strategicznymi:

- „TURYSTYKA + Rozwój usług turystycznych poprzez budowę systemu ścieżek i szlaków rowerowych oraz zagospodarowanie doliny rzeki Warty i wykorzystanie potencjału zbiorników wodnych, a także obiektów zabytkowych na obszarze partnerstwa”;
- TRANSPORT + Stworzenie zintegrowanego i efektywnego systemu transportu publicznego obejmującego opracowanie planu transportowego, uruchomienie regularnych połączeń autobusowych, remonty przystanków i dworców, powołanie podmiotu zarządzającego transportem (np. w formie spółki).

oraz z projektem uzupełniającym „KULTURA + Koordynacja działań instytucji kultury na obszarze partnerstwa (wspólna organizacja i koordynacja wydarzeń, wspólne zatrudnianie instruktorów, wymiana dobrych praktyk)”.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WARTA

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy został zawarty w dokumencie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Warta*. Studium przedstawia poglądy i deklaracje na temat kierunków działań podejmowanych przez Samorząd dla rozwoju gminy. Przyjmuje się zrównoważony rozwój obszaru gminy jako podstawę do formułowania kierunków zasad i warunków zagospodarowania. Polityka przestrzenna określona w dokumencie odpowiada zasadom ustanowionym przepisami prawa, a jednocześnie posiada charakter wytycznych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z dokumentem "miasto Warta stanowi lokalny ośrodek historyczny wytypowany do działań rewitalizacyjnych i rewaloryzacyjnych oraz objęcia ochroną jako park kulturowy". W rozdziale kierunki zagospodarowania przestrzennego jasno wskazano, iż: „Do najważniejszych zasad mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej gminy i miasta, poza naczelną zasadą zrównoważonego rozwoju, zaliczono m.in.:

- mając na względzie możliwie maksymalne wykorzystanie istniejącego uzbrojenia technicznego i zakładane tempo realizacji nowych inwestycji w tym zakresie - ustalenie zasad dla intensyfikacji zabudowy i zagospodarowania istniejących terenów osadnictwa wiejskiego w gminie i terenów zainwestowanych różnymi funkcjami w mieście. Równocześnie należy dyscyplinować rozwój tego osadnictwa przeciwdziałając tendencjom do rozpraszania zabudowy na terenach przypadkowych wskazywanych we wnioskach do studium.
- ochronę dziedzictwa kulturowego gminy i miasta Warta, w szczególności rewaloryzacja i rewitalizacja starówki miasta Warta.
- wyprowadzenie z miasta ruchu tranzytowego wzdłuż drogi krajowej poprzez budowę obwodnicy miasta”.

Kierunki rozwoju mające na celu podnoszenie konkurencyjności gminy i miasta uwzględniają:

- działania na rzecz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej wybranych obszarów,
- przyciąganie zewnętrznych podmiotów gospodarczych,
- wykorzystywanie własnych zasobów lokalnych,

- wykorzystywanie potencjału ludzkiego własnych mieszkańców i przyciąganie nowych mieszkańców do osiedlania się w gminie,
- zdolność do współpracy i innowacji z innymi miastami i regionami partnerskimi na terenie kraju i Unii Europejskiej,
- harmonijny rozwój przestrzenny, zapewniający dbałość o środowisko i zachowanie walorów kulturowych,
- tworzenie przyjaznego klimatu dla lokowania inwestycji,
- wykorzystywanie wszelkich możliwości dla poprawy jakości życia mieszkańców,
- rozbudowę infrastruktury komunalnej,
- rozwój Gminy i Miasta jako ośrodka turystycznego, obsługi rolnictwa, obsługi biznesu, nauki i kultury, handlu i ochrony zdrowia.

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY WARTA NA LATA 2022-2025

GPR jest zgodny z zapisami w Programie Opieki nad Zabytkami dla Gminy Warta na lata 2022-2025, „*Celem podjęcia wieloletnich i kompleksowych działań zapisanych w programie ochrony zabytków jest poprawa stanu obiektów zabytkowych, ale także ochrona dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości regionalnej, jak również promowanie dotychczasowego dorobku lokalnej społeczności wśród mieszkańców gminy Warta i turystów.*”

W ramach GPR wyznaczono kierunki działań, które wpisują się w dwa priorytety Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Warta na lata 2022-2025. Są to:

- **Priorytet I. Ochrona dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno – gospodarczego,**

Kierunki działań:

- Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne
- **Priorytet II. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego,**

Kierunek działania:

- Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego

STRATEGIA ROZWOJU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY I MIASTA WARTA NA LATA 2015 – 2025

Celem głównym Strategii Rozwoju Problemów Społecznych jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Cel ten osiągnięty zostanie poprzez realizację pięciu obszarów priorytetowych:

- **OBSZAR PRIORYTETOWY I** - Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu;
- **OBSZAR PRIORYTETOWY II** - Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym;
- **OBSZAR PRIORYTETOWY III** - Wspieranie osób bezrobotnych na rynku pracy;
- **OBSZAR PRIORYTETOWY IV** - Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie;

- OBSZAR PRIORYTETOWY V - Systemowe i techniczne wzmocnienie działań służb socjalnych w Gminie Warta.

Gminny Program Rewitalizacji poprzez realizację Celu 1. "Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji", wpisuje się w realizację Obszaru priorytetowego IV- Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie. Jak zapisano w Strategii Rozwoju Problemów Społecznych wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało m.in.: - zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WARTA NA LATA 2025 -2034

Misja Gminy Warta zawarta w strategii rozwoju brzmi następująco:

Gmina Warta to społeczność świadoma swoich potrzeb i zaangażowana w rozwój, która wykorzystuje swój potencjał i dostępne zasoby w dążeniu do zrównoważonego rozwoju. Skupia się na tworzeniu warunków do dynamicznego rozwoju gospodarczego, społecznego, dbając o środowisko naturalne i wysoką jakość życia mieszkańców. Angażuje się w ochronę środowiska oraz wspieranie inicjatyw, które przyczyniają się do tworzenia silnej i zjednoczonej wspólnoty.

Wizja Gminy Warta to:

Gmina Warta to dynamicznie rozwijający się obszar, który łączy nowoczesną infrastrukturę z lokalnymi tradycjami. Dzięki rozwiniętej infrastrukturze rekreacyjnej wzdłuż Jeziorska oraz sieci dróg i tras rowerowych staje się ważnym punktem turystycznym w Polsce, oferującym całosezonową atrakcję oraz zwiększających atrakcyjność osiedleńczą Gminy. Mieszkańcy mają dostęp do różnorodnych mieszkań oraz usług zdrowotnych, społecznych, kulturalnych i edukacyjnych. Gmina Warta wspiera lokalną przedsiębiorczość i tworzenie miejsc pracy. Jest to przyjazne miejsce dla rodzin, otwarte na inwestycje i rozwój, z przestrzenią publiczną sprzyjającą integracji i jakości życia.

Niniejszy GPR wpisuje się i realizuje w szczególności niżej wymienione cele strategiczne i operacyjne zawarte w strategii:

CELE STRATEGICZNE		
CEL I	CEL II	CEL III WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA SPOŁECZEGO MIESZKAŃCÓW W GMINIE WARTA
CELE OPERACYJNE		
I.I. Nowoczesna infrastruktura sprzyjająca rozwojowi i bezpieczeństwu Gminy Warta I.II. Zrównoważone planowanie przestrzenne i efektywne zarządzanie zasobami Gminy I.III. Transformacja energetyczna i ekologiczna Gminy Warta	II.II. Promocja atrakcyjności kulturowej, przyrodniczej i inwestycyjnej gminy Warta II.III. Bogata oferta turystyczna oparta na zasobach i tradycjach regionu	III.I. Rozwinięty system oświaty i opieki nad dziećmi III.III. Rozbudowana oferta kulturalna oraz sportowa z uwzględnieniem integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców

GPR wpisuje się również w szczególności w następujące - spośród przedstawionych w strategii - ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Warta.

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego;

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- obiekty i obszary znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków oraz inne o walorach historycznych czy architektonicznych, będące charakterystycznymi elementami historycznej zabudowy – należy przewidzieć do trwałej adaptacji, z zachowaniem charakterystycznych dla lokalnej tradycji budowlanej form i faktur;

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii;

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości;

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Warta wyznaczony został na podstawie uchwały nr LII/365/2023 Rady Miejskiej w Warcie z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Warta.

Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

W zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,
- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji zaliczono wszystkie tereny poeksploatacyjne, stanowiące wyrobiska po kruszywie oraz takie, które mogą powstać w przyszłości po wydobyciu przewidzianych do udokumentowania zasobów surowcowych:

- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Gminy Warta nie ma obszarów wymagających przekształceń, remediacji oraz rehabilitacji.

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji sformułowano wizję stanu obszaru. Stanowi ona planowany efekt oraz pożądany stan rewitalizacji przy jednoczesnym osiągnięciu jej celów oraz odpowiadającym im kierunkom działań:

Strefa rewitalizacji to bezpieczne i atrakcyjne miejsce do życia, które promuje aktywność społeczną, zawodową i integrację wszystkich mieszkańców. Dzieci i młodzież rozwijają się dzięki innowacyjnym metodom edukacyjnym, bawiąc się i uprawiając sport. Młodzi mieszkańcy są bardziej skłonni pozostać w gminie, aby tu mieszkać, pracować i realizować swoje plany oraz marzenia.

Problemy społeczne, takie jak ubóstwo, alkoholizm, problemy opiekuńczo-wychowawcze, bezradność czy bezrobocie, w znacznym stopniu przestają wpływać na życie i rozwój lokalnej społeczności. Strefa rewitalizacji charakteryzuje się wysoką jakością struktury funkcjonalno-przestrzennej, która wykorzystuje lokalny potencjał dziedzictwa historycznego i kulturowego. Mieszkańcy mają większą świadomość regionalną, są zaznajomieni z kulturą i historią swojego miejsca.

Obszar rewitalizacji odzyskał swój blask i ożywienie gospodarcze. W obiektach w centrum tętni życie społeczno-kulturalne. W mieście nie brakuje miejsc na spacer i wypoczynek, pełnych zieleni, bezpiecznych i przyjaznych dla mieszkańców i turystów. Mieszkańcy chętnie korzystają z parku w Warcie i biorą udział w życiu społecznym.

Pojawiły się nowe miejsca pracy, nowe przestrzenie do spotkań i integracji mieszkańców. Każdy ma tu swoje ulubione miejsce, które z przyjemnością pokaże przyjaciołom i rodzinie odwiedzającym miasto. Zadbane kamienice, odrestaurowane zabytki oraz centrum usług społecznych stanowią wizytówkę strefy rewitalizacji i całej gminy.

Po przeprowadzonej rewitalizacji, miasto Warta będzie tętniło życiem, stanie się bardziej atrakcyjne dla mieszkańców i turystów.

Zadbane kamienice, odrestaurowane zabytki oraz nowoczesne budynki z poszanowaniem tradycyjnego stylu architektonicznego będą stanowić harmonijną mieszankę starego i nowego.

Odnowione przestrzenie miejskie, takie jak rynki i place, będą tętnić życiem i kulturą. Miasto będzie posiadać więcej terenów zielonych, takich jak parki, skwery i ogrody. Te przestrzenie będą zachęcać mieszkańców do spędzania czasu na świeżym powietrzu, uprawiania sportu oraz organizowania pikników i spotkań ze znajomymi.

Poprawa infrastruktury i transportu sprawi, że miasto będzie bardziej przyjazne dla pieszych i rowerzystów, a także dostępne dla osób niepełnosprawnych.

Rewitalizacja przyczyni się do ożywienia gospodarczego Warty, tworząc nowe miejsca pracy i wspierając rozwój lokalnych przedsiębiorstw. Nowe inwestycje oraz współpraca z lokalnymi partnerami przyczynią się do wzrostu gospodarczego i zwiększenia konkurencyjności miasta.

W wyniku rewitalizacji, Warta stanie się centrum życia kulturalnego, z licznymi wydarzeniami, festiwalami i imprezami organizowanymi przez cały rok. Mieszkańcy będą mieli szereg możliwości uczestniczenia w życiu społecznym, angażowania się w projekty lokalne i tworzenia nowych inicjatyw.

Edukacja i integracja: Innowacyjne formy edukacji oraz nowoczesne placówki oświatowe przyczynią się do rozwoju dzieci i młodzieży. Współpraca pomiędzy szkołami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi władzami pozwoli na tworzenie programów, które będą promować integrację społeczną i zawodową wszystkich mieszkańców.

W efekcie, po przeprowadzonej rewitalizacji, miasto Warta stanie się atrakcyjnym, dynamicznym i zrównoważonym miejscem, które zaspokoi potrzeby swoich mieszkańców, przyciągnie turystów i zaoferuje wysoką jakość życia.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Działania rewitalizacyjne dla gminy Warta będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.

Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych gminy Warta, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji. Dla obszaru rewitalizacji gminy wyznaczono następujące cele rewitalizacji:

Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji

Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych

Poniższe tabele zawierają zestawienie celów oraz odpowiadających im kierunków działań.

Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	
Kierunki działań/cele szczegółowe	
1.1	Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
1.2	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
1.3	Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
1.4	Upowszechnianie kultury
1.5	Przeciwdziałanie patologiom społecznym

Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań/cele szczegółowe

- 2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
- 2.2 Ochrona powietrza
- 2.3 Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej
- 2.4 Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy
- 2.5 Poprawa poziomu bezpieczeństwa
- 2.6 Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych

Kierunki działań/cele szczegółowe

- 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
- 3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
- 3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
- 3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBY REWITALIZACYJNE, CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁANIA – KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Poniżej w tabelach przedstawiono potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działania

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Wzmocnienie spójności społecznej i zatrzymanie odpływu mieszkańców z obszaru rewitalizacji	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
	1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
	1.4.Upowszechnianie kultury
	1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Wzmocnienie spójności społecznej i zatrzymanie odpływu mieszkańców z obszaru rewitalizacji	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1. Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
	2.3. Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej
	2.4. Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy
	2.5. Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	2.6. Poprawa jakości środowiska naturalnego
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1. Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.2. Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
	3.3. Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
	3.4. Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Poprawa stanu technicznego i funkcjonalnego kamienic, rewitalizacja podwórek i przestrzeni wspólnych	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.5. Przeciwdziałanie patologiom społecznym
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.2. Ochrona powietrza
	2.3. Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej
	2.4. Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy
	2.5. Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	2.6. Poprawa jakości środowiska naturalnego
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.2. Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
	3.4. Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
	1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
	1.4.Upowszechnianie kultury
	1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.2.Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
	3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
	3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rewitalizacja i zwiększenie atrakcyjności Rynku jako centrum usługowego, społecznego i turystycznego	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
	1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
	1.4.Upowszechnianie kultury
	1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
	2.3.Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej
	2.5.Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.2.Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
	3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
	3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza (wymiana pieców, OZE, edukacja)	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.2.Ochrona powietrza
	2.4.Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego
	3.2.Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rozwój infrastruktury transportowej i poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
	1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
	1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.2.Ochrona powietrza
	2.3.Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej
	2.5.Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rozwój terenów zielonych i poprawa jakości środowiska miejskiego	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
	2.2.Ochrona powietrza
	2.4.Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy
	2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rozwój terenów zielonych i poprawa jakości środowiska miejskiego	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
	3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

POTRZEBA REWITALIZACYJNA	
Rozwój turystyki jako motoru rozwoju gospodarczego	
cel rewitalizacji	kierunek działania
Cel 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa obszaru rewitalizacji	1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji
	1.4.Upowszechnianie kultury
Cel 2. Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej
	2.5.Poprawa poziomu bezpieczeństwa
	2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego
Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych	3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny
	3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru
	3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

7. Opis przedsięwzięć

7.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W tabelach poniżej przedstawiono podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, czyli takie, bez których realizacja celów Gminnego Programu Rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej.

Działania te są skierowane na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji. Zadbano również o to, by projekty były względem siebie komplementarne, dopełniały się m.in. pod względem tematycznym, dzięki czemu GPR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Nie dopuszczono do tego, by działania były fragmentaryczne i dotyczyły np. tylko sfery technicznej. W Programie zaproponowano, aby projekty społeczne obejmowały obszar rewitalizacji, oddziaływały na obszar objęty stanem kryzysowym, a w dalszej kolejności, jeżeli możliwe stanie się takie oddziaływanie - na tereny przyległe do niego lub położone w bardziej oddalonych częściach miasta Warta. Pozytywne oddziaływanie na tereny poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji będzie stanowiło wartość dodaną projektów, co jest oczywiście zjawiskiem pożądanym.

GRUPA DOCELOWA

Grupę docelową podstawowych projektów rewitalizacyjnych stanowią wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Wyszczególniając grupy odbiorców, można wymienić:

- mieszkańców kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części miasta,
- pracowników oraz odbiorców pomocy społecznej,
- turystów odwiedzających gminę.

Z uwagi na charakter planowanych inwestycji, korzyści z projektów infrastrukturalnych czerpać będą również osoby spoza obszaru rewitalizacji — w tym użytkownicy modernizowanej infrastruktury publicznej, mieszkańcy korzystający z odnowionej przestrzeni wspólnej, a także interesanci korzystający z usług Urzędu Miejskiego w Warcie. Grupę adresatów stanowią zarówno dzieci i młodzież, osoby dorosłe i seniorzy, jak również osoby pozostające bez zatrudnienia oraz mieszkańcy planujący rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Poniższe projekty mogą być łączone, aby jeszcze skuteczniej realizować cele Programu.

PLANOWANE PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE:

Przedsięwzięcie 1.	
Nazwa projektu	Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mansjonarskiej 14 w Warcie
Podmiot realizujący	Gmina Warta
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: - budynek mieszkalny przy ul. Mansjonarskiej 14 w Warcie – działka nr. 313 obręb 12 miasto Warta
Realizowane cele GPR	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej 1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym 2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej 2.2.Ochrona powietrza 2.3.Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej

	<p>2.4.Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy</p> <p>2.5.Poprawa poziomu bezpieczeństwa</p> <p>2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego</p> <p>3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny</p> <p>3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Przedsięwzięcie pn. „Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mansjonarskiej 14 w Warcie” odpowiada na narastający problem złego stanu technicznego istniejącej zabudowy mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, w tym degradacji substancji budowlanej, niskiego standardu energetycznego, niewystarczających warunków bytowych mieszkańców oraz braku dostosowania obiektu do potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i rodzin wymagających wsparcia. Budynek przy ul. Mansjonarskiej 14 od lat cechuje się technicznym zużyciem, co przyczynia się do pogłębiania problemów społecznych, w tym niskiej aktywności mieszkańców i utrwalania niekorzystnych zjawisk w najbliższym otoczeniu.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie bezpiecznych, komfortowych i dostępnych warunków mieszkaniowych dla mieszkańców Warcie poprzez modernizację i pełną rewitalizację budynku. Zakłada się poprawę jakości życia jego użytkowników, zwiększenie efektywności energetycznej, zapewnienie dostępu do infrastruktury zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego oraz podniesienie atrakcyjności zdegradowanego fragmentu miasta.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	<p>Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje kompleksowy remont budynku, w tym modernizację elewacji, docieplenie ścian i dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, naprawę konstrukcji, przebudowę części wewnętrznych, modernizację instalacji wewnętrznych, poprawę standardu lokali mieszkalnych oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu. Ważnym elementem jest również dostosowanie budynku do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, w tym likwidacja barier architektonicznych oraz modernizacja wejść i ciągów komunikacyjnych.</p> <p>W przypadku obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>
Zakres realizowanych zadań społecznych	Zakres realizowanych zadań społecznych zakłada działania towarzyszące procesowi inwestycyjnemu, obejmujące pracę środowiskową z mieszkańcami, animację lokalnej wspólnoty, edukację w zakresie gospodarowania energią i utrzymania lokali, a także wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich kompetencji życiowych i społecznych. Działania te mają na celu zintegrowanie mieszkańców, pobudzenie ich aktywności oraz włączenie w proces rewitalizacji najbliższego otoczenia.

Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do niwelacji zdiagnozowanych problemów poprzez poprawę jakości zasobu mieszkaniowego, zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych dzięki oszczędności energii, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, przeciwdziałanie izolacji społecznej oraz stworzenie warunków do rozwoju lokalnej wspólnoty. Zmodernizowany budynek stanie się miejscem sprzyjającym stabilizacji życiowej mieszkańców oraz przeciwdziałając będzie negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	2 000 000,00 Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2027 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba obiektów podlegających rewitalizacji – 1 sztuka
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Warta
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> . Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami obejmuje dostosowanie ciągów komunikacyjnych, wejść i części wspólnych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, montaż elementów wspierających samodzielne funkcjonowanie, takich jak poręcze czy systemy informacji wizualnej, eliminację barier architektonicznych, zastosowanie odpowiedniego oświetlenia oraz przewidzenie rozwiązań zgodnych z zasadami projektowania uniwersalnego, tak aby budynek był w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz wszystkich mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia.

Przedsięwzięcie 2.	
Nazwa projektu	Kompleksowa rewitalizacja miasta Warta
Podmiot realizujący	Gmina Warta
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji: - Modernizacja płyty Rynku w Warcie – działka nr. 198 obręb 12 miasto Warta - Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Rynek 2 w Warcie – działka nr. 197 obręb 12 miasto Warta
Realizowane cele GPR	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej 1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji 1.4.Upowszechnianie kultury 1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym 2.1.Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej 2.2.Ochrona powietrza

	<p>2.3.Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej</p> <p>2.4.Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy</p> <p>2.5.Poprawa poziomu bezpieczeństwa</p> <p>2.6.Poprawa jakości środowiska naturalnego</p> <p>3.1.Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji oraz rozwój turystyczny</p> <p>3.2.Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3.Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4.Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Przedsięwzięcie pn. „Kompleksowa rewitalizacja miasta Warta” obejmuje zespół skoordynowanych działań inwestycyjnych i społecznych ukierunkowanych na odnowę centralnej części miasta, w szczególności płyty rynku, zabudowy mieszkaniowej przy ul. Rynek 2 oraz układu komunikacyjnego w obrębie strefy rewitalizacji. Głównym problemem, na który odpowiada projekt, jest długoletnia degradacja przestrzeni publicznych, niska atrakcyjność urbanistyczna centrum miasta, niedostateczny stan techniczny budynków i infrastruktury technicznej, a także ograniczona dostępność komunikacyjna i niewystarczające powiązania pieszo-rowerowe. Problemy te negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców, poziom aktywności społecznej i gospodarczej oraz atrakcyjność turystyczną obszaru rewitalizacji.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest całościowe odnowienie przestrzeni centralnej obszaru rewitalizacji, a tym samym Miasta Warta, poprzez modernizację płyty rynku, poprawę standardu zabudowy mieszkaniowej, bezpiecznego dojazdu i poruszania się. Zamierzeniem gminy jest stworzenie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji społecznej, rozwojowi lokalnego handlu, rekreacji oraz budowaniu atrakcyjnego wizerunku obszaru. Projekt ma również na celu zwiększenie bezpieczeństwa oraz zapewnienie infrastruktury technicznej odpowiadającej współczesnym standardom.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje przebudowę i modernizację płyty rynku w Warcie wraz z wymianą wadliwej nawierzchni, montażem elementów małej architektury, nowym oświetleniem i zielenią miejską; modernizację i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Rynek 2, w tym poprawę jego stanu technicznego, efektywności energetycznej oraz estetyki fasady; wzmacniających powiązania komunikacyjne w obrębie centrum i jego otoczenia. Całość prac ma na celu zintegrowanie przestrzeni, poprawę bezpieczeństwa użytkowników oraz estetyczne uporządkowanie historycznej tkanki miejskiej.

	W przypadku obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Zakres realizowanych zadań społecznych koncentruje się na ożywieniu przestrzeni centralnej i aktywizacji mieszkańców poprzez organizację wydarzeń lokalnych, animację społeczno-kulturalną, działania edukacyjne dotyczące korzystania z infrastruktury publicznej, inicjatywy na rzecz dbania o wspólną przestrzeń oraz działania wspierające rozwój mikroprzedsiębiorczości na rewitalizowanym obszarze. Przewiduje się również działania integracyjne skierowane do mieszkańców centrum oraz aktywności pozwalające zwiększyć poczucie odpowiedzialności za otoczenie.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Realizacja przedsięwzięcia znacząco wpłynie na niwelację zdiagnozowanych problemów poprzez poprawę funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, podniesienie standardu mieszkaniowego, zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru rewitalizacji, uporządkowanie infrastruktury technicznej oraz poprawę jakości środowiska miejskiego. Całość działań przyczyni się do aktywizacji lokalnej społeczności oraz ograniczenia negatywnych zjawisk przestrzennych i społecznych.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	10 000 000,00 Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2028 - 2029
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba osób odwiedzających Wartę rocznie – 12 000 osób Liczba obiektów zabytkowych podlegających rewitalizacji – 1 sztuka
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Warta
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> . Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują dostosowanie przestrzeni rynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zastosowanie nawierzchni antypoślizgowych, stworzenie bezprogowych przejść i pochylni, montaż poręczy oraz elementów wspierających orientację w przestrzeni, a także modernizację budynku przy ul. Rynek 2 zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Wszystkie elementy inwestycji będą spełniały wymagania dostępności i umożliwią bezpieczne korzystanie z infrastruktury wszystkim mieszkańcom, w tym osobom starszym i o ograniczonej mobilności.

Przedsięwzięcie 3.	
Nazwa projektu	Cykliczne warsztaty dla osób starszych ze specjalistami zakresu profilaktyki prozdrowotnej
Podmiot realizujący	Gmina Warta, Lokalna Grupa Działania
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji
Realizowane cele GPR	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej

	<p>1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p> <p>1.4.Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna
Główny problem	Przedsięwzięcie zakłada organizację cyklicznych warsztatów prozdrowotnych dla seniorów z obszaru rewitalizacji w Gminie Warta, prowadzonych przez specjalistów w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia. Głównym problemem, na który odpowiada projekt, jest ograniczony dostęp osób starszych do rzetelnej wiedzy medycznej, poradnictwa zdrowotnego oraz wsparcia umożliwiającego im lepszą dbałość o zdrowie i zapobieganie chorobom przewlekłym. W Warcie brakuje oferty edukacyjnej skierowanej specjalnie do seniorów, co przekłada się na niższy poziom świadomości zdrowotnej oraz trudności w utrzymaniu dobrej kondycji fizycznej i psychicznej.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie systematycznej, dostępnej i wysokiej jakości oferty edukacyjno-profilaktycznej dla mieszkańców w wieku senioralnym poprzez organizację regularnych spotkań prowadzonych przez lekarzy, dietetyków, fizjoterapeutów, psychologów i inne osoby posiadające wiedzę w obszarze zdrowia publicznego. Projekt ma wzmocnić kompetencje zdrowotne uczestników, zwiększyć ich świadomość dotyczącą działań profilaktycznych, a także umożliwić zdobycie praktycznych umiejętności związanych z dbaniem o zdrowie w życiu codziennym.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje przygotowanie odpowiednio wyposażonych przestrzeni do prowadzenia zajęć, w tym adaptację sal, zakup sprzętu multimedialnego niezbędnego do prezentacji treści edukacyjnych, a także zakup materiałów i akcesoriów wykorzystywanych podczas ćwiczeń i demonstracji praktycznych. Inwestycje te są konieczne, aby zajęcia były prowadzone w sposób komfortowy, zrozumiały i bezpieczny dla osób w podeszłym wieku.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Zakres zadań społecznych polega na realizacji cyklicznych warsztatów prowadzonych przez specjalistów z różnych dziedzin. Wśród nich przewiduje się m.in. zajęcia dotyczące prawidłowego odżywiania przygotowywane przez dietetyków, podczas których uczestnicy poznają zasady komponowania zdrowych posiłków i możliwości zapobiegania chorobom dietozależnym. Kolejnym elementem są warsztaty fizjoterapeutyczne promujące bezpieczną aktywność fizyczną dostosowaną do wieku i możliwości uczestników, pokazujące ćwiczenia wspierające sprawność i równowagę. W ramach działań społecznych przewidziano również spotkania poświęcone zdrowiu psychicznemu, prowadzone przez terapeutów i psychologów, poświęcone radzeniu sobie ze stresem, poprawie snu oraz zapobieganiu izolacji społecznej i depresji. Ważną część programu stanowią także spotkania z lekarzami dotyczące profilaktyki chorób przewlekłych, w tym nadciśnienia, cukrzycy czy schorzeń kardiologicznych, podczas których uczestnicy dowiedzą się o znaczeniu badań kontrolnych i szczepień.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ograniczenia zdiagnozowanych problemów poprzez podniesienie poziomu wiedzy zdrowotnej mieszkańców oraz ułatwienie im podejmowania działań profilaktycznych. Seniorzy uzyskają

zdiagnozowanych problemów	wsparcie merytoryczne, dzięki czemu będą mogli skuteczniej troszczyć się o swoje zdrowie, co wpłynie na poprawę ich ogólnego samopoczucia oraz jakości życia. Projekt będzie miał także pozytywny wpływ na integrację społeczną — regularne spotkania sprzyjają budowaniu więzi między uczestnikami i przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu wśród osób starszych.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	500 000,00
Okres realizacji	2028 - 2030
Prognozowane produkty i rezultaty	Prognozowane produkty i rezultaty obejmują przeprowadzenie cyklicznych warsztatów prozdrowotnych dla grupy seniorów z obszaru rewitalizacji. Efektem będzie wzrost świadomości zdrowotnej uczestników, zwiększenie ich aktywności społecznej oraz wdrożenie zdrowych nawyków wpływających na poprawę jakości życia. Projekt przyczyni się do wzmacniania lokalnej społeczności oraz budowania wizerunku obszaru rewitalizacji jako miejsca dbającego o dobrostan swoich mieszkańców. Ilość osób uczestniczących w projekcie – 80 osób
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Warta
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> . Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują pełne dostosowanie przestrzeni warsztatowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym likwidację barier architektonicznych, zastosowanie wygodnych i ergonomicznych mebli, odpowiednie oświetlenie oraz zapewnienie materiałów edukacyjnych w formatach przyjaznych dla osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu. W razie potrzeby uczestnikom zostanie zagwarantowane wsparcie asystenckie, umożliwiające im pełne uczestnictwo w zajęciach. Dodatkowo prowadzący będą dostosowywać tempo pracy i metody szkoleniowe do możliwości uczestników, aby każdy mógł korzystać z warsztatów w sposób komfortowy i zgodny ze swoimi potrzebami. Dzięki tym rozwiązaniom przedsięwzięcie będzie w pełni inkluzywne i odpowiadające na potrzeby szerokiej grupy seniorów.

Przedsięwzięcie 4.	
Nazwa projektu	Warsztaty międzypokoleniowe zakresu m.in. obsługi komputera, rękodzielnictwa, gier i zabaw z dawnych lat, sztucznej inteligencji
Podmiot realizujący	Gmina Warta, Lokalna Grupa działania
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji
Realizowane cele GPR	1.1.Działania na rzecz wsparcia integracji i aktywności społecznej oraz budowania tożsamości regionalnej 1.2.Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.3.Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji

	1.4.Upowszechnianie kultury 1.5.Przeciwdziałanie patologiom społecznym
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna
Główny problem	Przedsięwzięcie pn. „Warsztaty międzypokoleniowe z zakresu obsługi komputera, rękodzielnictwa, gier i zabaw z dawnych lat oraz podstaw sztucznej inteligencji” odpowiada na istotny problem ograniczonej integracji między różnymi grupami wiekowymi. Na obszarze rewitalizacji brakuje przestrzeni i okazji, które umożliwiłyby naturalny kontakt między młodszymi i starszymi mieszkańcami, co prowadzi do osłabienia więzi społecznych, zanikania tradycji oraz braku możliwości przekazywania umiejętności i kompetencji między pokoleniami. Dodatkowo mieszkańcy mają utrudniony dostęp do różnorodnych form edukacji i aktywności rozwijających kompetencje cyfrowe, manualne i społeczne.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest stworzenie przyjaznej przestrzeni, w której młodzi i starsi mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mogli wspólnie uczyć się, współpracować i wymieniać doświadczeniami. Warsztaty mają wzmocnić integrację międzypokoleniową, rozwijać kompetencje cyfrowe — w tym naukę obsługi komputera, Internetu i podstaw sztucznej inteligencji — oraz wspierać zachowanie i przekazywanie tradycji poprzez zajęcia z rękodzieła i tradycyjnych gier. Realizacja projektu ma prowadzić do budowania trwałych więzi społecznych, pobudzania aktywności mieszkańców i zwiększenia spójności lokalnej społeczności.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje przygotowanie odpowiednich przestrzeni do przeprowadzania warsztatów, w tym adaptację sal i zakup niezbędnego wyposażenia, takiego jak komputery, materiały do rękodzieła oraz sprzęt do organizacji gier i zabaw.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Zakres realizowanych zadań społecznych obejmuje organizację cyklicznych warsztatów prowadzonych zarówno przez profesjonalistów, jak i wolontariuszy reprezentujących różne pokolenia. W ramach projektu przewidziano m.in. warsztaty komputerowe prowadzone przez młodych mieszkańców, którzy przełożą osobom starszym umiejętności korzystania z komputera, Internetu, poczty elektronicznej, aplikacji mobilnych, a także podstawowych narzędzi sztucznej inteligencji. Równolegle organizowane będą warsztaty rękodzielnicze prowadzone przez osoby starsze, które przełożą uczestnikom tradycyjne techniki — takie jak szydełkowanie, haft, prace na drutach, wikliniarstwo czy tworzenie ozdób. Kolejnym elementem będą warsztaty poświęcone grom i zabawom z dawnych lat, podczas których seniorzy zaprezentują młodszym mieszkańcom tradycyjne gry podwórkowe, wspólne zabawy ruchowe i zajęcia integracyjne. Program uzupełnią spotkania i wydarzenia budujące więzi, takie jak pikniki międzypokoleniowe i wspólne świętowanie lokalnych tradycji.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów będzie znaczący. Projekt doprowadzi do zwiększenia kontaktów między mieszkańcami w różnym wieku, co sprzyja wzajemnej wymianie wiedzy i kompetencji oraz przeciwdziałaniu społecznemu wykluczeniu. Warsztaty cyfrowe poprawią umiejętności technologiczne seniorów, natomiast zajęcia rękodzielnicze i tradycyjne gry pozwolą młodszemu pokoleniu poznać lokalne tradycje. Działania integracyjne wzmocnią poczucie wspólnoty wśród

	mieszkańców obszaru rewitalizacji i podniosą jakość życia w obszarze objętym rewitalizacją.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	500 000,00 Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2028 - 2029
Prognozowane produkty i rezultaty	Prognozowane produkty i rezultaty obejmują prowadzenie regularnych warsztatów dostępnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w różnym wieku. Zakłada się udział zarówno dzieci, młodzieży, jak i seniorów. Rezultatem będzie wzrost zaangażowania mieszkańców w inicjatywy społeczne, zacieśnienie więzi międzypokoleniowych, rozwój nowych kompetencji oraz wzmocnienie kapitału społecznego obszaru. Projekt wpłynie także pozytywnie na wizerunek obszaru jako miejsca wspierającego aktywność mieszkańców i dbającego o zachowanie lokalnego dziedzictwa. Ilość osób uczestniczących w projekcie – 70 osób
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Warta
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> . Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną szczegółowo uwzględnione w dokumentacji technicznej i będą zgodne ze Standardami dostępności dla polityki spójności 2021–2027. Sale wykorzystywane podczas warsztatów zostaną wyposażone w ergonomiczne meble, odpowiednie oświetlenie i urządzenia ułatwiające orientację w przestrzeni. Materiały edukacyjne będą przygotowane także w formach dostosowanych do potrzeb osób słabowidzących lub słabosłyszących. Uczestnicy będą mogli skorzystać z pomocy asystentów wspierających osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi czy poznawczymi, a prowadzący dostosują tempo i formę zajęć do możliwości poszczególnych osób. Dzięki temu projekt będzie w pełni inkluzywny i zapewni możliwość aktywnego udziału wszystkim mieszkańcom niezależnie od ich potrzeb.

7.2 Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej zamieszczono charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk występujących w obszarze rewitalizacji.

W przypadku obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Budowa Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych

Przedsięwzięcie zakłada utworzenie nowoczesnego centrum wspierającego działalność lokalnych organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji w Gminie Warta. Obiekt będzie miejscem

udostępniania przestrzeni do spotkań, szkoleń i wydarzeń społecznych, umożliwi rozwój inicjatyw oddolnych i zwiększy aktywność mieszkańców. Centrum ma stać się lokalnym hubem współpracy, animacji społecznej i partnerstwa międzysektorowego, wzmacniając rolę NGO w życiu publicznym gminy.

Przebudowa Domu Kultury

Przedsięwzięcie obejmuje modernizację i przebudowę Domu Kultury w Warcie, tak aby dostosować go do współczesnych standardów funkcjonalnych, technicznych i estetycznych. W ramach prac przewiduje się unowocześnienie sali widowiskowej, pomieszczeń warsztatowych i zaplecza technicznego, a także poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zmodernizowany obiekt będzie pełnić funkcję centrum aktywności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej, umożliwiając mieszkańcom korzystanie z bogatszej oferty zajęć i wydarzeń.

Planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Modernizacja Oczyszczalni Ścieków

Przedsięwzięcie dotyczy unowocześnienia istniejącej oczyszczalni ścieków na terenie gminy Warta. Zadanie obejmuje rozbudowę i modernizację infrastruktury technologicznej, zwiększenie wydajności obiektu, poprawę jakości oczyszczania ścieków oraz dostosowanie instalacji do obecnych wymogów środowiskowych. Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa sanitarnego, ograniczenie emisji zanieczyszczeń i zapewnienie stabilnego funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej.

Modernizacja infrastruktury oświatowej

Przedsięwzięcie obejmuje kompleksowe działania inwestycyjne na rzecz poprawy warunków nauczania w placówkach oświatowych gminy Warta. Zakres może obejmować modernizację budynków szkolnych, poprawę efektywności energetycznej, doposażenie pracowni tematycznych, rozwój zaplecza sportowego oraz zapewnienie pełnej dostępności dla uczniów ze szczególnymi potrzebami. Realizacja projektu wpłynie na podniesienie jakości edukacji, zwiększenie komfortu nauki oraz stworzenie nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni dla dzieci i młodzieży.

8. Szacunkowe ramy finansowe oraz ramowy harmonogram realizacji programu

Głównym źródłem finansowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych będą środki publiczne m.in.: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, środki budżetu państwa (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki rządowe), środki województwa łódzkiego (samorząd województwa, Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków) oraz pochodzące z budżetu Gminy Warta. Niewielka część zaplanowanych działań będzie finansowana ze środków prywatnych.

Nie planuje się realizacji i finansowania projektów ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie określonym w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w ramach Działania FELD.05.03.

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji zostały zaprogramowane na cały okres realizacji Programu tj. do 2030 r.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej zamieszczono wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi kosztami ich realizacji i możliwymi źródłami finansowania.

Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość [PLN]	Możliwe źródła finansowania
1. Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mansjonarskiej 14 w Warcie	Gmina Warta	2 000 000,00	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 Działanie FELD.05.02 – 85%, Budżet Gminy Warta - 10% Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 5%
2. Kompleksowa rewitalizacja miasta Warta	Gmina Warta	10 000 000,00	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 Działanie FELD.05.02 – 85%, Budżet Gminy Warta - 10% Wojewódzki Konserwator Zabytków – 5%
3. Cykliczne warsztaty dla osób starszych ze specjalistami zakresu profilaktyki prozdrowotnej	Gmina Warta, Lokalna Grupa Działania	500 000,00	Budżet Gminy Warta - 50% Lokalna Grupa Działania – 50%
4. Warsztaty międzypokoleniowe zakresu m.in. obsługi komputera, rękodzielnictwa, gier i zabaw z dawnych lat, sztucznej inteligencji	Gmina Warta, Lokalna Grupa Działania	500 000,00	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 Działanie FELD.08.11 – 85% Budżet Gminy Warta – 15%

Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej zamieszczono wykaz pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi kosztami ich realizacji i możliwymi źródłami finansowania.

Nazwa projektu	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [mln zł]	Możliwe źródła finansowania
Budowa centrum wsparcia organizacji pozarządowych	Gmina Warta	2	Lokalna Grupa Działania – 50%, Budżet Gminy Warta - 50%
Przebudowa Domu Kultury	Gmina Warta, Warckie Centrum Kultury	3	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 40% Budżet Gminy Warta - 60%
Modernizacja Oczyszczalni Ścieków	Gmina Warta, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Warcie	9	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 40% Budżet Gminy Warta - 60%
Modernizacja infrastruktury oświatowej	Gmina Warta	2	Budżet Gminy Warta - 60% Samorząd Województwa Łódzkiego – 40%

HARMONOGRAM REALIZACJI PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ UJĘTYCH W GMINNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY WARTA DO 2030 r.

Harmonogram może ulec zmianie i jest uzależniony od konkursów ogłaszanych przez Instytucję Zarządzającą programami UE i innymi. Realizacja większości inwestycji jest uzależniona od pozyskania finansowania zewnętrznego.

Ramowy harmonogram - podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

Przedsięwzięcie	2026	2027	2028	2029	2030
1. Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Mansjonarskiej 14 w Warcie					
2. Kompleksowa rewitalizacja miasta Warta					
3. Cykliczne warsztaty dla osób starszych ze specjalistami zakresu profilaktyki prozdrowotnej					
4. Warsztaty międzypokoleniowe zakresu m.in. obsługi komputera, rękodzielnictwa, gier i zabaw z dawnych lat, sztucznej inteligencji					

Ramowy harmonogram - dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

Przedsięwzięcie	2026	2027	2028	2029	2030
Budowa Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych					
Przebudowa Domu Kultury					
Modernizacja Oczyszczalni Ścieków					
Modernizacja infrastruktury oświatowej					

9. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W programie zintegrowano różnorodne działania, które mają na celu osiągnięcie celów rewitalizacji. W rezultacie, dokument utrzymuje spójność we wszystkich aspektach odnoszących się do planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Głównym celem realizowanych działań rewitalizacyjnych jest kompleksowe rozwiązanie problemów występujących na terenach zdegradowanych.

Poniżej przedstawiono metody utrzymania spójności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w kontekście przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, międzyokresowym oraz z perspektywy źródeł finansowania.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Analiza pozwoliła zidentyfikować obszar, gdzie najbardziej skoncentrowane są negatywne zjawiska, takie jak bezrobocie, starzenie się społeczności lokalnej oraz problemy środowiskowe, techniczne, przestrzenne, funkcjonalne i ekonomiczne. Planowane działania rewitalizacyjne koncentrują się na tym terenie i są z nim ściśle powiązane. W rezultacie zrealizowania projektów, mieszkańcy terenu rewitalizacji oraz osoby z innych obszarów, szczególnie wymagające działań aktywizacyjnych, będą mogli korzystać z nowej infrastruktury i przedsięwzięć. Projekty uzupełniają się względem siebie pod względem przestrzennym i zostały opracowane w oparciu o cele ustalone w procesie partycypacji

społecznej i przeprowadzonej diagnozy. Warto podkreślić, że obszary objęte działaniami rewitalizacyjnymi wzajemnie się uzupełniają. Realizacja wszystkich przedsięwzięć pozwoli przezwyciężyć kryzys w obszarach o największym natężeniu negatywnych zjawisk w aspekcie przestrzennym, społecznym, gospodarczym, technicznym, funkcjonalnym oraz środowiskowym. W rezultacie, wskazane tereny będą cechowały się mniejszym wykluczeniem na terenie gminy. Należy zauważyć, że projekty realizowane w jednym miejscu będą miały wpływ także na inne miejscowości dotknięte negatywnymi zjawiskami. Przed wdrożeniem działań aktywizacyjnych, zostanie zapewniona odpowiednia komunikacja publiczna, ułatwiająca przemieszczanie się między obszarami i korzystanie z oferowanego wsparcia.

Ważnym narzędziem zachowania komplementarności przestrzennej jest także etapowanie prac w taki sposób, aby ich przebieg nie zaburzał funkcjonowania obszaru rewitalizacji. Harmonogramy przedsięwzięć są planowane tak, aby inwestycje nie kolidowały ze sobą, a ich realizacja umożliwiała płynne przechodzenie między kolejnymi etapami odnowy przestrzeni miejskich, infrastruktury technicznej i obiektów publicznych.

W efekcie powstaje spójny układ przestrzenny sprzyjający codziennej aktywności mieszkańców, bezpieczeństwu i atrakcyjności centrum Warty.

Dodatkowym elementem mechanizmu jest współpraca jednostek odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, inwestycje komunalne, kulturę, edukację i pomoc społeczną, co pozwala na wczesne identyfikowanie wzajemnych powiązań projektów i ich optymalne ułożenie w ramach obszaru rewitalizacji. Zintegrowany sposób zarządzania oraz wykorzystanie narzędzi GIS umożliwiają bieżące monitorowanie postępów prac oraz ocenę, czy rozmieszczenie działań jest spójne z założeniami programu.

Zastosowanie powyższych mechanizmów pozwala na prowadzenie działań rewitalizacyjnych w sposób uporządkowany, koherentny i efektywny, a także gwarantuje, że zmiany zachodzące w przestrzeni obszaru zostaną wykorzystane w sposób maksymalnie zintegrowany na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Analiza problemów na terenie rewitalizacji i całej gminy umożliwiła zidentyfikowanie przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do niwelowania problemów. Pochodzą one z rozwiązań zaproponowanych przez mieszkańców podczas spotkań i warsztatów rewitalizacyjnych. Planowane działania powstały po szczegółowym przeanalizowaniu danych statystycznych, które posłużyły do opracowania części analitycznej diagnozy oraz działań partycypacyjnych realizowanych podczas przygotowywania programu. Uwzględniają one również potencjał rozwoju obszaru rewitalizacji oraz potrzeby zgłaszane w aspektach społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Wdrażane przedsięwzięcia wpłyną znacząco na eliminację negatywnych zjawisk, zidentyfikowanych w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy oraz realizacji konkretnych działań i przedsięwzięć.

Biorąc pod uwagę istniejące problemy społeczne na obszarze rewitalizacji, niezbędne było podjęcie działań skoncentrowanych na rozwiązaniu problemów wykluczenia społecznego i bezrobocia. Poprzez działania ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową możliwe będzie aktywizowanie osób długotrwale wykluczonych, co jest szczególnie trudne ze względu na brak aktualnych kompetencji zawodowych. W związku ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, na obszarze rewitalizacji konieczne jest rozwiązanie problemów związanych z integracją seniorów z lokalną społecznością. Brak działań w tym zakresie prowadziłby do trwałego wykluczenia tych osób, dlatego ich realizacja jest istotna w ramach programu rewitalizacji. Podsumowując, łączna realizacja działań umożliwi kompleksowe

wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez aktywizację społeczności, zapewnienie wsparcia oraz wykorzystanie potencjału aktywnych organizacji. Trwała eliminacja wykluczającej infrastruktury pozwoli na skuteczne zwalczanie sytuacji kryzysowych, a wykorzystanie potencjałów do realizacji projektów przyczyni się do kompleksowego wyprowadzenia obszaru z kryzysu.

Istotnym narzędziem komplementarności problemowej jest łączenie działań miękkich i twardych. Przykładowo modernizacja przestrzeni publicznych lub budynków użyteczności publicznej jest jednocześnie powiązana z działaniami integracyjnymi, aktywizującymi oraz edukacyjnymi, co pozwala na pełne wykorzystanie potencjału odnowionej infrastruktury. W ten sposób inwestycje techniczne wzmacniają efekty działań społecznych, a programy społeczne zwiększają trwałość i funkcjonalność inwestycji technicznych.

Kolejnym mechanizmem jest hierarchizacja problemów i przypisanie do nich konkretnych kategorii projektów. Priorytetowo traktowane są te problemy, które w największym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców – takie jak wykluczenie społeczne, trudna sytuacja rodzin, niski poziom aktywności zawodowej, zaniedbanie przestrzeni wspólnych czy niedobór usług społecznych. Przyjęcie tej logiki powoduje, że alokacja środków i wysiłków jest skoordynowana, racjonalna i adekwatna do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Komplementarność problemowa jest wzmacniana również poprzez prowadzenie działań skierowanych do różnych grup społecznych, ale ukierunkowanych na wspólne cele – poprawę jakości życia, ograniczenie negatywnych zjawisk i tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego. Działania dla seniorów, młodzieży, rodzin, osób bezrobotnych czy osób z niepełnosprawnościami uzupełniają się wzajemnie i tworzą system wsparcia obejmujący wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ważnym mechanizmem jest również stały monitoring i analiza problemów w trakcie realizacji programu, umożliwiająca korygowanie działań i dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej. Pozwala to zachować elastyczność i sprawić, że program zawsze odpowiada na aktualne wyzwania.

Zastosowanie wymienionych mechanizmów sprawia, że działania przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Warta nie tylko odnoszą się do wszystkich najważniejszych problemów, ale także wzajemnie wzmacniają swoje efekty, prowadząc do realnej i trwałej poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

Komplementarność instytucjonalno-proceduralna stanowi kluczowy element skutecznego wdrażania procesu rewitalizacji na terenie Gminy Warta. Obejmuje ona odpowiednie zorganizowanie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć, jasne procedury działania oraz koordynację zadań w ramach różnych poziomów administracyjnych i sektorów. Zapewnienie spójności instytucjonalnej pozwala na efektywniejsze wykorzystanie zasobów, unikanie powielania zadań oraz zwiększanie skuteczności interwencji.

Podstawowym mechanizmem jest precyzyjne określenie ról i obowiązków jednostek realizujących program rewitalizacji, w tym Urzędu Miejskiego w Warcie, jako podmiotu wiodącego odpowiedzialnego za nadzór, koordynację, monitoring oraz komunikację między partnerami. Urząd pełni funkcję centrum zarządzania całym procesem, zapewniając nadzór nad zgodnością projektów z zapisami GPR oraz dokumentami towarzyszącymi, a także dba o terminowość i poprawność proceduralną działań.

Kluczową rolę odgrywa również współpraca z partnerami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi. Gmina Warta będzie współpracować m.in. z Lokalną Grupą Działania „Przymierze Jeziorsko”, która wspiera działania społeczne, animacyjne i rozwojowe, a także stanowi źródło wiedzy o potrzebach mieszkańców oraz możliwościach pozyskiwania środków zewnętrznych. Istotnym partnerem jest także Zakład

Wodociągów i Kanalizacji w Warcie, który odpowiada za realizację przedsięwzięć technicznych oraz doradztwo w zakresie technologii i wymogów środowiskowych.

Poważne znaczenie mają również instytucje kultury, w tym Warckie Centrum Kultury, które odegra rolę w realizacji działań społecznych, integracyjnych, edukacyjnych i animacyjnych, a także w utrzymaniu efektów rewitalizacji w przestrzeniach publicznych i obiektach kultury. Na poziomie krajowym partnerem będą instytucje rządowe, w tym Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które może wspierać działania dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury kultury.

Komplementarność proceduralna jest wzmocniana poprzez stosowanie jednolitych zasad planowania, zarządzania i rozliczania przedsięwzięć. Procedury wewnętrzne obejmują m.in. cykliczne spotkania zespołów projektowych, konsultacje z mieszkańcami, stały monitoring wskaźników realizacji, a także raportowanie postępów do organów nadzorczych. Pozwala to na bieżące reagowanie na trudności oraz skuteczne podejmowanie decyzji.

Ważnym elementem jest także zapewnienie spójności między lokalnymi dokumentami strategicznymi, takimi jak plan ogólny, strategie sektorowe i plany inwestycyjne. Dzięki temu projekty rewitalizacyjne są wdrażane w sposób zgodny z politykami gminy i innymi planowanymi działaniami.

Komplementarność instytucjonalna opiera się także na otwartości na współpracę międzysektorową – z organizacjami społecznymi, instytucjami kultury, jednostkami edukacyjnymi, przedsiębiorcami oraz instytucjami rynku pracy. Każdy partner wnosi swoje kompetencje, zasoby i doświadczenie, co pozwala realizować projekty w sposób bardziej kompletny, wielowątkowy i odpowiadający faktycznym potrzebom mieszkańców.

Zastosowane mechanizmy instytucjonalno-proceduralne zapewniają, że wszystkie działania podejmowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta są ze sobą zgodne, właściwie skoordynowane i prowadzone w sposób efektywny, co w konsekwencji zwiększa szanse na trwałe i pozytywne zmiany w obszarze rewitalizacji.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Gmina Warta przyjęła strategiczne podejście do zapewnienia komplementarności działań również w perspektywie międzyokresowej. Działania te są projektowane i wdrażane w sposób umożliwiający ich wzajemne uzupełnianie się oraz kontynuację w kolejnych etapach, co pozwala na skuteczne i trwałe rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

W ostatnich latach gmina Warta zrealizowała lub realizuje szereg inwestycji infrastrukturalnych, które stanowią solidną podstawę dla dalszych działań rewitalizacyjnych. Poniżej przedstawiono przykładowe projekty z informacją o źródle dofinansowania na ich realizację:

- „Rewitalizacji Miasta Warta-etap I” – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 w ramach VI Osi Odnowa obszarów miejskich, działanie VI.1 Rewitalizacja obszarów problemowych. Jednym z jego głównych celów było podjęcie działań, które poprawią atrakcyjność turystyczną miasta, jego ład architektoniczny i przestrzenny.
- „Rewitalizacja Miasta Warta – etap II” - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Krajowy Budżet Państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie VI.3: Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, Poddziałanie VI.3.2: Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego. Projekt zakładał zwiększenie jakości obsługi mieszkańców w zakresie infrastruktury kultury, podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej jak i również odnowę dziedzictwa kulturowego Miasta Warta. Inwestycja objęła: Remont budynku Administracyjno-Socjalnego przy ul. Skarżyńskiego w Warcie, Przebudowę starej remizy OSP w Warcie

z przeznaczeniem na bibliotekę miejską oraz salę Konferencyjno-szkoleniową, Remont budynku Urzędu Gminy i Miasta Warta oraz Przebudowę ulic Klasztornej, Garncarskiej, Krótkiej wraz z infrastrukturą.

- "Cyberbezpieczny Samorząd" – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) Priorytet II: Zaawansowane usługi cyfrowe, Działanie 2.2. – Wzmocnienie krajowego systemu cyberbezpieczeństwa;
- „Termomodernizacja budynku szkolnego w Warcie przy ul. Koźmińskiej” - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020;
- „Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii w Gminie Warta” - sfinansowano w ramach reakcji Unii na pandemię COVID-19;
- "Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Warta" - projekt współfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi;
- „Budowa przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków w gminie Warta” - projekt współfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi;
- „Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego w Gminie i Mieście Warta poprzez zakup ciężkiego samochodu specjalnego pożarniczego, ratowniczo-gaśniczego” - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie V.1: Gospodarka Wodna i Przeciwdziałanie Zagrożeniom, Poddziałanie V.1.2: Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego;
- „Budowa Centrum Szkoleniowo-Wystawienniczego i Turystyki Wodnej w porcie jachtowym „Jeziorsko” w miejscowości Ostrów Warcki wraz z infrastrukturą towarzyszącą” w ramach Zagospodarowania turystycznego rzeki Warty oraz Zbiornika Jeziorsko - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020;
- „Zagospodarowanie turystyczne rzeki Warty oraz Zbiornika Jeziorsko” - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie VI.2 : Rozwój gospodarki turystycznej, Poddziałanie VI.2.1 Rozwój gospodarki turystycznej
- „Przebudowa drogi gminnej nr 114532E w miejscowości Warta ul. Terenowa” - zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach działania typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”;
- „Przebudowa ulicy Tarnowskiego w Warcie” - zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach działania typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.”;
- „JEZIORSKO- zacumuj na dłużej- WODA, KULTURA, NATURA” – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, Oś priorytetowa III. Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość, Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw;

- „Nowe miejsca edukacji przedszkolnej w Gminie Warta” – Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa XI: Edukacja Kwalifikacje Umiejętności, Działanie XI.1:Wysoka jakość edukacji Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna;
- „Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Ostrów Warcki – Jeziorsko” - zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach działania typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”;
- „Przebudowa targowiska miejskiego w mieście Warta” - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- „Poprawa efektywności energetycznej budynku szkolnego w Cielcach – Termomodernizacja Szkoły Podstawowej” – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.2. Termomodernizacja budynków;
- „Tworzenie miejsc żłobkowych dla dzieci do lat 3 w Gminie Warta” - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa X Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie, Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3;
- „Promocja Gospodarcza Gminy i Miasta Warta Szansą na Ożywienie Obszarów Peryferyjnych Województwa Łódzkiego” - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020.

GPR zakłada wykorzystanie efektów tych inwestycji jako punktu wyjścia do dalszych działań rewitalizacyjnych. Program przewiduje m.in. modernizację i remont wielorodzinnych budynków mieszkalnych, odnowienie przestrzeni centralnej obszaru rewitalizacji poprzez modernizację płyty Rynku. Przedsięwzięcia społeczne są zatem spójne z tymi realizowanymi w ramach dofinansowania ze środków UE.

Co istotne Gmina Warta posiadała już „Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Warta na lata 2017-2022”, a zatem w sposób przemyślana zaplanowana została kontynuacja dalszych prac rewitalizacyjnych.

Podstawowym mechanizmem jest zatem planowanie działań w perspektywie wieloletniej, z podziałem na etapy odpowiadające zarówno możliwościom finansowym gminy, jak i kolejności potrzeby interwencji. Projekty infrastrukturalne wymagające większych nakładów finansowych realizowane są równolegle lub po działaniach przygotowawczych, takich jak diagnozy, konsultacje społeczne czy projekty koncepcyjne, natomiast działania społeczne towarzyszą im na każdym etapie, aby utrwalać efekty i wspierać aktywność mieszkańców już w czasie realizacji inwestycji.

Ważnym narzędziem komplementarności międzyokresowej jest zapewnienie ciągłości i kontynuacji działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych po zakończeniu finansowania zewnętrznego. Partnerzy lokalni — w tym Warckie Centrum Kultury, szkoły, organizacje pozarządowe oraz Lokalna Grupa Działania „Przymierze Jeziorsko” — będą odpowiedzialni za prowadzenie programów i inicjatyw opartych na rezultatach projektów rewitalizacyjnych. Dzięki temu działania miękko nie kończą się wraz z projektem, lecz stanowią element długofalowej polityki społecznej gminy.

Mechanizmem wzmacniającym komplementarność międzyokresową jest również konsekwentne monitorowanie rezultatów oraz ocena stopnia osiągnięcia wskaźników. Regularna analiza postępów umożliwia dostosowywanie planów działania, wprowadzanie korekt, a także planowanie kolejnych etapów rewitalizacji w oparciu o faktyczne potrzeby, a nie jedynie założenia projektowe. Taki model pracy pozwala na zachowanie ciągłości i elastyczność reakcji na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze.

Istotną rolę odgrywa także integracja projektów rewitalizacyjnych z innymi strategiami i planami gminy, takimi jak strategie rozwoju, polityki społeczne, plany inwestycyjne czy programy ochrony środowiska. Powiązanie celów i działań z dokumentami strategicznymi na kolejne lata zapewnia zgodność kierunków działania oraz kontynuację podejmowanych interwencji w kolejnych okresach programowania.

W ramach mechanizmów międzyokresowych zadbano również o to, aby inwestycje infrastrukturalne były projektowane w sposób umożliwiający ich dalszy rozwój czy rozbudowę w przyszłości. Obejmuje to m.in. możliwość sukcesywnej modernizacji infrastruktury technicznej, dostosowywania obiektów publicznych do nowych funkcji lub zwiększenia ich dostępności w kolejnych latach.

Zastosowanie powyższych mechanizmów sprawia, że działania podejmowane w ramach procesu rewitalizacji gminy Warta są nie tylko spójne w ujęciu jednego okresu programowania, ale tworzą także solidną podstawę dla długotrwałych i trwałych zmian, obejmujących kolejne lata rozwoju gminy. Dzięki temu rewitalizacja zyskuje charakter procesu ciągłego, a nie jednorazowej interwencji.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Warta stanowi logiczną kontynuację dotychczasowych działań inwestycyjnych i społecznych, wpisując się w długofalową strategię rozwoju gminy. Program ten wykorzystuje efekty wcześniejszych inwestycji jako fundament dla dalszych działań, zapewniając spójność i komplementarność działań rewitalizacyjnych w perspektywie międzyokresowej.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta zaplanowano szereg interwencji mających na celu przeobrażenie obszaru rewitalizacji i wyprowadzenie go z sytuacji kryzysowej. Skumulowanie niekorzystnych zjawisk w wymiarach społecznym, ekonomicznym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym oraz technicznym generuje potrzebę zwiększonych inwestycji finansowych w działania na wskazanym terenie.

Finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oparte będzie przede wszystkim na zasobach własnych gminy Warta, uzupełnionych środkami pochodzącymi z funduszy Unii Europejskiej (Program Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027). Przewiduje się również możliwość pozyskiwania środków z budżetu centralnego, samorządu województwa łódzkiego, w zależności od pojawiających się możliwości i potrzeb. Zestawienie tabelaryczne projektów zawarte w rozdziale 8 zawiera propozycje potencjalnych źródeł finansowania dla poszczególnych inicjatyw.

10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację GPR będzie pełnił wyodrębniony, specjalnie powołany zespół koordynujący. Prace Zespołu będą przebiegać wg utworzonego regulaminu. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji dokumentu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach GPR,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji GPR,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania GPR,

- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji GPR.

INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WARTA

Urząd Miejski w Warcie, jako instytucja wdrażająca GPR, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w GPR w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku GPR, kluczową postacią w procesie jego realizacji i monitoringu jest Burmistrz Warty. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania GPR, jego wdrażania, jak również oceny jego realizacji. Do najważniejszych zadań Burmistrza w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem GPR oraz wyznaczenie koordynatora jego realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Dokumentu odgrywać powinien koordynator GPR jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań w nim wyznaczonych i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w Gminie i Mieście.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji GPR;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację GPR, w tym uwzględnienie partycypacji społecznej w monitorowaniu procesu rewitalizacji;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji GPR;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność. System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji został uwzględniony w ogólnym systemie zarządzania Gminą Warta, co pozwala na zachowanie spójności procedur, efektywne współdziałanie oraz wzajemne uzupełniania się działań różnych instytucji.

Zarządzanie GPR odbywać się będzie w ramach obowiązków własnych pracowników Urzędu Miejskiego w Warcie. Nie przewiduje się tworzenia dodatkowych etatów na potrzeby zarządzania GPR. Poniżej przedstawiono koszty, które mogą się pojawić.

Tabela 55 Koszty zarządzania GPR (w tys. PLN):

KOSZT	rok				
	2026	2027	2028	2029	2030
działania promocyjne	3	5	8	5	7
monitoring	2	2	2	2	2
ewaluacja	0	0	0	0	10
prace eksperckie	0	0	5	5	5
materiały biurowe	1	1	1	1	1
koszty działania Komitetu Rewitalizacji	2	3	3	3	2

Źródło: Opracowanie własne

11. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji

MONITOROWANIE

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu czy programu rewitalizacji i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania GPR oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Warcie, w ramach obowiązków własnych. Monitorowanie zostało zatem uwzględnione w ogólnym systemie zarządzania Gminą Warta. Komórki merytoryczne i jednostki organizacyjne gminy oraz ewentualnie inne podmioty zaangażowane do współpracy będą dostarczały danych niezbędnych do realizacji monitoringu sterującego. W oparciu o uzyskane informacje Koordynator GPR opracuje Raport z monitoringu GPR. Raport z corocznego monitoringu GPR będzie zawierał informacje od wszystkich podmiotów biorących udział w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i będzie dotyczyć postępu w realizacji przedsięwzięć w danym roku kalendarzowym. Raport ten zostanie przedstawiony Komitetowi Rewitalizacji. Ze spotkania zostanie sporządzony protokół.

Zgodnie z art. 22 i 23 ustawy o rewitalizacji co najmniej raz na 3 lata gminny program rewitalizacji będzie podlegać ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Warty. Będzie to ocena o charakterze jakościowym, skoncentrowana na dokonaniu oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, wpływu realizowanych działań rewitalizacyjnych na stopień osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i kierunków działań GPR wraz z odniesieniem się do oceny kierunków i dynamiki zmian na obszarze rewitalizowanym. Ocena sporządzona przez Burmistrza Warty będzie podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz Warty wystąpi do Rady Miejskiej w Warcie z wnioskiem o jego zmianę, załączając ww. opinię. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miejska w Warcie uchyli uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Warty. Zmiana gminnego programu rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim był on uchwalany.

Zebrania Komitetu Rewitalizacji odbywać się będą zgodnie z Regulaminem określającym zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwalonym Uchwałą Nr LXIII/439/2024 rady Miejskiej w Warcie z dnia 19 stycznia 2024 r. w sprawie określania zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Warcie. Obsługę organizacyjną i techniczną Komitetu Rewitalizacji zapewnia Burmistrz Warty. Obsługa ta obejmuje:

- 1) powołanie Komitetu zarządzeniem Burmistrza Warty;
- 2) zwoływanie posiedzeń Komitetu i udostępnianie członkom materiałów będących przedmiotem obrad oraz niezbędnych narzędzi technicznych;
- 3) gromadzenie i przechowywanie dokumentacji z posiedzeń Komitetu;
- 4) udostępnianie dokumentacji Komitetu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Obowiązkiem sekretarza powołanego w strukturze Komitetu jest prowadzenie dokumentacji z posiedzeń Komitetu, w tym:

- 1) stwierdzanie kworum na podstawie listy obecności;
- 2) sporządzanie protokołu z posiedzeń;
- 3) formułowanie stanowiska Komitetu.

Dnia 10.04.2024 r. Burmistrz Warty wydał zarządzenie nr 56/2024 w sprawie powołania komitetu Rewitalizacji. Komitet powołano w składzie 5 osobowym, znajduje się w nim 2 przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 3 przedstawiciele Burmistrza Warty.

OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ, EWALUACJA, WPROWADZANIE MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY ZACHODZĄCE W OTOCZENIU PROGRAMU

W procesie monitorowania Programu przewidziano następujące fazy:

Ocenę wstępną

Rozpoczęcie programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy częściowej realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programu i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu/projektu. Logika programu/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność programu/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron;
- oszacowanie możliwości i ograniczeń;
- usprawnienie zarządzania;
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego;
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności;
- wsparcie alokacji zasobów finansowych;
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w GPR cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyień w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

12. Zakres zmian w innych uchwałach

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta na lata 2023-2027, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w innych uchwałach.

13. Specjalna strefa rewitalizacji

Kierując się ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji nie ustanawia się specjalnej strefy rewitalizacji w Gminie Warta.

14. Sposób realizacji programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

14.1 Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Warta, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Warta. Należy jednak pamiętać, iż GPR musi być zgodny z Planem Ogólnym Gminy Warta.

14.2 Zmiany w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego gminy

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian, w razie zmian / aktualizacji w dokumencie GPR.

15. Partycypacja społeczna

Proces rewitalizacji obszarów zdegradowanych to wieloletnie działanie, mające na celu przywrócenie tych obszarów do życia oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Udział różnych grup interesariuszy w tym procesie jest kluczowy dla jego sukcesu. Oto sposoby włączania interesariuszy w różnych etapach procesu rewitalizacji:

1. Diagnozowanie:

Diagnozowanie stanowi pierwszy i fundamentalny krok w procesie rewitalizacji, umożliwiający dokładne zrozumienie specyfiki obszaru oraz potrzeb jego mieszkańców i innych interesariuszy. To w tym etapie zbierane są informacje, które kształtują dalsze decyzje. Mieszkańcy oraz społeczność lokalna stanowią serce każdego obszaru rewitalizacji. Ich doświadczenie, wiedza na temat lokalnych problemów i aspiracje są nieocenione.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 19/2023 z dnia 08.02.2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Warta – w okresie od dnia 16.02.2023 r. do dnia 20.03.2023 r. przeprowadzono konsultacje z interesariuszami rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Konsultacje przeprowadzone były w formie:

- a) Zbierania od dnia 16.02.2023 r. do dnia 20.03.2023 r. do godz. 15:00 uwag w formie papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
- b) Zbierania od dnia 16.02.2023 r. do dnia 20.03.2023 r. do godz. 15:00 uwag ustnych.
- c) Spotkania dla osób zapisanych przez formularz elektroniczny, w Sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Warcie, które będzie przeprowadzona również za pomocą środków porozumiewania się na odległość zapewniających jednoczesną transmisję wizji i dźwięku.

Osobą wyznaczoną do udzielania wyjaśnień i przyjmowania uwag była Anna Błazik. Materiał stanowiący przedmiot konsultacji był dostępny na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w zakładce konsultacje społeczne na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Warcie www.gminawarta.pl oraz w pokoju numer 7 Urzędu Miejskiego w Warcie Rynek Wł. St. Reymonta 1, 98-290 Warta w godzinach pracy urzędu.

W terminie określonym w zarządzeniu numer 19/2023 z dnia 8 lutego 2023 roku nie zgłoszono żadnej opinii i uwagi dotyczącej przedmiotu przeprowadzonych konsultacji.

2. Programowanie:

Etap programowania w procesie rewitalizacji jest kluczowy, ponieważ w tym momencie określa się konkretne działania, które mają zostać podjęte w ramach odnowy obszaru. Aktywne zaangażowanie różnych grup interesariuszy w ten proces gwarantuje, że planowane działania będą odpowiadały faktycznym potrzebom społeczności oraz przyniosą pozytywne skutki dla obszaru. Dla mieszkańców programowanie jest okazją do aktywnego kształtowania przyszłości ich miejsca zamieszkania.

Partycypacja społeczna na etapie programowania odgrywa kluczową rolę, ponieważ pozwala włączyć mieszkańców i interesariuszy w proces planowania działań, które mają realnie poprawić jakość życia na obszarach zdegradowanych. Na etapie programowania GPR jej celem jest zapewnienie, aby dokument był zgodny z rzeczywistymi oczekiwaniami społeczności lokalnej oraz lokalnymi uwarunkowaniami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. W Gminie Warta partycypacja społeczna na etapie programowania obejmuje konsultacje społeczne:

- spotkania otwarte, warsztaty stacjonarne,
- możliwość zgłaszania uwag, problemów i pomysłów przez formularz konsultacyjny oraz osobiście,
- zbieranie uwag i propozycji projektów rewitalizacyjnych.

- Komitet Rewitalizacji

Zgodnie z Art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji przystąpiono do prac zmierzających do powołania Komitetu Rewitalizacji.

Dnia 24 listopada 2023 r. Burmistrz Warty wydał Zarządzenie Nr 213/2023 w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji w Warcie. Konsultacje miały na celu zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących określenia zasad wyznaczania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Konsultacje prowadzono w formie zbierania uwag, opinii i propozycji w formie papierowej i elektronicznej. Przeprowadzono warsztaty stacjonarne z możliwością udziału w warsztatach on-line dla osób chętnych. Udostępniono również możliwość przekazywania uwag w formie ustnej.

Termin trwania konsultacji społecznych: 24.11.2023 r. do 29.12.2023 r.. W terminie określonym w ww. Zarządzeniu nie zgłoszono żadnej opinii i uwagi dotyczącej przedmiotu przeprowadzonych konsultacji. Dnia 19 stycznia 2024 r. Rada Miejska w Warcie podjęła Uchwałę Nr LXIII/439/2024 w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Warcie.

Uchwała zawiera zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji. Zgodnie z uchwałą Komitet Rewitalizacji, zwany dalej Komitetem, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z Burmistrzem Warty oraz Radą Miejską w Warcie w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Warty w zakresie związanym z procesem rewitalizacji.

W skład Komitetu wejdą przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj.. Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Zgodnie z § 2.1. uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, w skład komitetu wejdzie nie więcej niż 25 członków.

Dnia 10.04.2024 r. Burmistrz Warty wydał zarządzenie nr 56/2024 w sprawie powołania komitetu Rewitalizacji. Komitet powołano w składzie 5 osobowym, znajduje się w nim 2 przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz 3 przedstawiciele Burmistrza Warty.

Obsługę organizacyjną i techniczną Komitetu zapewnia Burmistrz Warty. Obsługa ta obejmuje:

- 1) powołanie Komitetu zarządzeniem Burmistrza Warty;
- 2) zwoływanie posiedzeń Komitetu i udostępnianie członkom materiałów będących przedmiotem obrad oraz niezbędnych narzędzi technicznych;
- 3) gromadzenie i przechowywanie dokumentacji z posiedzeń Komitetu;
- 4) udostępnianie dokumentacji Komitetu w Biuletynie Informacji Publicznej.

- Gminny Program Rewitalizacji

Dnia 12 czerwca 2023 r. Rada Miejska w Warcie podjęła uchwałę Nr LIV/380/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warty.

Zgodnie z art. 6 oraz art. 17 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji projekt Gminnego Programu Rewitalizacji został poddany konsultacjom społecznym oraz przekazany do zaopiniowania do wskazanych w ustawie instytucji.

Na podstawie Zarządzenia Nr 38/2026 Burmistrza Warty z dnia 10 marca 2026 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta* w okresie od 16 marca 2026 r. do 20 kwietnia 2026 r. prowadzono ww. konsultacje społeczne. Celem konsultacji było zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących procesu rewitalizacji, wymiana wiedzy i informacji oraz poznanie opinii w sprawie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta.

Konsultacje prowadzono w formie:

1. zbierania uwag w postaci pisemnej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego udostępnionego na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Warcie (<https://gminawarta.pl/>) i w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.gminawarta.pl/>) oraz w Urzędzie Miejskim w Warcie (Sekretariat). Wypełniony formularz należało dostarczyć:
 - a. drogą elektroniczną na adres: gmina@gminawarta.pl (decydowała data wpływu do Urzędu Miejskiego) lub
 - b. drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Warcie, Rynek im. Władysława Stanisława Reymonta 1, 98-290 Warta, (decydowała data wpływu do Urzędu Miejskiego) lub
 - c. osobiście do Urzędu Miejskiego w Warcie, Rynek im. Władysława Stanisława Reymonta 1, 98-290 Warta, pokój nr 1, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu z dopiskiem „Konsultacje Społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta”.
2. spotkanie otwarte/debata przeprowadzone stacjonarnie w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Warcie, Rynek im. Władysława Stanisława Reymonta 1, 98-290 Warta w dniu 30.03.2026 r. o godz. 14.30.
3. zbieranie uwag ustnych – opinie przyjmował Wydział Infrastruktury i Rozwoju, Referat Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej i Zamówień Publicznych, Urząd Miejski w Warcie, Rynek im. Władysława Stanisława Reymonta 1, 98-290 Warta, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu w terminie konsultacji.

W wyniku prowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły uwagi w żadnej z ww. form.

Spotkanie konsultacyjne przeprowadzono w dniu 30 marca 2026 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Warcie. Nie zgłoszono uwag ani zastrzeżeń dotyczących treści projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Omówiono zarówno formalne jak i praktyczne aspekty projektu GPR, w tym m.in. mechanizmy finansowania oraz zasady wdrażania i monitorowania programu.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Burmistrz Warty wystąpił o zaopiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta do podmiotów, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy, wskazując termin przedstawienia opinii. Zgodnie z art. 18 ust. 3 nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za równoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem projektu gminnego programu rewitalizacji. Projekt GPR przekazano do następujących instytucji:

- Wojewoda Łódzki,
- Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi,
- Zarząd Województwa Łódzkiego,
- Zarząd Powiatu Sieradzkiego,
- Starostwo Powiatowe w Sieradzu,
- Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Łodzi,
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi,
- Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi,

- PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź-Teren,
- Nadwiślański Oddział Straży Granicznej,
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi,
- Agencja Wywiadu,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sieradzu,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Sieradzu,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi,
- Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji w Łodzi,
- PKP Polskie Linie Kolejowe S. A.,
- Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego,
- Krajowy Zasób Nieruchomości,
- Polskie Sieci Elektroenergetyczne S. A.,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi,
- Orange,
- Enea S. A.,
- Komitet Rewitalizacji w Warcie.

Uwagi do projektu GPR wpłynęły od: Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi. Po dokonaniu stosownych korekt i uzupełnień uzyskano opinię pozytywną dla projektu Gminnego Programu Gminy Warta. Otrzymano również pozytywną opinię z uwagami do uwzględnienia, która wpłynęła z Zarządu Województwa Łódzkiego.

Sporządzano raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych oraz proces opiniowania i udostępniono go w biuletynie informacji publicznej, na stronie internetowej oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Warcie.

Informacje dotyczące kolejnych etapów prac nad GPR będą udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Warcie.

3. Wdrażanie:

Celem upowszechnienia informacji na temat Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta przewidziano realizację następujących działań na etapie wdrażania GPR:

- opublikowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Warcie,
- aktualizację informacji o rewitalizacji - zamieszczanie na stronie urzędu informacji dotyczących nowych przedsięwzięć realizowanych w ramach programu,
- bieżące informowanie mieszkańców w mediach społecznościowych o postępach w realizacji programu oraz wynikach jego monitoringu.

Wdrażanie to etap, w którym plany i strategie rewitalizacji przechodzą do fazy realizacji. Aktywny udział różnych grup interesariuszy zapewnia, że działania są skutecznie realizowane i dostosowane do dynamicznie zmieniających się potrzeb społeczności.

Mieszkańcy, będąc najbardziej zaangażowanymi interesariuszami, odgrywają kluczową rolę w fazie wdrażania. Mogą oni uczestniczyć w projektach społecznych, takich jak tworzenie miejsc spotkań czy inicjowanie kulturalnych wydarzeń w odnawianym obszarze. Ponadto, aktywne zaangażowanie mieszkańców w prace związane z rewitalizacją, np. malowanie murów czy sadzenie drzew, wzmacnia poczucie wspólnoty i przynależności do danego miejsca. Gmina kreować będzie spotkania, w późniejszym okresie inicjatywa ma wypływać od samych mieszkańców. W trakcie prac rewitalizacyjnych lokalne przedsiębiorstwa mogą napotkać trudności związane z dostępem do swoich lokali czy utrudnieniami dla klientów. Dlatego ważna jest ciągła współpraca z nimi w zakresie planowania

inwestycji, by minimalizować te trudności. Wsparcie dla przedsiębiorstw, np. w postaci informowania klientów o tymczasowych zmianach czy udostępniania alternatywnych dróg dojazdu, jest kluczowe dla utrzymania ciągłości działalności gospodarczej w obszarze rewitalizacji. NGO często odgrywają kluczową rolę w realizacji projektów społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Współpraca z nimi pozwala na skuteczne wdrażanie inicjatyw, które odpowiadają na konkretne potrzeby społeczności. Mogą to być np. warsztaty dla młodzieży, projekty integracyjne dla różnych grup społecznych czy inicjatywy artystyczne, które odżywiają przestrzeń miejską i wzbogacają kulturalnie obszar rewitalizacji. W fazie wdrażania kluczowe jest ciągle monitorowanie postępów, komunikacja z interesariuszami oraz gotowość do dostosowywania działań w odpowiedzi na napotkane wyzwania i zmieniające się potrzeby społeczności.

Bardzo istotną rolę odegra tu Komitet Rewitalizacji, który przypomnijmy, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy Warta oraz pełni funkcję opiniotwórczo doradczą Burmistrza Warty.

Społeczny udział w fazie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie widoczny poprzez zaangażowanie m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych zainteresowanych stron w wykonywanie konkretnych działań rewitalizacyjnych. Prace związane z przekształcaniem obiektów i przestrzeni, nadawaniem im nowych funkcji, a także prowadzone projekty społeczne przyczynią się do ożywienia przestrzeni publicznych, zwiększenia ich atrakcyjności i funkcjonalności oraz poprawy komfortu życia mieszkańców. Przedsięwzięcia mają na celu przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, zmniejszać dystans społeczny między grupami wiekowymi, aktywizować osoby starsze i młodsze, a także przyczynić się do budowania bardziej otwartego, solidarnego społeczeństwa lokalnego. Przedsięwzięcia społeczne zakładają bezpośredni udział mieszkańców obszaru w ich realizacji.

Informacje dotyczące przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą przekazywane mieszkańcom za pomocą różnych dostępnych kanałów komunikacji, tak aby dotarły do wszystkich grup społecznych, niezależnie od wieku, pozycji społecznej, przekonań czy rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

4. Monitorowanie:

Włączanie interesariuszy w proces rewitalizacji pozwala na lepsze zrozumienie potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, co z kolei przekłada się na skuteczność i akceptację działań rewitalizacyjnych. Monitorowanie to etap, na którym ocenia się postępy i efekty przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz gromadzi informacje, które mogą wpłynąć na ewentualne korekty lub kolejne etapy prac. Aktywne uczestnictwo różnych grup interesariuszy jest tu niezwykle ważne, aby mieć pełny obraz skutków wdrożonych działań.

Mieszkańcy są najbardziej bezpośrednimi beneficjentami rewitalizacji, dlatego ich opinie i doświadczenia są kluczowe. Ankietywanie pozwala na systematyczne zbieranie informacji o tym, jak mieszkańcy oceniają przeprowadzone działania. Spotkania ewaluacyjne umożliwiają głębszą dyskusję i wymianę doświadczeń, a także identyfikację ewentualnych problemów czy potrzeb, które wymagają dalszej interwencji. Monitorowanie dostępności i jakości przestrzeni publicznej pozwala ocenić, czy przeprowadzone działania rewitalizacyjne rzeczywiście przyniosły pożądane efekty, czyli czy przestrzeń stała się bardziej funkcjonalna i atrakcyjna dla jej użytkowników. Analiza zmian w korzystaniu z obszaru, takich jak wzrost liczby osób odwiedzających dany obszar czy zmiany w trasach komunikacyjnych, daje obraz tego, jak przestrzeń jest wykorzystywana po rewitalizacji. Dla lokalnych biznesów rewitalizacja może przynieść zarówno korzyści, jak i wyzwania. Analiza wpływu działań rewitalizacyjnych na działalność gospodarczą pozwala ocenić czy przeprowadzone inwestycje przyniosły oczekiwane korzyści dla przedsiębiorców czy też wymagane są dalsze działania wsparcia. Konsultacje z przedsiębiorcami umożliwiają identyfikację ich bieżących potrzeb i oczekiwań po zakończeniu głównych działań rewitalizacyjnych. NGO odgrywają ważną rolę w monitorowaniu społecznego aspektu rewitalizacji. Ewaluacja realizowanych przez nie projektów pozwala ocenić czy osiągnięto zakładane cele w zakresie integracji społecznej, edukacji czy kultury. Współpraca z organizacjami w zakresie

monitorowania pozwala na uwzględnienie spostrzeżeń i doświadczeń specjalistów z różnych dziedzin, co wzbogaca analizę skutków rewitalizacji.

W procesie monitorowania kluczowe jest nie tylko zbieranie danych i informacji, ale także ich analiza oraz wyciąganie wniosków, które mogą wpłynąć na kształt kolejnych działań czy korekt w ramach procesu rewitalizacji.

Ponownie należy tu wskazać rolę Komitetu Rewitalizacji, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Warty w zakresie związanym z procesem rewitalizacji..

Zgodnie z Uchwałą Nr LXIII/439/2024 Rady Miejskiej w Warcie z dnia 19 stycznia 2024 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Warcie, z każdego posiedzenia Komitetu ma być sporządzany protokół. Partycypacja społeczna przejawia się tutaj już od momentu rozpoczęcia procesu dążącego do powołania komitetu rewitalizacji – ogłoszone konsultacje społeczne dot. projektu ww. uchwały umożliwiły społeczeństwu czynny udział w tworzeniu zasad działania komitetu, zaś na etapie naboru na członków komitetu - dały mieszkańcom możliwość zgłoszenia własnej kandydatury na to stanowisko.

Partycypacja społeczna na etapie monitorowania dokumentu realizowana będzie zatem głównie w oparciu o działalność Komitetu Rewitalizacji. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR dokonywana przez Burmistrza Warty co najmniej raz na 3 lata (zgodnie z art. 22 i 23 ustawy o rewitalizacji) będzie podlegała zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji.

Ewentualna aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta związana będzie z przeprowadzeniem pełnej procedury konsultacji społecznych, zgodnie z ustawą o rewitalizacji.

Na oficjalnej stronie internetowej gminy Warta zamieszczane będą bieżące informacje o rewitalizacji, w tym sprawozdania z monitoringu rocznego, jak i ocen dokonywanych w cyklach trzyletnich. Informacje o kolejnych działaniach rewitalizacyjnych publikowane będą również na tablicach informacyjnych.

16. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, żadne z przedsięwzięć zaplanowanych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Warta* nie klasyfikuje się jako mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Po przeanalizowaniu treści projektowanego dokumentu pod kątem zapisów art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.), Burmistrz Warty podjął decyzję w zakresie braku kwalifikacji do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Na każdym etapie wdrażania Programu należy monitorować czy nie nastąpi konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych projektów.

Załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Warta

1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wraz z legendą

Spis fotografii

<i>Fotografia 1. Pusty lokal na Rynku w Warcie.</i>	65
<i>Fotografia 2. Punkt usługowy na Rynku w Warcie.</i>	66
<i>Fotografia 3. Punkt handlowy w centrum Warty.</i>	66
<i>Fotografia 4. Dyskont spożywczy w mieście Warta</i>	67
<i>Fotografia 5. Punkt gastronomiczny w centrum Warty.</i>	68
<i>Fotografia 6. Tablica informacyjna na elewacji.</i>	68
<i>Fotografia 7 Droga krajowa nr 83 w historycznym centrum Warty.</i>	78
<i>Fotografia 8 Nasadzenia na Rynku w Warcie.</i>	79
<i>Fotografia 9 Podwórka w centrum miasta Warta.</i>	100
<i>Fotografia 10 Osiedle wielorodzinne w Warcie.</i>	101
<i>Fotografia 11 Przejście dla pieszych w centrum miasta.</i>	102
<i>Fotografia 12 Parking i ruch pojazdów ciężkich przez centrum miasta</i>	103
<i>Fotografia 13 Kamienice w centrum Warty. Widok od strony podwórek.</i>	107
<i>Fotografia 14. Historyczne centrum Warty.</i>	108

Spis rysunków

<i>Rysunek 1 Gmina Warta na mapie drogowej</i>	84
<i>Rysunek 2 Zasięgi planów na tle gminy (dostęp: 28.11.2025 r.)</i>	88
<i>Rysunek 3 Historyczny układ urbanistyczny miasta Warty wynikający z Gminnej Ewidencji Zabytków</i>	96
<i>Rysunek 4 Granica podobszaru zdegradowanego - miasto Warta</i>	115
<i>Rysunek 5 Oznaczenie ulic w obszarze zdegradowanym, przy których adresach odnotowano największą koncentrację zjawisk negatywnych w sferze społecznej.</i>	119
<i>Rysunek 6 Obszar rewitalizacji w gminie Warta w granicach obszaru zdegradowanego miasto Warta</i>	129

Spis tabel

<i>Tabela 1 Liczba mieszkańców gminy Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023</i>	6
<i>Tabela 2 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie gminy Warta (stan w dniu 31.XII.) w latach 2020-2023.</i>	8
<i>Tabela 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Warta z podziałem na miasto i obszar wiejski (stan w dniu 31 XII) w latach 2020-2023</i>	9
<i>Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg kierunku (miasto, wieś) w gminie Warta w latach 2020-2023 w podziale na miasto Warta oraz obszar wiejski gminy</i>	10
<i>Tabela 5 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Warta w latach 2020-2023</i>	10
<i>Tabela 6 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023.</i>	14
<i>Tabela 7 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023.</i>	17
<i>Tabela 8 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%].</i>	21
<i>Tabela 9 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%]</i>	22

<i>Tabela 10 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem w latach 2020 – 2023 [%]</i>	23
<i>Tabela 11 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023 [%]</i>	26
<i>Tabela 12 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w gminie Warta ogółem, w podziale na sołectwa oraz miasto Warta ogółem oraz w podziale miasta Warta na ulice w latach 2020 – 2023 [%]</i>	29
<i>Tabela 13 Zmiany liczby ludności w 2023 r. w porównaniu z 2020 r. [%]</i>	31
<i>Tabela 14 Udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	33
<i>Tabela 15 Udział liczby osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	35
<i>Tabela 16 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	37
<i>Tabela 17 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	38
<i>Tabela 18 Udział liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	39
<i>Tabela 19 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	41
<i>Tabela 20 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	43
<i>Tabela 21 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale gminy na sołectwa i Miasto Warta – koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (obszary oznaczone kolorem fioletowym)</i>	46
<i>Tabela 22 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale Miasta Warta na ulice w odniesieniu do wartości referencyjnych dla Gminy. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - obszary oznaczone kolorem fioletowym, stosunkowo wysoka liczba zjawisk negatywnych – kolor żółty.</i>	50
<i>Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Warta wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)</i>	53
<i>Tabela 24 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Warta w latach 2020-2023</i>	54
<i>Tabela 25 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023</i>	55
<i>Tabela 26 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta ogółem oraz w podziale na sołectwa i ulice w mieście Warta w latach 2020 - 2023</i>	57
<i>Tabela 27 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta ogółem oraz w podziale na sołectwa i ulice w mieście Warta w latach 2020 - 2023</i>	59
<i>Tabela 28 Udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie podmiotów nowo zarejestrowanych na danym obszarze w 2023 r. [jedn.]</i>	62
<i>Tabela 29 Powierzchnia Miasta Warta oraz sołectw w gminie Warta w 2023 r.</i>	80
<i>Tabela 30 Akty planowania przestrzennego obowiązujące na terenie Gminy Warta (dostęp: 28.11.2025 r.)</i>	86
<i>Tabela 31 Wykaz zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz w rejestrze zabytków z terenu gminy Warta</i>	90
<i>Tabela 32 Obiekty i obszary reprezentatywne – ocena stanu zachowania oraz rekomendowane działania do podjęcia w latach 2024-2027</i>	95
<i>Tabela 33 Udział obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na danym obszarze w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]</i>	98
<i>Tabela 34 Udział obiektów z obszaru miasta Warta wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie tych obiektów w gminie Warta [%]</i>	99
<i>Tabela 35 Ocena stanu technicznego budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Warta</i>	105
<i>Tabela 36 Stan techniczny budynków na danym obszarze poniżej średniej wagi dla gminy Warta (pkt.)</i>	106
<i>Tabela 37 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych</i>	112

<i>Tabela 38 Podsumowanie występowania zjawisk negatywnych w sferach innych niż społeczna dla obszaru koncentracji występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej – podsumowanie diagnozy</i>	113
<i>Tabela 39 Wytyczenie obszaru zdegradowanego w oparciu o występowanie negatywnych zjawisk – podsumowanie diagnozy</i>	114
<i>Tabela 40 Obszar zdegradowany w gminie Warta – powierzchnia oraz liczba ludności w 2023 r.</i>	115
<i>Tabela 41 Zestawienie zjawisk negatywnych i wskaźników - obszar zdegradowany – miasto Warta</i>	116
<i>Tabela 42 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej w podziale Miasta Warta na ulice w odniesieniu do wartości referencyjnych dla Gminy. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych - obszary oznaczone kolorem fioletowym, stosunkowo wysoka liczba zjawisk negatywnych – kolor żółty.</i>	118
<i>Tabela 43 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.</i>	120
<i>Tabela 44 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.</i>	121
<i>Tabela 45 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.</i>	122
<i>Tabela 46 Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.</i>	123
<i>Tabela 47 Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w latach 2020 – 2023 w gminie Warta i mieście Warta ogółem oraz w podziale na ulice w mieście, przy których diagnoza sfery społecznej wykazała koncentrację negatywnych zjawisk społecznych.</i>	124
<i>Tabela 48 Współczynnik obciążenia demograficznego dla 2023 r.</i>	125
<i>Tabela 49 Indeks starości dla 2023 r.</i>	125
<i>Tabela 50 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	126
<i>Tabela 51 Udział liczby osób bezrobotnych do 25 roku życia w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2023 r. [%]</i>	126
<i>Tabela 52 Frekwencja w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. [%]</i>	127
<i>Tabela 53: Pogłębiona diagnoza sfery społecznej dla obszaru występowania koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej – ulice w mieście Warta</i>	128
<i>Tabela 54 Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnych dla gminy Warta w sferach innych niż społeczna.</i>	130
<i>Tabela 55 Koszty zarządzania GPR (w tys. PLN):</i>	167

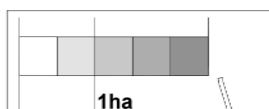
Spis wykresów

<i>Wykres 1 Liczba mieszkańców gminy Warta w podziale na Miasto Warta oraz obszar wiejski gminy w latach 2020-2023</i>	5
<i>Wykres 2 Przyrost naturalny w gminie Warta w podziale na miasto Warta oraz obszar wiejski gminy w latach 2020-2023</i>	9
<i>Wykres 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gminy Warta z podziałem na miasto i obszar wiejski, (stan w dniu 31XII) w latach 2020-2023</i>	9
<i>Wykres 4 Zmiany liczby ludności w gminie Warta w latach 2020-2023 w oparciu o przyrost naturalny i saldo migracji</i>	11
<i>Wykres 5 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Warta w latach 2020-2023</i>	12
<i>Wykres 6 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w mieście Warta w latach 2020-2023</i>	13

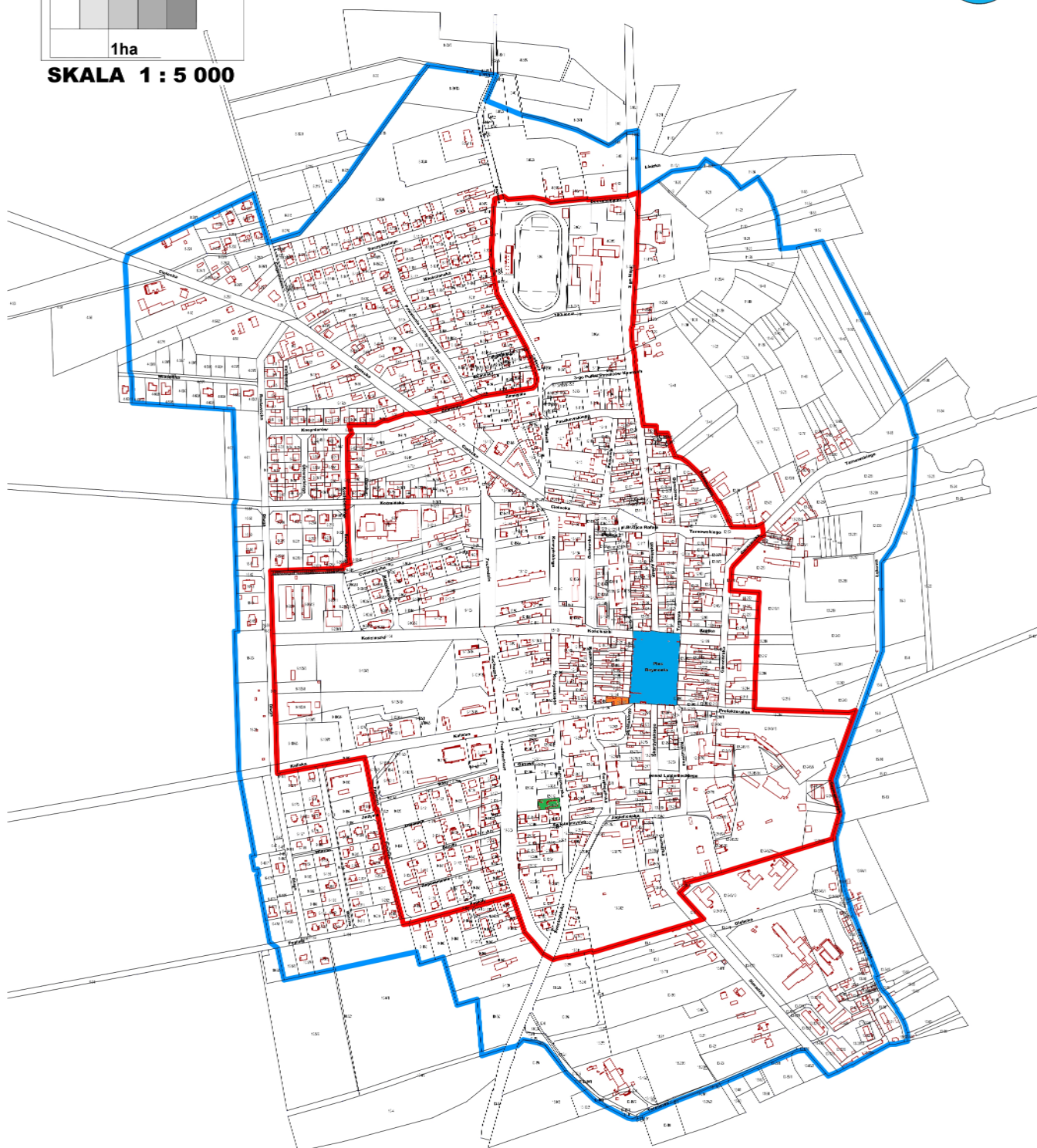
Wykres 7 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na obszarze wiejskim gminy w latach 2020-2023	13
Wykres 8 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w gminie Warta w latach 2020-2023.....	20
Wykres 9 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2020-2023 w gminie Warta.....	25
Wykres 10 Analiza bezrobocia pod kątem bezrobocia długotrwałego oraz bezrobocia wśród wybranych kategorii wiekowych w gminie Warta w latach 2020 – 2023.....	28
Wykres 11 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2023 r.)	54
Wykres 12 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Warta w latach 2020 – 2023.....	55
Wykres 13 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023.....	56
Wykres 14 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Warta w latach 2020-2023.....	56

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXII/138/2026
Rady Miejskiej w Warcie
z dnia 27 kwietnia 2026 r.

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WARTA

SKALA 1 : 5 000

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE 1	OZNACZENIE
MODERNIZACJA I REMONT WIELORODZINNEGO BUDYNKU MIESZKALNEGO PRZY UL. MANSJONARSKIEJ 14 W WARCIE	

PRZEDSIĘWZIĘCIE REWITALIZACYJNE 2	OZNACZENIE
KOMPLEKSOWA REWITALIZACJA MIASTA WARCIE	
Modernizacja płyty Rynku w Warcie	
Modernizacja i remont wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Rynek 2 w Warcie	

OZNACZENIA:	
	OBSZAR REWITALIZACJI
	OBSZAR ZDEGRADOWANY